

**Міністерство освіти і науки України
Херсонська обласна державна адміністрація
Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і організацій
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»
Інститут післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ «ХДАУ»
Громадська організація «Глобальний погляд»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ»

17 жовтня 2018 року

м. Херсон

Оргкомітет конференції

Кирилов Юрій Євгенович – доктор економічних наук, доцент, ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Бутрій Дмитро Степанович – в.о. першого заступника голови Херсонської обласної державної адміністрації;

Яремко Юрій Іванович – доктор економічних наук, доцент, перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Аверчев Олександр Володимирович – доктор сільськогосподарських наук, професор, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Грановська Вікторія Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Потравка Лариса Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Вольська Олена Михайлівна – доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Кольцова Діана Вікторівна – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Білорусов Сергій Георгійович – кандидат технічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, директор Херсонського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій;

Абсава Людмила Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, голова Громадської організації «Глобальний погляд»;

Карташова Ольга Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

УДК 35: 33.021.8

Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 17 жовтня 2018 р. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2018. – 221 с.

У матеріалах конференції висвітлені передові науково-практичні результати досліджень, отримані в галузі публічного управління та адміністрування. Для студентів, аспірантів, науковців та фахівців.

© Колектив авторів, 2018
© ДВНЗ «ХДАУ», 2018

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ДО УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Шановні учасники конференції!

Щиро вітаю всіх з початком роботи II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ»!

Конференція проводиться кафедрою публічного управління та адміністрування та спрямована на вирішення актуальних напрямів розвитку публічного управління та адміністрування, як основи становлення будь-якого суспільства.

Даний захід покликаний поєднати зусилля науковців, представників органів влади та місцевого самоврядування, підприємців та громадськості для пошуку механізмів подальшої взаємодії заради сталого розвитку територій, регіонів, розбудови нашої України. Серед актуальних питань суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку держави є реформування місцевого самоврядування, ефективного функціонування територіальних громад, забезпечення доступу жителів цих громад до якісних адміністративних, соціальних та інших послуг.

Одним з найбільш дієвих інструментів публічного управління щодо формування національної свідомості, відповідальності є проведення науково-освітніх заходів, під час яких поєднуються теоретичні знання, наукові здобутки, практичний досвід представників різних регіонів України.

Маю надію, що досвідчені професіонали своєї справи надихнуть молодь до розуміння власної ролі в соціально-економічному житті свого району, міста, країни, допоможуть у вихованні почуття відповідальності за свою громаду та країну.

Бажаю учасникам конференції натхнення, конструктивних дискусій, нових ідей, плідної та творчої роботи, взаємного збагачення новими знаннями та успішного втілення всіх задумів! Сподіваюсь на подальшу плідну співпрацю!

З повагою та найкращими побажаннями,
ректор ДВНЗ
«Херсонський державний аграрний університет»

Юрій Кирилов

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Барсук Ю.В. АГРАРНА ІННОВАТИКА ДЛЯ СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ.....	10
Губа М.І. СТАЛІЙ СІЛЬСЬКИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	12
Дідик Н.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ОРГАНІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ВЛАДИ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	14
Дудник М.Г. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	16
Дяченко Л.А., Гриньох Н.В. ТУРИЗМ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ	19
Завгородня М.С. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ..	21
Катринуца К.І. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	23
Масюк В.І. ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	25
Михальчишин Н.Л. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	27
Панкратьєва Т.Л., Шулаєв В.В. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	30
Скорик Г.І., Барінов В.В. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	32
Турецьков Т.Є. ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	34

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Бартіш О.Я. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДИТИНСТВА: ДИТЯЧА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ ТА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ.....	36
Боліла С.Ю. РОЗВИТОК ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ НА ПРИНЦИПАХ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ.....	38
Варшава О.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	40
Височкіна М.Ю., Виноградова Т.І. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ.....	42

Воронкова В.Г. СИНЕРГЕТИЧНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	45
Горяинов А.Н. ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ УКРАИНЫ С ПОЗИЦИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ТРАНСПОРТНОЙ СТРАТЕГИИ.....	47
Ігнатко М.І. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ.....	50
Карковська В.Я. УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ: АКТУАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	52
Карташова О.Г. ІНДЕКС ДЕМОКРАТИЧНОСТІ МІСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	54
Кобиця І.А. ПРАВОВІ АСПЕКТИ «СОЦІАЛЬНИХ СІРИТ» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	57
Костишин Е.І., Нагірняк М.Я. ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	58
Лебедева Н.А. ОСОБЕННОСТИ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ПОДХОДОВ К ИСКУССТВУ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	61
Луговий А.Ю. СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	63
Мельник В.В. РОЛЬ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЕКОНОМІЧНОМУ ЗРОСТАННІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ КУЛЬТУРНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	65
Мирна О.В., Кононенко В.І. ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ.....	68
Опар Н. В. СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ.....	70
Орел В.В., Сидоренко С.В. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ФОРМА ГРОМАДЯНСЬКОГО УПРАВЛІННЯ.....	72
Панкратьєва Т.Л., Ворона В.О. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	74
Решетова Г.І., Смагін А.С. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ІНСТИТУТАМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ВИМІРАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	77
Рудік Н.М. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	79
Сердюк О.І., Аванесов С.Г. ПАРТИЦИПАТОРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ СУСПІЛЬНО- КОРИСНОЇ АКТИВНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	81
Серєда О. А. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	83

Солоха Д.В., Белякова О.В. ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ДОВГОСТРОКОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....	85
Таранець О.О., Сапельнікова Н.Л. ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	88
Урванцева В.І. ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ.....	89
Щербань О.О. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	92

СЕКЦІЯ 3. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Дуга В.О. РОЛЬ ПРОЕКТНО-ОРІЄТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ В РОЗВИТКУ АГРОТУРИЗМУ.....	94
Ковтун В.М. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ НОВИХ ДЕРЖАВНИХ БУДІВЕЛЬНИХ НОРМ.....	98
Кубанов Р.А. ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ПРОЦЕСИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	100
Литвак К.Г., Вольська О.М., Кольцова Д.В. ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	103
Пастушенко А.І., Губа М.І. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ.....	105
Тимоха К.Ю., Калашник О.В. ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО КЛАСУ ТА КРЕАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	107
Хлистова К.О., Боліла С.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	109

СЕКЦІЯ 4. ІСТОРИЧНО-НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Герасименко М.В. РОЛЬ ОДЕСЬКОЇ БАКТЕРІОЛОГІЧНОЇ СТАНЦІЇ У БОРОТЬБИ ЗЕМСЬКОЇ МЕДИЦИНИ ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ ЗІ СКАЗОМ У 90-Х РОКАХ ХІХ СТ.	111
Осадчук І.В. РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОСТІ У ЧАСИ КИЇВСЬКОЇ РУСІ.....	113
Лютий М.О. ІСТОРИЧНО-НАЦІОНАЛЬНІ І СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІДЕРСТВА В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВА ЇЇ РОЗВИТКУ.....	116
Сергієнко Т.І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСІВ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ В УМОВАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ.....	118

Черемісін О.В. ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ МІСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В 1785-1917 рр.....	120
--	-----

СЕКЦІЯ 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Бно-Айріян М.К., Петренко В.П. ЕНЕРГОДИПЛОМАТІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА І ДЕРЖАВИ.....	123
Бойко Л.О. ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ – ЗАПОРУКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....	125
Ортіна Г.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКРИЗОВОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ.....	127
Петько В.М. ЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	129
Пристемський О.С., Подаков Є.С. МЕНЕДЖМЕНТ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	131
Яремко І.І. УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ.....	133

СЕКЦІЯ 6. СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПРОДОВОЛЬЧИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Галат Л.М. ТЕНДЕНЦІЇ У ВИРОБНИЦТВІ ТА НА РИНОКУ ЯГІД УКРАЇНИ.....	136
Дюдяєва О.А., Леженко Д.В. ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ ОРГАНІЧНИХ АГРОКЛАСТЕРІВ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.....	138
Євтушенко О.Т., Романов П.С. ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ВРОЖАЙ ГАРБУЗА МУСКАТНОГО ТА ЙОГО СТРУКТУРУ.....	141
Камінська М.О. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	142
Ковтун В.А. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	144
Коробка С.В. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	147
Макуха О.В. ВИРОЩУВАННЯ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНО ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМ СУЧАСНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	149

Морозов В.В., Морозов О.В., Кабаченко А.І., Романча А.С. СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	151
Морозов О.В., Ісаченко С.О. РОЛЬ ГРУНТОЗАХИСНИХ СИСТЕМ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ (NO-TILL) У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	153
Морозов Р.В., Морозова О.Г. СТАЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ АПК УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	155
Музика О.С. РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	157
Петрова О.О. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ БІОРЕМЕДІАЦІЇ ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ.....	160
Рутта О.В., Ремінна К.О. ВИКОРИСТАННЯ АЕРОКОСМІЧНИХ МЕТОДІВ ТА МЕТОДІВ ОБРОБКИ ДАНИХ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНИТОРИНГУ КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА.....	162
Ситник І. В. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.....	165
Цапулич А.Ю., Кулиняк І.Я. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	167

СЕКЦІЯ 7. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ohnieva O., Ohnieva A. THE USE OF E-CONSULTATIONS WITH RESIDENTS OF CITY AND REGION FOR IMPROVING DEVELOPMENT OF E-GOVERNMENT	170
Карнаушенко А.С. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	171
Колотій О.В., Петько Т.М. ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ Е-УРЯДУВАННЯ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ.....	174
Лобода О.М., Кириченко Н.В. ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ.....	178
Макар Н.М., Ровенець Т.О. ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В США.....	180
Підгрушний В.А., Ровенець Т.О. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ: ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ У МІСТАХ УКРАЇНИ.....	182
Ровенець Т.О. ОЧІКУВАННЯ ТА НАСЛІДКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	184
Рудковська О.В., Ченцов А.В., Вольська О.М. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ.....	187

СЕКЦІЯ 8. СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА МОВНА ПОЛІТИКА У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Виноградова Т.І. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.	189
Виноградова Т.І. МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ВІДНОСИН..	191
Гандір Х. ПРО ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЗАСОБІВ МАС-МЕДІА ДЛЯ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ.....	193
Кубанова Т.В. ВИКОРИСТАННЯ БРИТАНСЬКИХ МЕТОДИК ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	195
Литвинов В.О. СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ.....	198
Мамиченко С.А. СКЛАДОВІ РЕПУТАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ.....	200
Тимоха К.Ю., Калашник О.В. ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО КЛАСУ ТА КРЕАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	202

СЕКЦІЯ 9. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Дюдяєва О.А., Плугатарьов С.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ОРГАНІЧНОЇ АКВАКУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ ТА ЄС.....	205
Петрига Ю.Є. АДАПТАЦІЯ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН В УКРАЇНІ.....	208
Решетняк О.О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	211

СЕКЦІЯ 1.
ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ В
УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Барсук Ю. В.

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

АГРАРНА ІННОВАТИКА ДЛЯ СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ

Сільське господарство як ключова галузь матеріального виробництва, призначена для забезпечення населення країни продуктами харчування, а промисловість – сировиною, в умовах ринкової домінанти зіткнулася з нездоланими проблемами, вирішення яких змушує формувати пріоритетний напрямок для державного регулювання даної сфери.

Земля – основне джерело творення і розвитку сільського господарства. Грамотне і раціональне використання землі призводить до підвищення родючості, що результативно сказується на зростанні врожайності. Наразі популярні і найбільш ефективно використовуються моно- і пермакультурні методи експлуатації земельної поверхні при організації та управлінні аграрним виробництвом вельми схильні до надмірного впливу природно-кліматичних чинників.

Хоча неокультура, що постійно трансформується в ході розвитку аграрної цивілізації, все частіше зазіхає на освоєння раніше придатних для життєзабезпечення і ефективності діяльності нових земель. Сучасне явище як урбаністика все більше зменшує кордони аграрного життя за територіальним і соціальним показниками.

Залучені перспективою віртуального благополуччя, з одного боку, при розширенні великі міста займають земельний фонд, пристосований саме для аграрного призначення, під інфраструктуру міського господарства. З іншого боку, що залучаються до освоєння міської цивілізації, трудові ресурси сільського господарства ненароком сприяють спустошенню сільських поселень. Проте, на даний час, функціональність аграрної сфери на схилі домінування натурального господарювання має сили, які дозволяють їй існувати.

Практика індустріалізації призвела до того, що натуральне господарство отримало нове призначення у вигляді агропромислового комплексу (АПК). Процес укрупнення даного напрямку дозволив багатозначно змінити структуру організації і економіки галузей, мобілізувати окремі галузі аграрної системи до подальшого отримання вигоди з чисто економічної позиції, створити таку логістику, в яку були об'єднані всі складові, основоположні і обслуговуючі сфери [1].

Однак стрімкий перехід на ринкові відносини не дозволив далі зберігати динамічність темпу зростання, скоротивши корисну частину сільського господарства в кілька разів. Під загрозою знову залишаються організаційно-економічні системи, які без спеціальної державної підтримки не можуть просто функціонувати. Значно знижена інвестиційна привабливість галузей сільського господарства, інкубаційний процес яких не можуть забезпечити в найкоротші терміни виведення надприбутків, також надмірна схильність сфери природно-кліматичних умов насторожує потенційного інвестора.

Можна покластися на те, що інноваційний шлях розвитку сільського господарства – основа сучасної динаміки та переозброєння аграрного сектора економіки. Ймовірна, відсутність гідної практики і недосконалий досвід копіювання передового результату в даному напрямку на деякий час залишають незахищеною цю сферу. Адже в загальному сенсі розуміння терміна інновації полягає в тому, що це є сукупність інтегрованих процесів природно-технічного, технологічного і комерційного розвитку з подальшим забезпеченням синергетичного ефекту в результаті своєї діяльності.

Отже, аграрні інновації можна узагальнити як сукупність інтегрованих процесів, що відбуваються в сільському господарстві з поєднанням природно-технічних, технологічних і комерційних ліній, що застосовуються для отримання синергетичного ефекту.

Інноватика розглядається як технічне рішення, яке спрямоване на вдосконалення знаряддя праці. Отже, аграрна інноватика є технічне і технологічне рішення, спрямоване на вдосконалення виробничих процесів, що переплітаються з біологічними циклами [2].

Виходячи з такого розуміння інноваційного підходу розвитку аграрної галузі, доцільно припустити, що стратегічна реалізація ідеї укрупнення, наближення комплексу до сфери споживання, поєднання функцій, комбінування виробничих систем аграрного і неаграрного сектору, використання повітряних просторів при організації виробництва для втілення аграрної стратифікації при великих муніципальних утвореннях і прив'язки самого сільського господарства в абсолютно новому форматі послужать каталізатором нових рішень.

Література

1. Новий урбанізм [Електронний ресурс] // Вікіпедії – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%83%D1%80%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC.
2. Інноватика [Електронний ресурс] // Вікіпедії – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>.

Губа М. І.

доцент кафедри публічного управління та адміністрування

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

СТАЛИЙ СІЛЬСЬКИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Невід’ємною складовою стратегічних перетворень розбудови України, як демократичної, соціальної та правової держави, є наближення органів місцевого самоврядування до європейських принципів функціонування територіальних органів влади, в основу яких покладено забезпечення фінансової спроможності місцевих бюджетів, децентралізація видаткових повноважень та компетенцій за класичним принципом субсидіарності. Процес децентралізації владних повноважень в Україні створив передумови для самостійного розвитку територій [1].

Організація розвитку сільських територій у сучасних умовах вимагає вдосконалення системи розподілу функцій управління сільськими територіями між органами центральної та місцевої влади, під спрямованих на гармонічний розвиток економічних, соціальних та екологічних складових територіального устрою. Саме сільські громади в процесі децентралізації мають великий потенціал у розвитку малого та середнього бізнесу, а також всі необхідні ресурси для вирощування органічної продукції, що, на сьогодні, є світовим трендом. Основні положення та завдання сталого розвитку громад сформульовані у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Державної стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року та Концепція розвитку сільських територій, що зорієнтовані на досягнення 17 цілей сталого розвитку, які були прийняті на Саміті ООН 25 вересня 2015 року. Сталий розвиток є новою світоглядною, політичною та практичною моделлю розвитку для усіх країн світу, які розпочали перехід від суто економічної моделі розвитку до пошуку оптимального балансу між трьома складовими розвитку – економічною, соціальною та екологічною. Взаємовигідним розв’язанням проблеми для багатьох сільських територій є багатофункціональний розвиток сільського господарства, соціально-економічних та екологічних складових територіального устрою, оскільки тільки так можна забезпечити врівноважений розвиток сіл. Розвиток промислової моделі сільського господарства із обмеженням надмірної його концентрації, розвитком альтернативного виробництва, малого і середнього підприємництва сприятиме поверненню міських жителів на сільські території й одночасно стимулюватиме розбудови соціальної інфраструктури та послуг на селі.

В умовах процесу децентралізації влади в Україні з’являються нові можливості розвитку сільських територій. Розробляючи стратегію регіонального розвитку, місцева влада має проаналізувати раціональну організацію

забезпечення всіх сфер суспільних послуг для життєзабезпечення потреб своєї громади, зорієнтованих на підвищення якості життя сільського населення. Роль органів місцевого самоврядування в ефективнішому управлінні соціально-економічними, природними складовими, стає значною завдяки можливості самостійно, завдяки власним ресурсам, вирішувати питання місцевого значення [2]. Саме місцеве самоврядування може усунути інституційні та юридичні перешкоди й заохочуватиме інноваційні форми вирішення місцевих проблем. Заходи з розвитку за участю громадян дозволяють планувати діяльність відповідно до специфічних потреб місцевого населення для забезпечення необхідного обсягу та якості послуг згідно з загальнодержавними соціальними стандартами. Вирішення соціально-економічних проблем сільських територій, зможе стабілізувати регресійні процеси, а в перспективі й відновити українське село, що в свою чергу позитивно вплине на попередження продовольчої кризи, формування відповідального господаря на селі та збереженню багатой культурної спадщини.

Закріпивши право територіальної громади безпосередньо здійснювати місцеве самоврядування, Конституція України і Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» в такий спосіб підвищили роль і значення різноманітних форм прямого волевиявлення територіальних громад з метою вирішення або участі у вирішенні питань, віднесених до відання місцевого самоврядування, включаючи й ті з них, що пов'язані з охороною навколишнього природного середовища, використанням природних ресурсів [3]. Так, до екологічної компетенції сільських, селищних, міських рад віднесено вирішення низки питань, які дозволяють вирішувати соціальні та економічні завдання за умови збереження здорового стану навколишнього середовища та природно-ресурсного потенціалу, насамперед, реалізацію цільових місцевих екологічних програм; формування фінансових ресурсів для забезпечення природоохоронних заходів через встановлення місцевих податків і зборів, ставок земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, що перебувають у власності відповідних територіальних громад; надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення; надання відповідно до законодавства дозволу на розміщення на території села, селища, міста нових об'єктів, сфера екологічного впливу діяльності яких згідно з чинними нормативами охоплює відповідну територію.

Таким чином, в умовах децентралізації інтеграція екологічної складової в економічну та соціальну має стати основою стратегічного планування сільського розвитку територіальних громад на принципах сталого розвитку політики екологічної безпеки для покращення їх власного добробуту та якості життя населення.

Література

1. Стегней М.І. Децентралізація як передумова сталого розвитку сільських територій. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 2, 2014. с.886-891.

2. Плотнікова М. Ф. Соціально-економічний розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 4, 2015.

3. Костюк Т. О. Соціально-екологічна складова економічної безпеки сільського господарства. Економічний вісник Донбасу № 3(49), 2017. С. 63- 69.

Дідик Н. В.
студентка ІІ(VI) курсу
факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ОРГАНІЗАЦІЯ ОРГАНІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ВЛАДИ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Сучасний стан державотворення в Україні відзначається інтенсивним пошуком найбільш оптимальної моделі державного устрою. Адже необхідною умовою стабільного розвитку суспільства та ефективного функціонування державних інститутів є забезпечення балансу загальнонаціональних інтересів з інтересами населення регіонів і територіальних громад.

Візьмемо до огляду інституції регіональної влади у країнах ЄС, які мають таку ж, як і в Україні, форму правління – напівпрезидентську, серед них: Болгарія, Ірландія, Литва, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Фінляндія, Франція, Хорватія [1]. Далі проаналізуємо основні структури регіональної влади у деяких із вказаних країн ЄС.

Болгарія. Адміністративно-територіальна одиниця найвищого субнаціонального рівня – область. Нині в Болгарії існує 28 областей. На рівні регіону представницькі органи влади відсутні. Регіон визначається як адміністративна територіальна одиниця для здійснення регіональної політики, реалізації державного управління на місцевому рівні та забезпечення узгодження національних і місцевих інтересів). На рівні регіону є лише органи виконавчої влади – керівник області та обласна адміністрація, керівник області призначається радою міністрів [2].

Литва. Адміністративно-територіальними одиницями Литви є повіти (10 повітів) і муніципалітети. Органи виконавчої влади повіту відсутні – адміністрації губернаторів повіту були скасовані у 2010 р. Також на рівні повіту відсутні представницькі органи влади, місцеве самоврядування здійснюється муніципальними радами [3].

Словаччина. Адміністративно-територіальною одиницею регіонального рівня Конституцією Словаччини визначено «вищу територіальну одиницю». У публічному дискурсі Словаччини також використовується термін «самоврядний край» (samosprávny kraj). Територія Словаччини поділяється на 8 вищих

територіальних одиниць (самоврядних країв). Органами влади вищих територіальних одиниць є рада вищої територіальної одиниці та голова вищої територіальної одиниці. І рада, і голова обираються на прямих виборах мешканцями територіальної одиниці, голова є органом виконавчої влади вищої територіальної одиниці [2].

Фінляндія. Адміністративно-територіальною одиницею регіонального рівня тут є регіон, яких нині налічується 19. У них існують регіональні ради, які є міжмуніципальними органами, при цьому кожен місцевий орган влади повинен бути членом регіональної ради. Керівними органами регіональних рад є регіональна асамблея та регіональна колегія, якій допомагає секретаріат ради, очолюваний директором ради. Органів виконавчої влади у регіонах немає. Органами державної влади супрамуніципального рівня є регіональні державні адміністративні агентства і центри економічного розвитку, транспорту й довкілля [1].

Хорватія. Адміністративно-територіальною одиницею регіонального рівня є земля. Територія Хорватії поділяється на 20 земель і столицю Загреб. Мешканці землі обирають свій представницький орган прямим голосуванням. Представницьким органом землі є скупщина. Члени представницького органу (скупщини) обирають зі свого складу голову скупщини. Органом виконавчої влади землі є губернатор (жупан), який обирається мешканцями землі на прямих виборах [3].

Таким чином, у країнах із напівпрезидентською формою правління відсутня якась єдина або навіть переважно поширена модель формування регіональної влади. Що не підтверджує гіпотезу щодо впливу форми правління на модель регіональної влади.

Водночас відносно найпоширенішою моделлю регіональної влади є модель співіснування на регіональному рівні представницького та виконавчого органу місцевого самоврядування та регіонального органу державної влади. Варто звернути увагу на те, що дана модель притаманна країнам, які є найбільшими за населенням із переліку, який розглядався, відносно близькі за розмірами до України, тому можна говорити про доцільність вивчення цієї моделі з погляду застосування в Україні.

Також варто звернути увагу на кількість населення країни як на фактор, що може визначати вибір тієї чи іншої моделі регіональної влади. А відсутність регіонального рівня державного управління можна розглядати як результат політики управлінської оптимізації в невеликих країнах.

Для детальнішого вивчення моделей регіональної влади у країнах ЄС із подібною до України формою правління варто звернути увагу на генезу тієї чи іншої моделі, тенденції їх сучасних видозмін, повноваження різних гілок регіональної влади, відносини між органами місцевого самоврядування різних рівнів адміністративно-територіального устрою, взаємодію регіональних органів державної влади та місцевого самоврядування, вплив на формування та

функціонування регіональних органів влади регіональної політики Європейського Союзу.

Література

1. Європейська регіональна політика: натхнення для країн, що не входять до ЄС? – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/international/external_uk.pdf
2. Європа регіонів: бенчмаркінг регіонального розвитку Болгарії, Польщі, Словаччини та України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Desktop/781-1635-1-SM.pdf>
3. Полікарпова О. Регіональна політика ЄС: практичний досвід для України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2637/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9E..pdf>

Дудник М. Г.

магістрант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Досвід розвитку України з часів незалежності свідчить, що розв'язання проблем за допомогою виключно ринкових механізмів неможливе, вони потребують державного регулювання і організування з метою створення економічних та організаційних умов для їх ефективного вирішення. Відповідно необхідне й законодавче регулювання процесів переходу до економіки сталого розвитку. Базовою умовою розвитку національної економіки на засадах сталого розвитку є перехід від стихійності до керованості. Саме завдяки корективам держави, спрямованим на структурну перебудову національної економіки можуть бути ліквідовані проблеми у галузях. Досвід країн Європейського Союзу, які працюють у напрямі досягнення цілей сталого розвитку, показує безліч проблем, що виникають як на стадії формування (або коригування) та реалізації державної політики та стратегії сталого розвитку.

Валовий національний дохід в Україні поступово зростає, при цьому в 2018 р. згідно з прогнозом, становитиме – 3417,9 млрд грн, а в 2020 – 4729,4 млрд грн. Таке зростання відбувається за рахунок інтенсифікації виробництва, а також зростання цін на товари та послуги, враховуючи інфляційні коливання. Одним із ключових чинників, що впливає на загальний економічний розвиток держави, є виробництво і реалізація промислової продукції та, відповідно, державна

політика у галузі промисловості. Відповідно до розрахунків, обсяг реалізованої продукції у промисловості зростає (у 2018 р. становитиме – 2267,3 млрд грн, а в 2020 – 2687,2 млрд грн), проте індекси промислової продукції зростатимуть незначно.

Доходи населення щороку зростають (із 1101,2 млрд. грн у 2010 р. – до 2579,1 млрд. грн у 2017 р.). Залишатиметься високим у подальшому і дефлятор ВВП (згідно з розрахунками, дефлятор ВВП у 2018 р. може становити – 26,4 %, а в 2020 – 30,7 %), що негативно вплине на розвиток економіки держави. Серед чинників економічного зростання окремо варто виділити інвестування, обсяг якого традиційно щороку збільшується в номінальному еквіваленті (внутрішні капітальні інвестиції щороку зростають).

Що ж до соціального розвитку, то тут спостерігається також багато проблем. Якщо оцінювати загальний добробут громадян, то можемо стверджувати, що упродовж років поступово зростає реальна заробітна плата (згідно з розрахунками, реальна статистична заробітна плата у 2018 р. становить 5915,7 грн, а в 2020 становитиме – 8574,7 грн), збільшується і середньомісячна оплата праці. Якщо оцінювати рівень оплати праці в доларовому еквіваленті, спостерігаємо її падіння та дуже низькі значення, але незначне збільшення у 2017р. (2013 р. – 410 дол. США, 2015 р. – 200 дол. США, 2016 р. – 192 дол. США, 2017 р. – 253 дол. США). Окрім того, значна частина оплати праці перебуває у тіньовому секторі (рівень тінізації економіки України за різними підрахунками складає від 25 до 45 % ВВП). З приводу рівня безробіття як соціального явища, то його значення упродовж усіх років перебуває на рівні 8–10 %. Враховуючи показники і центрів зайнятості і асоціацій підприємців, суттєво зростає кількість вакансій на зайняття посад, які не можуть бути заміщені спеціалістами відповідного профілю. У системі охорони здоров'я спостерігається поступове скорочення кількості ліжок та загальної кількості закладів охорони здоров'я (кількість лікарняних закладів в Україні у 2018 р. становитиме – 1,6 тис. од., в 2020 – 1,7 тис. од.). Скорочуються й обсяги вищої освіти, а також кількість науково-педагогічних працівників у них, кількість вчителів (кількість учителів в Україні у 2018 р. становитиме 439 тис. ос., а в 2020 – 431 тис. ос.).

За результатами аналізу можна стверджувати, що серед негативних чинників загального економічного розвитку варто виділити вплив: тінізації економіки держави, падіння інтенсивності розвитку малого бізнесу та слабкість малого бізнесу, зменшення конкурентоспроможності промисловості (через високе ресурсовикористання та застарілість технологій), недостатня кількість фінансових ресурсів підприємств, що не компенсується достатніми ресурсами на ринку, недостатня конкурентоздатність українських товарів за кордоном, переважно сировинний, а не виробничо-інноваційний характер експорту тощо. Окрім того, змінні інфляційні коливання та світова нестабільність впливатимуть на економічне зростання, як і значна енергозатратність виробництва та низький рівень інноваційності ВВП. Разом із цим, внутрішніми економічними можливостями можуть бути: легкість входу на ринки, доступність ресурсів,

можливості, що пов'язані із асоціацією з Європейським Союзом, невичерпаний потенціал росту економіки. Окрім того, швидкий розвиток інформаційних технологій у світі створює нові можливості для активізації та полегшення підприємницької діяльності.

Серед негативних чинників (тенденцій), що впливають на якість життя населення у рамках соціальної складової виділяємо: стабільно високий рівень бідності, значний рівень нерівності та розшарування доходів суспільства, непристосованість умов для людей з особливими потребами, значний рівень трудової міграції населення, його старіння населення, слабкий розвиток територій. Окрім того, для України характерний високий рівень смертності, низька тривалість життя та висока захворюваність інфекційними хворобами, що негативно позначаються на людському капіталі. Соціальна відповідальність на мікрорівні, як правило, також є низькою, що не сприяє підвищенню добробуту суспільства. Перспективними вхідними даними є: висока освіченість та кваліфікованість трудових ресурсів, високий загальний людський та кадровий потенціал, а також потенціал науки.

Література

1. Бурик З. М. Інституційне забезпечення державного регулювання сталого розвитку України / З. М. Бурик // Розвиток економіки України: трансформації та інновації [Текст] : кол. моногр.: у 2 т. Т. 2 / за заг. ред. О. Л. Гальцової. — Запоріжжя: Гельветика, 2017. — С. 115-128.
2. Надоша О. В. Вплив сталого розвитку на систему державного управління // Економіка та держава [Текст]. — 2012. — № 1. — С. 108-110.

Дяченко Л. А., доцент кафедри адміністративного забезпечення соціокультурної сфери, к.е.н., доцент, ВП «Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
Гриньох Н. В., доцент кафедри адміністративного забезпечення соціокультурної сфери, к.е.н., доцент, ВП «Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв»

ТУРИЗМ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Дослідження даної теми показали, що сфера туризму та курортів в Україні є важливою складовою національної економіки та впливає на її стан і тенденції розвитку. Діяльність учасників ринку туристичних послуг сприяє розвитку територій і покращує взаємовідносини між різними країнами, підвищує рівень зайнятості населення, є одним із засобів реалізації зовнішньої політики держави тощо.

КМУ схвалив «Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» (Розпорядження КМУ №168-р від 16.03.2017р.), що стало основою розробки «Плану заходів з реалізації стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року у 2018 році», відповідно до Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України №1902 від 28.12.2017р [1-2]. Варто зазначити, що для системного вирішення поставлених урядом України завдань у контексті сталого, збалансованого розвитку сфери туризму та курортів є розвиток територій Карпатського регіону.

«План заходів з реалізації стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року у 2018 році» містить низку розділів і перелік заходів, а також очікувані результати.

Відповідно до розділу 3 «Розвиток туристичної інфраструктури» комплексний розвиток територій, в т. ч. Карпатського регіону, передбачає практичне впровадження таких заходів: 1 – відкриття прямого транспортного (залізничного) сполучення Закарпаття із сусідніми областями та країнами ЄС; 2 – розроблення та затвердження нового положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду; 3 – ведення каталогу інвестиційних проектів у сфері туризму та курортів для представлення потенційним вітчизняним та іноземним інвесторам; 4 – установа інформаційно-вказівних знаків до об'єктів туристичної інфраструктури українською та англійською мовами; 5 – здійснення заходів щодо утворення регіональних офісів Спільної координаційної платформи сталого туризму Карпатського регіону; 6 – здійснення заходів щодо створення та ведення Державного кадастру природних територій курортів України; 7 – створення та

облаштування еколого-освітніх стежок і туристичних маршрутів на територіях та об'єктах природно заповідного фонду; 8 – розробка спільних вело-, піших та інших маршрутів між близько розташованими національними парками та в межах транскордонних біосферних резерватів; 9 – обладнання залізничного рухомого складу у приміському сполученні для потреб вело туристів; 10 – розробка, установлення знаків та впровадження маршрутів активного туризму тощо [2].

Фінансово-економічна криза, у якій перебуває економіка України, а також інші несприятливі фактори впливу на розвиток цієї сфери свідчить про необхідність пошуку шляхів виходу із ситуації, що склалася. До одного із таких шляхів, що забезпечить нові можливості розвитку національної економіки, нові можливості більш ефективного використання туристичних, природних, лікувальних та рекреаційних ресурсів України, в т. ч. Карпатського регіону, належить формування конкурентоспроможного національного туристичного продукту.

Саме «Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» (Розпорядження КМУ №168-р від 16.03.2017р.), як стратегічно орієнтована державна політика, а також «План заходів з реалізації стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року у 2018 році» і його практичне виконання учасниками ринку туристичних послуг, сприятимуть подоланню негативних тенденцій у діяльності індустрії туризму, а також прискорять економічне та соціальне зростання України.

Слід зазначити, що удосконалення інформаційної інфраструктури рекреаційних і туристичних послуг, розвиток територій Карпатського регіону, розроблення національних стандартів надання туристичних послуг відповідно до міжнародних стандартів, сприятиме збільшенню в'їзного туристичного потоку, що є важливим чинником для стабілізації та розвитку національної економіки.

Туризм – як основа розвитку територій Карпатського регіону та удосконалення інформаційної інфраструктури рекреаційних і туристичних послуг, сприятиме кращій інтеграції туристичної галузі до світової інформаційної туристичної мережі, зумовить вищий рівень міжрегіонального та міжнародного співробітництва у сфері туризму, забезпечить координуючу роль держави в реалізації національної туристичної політики.

Література

1. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення 18.09.2018 р.).
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/> (дата звернення 18.09.2018 р.).

Завгородня М. С.

студентка 4 курсу економічного факультету
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Одним із основних питань децентралізації влади є питання фінансової децентралізації, що є головною передумовою фінансової самостійності органів місцевого самоврядування та повинно стати запорукою сталого розвитку територій.

Як зазначає І. С. Волохова [1], надання суспільних благ є основною ціллю існування публічного (державного та місцевого) сектору економіки. Задля максимального задоволення потреб населення формується децентралізована система державного устрою з фінансово незалежними територіальними утвореннями місцевого та регіонального рівня.

У рамках фінансової децентралізації розглядають наступні форми фінансової самостійності органів місцевого самоврядування:

- самофінансування, тобто покриття видатків надання послуги надходженнями, отриманими від користувачів;
- спільне фінансування чи спільне виробництво, за якого користувачі беруть участь у забезпеченні послуг та інфраструктури через грошові та трудові внески;
- підвищення місцевих доходів шляхом запровадження та збирання прямих та непрямих податків та продажу комунальних активів;
- надання міждержавних трансфертів (дотацій та субвенцій), джерелом яких є податкові надходження загального фонду бюджету уряду країни;
- позики [2].

Вищезазначені форми фінансової самостійності органів місцевого самоврядування мають стати основними інструментами реалізації процесу фінансової децентралізації.

До основних принципів, що забезпечують фінансову автономію місцевих органів влади в Україні повинні стати [1]:

- ефективна та прозора фінансова діяльність органів державної влади, місцевого та регіонального самоврядування, що виключає дублювання функцій, здійснення неефективних дій, роздуття бюрократичного апарату;
- відповідальність органів місцевого / регіонального самоврядування за виконання власної компетенції з надання суспільних благ повинна бути повною та винятковою;

- максимальна передача прав, функцій та відповідальності щодо фінансової діяльності місцевому та регіональному самоврядуванню за умов збереження єдності держави;
- максимальне залучення населення до участі в рішенні місцевих та регіональних справ;
- пріоритет розвитку суспільного саморегулюючого фінансового механізму над бюрократичним державним фінансовим механізмом;
- забезпечення гарантованого Конституцією України рівня життя в усіх регіонах держави;
- диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів України повинні бути невеличкими таким чином, щоб не завдати шкоди розвинутих регіонам;
- досягнення відповідності в обсягах переданих повноважень щодо здійснення видатків та мобілізації необхідних фінансових ресурсів для їхнього фінансування на той рівень влади, який охоплює площу (ареал) доступності суспільного блага для споживачів; - виробництво суспільного блага повинне бути передане на найнижчий, з можливих, рівень влади;
- адміністративно-територіальний устрій країни повинен бути побудований таким чином, щоб одночасно максимально враховувати інтереси жителів та забезпечити економію бюджетних коштів з надання суспільних благ.

Таким чином, важливим питанням для проведення ефективної політики фінансової децентралізації є постановка чітких завдань взаємодії органів та інституцій, які несуть відповідальність за поділ бюджетних видатків між відповідними рівнями управління згідно визначених принципів.

Література

1. Волохова І.С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія / І.С. Волохова; Одеський національний економічний університет. - Одеса: Атлант, 2014. – 462 с.
2. Фінансові аспекти децентралізації влади в Україні [Електронний ресурс] / Ю.П. Траньович, В.В. Свадеба. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/33/tranevich.php>

Катринуца К. І.
студентка
Чернівецький національний
університет ім. Ю. Федьковича
м. Чернівці

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Потреба децентралізації державного управління в Україні стоїть на порядку денному ще з перших років виникнення української державності. Очікується, що децентралізація стане ключовим елементом, який пожвавить соціально-економічний розвиток України. Занадто довго держава зволікала з цією реформою, так само як і з іншими – реформою системи освіти, охорони здоров'я, судової системи, силових структур. І чим довше зволікання, тим болючіші зміни, тим більші очікування.

Проблемами децентралізації, конституційної реформи займалися такі провідні вчені, як: М. О. Баймуратов, О. В. Батанов, М. В. Буроменський, В. Г. Гройсман, І. О. Кресіна [1], О. Л. Копиленко та інші.

Основним завданням реформи є створення умов для розвитку громад та наближення послуг до людей шляхом формування заможних громад, передання більшої частини повноважень на базовий рівень управління та чітке розмежування функцій між рівнями управління. Вже доведено, що прийняття рішень за участю населення є прекрасним механізмом запобігання зловживанню владою, оскільки важче приховати корупцію посадовим особам, яких громадяни знають, порівняно з тими, які знаходяться далеко і є недоступними [2].

Децентралізація і розширення повноважень місцевих рад вимагає якісно нової управлінської філософії, більшого професіоналізму та відповідальності. Так, як було раніш, вже не буде. Тому потрібно аналізувати новий досвід і на його основі розробляти рекомендації по зміні нормативної бази. Тут велика надія на науковців, потенціал яких донедавна не був широко задіяний.

Станом на початок вересня 2018 року в Україні створено вже 366 об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ). До складу цих ОТГ увійшли 3372 колишніх місцевих ради. Зараз 6,3 млн людей проживають в ОТГ. В рейтингу за кількістю створених ОТГ перше місце займає Дніпропетровська область, а останнє Закарпатська. Як свідчить статистика, до початку реформи бюджету понад половини сільських громад були дотаційними на більш ніж 70%, а майже у 500 територіальних громадах державні дотації взагалі склали 90%, у 2018 році усі територіальні громади, і об'єднані зокрема, збільшили надходження до власних бюджетів.

На даний час в Україні налічується близько 1500 адміністративних послуг, у 7 разів більше, ніж у Канаді, та в 10 – ніж у Німеччині, з них на місцевому рівні – 726 послуг. За результатом соціологічного опитування Національним

інститутом стратегічних досліджень, 65% громадян України частково або повністю незадоволені якістю послуг, які надають органи місцевого самоврядування. На думку споживачів послуг, «черги, паперова тяганина і хамство – це три кити, на яких історично тримається система адміністративних послуг в Україні» [1]. У зв'язку з актуальним питанням є розробка стандартів надання якісних адміністративних послуг, відповідно до нової моделі територіальної організації влади, що потребує відповідного правового оформлення.

Що стосується фінансового аспекту, то всього, в державному бюджеті передбачено 284 млрд грн. субвенцій місцевим бюджетам, зокрема на утримання установ бюджетної сфери та реалізацію державних програм соціального захисту населення. Цікаво, що з 2018 року в складі спеціального фонду державного бюджету створюється Державний дорожній фонд у розмірі 37 млрд грн. За рахунок коштів Державного дорожнього фонду для місцевих бюджетів передбачено 11,5 млрд грн субвенції на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.

Один із ризиків під час об'єднання громад є проблема нестачі довіри членів громад до процесу об'єднання, виконання соціальних зобов'язань щойно створеними органами місцевого самоврядування по відношенню до представників фінансово слабких громад. Врегулювати подібні проблеми можна шляхом підписання між громадами та органами самоврядування меморандумів, що конкретизують зобов'язання в соціальній сфері (освітлення вулиць, доріг, ремонт шкіл тощо).

Таким чином, акцентуючи увагу на процесах децентралізації в Україні, зауважимо, що нині необхідним є впровадження ефективних інструментів та механізмів, які б викликали у населення довіру до впровадженої реформи місцевого самоврядування. Задля досягнення ефективності та результативності цієї реформи процеси децентралізації мають бути підтримані як владою так і суспільством. Також, в Україні існує необхідність делегування повноважень щодо соціальних послуг недержавному сектору. Нажаль, в Україні склалася стійка практика, відповідно до якої напрацювання політики та її реалізація завжди знаходилася у виключній компетенції держави. Європейський досвід засвідчує, що залучення недержавного сектора значно підвищує якість надання соціальних послуг. Більш того, за умов дієвого контролю з боку держави використання ресурсів буде більш ефективним, у тому числі, і у фінансовому аспекті.

Література

1. Кресіна І. О. Вплив децентралізації на ефективність публічної влади / І. О. Кресіна // Віче. – 2015. – № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4776/>.

2. Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; за ред. С. Л. Шульц. – Львів, 2018. – 140 с.

3. Закон України №157-19 від 16.04.2017 року «Про добровільне об'єднання територіальних громад». К: Укрп्राваінформ, 2017-С.185

Масюк В. І.

здобувач вищої освіти

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Державна політика у сфері місцевого самоврядування передбачає передачу повноважень, ресурсів та відповідальності від державної влади органам місцевого самоврядування здійснюється.

Законодавче підґрунтя для проведення реформи децентралізації формується та доопрацьовується з 2014–2015 років, коли було розроблено та ухвалено низку нормативно-правових актів стосовно об'єднання територіальних громад та організації їхнього співробітництва, децентралізації надання адміністративних послуг.

У бюджетній сфері реформи стосуються передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріплення стабільних джерел доходів для їх реалізації. Також децентралізація бюджетних фінансових ресурсів передбачає:

- зміну системи оподаткування, за якої змінюються питомі надходження на користь місцевих бюджетів;
- зміну трансфертної політики;
- надання органам місцевого самоврядування більших повноважень у напрямі розробки та реалізації різноманітних програм соціально-економічного розвитку [5].

Склад доходів різних рівнів місцевих бюджетів та нормативи зарахування доходів до відповідних бюджетів визначаються Бюджетним кодексом. Так, до загального фонду бюджету ОТГ додатково (у порівнянні з надходженнями до бюджетів сільських та селищних рад) зараховуються 60 % податку та збору на доходи фізичних осіб; а до спеціального фонду – на 15 в.п. більше надходжень коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва (75 % проти 60 %). Також до бюджетів ОТГ здійснюються трансферти з державного бюджету, які спрямовані, зокрема, на реалізацію

переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій та підтримку реалізації інших функцій місцевого самоврядування.

Протягом січня-травня 2018 року надходження до загального фонду всіх місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) склали 89,7 млрд грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2017 року надходження зросли на 17,4 млрд грн або на +24,1% [Сайт]. Ріст власних доходів місцевих бюджетів впродовж 2014-2018 рр. був на наступному рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка та структура власних доходів місцевих бюджетів, 2014-2018 рр.

Показники	Роки					2018 р. до 2014 р. (+/-)
	2014	2015	2016	2017	2018 (прогноз)	
Власні доходи місцевих бюджетів, млрд. грн	68,6	98,2	146,6	192,7	231,0	162,4
Частка власних доходів місцевих бюджетів (загальний фонд) у ВВП, %	5,1	5,1	6,2	6,5	7,1	2,0
Частка місцевих бюджетів (з трансфертами) у зведеному бюджеті України, %	45,6	45,6	47,5	51,2	51,5	5,9
Частка місцевих податків та зборів у власних доходах місцевих бюджетів (загальний фонд), %	0,7	26,6	28,8	27,3	30,0	27,3

Ріст доходів місцевих бюджетів прогнозується на рівні 162,4 млрд. грн (у 2,4 рази), що становитиме 7,1 % ВВП та 51,5 % бюджету України. При цьому прогнозується ріст частки місцевих податків та зборів у власних доходах місцевих бюджетів до 30,0 %.

Характеризуючи динаміку показників виконання місцевих бюджетів ОТГ Полтавської області, відмітимо, що максимальний ріст надходжень був на рівні 165,2 % (Щербанівська ОТГ), що значно нижче максимального показника по Україні (202 %).

Щодо динаміки надходжень власних доходів за I-ше півріччя 2018 року, то середній показник у розрахунку на одного мешканця по 39-ти ОТГ області зріс на 77,6 % та склав 2498,4 грн, що на 885,4 грн вище середньоукраїнського показника.

Характеризуючи рівень дотаційності бюджетів, що визначається як питома вага базової (реверсної) дотації у загальній сумі доходів ОТГ (без субвенцій), відзначимо, що даний показник в Полтавській області перевищує 20 % лише у 2 громад (або 5,1% від загальної кількості громад в області). При цьому 17 громад отримують з державного бюджету базову дотацію, 14 перераховують реверсну дотацію.

Питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах ОТГ перевищує 20 % у 24 ОТГ області (61,5% від загальної кількості), що є результатом не високої фінансової спроможності бюджетів, у яких частка видатків на утримання апарату управління є значною.

Подальша реалізація фінансової децентралізації є основою для посилення фінансової стійкості та самостійності місцевих бюджетів, ефективності використання наявного фіскального потенціалу відповідних територій і, як наслідок, покращання рівня та якості послуг, що надаються жителям громад.

Література

1. Децентралізація [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/>
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015 р.) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 20-21. – ст. 190. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – ст. 170. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

Михальчишин Н. Л.

доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки,

к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

м.Львів

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В умовах децентралізації основним стимулюючим фактором, який сприяє утворенню об'єднаних територіальних громад, є зміна механізму розподілу фінансів, що розширює можливості територіальних громад в отриманні коштів на свої потреби. Управління фінансовими потоками територіальних громад охоплює як доходну, так і витратну частини. Основна проблема фінансового забезпечення територій полягає у пошуку оптимального співвідношення доходів та витрат з врахуванням зростаючих проблем та обмежених джерел доходів.

Джерела надходження місцевого бюджету поділяються на такі, як податкові, неподаткові, трансферти від центральної влади. В окремих країнах крім податкових та неподаткових джерел виділяють субсидії та позики [1].

В Україні, найбільшу частку в податкових надходженнях у місцевий бюджет складає податок на доходи фізичних осіб, далі – єдиний податок, і третє місце займає плата за землю та податок на нерухоме майно [2]. Незважаючи на

те, що структура місцевих податків однакова, надходження від їх сплати по різних територіальних громадах відрізняються через різницю в кількості платників єдиного податку, власників нерухомого майна та оподаткованої площі такого нерухомого майна, різну кількість земельних ресурсів, що перебувають в користуванні юридичних чи фізичних осіб.

Деякі дослідники вважають, що планувати та прогнозувати доходну частину місцевого бюджету можливо через стабільність місцевих бюджетів, визначенні методики оцінювання витрат та соціальний розвиток регіонів, розробленні принципів розподілу субвенцій [3]. Проблеми фінансового забезпечення, що виникають в Україні в процесі децентралізації, окремі дослідники пропонують вирішити через надання місцевим органам повноважень у прийнятті місцевих податків; врегулювання надання державної підтримки регіонам з метою стимулювання їх розвитку [4].

Однак, практика наповнення місцевих бюджетів через податки не сприймається суспільством, тим більше введення нових податків місцевою владою може викликати обурення громади та появу соціальної напруги. В більшості випадків об'єднані територіальні громади попри впорядкування податкового механізму на своїй території, повинні робити наголос на неподатковій складовій наповнення бюджету. З цією метою кожна об'єднана територіальна громада повинна провести оцінювання власних можливостей та загроз в розвитку, здійснити «інвентаризацію» ресурсів територіальної громади, які можливо використати для забезпечення функціонування громади та її розвитку.

Проблеми фінансового забезпечення територій в умовах децентралізації повинні стати каталізатором пошуку внутрішнього потенціалу кожної громади, яка повинна вибудовувати мікросистему, де матимуть бажання функціонувати суб'єкти господарювання, що в подальшому забезпечить економічний розвиток територій, створення робочих місць, нарощення прибутків, а з ними – збільшення податкових відрахувань.

Наголос на неподаткових надходженнях в бюджет роблять і інші дослідники. Як дослідив Собчук С.І. «зростання власних надходжень бюджетних установ і доходів від власності та підприємницької діяльності, свідчить про те, що держава не покладає великих надій на адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності, а прагне створити ці доходи самостійно за підтримки державних установ, а також підприємств та організацій приватної та державної форм власності» [5]. Акцентування уваги на створенні доходів актуальне ще й тому, що податки та збори вимагають законслухняності бізнесу, виходу з тіні та сплати податків зі всього отриманого прибутку. В таких умовах збільшення ставок податків не сприятиме зниженню приховування податків, натомість зниження ставок, навпаки, приваблюватиме підприємства та стимулюватиме розвиток економіки.

Попри активне об'єднання територіальних громад в Україні є частина таких, які проти об'єднання, вважають такі об'єднання узурпацією влади,

встановленням монополії на земельні ресурси, і віддаленість місцевої влади від громади. Для переконання в доцільності та ефективності об'єднання фахівцям з децентралізації та місцевій владі доцільно формувати бізнес-план об'єднання територіальної громади, в якому відобразити привабливість регіону для розвитку підприємництва, стимулювання розвитку конкуренції на території об'єднаної територіальної громади, ефективного використання наявних ресурсів, що привабить в регіон підприємства. Також, в бізнес-плані, крім економічної складової, повинна відобразитись соціально-гуманітарна складова з врахуванням позитивних наслідки для громадян від укрупнення освітніх закладів, медичних закладів. вирішення транспортної проблеми через яку стануть доступними послуги, що можуть надаватись громаді.

Література

1. Олійник О. Зарубіжний досвід наповнення дохідної частини місцевих бюджетів України/ О.Олійник, 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: [/https://naub.ua.edu.ua/2015](https://naub.ua.edu.ua/2015).
2. Фінансові показники ОТГ – найкращий аргумент на користь децентралізації. Досвід Рівненщини [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/9124>.
3. Ступницька Т.М., Немченко Г.В. Проблеми фінансової децентралізації в Україні/Т.Ступницька// Економіка харчової промисловості, 2016. – т.8.– вип.1 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2017/3396-1495365200.pdf>.
4. Онищенко С.В. Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи/ С.Онищенко// Фінанси, облік та звітність, 2016. – №1 (21). – с.145-153.
5. Собчук С.І. Формування неподаткових надходжень бюджету в системі бюджетного регулювання [Електронний ресурс] – Режим доступу: [//http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2017/17.pdf](http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2017/17.pdf).

Панкратьєва Т. Л.
старший викладач кафедри
публічного управління та адміністрування,
Шулаєв В. В.
магістрант,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Транскордонне співробітництво розглядається в Європі або як інструмент регіонального розвитку, зокрема розвитку прикордонних регіонів, або як один з інструментів створення Європи без внутрішніх кордонів. Розширення ЄС створило нові можливості для розбудови транскордонного співробітництва за умови розвитку відповідних інструментів його стимулювання. Як наслідок наприкінці минулого століття регіональна політика Європейського Союзу перейшла до нової парадигми – від застосування механізмів ліквідації диспропорцій регіонального розвитку шляхом міжрегіонального перерозподілу ресурсів до мобілізації природноресурсного потенціалу територій і застосування принципу субсидіарності.

Характерною рисою сучасної Європи є швидкий розвиток міжнародного співробітництва регіонів – однієї з найефективніших рушійних сил європейської інтеграції та об'єднання людей [1].

Основна мета підтримки Європейським Союзом транскордонної співпраці – це можливість відкриття нових ринків, інтереси європейської безпеки, політичної стабільності, економічної єдності, уникнення ризиків непродуктивної конфронтаційної конкуренції між окремими регіонами.

В основі функціонування транскордонного співробітництва в ЄС лежать принципи самоврядування, транскордонної кооперації, рівних повноважень сторін. Цьому сприяє відсутність бар'єрної функції внутрішніх кордонів, фінансування ТКС як з національних бюджетів, так і з структурних фондів ЄС.

До найважливіших європейських інститутів, що діють у сфері прикордонного співробітництва, можна віднести Конгрес місцевих та регіональних властей Європи, Асамблея європейських регіонів, Комітет регіонів Європейського Союзу, Рада Європейських муніципалітетів і регіонів, Асоціація Європейських прикордонних регіонів.

В організації транскордонної співпраці в європейських країнах науковцями виділяються такі принципи як партнерство, субсидіарність і доповнюваність, є достатньо обґрунтованим [2;С.18].

Серед проблем, на вирішення яких зорієнтована транскордонна співпраця в ЄС, можна виділити розходження в рівні економічного розвитку прикордонних регіонів у різних державах, культурні і мовні відмінності, відмінності інститутів

управління, брак адекватних інституційних структур та спеціальних органів, які займаються питаннями прикордонного співробітництва.

Для адаптації європейського досвіду ТКС в Україні слід звернути увагу на те, що європейські транскордонні регіони мають комплексну організаційну структуру, у якій присутня наявність спільних рис: функціонують як самостійні одиниці на постійній основі, мають свої власні адміністративні, технічні та фінансові ресурси і власну внутрішню стратегію розвитку. Особливо це справедливо для регіонів, що характеризуються сильною соціально-економічною асиметрією, наприклад, на кордоні Німеччини і Польщі, де виникали проблемні ситуації з невідповідністю ресурсів управління на національному, регіональному та місцевому рівнях, що зумовило надзвичайно нерівні відносини з важливих питань співробітництва.

Н.Гомольська, В.Чарторижський звертають увагу на такий важливий елемент ТКС як формування у прикордонних регіонах «регіональних мережевих співтовариств», розглядаючи їх як різноманіття акторів, що солідарно співпрацюють у просуванні індивідуальних і колективних інтересів; обмінюються формальними і неформальними ресурсами, і вступають в різні форми комунікації на регіональному політичному просторі [3; С.175-176]

Розвиток ТКС в країнах ЄС розглядається як процес, який сприяє просуванню таких цінностей, як мир, свобода, безпека та дотримання прав людини, і має політичні, економічні та соціокультурні результати.

Організаційний досвід європейських країн показує, що кожна форма ТКС має створюватися з урахуванням специфіки прикордонних регіонів, складатися з рівного представництва партнерів по обидва боки кордону, бути зорієнтованою на практичне вирішення проблем розвитку регіону. Сам процес транскордонного співробітництва починається з вивчення існуючих зв'язків між партнерами; визначення стратегії розвитку; розробки і забезпечення програм розвитку; моніторингу і оцінки.

Загалом, європейський досвід транскордонної співпраці демонструє: багаторівневність управління; гнучку нормативно-правову базу, яка удосконалюється разом зі змінами, які відбуваються в структурі ЄС, загальноєвропейських пріоритетах; різноманіття інституцій, типів організацій та форм ТКС, активне залучення до транскордонної співпраці громадськості та приватного сектору.

Література

1. Ільченко Н.М. Транскордонне співробітництво в Україні: перспективи розвитку єврорегіонів // Державне будівництво. – 2012. – № 2 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/21.pdf>
2. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції: монографія / Н. А. Мікула, В. В. Засадко. – К.: НІСД, 2014. – 316 с.

3. Гомольська Н.І. Нові форми міжнародної економічної інтеграції – перспективи розвитку транскордонної співпраці / Н.І. Гомольська, В.М. Черторижський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.5. – С.173-177.

Скорик Г. І.

к.е.н., доцент,

Барінов В. В.

старший викладач

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Стрімкий розвиток прогресу у ХХ ст. з метою забезпечення матеріального добробуту та нарощування виробництва матеріальних благ у гонитві за надприбутками призвели до загострення глобальних проблем людства та соціально-економічного розвитку країн світу.

Використання не відновлювальних природних ресурсів на одиницю виробленої продукції в 2-2,5 рази, а енергії в 2,5-3 рази в Україні перевищує аналогічні показники в Німеччині, Великобританії, Франції, США. Кількість відходів та викидів і скидів на одиницю вироблених товарів та послуг нерідко у десятки раз перевищує аналогічні показники розвинених країн. Відбувається деградація ґрунтів земель сільськогосподарського призначення, зокрема завдяки накопиченню важких металів, залишків пестицидів, гербіцидів. Така ситуація формує загрози економічній безпеці України.

Оцінка стану довкілля Львівської області свідчить, що компоненти екосистеми зазнають негативного антропогенного впливу, а серед екологічних проблем області, які потребують вирішення, найважливішими є забруднення атмосфери викидами промислових підприємств та автотранспорту, забруднення водних ресурсів комунальними та промисловими стоками (у 2014 році в поверхневій воді було скинуто 45,1 млн. куб. м забруднених зворотних вод, з них понад 90 % - комунальні); підтоплення територій та карстові прояви у зонах гірничих розробок; вкрай архаїчне поводження з відходами та неналежна їх утилізація; порушення екологічної рівноваги на значних територіях внаслідок попередньої діяльності підприємств гірничо-хімічної промисловості Львівщини тощо [1].

Забезпечення сталого розвитку Львівської області означає, насамперед, вирішення основних завдань, пов'язаних із енергоефективністю області і розвитком малих громад і сільських територій.

Головними чинниками та основою сталого розвитку є збалансованість економічного зростання та філософія модернізації, здійснення інноваційних перетворень та активізації підприємництва, підвищення енергоефективності.

Реформування енергетичного сектору Львівщини має відбуватися відповідно до цілей Стратегії сталого розвитку «Україна 2020» [2]. Згідно із цим до 2035 року передбачається збільшення частки відновлюваної енергетики (з 4% у 2015 р. до 25% у 2035р.). Це забезпечить підвищення енергонезалежності і країни, і регіону, сприятиме диверсифікації джерел енергоресурсів, знизить залежність від монополістів.

Реформування енергетичного сектору узгоджується із інноваціями щодо розвитку міст відповідно з концепцією «розумне місто», ініційованою ЄС. У країнах ЄС практичне втілення проєктів «розумне місто» повністю відповідає завданням сталого розвитку, оскільки поєднує:

- «розумну економіку» (“smart economy”), в основі якої лежить цифрова економіка, інноваційні технології виробництва товарів і послуг;
- «розумне переміщення» (“smart mobility”), тобто розбудова оптимальних транспортних розв’язок і логістичних мереж міст і сільських територій;
- «розумних людей» (“smart people”), що мають навички роботи з ІТ та цифровими технологіями, підвищують свій рівень освіти і кваліфікації, працюють в інноваційній сфері;
- «розумне життя» (“smart living”), суть якого полягає в раціональному споживанні людьми обмежених ресурсів, сортування та переробка ТПВ, використання «розумних технологій» у медичному обслуговуванні, освітніх послугах тощо;
- «розумне врядування» (“smart governance”), тобто впровадження ІТ та цифрових технологій у сфері публічної влади, місцевого самоврядування, систему комунікації представників публічної влади з громадськістю тощо [3].

Відповідно до цієї концепції у країнах ЄС розбудовують «розумні міста», основою яких є «розумні будинки». Необхідно активізувати роботу щодо впровадження найкращого досвіду розбудови «розумних міст» з метою підвищення, насамперед, енергоефективності таких будинків.

Література

1. Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року- [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://dfrf.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf
2. Стратегія сталого розвитку «Україна 2020» Указ Президента України від 12.01.2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
3. Біла С.О. Стратегічна пріоритети сталого розвитку у ХХІ ст.:досвід країн ЄС та України / С.О.Біла, М.Ю.Гайдай // Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор», 2018 – Випуск 1-1(44). – С.26-31.

Турецов Т. Є.

аспірант кафедри гуманітарних дисциплін
Донецький державний університет управління
м. Маріуполь

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Адміністративно-фінансова децентралізація як базовий елемент державного управління сьогодні вже стала дієвим механізмом соціально-економічного розвитку країни та уявляє собою засобом перерозподілу коштів від бюджетів одного рівня до іншого, та набуває певного рівня регулюючого механізму, який створюються нові можливості для вирішення актуальних соціально-економічних проблем на місцевому рівні територіальних громад за рахунок оптимального залучення суб'єктів економічного розвитку.

Децентралізація, за попереднім підсумком, як певні стратегічні зміни розвитку, утворених нових об'єднаних територіальних громад, свідчать, що стратегічно напрям державної політики обраний вірно. Разом з цим реалізація децентралізації регулювання сфери малого та середнього бізнесу (далі – МСБ), на наш погляд, має певні білі плями, котрі можуть представляти певні проблеми, котрі принципово гальмують розвиток МСБ. А якщо їх не вирішити, то вони можуть дискредитувати значення всіх реформ.

Перша проблема. Потрібно чітко на загальнодержавному законодавчому рівні провести аналіз та визначити повноваження за їх виконання між всіма рівнями влади щодо регулювання МСБ. Коли держава проводить нормативний аналіз своєї політики, її головним завданням є створення механізмів гармонійної взаємодії решти суб'єктів; а це буде відбуватися виключно в умовах їх пропорційного розвитку. Мова йде про не лише відповідальність органів місцевого самоврядування за розвиток сектору МСБ на території громади, а й забезпечення цієї діяльності цільовим фінансовим підґрунтям.

Друга проблема. Полягає не тільки в тому, щоб розглядати питання вирішення соціально-економічних проблем об'єднаних територіальних громад до залученням безпосередньо суб'єктів МСБ. Саме наскільки готові на місцях до реалізації подібних заходів. Як показує досвід розвитку нашого суспільства, державні органи, як правило, максимально централізували будь-які сфери своєї діяльності. Теорія інституціоналізму стверджує, що історична ситуація створює соціально-економічне середовище та визначає поведінку економічних агентів, які, взаємодіючи між собою, створюють інститути. Першим докладно розглядає сутність подібних інститутів Т. Веблен, за визначенням якого «інститути – це результати процесів, що відбувалися в минулому, вони пристосовані до обставин минулого й, отже, не перебувають у повній згоді з вимогами сучасності» [2, с. 63].

Деякі вчені відзначають факт неефективності європейських практик в умовах пострадянських країн, пов'язуючи його з генетичною неспроможністю пострадянських країн перейняти демократичні цінності [3, с. 5].

Відомо, наприклад, що політика Європейського Союзу не покладається тільки на ринкові інститути. Структури ЄС активно втручаються в економіку – наприклад, через тарифну політику, субсидиарність, піклуються про соціальні стандарти тощо. У такий же спосіб інститут держави тісно поєднується з ринковими інститутами.

Досліджуючи закономірності інституціональних перетворень, український дослідник В. Єлагін стверджує, що зміна суспільного порядку завжди порушує нормальне функціонування соціуму. Така зміна супроводжується глибокою суспільною кризою, якими б очевидними не були в майбутньому переваги суспільної модернізації. Тому будь-які інституціональні перетворення мають ґрунтуватися на результатах аналізу групових інтересів та їх корисності для всього суспільства, пошуку аналогів в інших країнах або в минулому певної країни, розроблення стратегії впровадження та вибору адекватних інструментів тощо [4].

Підсумовуючи вищевикладене, зауважимо, що інституційний розвиток МСБ та його елементів в умовах інституційного перетворення дає змогу дійти до такого висновку: саме децентралізація має стати тим інститутом, який урівноважить відносини основних учасників сектору МСБ та гармонізує їх інтереси та функції, враховуючи специфіку цих стосунків – їх євроінтеграційну сприйнятливість. Децентралізація та євроінтеграційні процеси формування сучасного МСБ повинні відбуватися на теренах національної ідеї розвитку бізнес-середовища шляхом модифікації нормативно-правового забезпечення, структурних та організаційних змін регулювання, інституційних зв'язків (на рівні організацій чи в контексті трансформації законів, норм, положень/правил), або побудова сучасних інституціональних моделей.

Література

1. Інституціональні перетворення як основа ефективного розвитку головних ресурсних сфер держави / В. П. Єлагін // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. - 2014. - Вип. 2. - С. 98-106.
2. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен. – М. : Наука, 1984. – С. 56-95.
3. Михненко А. М. Институализация общественного развития: навч. посіб. / А. М. Михненко, Е. М. Макаренко, Н. Г. Макаренко. – К. : НАДУ, 2011. – 292 с.
4. Єлагін В. П. Інституціональні перетворення як основа ефективного розвитку головних ресурсних сфер держави [Електронний ресурс] / В. П. Єлагін // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. – 2014. – Вип. 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2014_2_15

СЕКЦІЯ 2.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Бартіш О. Я.
студентка 5 курсу
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності
м. Львів

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ОХОРОНИ ДИТИНСТВА: ДИТЯЧА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ
ТА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ

На даний момент, дитячу бездоглядність та безпритульність, можна назвати однією із найгостріших проблем сучасного українського суспільства.

Безпритульними та бездоглядними дітьми зазвичай називають осіб віком до 14 років, яких добровільно покинули батьки, або дітей, які самостійно, по тим чи іншим причинам залишили сім'ю, чи дитячі заклади, в яких перебували. Такі діти не мають сталого місця проживання [2].

Якщо проаналізувати наукову літературу, публікації в газетах та журналах, можна зрозуміти, що терміни «бездоглядна» та «безпритульна» дитина, вживають як синоніми [3].

Дитяча безпритульність є наступним кроком дитячої бездоглядності. Єдина відмінність між цими двома поняттями полягає в тому, що бездоглядна дитина, проживає під одним дахом із сім'єю, в неї збережені зв'язки з рідними та вона емоційно прихильна до когось із батьків, або членів родини. Ці зв'язки можуть перебувати під загрозою руйнування, через неприйняття рідними та їх нерозуміння. Діти, які проводять багато часу на одинці із собою та розуміючи, що вони не потрібні власній сім'ї, закидають навчання, проводять більше часу на вулиці в пошуках компанії та підтримки [2].

Діти стають безпритульними та бездоглядними, не лише через те, що їхні сім'ї не бажають виховувати та піклуватися про них, але і через те, що суспільство байдуже ставиться до такого феномену, як «дитяча безпритульність та бездоглядність». Таких дітей можна назвати жертвами обставин, які склалися не на їхню користь [1].

Причинами існування явища дитячої безпритульності та бездоглядності є перш за все безробіття, зростання цін та неспроможність сімей забезпечити дітям продукти першої необхідності. Сім'я як соціальний інститут, втрачає свою цінність, багато молодих людей хибно трактують це поняття. Відбувається значне зниження відчуття відповідальності батьків за виховання своїх дітей. Загострюються конфлікти між батьками та дітьми [4].

Українські дослідники визначають «безпритульність» як соціальне явище, яке характеризується відсутністю у дитини сукупності сприятливих умов для фізичного, духовного та інтелектуального розвитку, серед яких:

- відсутність належних матеріальних умов життя родини;
- відсутність належного виховання та нагляду;
- відсутність здорової моральної атмосфери;
- відсутність належного ставлення до дитини [5].

Проаналізувавши явище дитячої безпритульності та бездоглядності в сучасній Україні, можна скласти соціальний портрет дитини, якій доводиться більшість часу проводити на вулиці. Серед бездоглядних та безпритульних дітей частка хлопців, вища ніж частка дівчат. Йти з дому на вулицю, діти починають у віці 6–7 років. Наймолодшій «дитині вулиці» 3 роки, найстаршій – 18 років. Найбільша вікова категорія дітей, які опиняються на вулиці, це діти від 9 до 14 років (58% від загальної кількості дітей, що проживають за межами дому), діти віком від 3 до 7 років становлять лише 2%, 8-9-річні – 6%, 10-11-річні – 8%, 15-17-річні – 10,3% [4].

Частка бездомних дітей (80%) жителі міст, вони мігрують по Україні в пошуках прихистку.

Безпритульною дитина може бути від 2 днів до 7 місяців, для тих хто опинився в притулку. Цей термін може бути набагато більший, якщо дитина перебуває за межею притулку [5].

З метою подолання явища дитячої безпритульності та бездоглядності, потрібно на ранніх стадіях виявляти сім'ї, які не здатні піклуватися та виховувати дітей, виконувати безпосередні батьківські, виховні функції. Вживати заходів для запобігання соціальному сирітству, створювати належні умови для всебічного розвитку та виховання дітей, поширювати форми сімейного виховання, влаштування дітей – сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування у дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї, забезпечити підготовку та перепідготовку батьків, вихователів та прийомних батьків, фахівців закладів соціального захисту дітей, збільшувати обсяги фінансування заходів щодо подолання дитячої безпритульності і бездоглядності, а вирішення таких проблем покладати не лише на відповідні служби, але й вирішувати суспільством в цілому [4].

Отже, проблема дитячої бездоглядності та безпритульності досить серйозна для суспільства, вона спричинена рядом негативних передумов, які можуть виникнути в сім'ї: матеріальна неспроможність батьків, знецінення цінності інституту сім'ї, нерозуміння суспільства, небажання оточуючих втручатися в сімейні проблеми і брати на себе відповідальність – все це призводить до феномену «безпритульності» дитини, її соціальної дезадаптації та десоціалізації. Постає потреба вироблення нового державно-управлінського підходу, для того, щоб забезпечити повноцінний розвиток відповідно до потреб дітей. На сьогодні, основна увага має звертатися на гарантії держави, які реалізують права і можливості бездоглядних та безпритульних дітей.

Література

1. Адресный социальный патронаж семьи и детей: научно-методическое пособие / под ред. Л.С.Алексеевой. – М.: Государственный НИИ семьи и воспитания, 2000.
2. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: навчальний посібник / О. В. Безпалько. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 176 с.
3. Репнова Т. Соціальний патронаж сім'ї / Т. Репнова // Соціальний педагог; упоряд.: Т. Шаповал, Т. Гончаренко. – К., 2006. С. 45-60.
4. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: Навчально-методичний посібник / А.Й. Капська. – К.: УДЦССМ, 2001.
5. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; за заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. – К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.

Боліла С. Ю.

к.с.-г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

РОЗВИТОК ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ НА ПРИНЦИПАХ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ

Сьогодні, коли з початком глобальної революції в системі державного управління змінилися виклики і вимоги, необхідні інноваційні й нестандартні підходи до вирішення нових завдань публічної влади [1]. Розвиток відносин між публічними службовцями та громадянами в усіх провідних країнах розглядається як надійне підґрунтя добросовісного врядування та основа для поліпшення процесів вироблення державної політики. Євроінтеграційні прагнення України обумовили необхідність реформування системи державного управління та її адаптації до загальноприйнятих в економічно розвинених країнах засад, що посилює потребу впровадження в діяльність органів державного управління принципів демократизму, серед яких принцип транспарентності, або прозорості та відкритості) влади. [2]. Транспарентність - це властивість політичної влади, насамперед її виконавчої гілки, яка забезпечує розвиток демократії, громадянського суспільства шляхом відкритості дій різних гілок влади, процедури прийняття політичних рішень та активізації суспільного контролю над діяльністю органів державної влади та управління.

В Україні на законодавчому рівні проголошено право громадян на участь в управлінні. В той же час, незважаючи на це, все ще існує невідповідність між задекларованими підходами та фактичними результатами. Серед головних перешкод на цьому шляху можна виділити недостатні можливості органів влади щодо вироблення та оцінювання державної політики, а також невисокий рівень

участі громадян у розробленні та реалізації державної політики [3]. Так результати вивчення громадської думки про роботу державних службовців, показали, що у багатьох випадках люди вважають, що державні органи не здатні справитися із нагальними життєвими питаннями. Методи, процедури та підходи, які використовують центральні та місцеві органи влади, залишаються незрозумілими для більшості населення. Таким чином, прозорість і відкритість державних структур має життєво важливе значення для підвищення суспільного інтересу до питань врядування.

Транспарентність як правовий режим складається із сукупності правовідносин з приводу доступу різних суб'єктів до будь-якого виду та обсягу цікавої їм інформації, забезпечення її своєчасності, зрозумілості, достатності та достовірності. Тобто транспарентні відносини визначаються не тільки високим рівнем інформаційного розвитку суспільства, а й певним рівнем розвитку політико-правової свідомості та культури, подолання державного бюрократизму та закритості влади.

Реалізація права на доступ до інформації органів влади передбачає активну позицію як з боку громадян, так і з боку держави, при цьому елементи суб'єкта державного управління та об'єкта, яким є суспільство, з їх взаємовідносинами утворюють самостійну підсистему.

Новим форматом транспарентних відносин на сьогодні в Україні виступає електронний уряд, технології якого спрямовані на вдосконалення внутрішніх, міжвідомчих та міжурядових операцій, надання інтерактивних послуг, а також покращення комунікації між громадянами та представниками влади (шляхом надання оперативної інформації про життя країни, нормативно-правові акти, порядок заповнення і форми відповідних документів, презентації загальноекономічних можливостей країни, звіти про результати роботи уряду, центральних та місцевих органів виконавчої влади тощо).

Ще одним достатньо дієвим механізмом побудови транспарентних відносин, як підтверджує світова практика, є інститут зв'язків з громадськістю, метою якого є сприяти поширенню демократії і забезпечувати інформування громадськості, формувати довіру громадян до інститутів влади.

У незалежній Україні також розробляються механізми сприяння розвитку відносин між органами державної влади, громадянами та їх об'єднаннями, засобами масової інформації та іншими інститутами громадянського суспільства. Так, наприклад, органи виконавчої влади проводять консультації з громадськістю, метою яких є вироблення рішень, в яких будуть враховані права, інтереси та знання всіх зацікавлених сторін. Найбільш поширеними способами проведення таких консультацій є: громадські слухання; «круглі», «трикутні» столи; письмові консультації; зустрічі з громадськістю; оприлюднення проектів нормативно-правових актів у мережі Інтернет: Інтернет-конференції; телефонні «гарячі лінії» тощо.

На майбутнє уряду України доцільно зосередитися на таких аспектах стосунків між державними службовцями та громадянами, як: право громадян на

інформацію, право громадян на високоякісні послуги, антикорупційна діяльність, розвиток партнерських відносин на місцевому рівні, стратегічне планування, розвиток стосунків між «електронним урядом» та громадянами, освіта та наукові дослідження у сфері врядування.

Таким чином, транспарентність влади сприяє вирішенню проблем відповідальності та ефективності державного управління, тому розбудова транспарентних відносин між владою та громадськістю повинна стати пріоритетом для політичної еліти в контексті євроінтеграційного вибору України.

Література

1. Тимощук В.П., Школик А.М. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / В.П. Тимощук, А.М. Школик. - К.: Конус-Ю, 2007. - 735 с.

2. Інформатизація та відкритість влади як засоби демократизації суспільства. / О. В. Литвиненко (на ук. ред.) //Засідання № 1: зб. матеріалів круглого столу «Державна інформаційна політика - проблеми законодавчого забезпечення» - К.: Альтерпрес, 2003. -160 с.

3. Діденко Н. Державне управління і соціальне партнерство: актуальні проблеми теорії і практики: монографія / Н. Діденко. - Д., 2007. –С 45-49.

Варшава О. В.

аспірант

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

В Україні державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства, захист інтересів підприємців від зловживання монопольним становищем та недобросовісної конкуренції здійснюється Антимонопольним комітетом України відповідно до його компетенції.

Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності.

У сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має такі повноваження [1]:

– розглядати заяви і справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та проводити розслідування за цими заявами і справами;

- приймати передбачені законодавством про захист економічної конкуренції розпорядження та рішення за заявами і справами, перевіряти та переглядати рішення у справах, надавати висновки щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції;
- розглядати справи про адміністративні правопорушення, приймати постанови та перевіряти їх законність та обґрунтованість;
- перевіряти суб'єкти господарювання, об'єднання, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю щодо дотримання ними вимог законодавства про захист економічної конкуренції та під час проведення розслідувань за заявами і справами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом;
- призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку;
- у випадках та порядку, передбачених законом, проводити огляд службових приміщень та транспортних засобів суб'єктів господарювання - юридичних осіб, вилучати або накладати арешт на предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі незалежно від їх місцезнаходження.

У 2016 році органами Антимонопольного комітету України було припинено 276 порушень Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». З них — 75 порушень у вигляді недобросовісної конкуренції, стосовно яких Комітетом прийнято рішення про накладення штрафних санкцій, та 201 — дій, що містили ознаки таких порушень, які було припинено відповідно до наданих органами Комітету рекомендацій суб'єктам господарювання [2].

Правова система регулювання недобросовісної зовнішньої конкуренції в Україні може бути охарактеризованою як складна, багатофакторна та така, що динамічно змінюється та вимагає проведення оптимізації по всіх основних підсистемах. Проте виключно юридичної оцінки антидемпінгової проблематики є вочевидь недостатньо. Лібералізація режиму міжнародної торгівлі та формальне приведення її національного регулювання у відповідність до критеріїв СОТ та вимог партнерів по торгівлі не можуть вважатися достатньою умовою підвищення ефективності участі держави в системі міжнародного поділу праці та самодостатнім фактором оптимізації кон'юнктури й макроекономічного забезпечення внутрішнього ринку. Захист національних товаровиробників не тільки не повинний розглядатися як явище небажане, зокрема в умовах торговельної лібералізації, а має розвиватись в програмно-цільових підходах щодо підтримки бізнесу, науково-технічного прогресу технологічного

піднесення держави. Є всі можливості перетворити такі підходи на реальний каталізатор для зарубіжних інвестицій та поглиблення міжнародного торговельного співробітництва. Інакше кажучи, слід дивитися на заходи, які спрямовуються на оптимізацію ринкового середовища та на протидію недобросовісній зовнішній конкуренції з точки зору інтересів держави, національної економіки в цілому [3].

Таким чином, підходи до захисту національного товаровиробника, які передбачають тільки перешкоди на шляху товаропотоків, є недоцільними функціонально з точки зору міжнародно-правових реалій та наявних зобов'язань України, можливих зворотних санкцій партнерів по торгівлі. Тому антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні захисні заходи є значно більш точними та адресними інструментами. Вони є універсальними та законними з точки зору міжнародних правил і вимог інструментами управління зовнішньою торгівлею, засобами державного регулювання експортно-імпортних відносин, який охоплює всю номенклатуру товарів. Тому реформа національної системи протекціоністського захисту власного товаровиробника має виходити із глобальної тенденції зростання значення нетарифного регулювання.

Література

1. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 №3659-ХІІ - Доступний з: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>
2. Звіт Антимонопольного комітету України за 2016 рік [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&>
3. Руденко Т. В. Захист інтересів споживачів від проявів недобросовісної конкуренції / Т. В. Руденко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - №2. - С. 62-67.

Височкіна М. Ю., магістр,
Виноградова Т. І., старший викладач
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ

В сучасних умовах у процесі розбудови держави ключову роль відіграє розвиток міст. Про це свідчить визнання Європейський Союзом міської політики як гаранта ефективного і збалансованого розвитку територій. Не менш важливим є питання сучасного розвитку містобудування в Україні, адже із становленням ринкових відносин, які визначаються соціально-економічними, політико-правовими, функціонально-територіальними та екологічними факторами, складаються нові умови землекористування та розвитку міської території;

змінюються цілі, мотивації, інтереси до питань містобудівного розвитку у суспільстві [1]. Стає зрозуміло, що основною задачею містобудування є створення певного матеріального середовища, у якому потреби людей повинні задовольнятися у найкращий спосіб шляхом проведення містобудівної політики, яка полягає у розробці державних стандартів, норм і правил, пов'язаних з плануванням, забудовою й іншим використанням території; у підготовці і впровадженні містобудівної документації та інвестиційних програм розвитку населених пунктів, а також у створенні системи моніторингу і контролю за дотриманням містобудівного законодавства та документації [2; 3].

Проте за період розбудови економіки України саме містобудівна діяльність не мала чітко виражених пріоритетів, які підтверджували б курс стратегічних реформ, обраних на державному рівні. Серед основних проблем, які стримують реформування у сфері містобудування та розвиток галузі, слід виокремити такі: неузгодженість законодавчого регулювання містобудівної діяльності із окремими підзаконними актами, відомчими документами; недотримання принципів саморегулювання відносин між суб'єктами містобудівної діяльності та державою; низький рівень наукового обґрунтування нормативних актів щодо містобудівної діяльності поряд із її занормованістю.

Негативним наслідком недотримання відповідних законодавчих і нормативних актів є відведення під забудову земельних ділянок існуючих скверів, парків, часті випадки розміщення об'єктів будівництва в межах червоних ліній, в охоронних зонах об'єктів культурної спадщини. Інтенсивне ущільнення житлової забудови в більшості випадків має наслідком погіршення умов проживання населення, що неминуче призводить до виникнення конфліктних ситуацій між мешканцями і власниками нерухомості та владою при вирішенні проблемних питань щодо розміщення забудови та пов'язаних із цим інфраструктурних об'єктів, благоустрою тощо [2;4].

Проблемою є відсутність реальної системи контролю виконавської дисципліни, що виражається у відсутності оперативного контролю керівного складу за поточною діяльністю працівників державного архітектурно-будівельного контролю (ДАБК) за виконанням завдань та заходів. Вказана проблема призводить до порушення термінів проведення планових та позапланових перевірок, невчасного надання відповідей на звернення громадян, юридичних осіб та правоохоронних органів. Також до проблем належить недостатньо ефективна структура територіальних органів державного архітектурно-будівельного контролю, зокрема відсутній дієвий підрозділ з питань профілактики та протидії корупції, оскільки проблема корупції є актуальною як в системі органів державного контролю, так у державі й суспільстві в цілому.

Наявною є проблема в частині відсутності механізму оперативного контролю достовірності даних, зазначених у документах, що подані на реєстрацію до органів державного архітектурно-будівельного контролю. Вказана проблема призводить до реєстрації документів, скасування яких можливе лише

за рішенням суду. Має місце проблема самовільної зміни цільового призначення існуючих будівель та споруд, що призводить до використання будівель та споруд за іншим цільовим призначенням, які не призначені для цих цілей. Вказані зміни цільового призначення можуть не відповідати державним будівельним, санітарно-епідеміологічним та протипожежним нормам, створюють незручності для громадян, які проживають поряд з такими об'єктами [4]. Відсутність жорсткого контролю і високий рівень корупції в Україні призводить до неналежного виконання функцій посадовими особами, можливостей службових зловживань та корупційних проявів. Має місце проблема формального будівельного контролю. Це питання необхідно врегульовувати шляхом обов'язковості проведення перевірок згідно із затвердженими графіками по етапах виконання будівельних робіт. Однією з проблем, яка впливає на ефективність розвитку державного контролю в містобудівній сфері, є неузгодженість існуючих технічних нормативно-правових актів з актами країн Європейського Союзу та провідних держав світу, у яких використовуються уніфіковані транснаціональні технічні кодекси, регламентуючі виконання будівельних робіт [4].

На основі аналізу всіх цих даних стає зрозумілим, що першочерговими завданнями у сфері державного регулювання розвитку міст виступає не лише вирішення проблем запровадження нових інноваційних науково обґрунтованих підходів, а й методів щодо підвищення ефективності управління на рівні органів місцевого самоврядування в умовах обмеженості місцевих ресурсів.

Література

1. Мещеряков В. В. Містобудування як складова управління територіальним розвитком міста / В.В. Мещеряков // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» № 9, 2012. Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=469>.
2. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI // Офіційний вісник України. - 2011. - № 18. - Ст. 735. - (зі змін. та доп.).
3. Управління розвитком міста. Навч. посіб. / За ред. В.М.Вакуленка, М.К. Орлатого. - К.: Вид-во НАДУ, 2006. - 352 с.
4. Юрченко Є.О. Актуальні проблеми державного контролю у сфері містобудівної діяльності в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej16/txts/12YUYEOMDU.pdf>.

Воронкова В. Г.

доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту організацій
та управління проектами
Запорізька державна інженерна академія
м.Запоріжжя

СИНЕРГЕТИЧНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Адміністративний менеджмент як наука, дисципліна, науковий напрямок і сфера професійних інтересів розвивається в умовах глобалізації, інформаційного суспільства, еволюції суспільства до «суспільства знань» та реформування інституційних засад публічного управління та адміністрування. Велику роль при цьому набувають синергетичні (самоорганізаційні,) засади розвитку адміністративного менеджменту як єдиного цілісного організму. Головна проблема дослідження – розробка концепції адміністративного менеджменту на основі синергетичних вимірів, що є недостатньо реалізованими у практиці територіальних (управлінських) громад, використання самоорганізаційних механізмів, що можуть привести до єдності і цілісності управлінського організму. В адміністративному менеджменті стикаються управлінські, організаційні, фінансові, технічні, комунікаційні, інформаційні, культурні проблеми, які вимагають негайного вішення та підвищення культури організаційного розвитку та мислення. Головна задача синергетичних вимірів адміністративного менеджменту – це розробка цілісності концепції самоорганізаційних механізмів, які б сприяли вирішенню вищеперерахованих проблем та підвищення культури адміністративного менеджменту, в основі якої ціннісно смислові матриці публічного управління та адміністрування, що сприяють підвищенню їх ефективності та результативності [1]. Концепція адміністративного менеджменту повинна відповідати вимогам інформаційного суспільства, що базується на інформаційно-комунікаційних технологіях, комунікаційній парадигмі, в основі якого вплив інформаційно-комунікаційного менеджменту на діяльність організації, щоб подолати суперечності, що виникають в управлінні. В основі концептуальних засад адміністративного менеджменту – саморегуляція всіх складових, дія морфологічних параметрів, досягнення їх гомеостату (рівноваги) та ефективність всіх функціональних підрозділів організації як єдиного цілого, в результаті чого спрацьовує дія механізму саморегуляції, в основі якого закони, включаючи закони зворотного зв'язку, що приводить до системної інтеграції. Поняття *«соціальної та системної інтеграції»* як основи самоорганізаційних процесів включає характер відносин в організації, які можуть бути гармонійними або конфліктними, тобто відносинами сумісності або несумісності, розроблене Д.Локвудом (1964) [2].

Поняття системної інтеграції стосується відносин між структурними підсистемами соціальної системи, тобто відносинами сумісності чи несумісності між соціальними інститутами. Ці дві форми інтеграції не завжди взаємопов'язані між собою і не приводять до формування єдиного цілого. Незважаючи на високу міру функціональної інтеграції інститутів суспільства можуть існувати великі конфлікти між інститутами та соціальними групами, а високоінтегровані у соціальному плані організації можуть відрізнятися слабкою системною інтеграцією. Соціальна інтеграція співвідноситься з людською діяльністю, а системна – зі структурою. Синергетичні аспекти адміністративного менеджменту – це розробка нової методології, яка проявляється в:

1) синтезуванні протилежних евристичних домінант і всього процесу пізнання;

2) розвитку своєрідного стилю наукового мислення, у якому зливаються в одне єдине ціле дивергентні і когерентні, багатоваріантні та альтернативні, руйнівні і конструктивні, домінуючі і флюктуаційні, формалізовані і якісні, звичайні і девіантні особливості рухів реальних об'єктів і явищ;

3) інтегруванні дослідницьких підходів різних наук в єдину синергетичну методологію;

4) якісно новому розумінні хаосу і порядку і проблем виявлення і механізмів їх переходу один в одного;

5) направленості на єдину універсалістську дослідницьку позицію і орієнтацію подолання сучасних форм традиційних розривів між реалізмом і номіналізмом;

6) подоланні суперечностей сучасного наукового знання і спроби відтворення цілісного бачення світу в інформаційному суспільстві;

7) розширенні дослідницького поля сучасної науки адміністративного менеджменту;

8) інтеграції наукових і нетрадиційних засобів пізнання у пошуку загальних моментів пізнання.

Синергетичні аспекти адміністративного менеджменту досліджують внутрішньо системні зміни не тільки як адаптацію до змін у зовнішньому середовищі, але й як спонтанний процес у гетерогенній системі, як колективну дію різнорідних по природі сил, механізмів, здатних при деяких умовах і обставинах до когерентної, узгодженої у просторі і часі дії, що має наслідком переведення системи у новий якісний стан. В синергетиці нерівновага і незворотність розглядаються як всезагальний імператив діяльності організації [3]. *Саме нерівновагомість організації розглядається джерелом розвитку.* Синергетична економіка представляє собою частину теорії економічної динаміки і свідчить, що хаос лежить в основі будь-якої еволюційної економічної системи. Існування хаосу ставить під сумнів точні економічні передбачення. Причиною істотних трансформацій (змін) у поведінці динамічних систем є незначні флюктуації. Виникаючи у ході розвитку у синергетичній економіці інноваційні поштовхи слід розглядати як вплив, що приводить до якісних змін

системи, так як інноваційні поштовхи можуть привести спочатку до хаосу, що плавно переходить у порядок. Синергетика виходить з того, що ефективність розвитку визначається системною сукупністю вертикальних і горизонтальних зв'язків в організації, причому інструментом їх об'єднання виступають місія, система узгоджених цілей, задач, інституційних форм, методів, інструментів і важелів адміністративного управління.

Література

1. Воронкова В.Г. Місце і роль України в глобалізаційних процесах сучасності// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2009. Вип. 37. С.16-32.
2. Воронкова В.Г. Гуманізація освіти, науки, політики, влади, суспільства// Філософія освіти. Випуск 1-2 (7), 2008. С.
3. Воронкова В.Г. Формування синергетично-рефлексивної моделі самоуправлінського суспільства: цивілізаційний контекст Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2012. Вип. 49. С.17-28.

Горяинов А. Н.

доцент кафедри транспортных технологий и логистики,
к.т.н., доцент
Харьковский национальный технический университет
сельского хозяйства имени Петра Василенко

ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ УКРАИНЫ С ПОЗИЦИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ТРАНСПОРТНОЙ СТРАТЕГИИ

Согласно [1], «...необходимо внедрение новых принципов формирования и координации государственной политики в транспортной отрасли, создание условий для обеспечения осуществления контроля за качеством выполнения функций соответствующих органов исполнительной власти».

Принятая 30 мая 2018 года «Национальная транспортная стратегия Украины на период до 2030 года» [1] заменила «Транспортную стратегию Украины на период до 2020 года» [2]. Отметим, что принятый в 2011 году в Европейском Союзе «План развития Единого Европейского Транспортного пространства» [3] продолжает оставаться основным стратегическим документом. Данный документ затрагивает перспективу вплоть до 2050 года. На этом фоне Украины показывает более динамичные изменения в плане корректировки стратегии.

Сравним цели упомянутых стратегий (табл. 1).

Отметим, что в отличие от транспортных стратегий Украины, стратегия Евросоюза явным образом не выделена. Однако весь комплекс мероприятий в конечном итоге направлен именно на конкурентоспособность и сестейновость транспортной системы. Термин сестейновость (sustainability) [5] – это состояние триады трех взаимосвязанных и взаимообусловленных систем: 1) социо-экономической; 2) биологической природы человека; 3) экологической.

Выделим отдельные элементы целей транспортных стратегий (табл. 2).

Из целей следует, что в стратегии Украины от 2010 года объектом выступала *транспортная отрасль*, в стратегии от 2018 года – *транспортный комплекс*, в стратегии ЕС от 2011 года – *транспортная система*.

Таблица 1

Цели транспортных стратегий

Стратегия	Цель
Украина (от 2010 года)	Определение концептуальных основ формирования и реализации государственной политики по обеспечению стабильного и эффективного функционирования отрасли транспорта, создание условий для социально-экономического развития страны, повышения конкурентоспособности национальной экономики и уровня жизни населения [2]
Украина (от 2018 года)	Создание интегрированного в мировую транспортную сеть безопасно функционирующего и эффективного транспортного комплекса Украины, удовлетворения потребностей населения в перевозках и улучшение условий ведения бизнеса для обеспечения конкурентоспособности и эффективности национальной экономики [1]
Евросоюз (от 2011 года)	Единая конкурентоспособная и сестейновая транспортная система (competitive and sustainable transport system) [3-5]

Таблица 2

Элементы целей транспортных стратегий

Параметр	Характеристика стратегий		
	Украина (2010 г)	Украина (2018 г)	Евросоюз (2011 г)
Объект	Транспортная отрасль	Транспортный комплекс	Транспортная система
Эффект от стратегии	Эффективная отрасль транспорта, конкурентоспособность нац.экономики, уровень жизни населения	Интеграция в мировую транспортную сеть, безопасный и эффективный транспортный комплекс, конкурентоспособность и эффективность нац.экономики	Конкурентоспособность транспортной системы, баланс социо-экономического, экологического и биологического (человеческого) аспектов транспортной системы

Важной отличительной особенностью транспортных стратегий Украины от стратегии ЕС является намерение достигнуть конкурентоспособности национальной экономики без достижения конкурентоспособности транспорта. Транспортная стратегия ЕС четко выделяет именно конкурентоспособность

транспортной системы. Конкурентоспособность экономики ЕС подразумевается как производная от конкурентоспособности транспорта. Может ли быть конкурентоспособной экономика без конкурентоспособного транспорта (логистики)? Судя по транспортной стратегии ЕС – нет.

Сравнивая объекты транспортных стратегий Украины образца 2010 и 2018 годов, можно отметить, что произошел качественный переход от более размытого (сложного) понятия к более конкретному. Однако, на этом останавливаться не стоит. Необходимо четко ответить на вопрос – интеграция с ЕС и странами мира должна осуществляться на уровне транспортных комплексов или транспортных систем? С авторской точки зрения понятие «транспортный комплекс» является более емким понятием нежели «транспортная система». Если исходить из этого, тогда выходит, что Украина ставит перед собой задачи более сложные, нежели в ЕС. Уместно ли это, сравнивая возможности Украины и ЕС?

Транспортная стратегия Украины образца 2018 года является во многом прогрессивной. Однако для ее реализации необходимо соответствующее обеспечение. Видится прогрессивным создание банка (базы) данных о проектах, которые связаны с реализацией стратегии. Это может быть реализовано в виде сайта с соответствующей информацией.

Литература

1. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням КМУ №430-р. від 30.05.2018 р. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-p>
2. Транспортна стратегія України на період до 2020 року, схваленої розпорядженням КМУ №2174-р. від 20.10.2010 р. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-p>
4. Біла книга – Транспорт. 2011 http://www.tur.org.ua/sites/default/files/white_book_transport_2050_ukr_0.pdf
5. White Paper 2011. Roadmap to a Single European Transport Area – Towards a competitive and resource efficient transport system, European Commission, Brussels.
6. Мельник Л. Г. и др. Социальная и солидарная экономика при переходе к сестейновому развитию: опыт ЕС. // Механізм регулювання економіки. - 2014. - №4. - С. 89-99 http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/articles/issue_23/LEONIDG_MELNYK_IRYN_A_B_DEHTYAROVA_OLENA_V_SHKARUPA_OLENA_Yu_CHYGRYNSocial_and_Solidarity_Economy_in_Transition_to_Sustain.pdf

Ігнатко М. І.
аспірант кафедри економіки підприємства
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Агропромисловий комплекс являє собою одну із найважливіших ланок національного господарства України. Наша держава є одним із провідних виробників сільськогосподарської продукції в світі, що дозволяє забезпечити не лише потреби внутрішнього ринку, а й успішно експортувати продовольство та сільськогосподарську сировину. Частка експорту продукції аграрного сектору у загальному експорті країни станом на січень-липень 2018 року складає 36,9%.

Проте, агропромислова продукція характеризується низьким рівнем конкурентоспроможності на європейському ринку. Внаслідок недосконалого реформування аграрного сектора, нехтування науково обґрунтованими основами господарювання знизився рівень рентабельності виробництва, платоспроможності сільськогосподарських підприємств на відтворення матеріально-технічної бази, що застаріла і не відповідає сучасним вимогам.

Саме інноваційний процес є обов'язковою і основною умовою забезпечення конкурентоспроможності виробництва та продукції, завоювання і утримання позицій на ринках, підвищення продуктивності, а в результаті і ефективності як підприємства, так і економіки в цілому. Він являє собою послідовний ланцюг подій, в ході яких інновація визріває від наукових ідей до конкретних нових продуктів, технологій або послуг і поширюється при практичному використанні.

Управління інноваційним розвитком агропромислового виробництва – це багаторівнева система управління інноваційними процесами, що спрямована на досягнення ефективних результатів інноваційної діяльності, реалізацію інноваційних стратегій та на створення конкурентоспроможної продукції сільського господарства.

Структурними ланками інноваційного управління є: стратегія, розробка та здійснення єдиної інноваційної політики, кадрового забезпечення інноваційних процесів, розробка програми інноваційної діяльності, забезпечення інноваційних проектів ресурсами (у тому числі фінансовими й інформаційними), відбір та впровадження інноваційних проектів, створення інноваційної інфраструктури, моніторинг інноваційної діяльності тощо [1]. Для формування механізму управління інноваційною діяльністю в агропромисловому виробництві необхідно розробити галузеві інноваційні стратегії та сформуванню ресурсний блок інноваційного розвитку. Слід зауважити, що створення ресурсного блоку інноваційного розвитку аграрного виробництва входить у перелік завдань

управління інноваційною діяльністю, а розробка даного блоку сприятиме розв'язанню проблем фінансового, матеріального та кадрового забезпечення [2, с.99].

Подолати відсталість інноваційного розвитку АПК зможе державна інноваційна політика, заснована на глибокому аналізі світового досвіду інноваційного розвитку, особливостей і тенденцій соціально-економічного і науково-технічного розвитку економіки, її інноваційного потенціалу, визначенні можливостей взаємодії учасників інноваційного процесу. Також необхідний пошук і створення таких організаційних форм інноваційної діяльності, які забезпечували б ефективну взаємодію її учасників, безперервність і єдність процесу створення та комерціалізації інноваційного продукту [3, с.32].

Концептуальна модель управління інноваційним розвитком аграрного сектору економіки України повинна здійснюватися в три етапи:

1) інституційно-інфраструктурний, під час якого буде сформовано інноваційну інфраструктуру, створено необхідні інститути для забезпечення реалізації моделі та прийнята переважна кількість нормативно-правових актів щодо інноваційного розвитку аграрного сектору;

2) зональна реалізація моделі, яка передбачає впровадження перспективних із точки зору держави інновацій у визначених підприємствах (як державної, так і недержавної форми власності), кластерах та організацію тісної співпраці цих формувань із науково-дослідними організаціями та вузами. Крім того, здійснюються заходи з підвищення загальної привабливості аграрного сектору для інвесторів;

3) масове охоплення всіх суб'єктів аграрного сектору, які зацікавлені в здійсненні інновацій. Держава виконує роль регулятора щодо концентрації інновацій певних видів, стимулюючи впровадження першочергово необхідних. Масове освоєння інновацій в аграрному секторі повинне стати вирішальним етапом усебічно підготовленого й дієвого інноваційного процесу на основі бімодальної стратегії, при якій інновації спрямовані на підвищення врожайності через хімізацію, нові технології внесення добрив, нові сорти сільськогосподарських культур, породи тварин тощо. Така стратегія інноваційного розвитку реалізується на малих за розміром підприємствах і потребує всебічного узгодження дій науки, суб'єктів господарювання та освіти, оскільки масово буде необхідна спеціальна підготовка [4, с.237-238].

Інноваційний розвиток є єдиною умовою соціально-економічних перетворень в агропромисловому виробництві. Посилення інноваційної діяльності має зайняти сьогодні чільне місце в реалізації державної економічної політики в аграрній сфері України.

Література

1. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент. - К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.
2. Бібен О.І. Теоретико-організаційні основи управління інноваційним розвитком аграрного виробництва / О.І. Бібен // Інвестиції: практика та досвід.- 2014. – № 23. – С. 97–101.
3. Бондаренко Л.М. Напрями удосконалення державного регулювання інноваційного розвитку АПК регіону// Збірник наукових праць ВНАУ. – 2013. - №3.- С.29-38.
4. Сіренко Н.М. Концептуальні засади інноваційного розвитку аграрного сектору економіки України// Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. - №1. – С.234-240.

Карковська В. Я.

к.е.н.

Національний університет «Львівська політехніка»

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ: АКТУАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Стрімкі темпи розвитку сучасності вимагають від усіх сфер діяльності національної економіки реорганізації структури управління, і державна сфера не виняток. Дослідження багатьох науковців свідчать про значні недоліки в сфері державного управління, які є головними причинами його неефективної діяльності. Основна причина цього є те, що державна сфера значно відстає від вимог сучасного управління. Адже більшість успішних компаній значну частку ресурсів та часу приділяють процесу управління, а особливо – управлінню людським капіталом.

Ключова відмінність державної сфери від сфери бізнесу полягає в тому, що в державній сфері вирішують кадрові питання, а у сфері бізнесу – управління людським капіталом. В державній сфері існує жорстка ієрархія, яка веде за собою виконання поставлених завдань в конкретно зазначених умовах. Основний механізм прийняття та реалізації рішень відбувається суцільно згори вниз, що в свою чергу веде безініціативності та формальності виконання завдань. Саме тому, сфера державного управління, із сторони суспільства, не викликає довіри, державна сфера не є привабливою для потенційних кандидатів. А ключовими критеріями цього є закритість та невідповідність сучасним вимогам.

Ефективність державного управління спрямовується на майбутній розвиток. Тому для того щоб, активізувати державну сферу необхідно впевнитись у теперішніх діях та майбутніх планах. Ефективним інструментом, в цьому напрямку, є управління знаннями.

Основною перевагою управління знаннями є те, що інформація легко розподіляється між співробітниками, і знання не втрачається, коли виникає потреба в заміні працівника у випадках відпустки, хвороби або звільнення. Це призводить до суттєвої економії ресурсів, працівники швидко адаптуються, а самі знання будуть використані максимально ефективно.

Оскільки ідеї можуть бути легко донесені до всіх, управління знаннями може також збільшити інновації і допомогти створити кращі відносини як в середині структури, так і у взаємодії із громадськістю. А якщо державна сфера має глобальну команду, управління знаннями може створити потужні ефекти співпраці, коли всі ці різні культури збираються разом і діляться активами.

Управління знаннями передбачає застосування двох різних способів:

1. жорсткі системи – засновані на технологіях, бази даних в локальній мережі структури, до яких кожен службовець отримує доступ відповідно до посади. Будь-яка цифрова система супроводжується наявністю наступних проблем: актуальності інформації, доступ до інформації. В даному випадку немає єдиного підходу для всієї сфери діяльності. Кожен підрозділ державної сфери повинен вибудувати свій спосіб.

2. гнучкі системи – це підходи, в рамках яких мають місце конкретні дії або зустрічі для обміну знаннями, допомога людям в налагодженні контактів і здатності ділитися один з одним: наставництво; тренінги; внутрішній месенджер; звіти; добровільні групи або співробітники, які допомагають іншим робити аналогічні операції.

Системи управління знаннями на базі технологій прекрасно справляються при роботі з явними знаннями, але не настільки ефективні, коли мова йде про неявні. З неявними знаннями краще працюють м'які системи. Тому в практиці управління знаннями доцільно використовувати обидва підходи.

В державній сфері впровадження систем управління знаннями передбачає дотримання наступних рекомендацій:

- найбільша складність – визначення неявних знань. В цій ситуації доречно проводити мозковий штурм, щоб знайти ідеї, щодо виявлення неявних знань;
- перевантаженість кількістю знань, які необхідно використовувати. Слід починати з невеликою кількістю службовців, в одному підрозділі, і далі реалізовувати практику. Це допоможе розібратися, яку інформацію треба зберегти, і як її організувати;
- передання досвіду та способів організації праці, тобто того, що забезпечує фахівцю цінність для служби, і це може бути потужним стимулом, щоб не ділитися своїми знаннями. В такому випадку, керівникам підрозділів необхідно створити умови, при яких службовці відчуватимуть комфорт в ході спільного застосування знань. В державних структурах обмін знаннями повинен бути частиною культури державного органу, оскільки це дасть можливість об'єднати службовців. Також, доречним буде включити питання обміну знаннями в оцінку ефективності, так, щоб службовці отримували винагороду за обмін інформацією;

- процес обміну інформацією формується максимально простим для службовців – так, щоб кожен був залучений. Простота процесу – запорука ефективності реалізації;

- створення плану звільнення і виходу на пенсію службовців в розрізі напрямку передачі знань та досвіду.

Реалізація рекомендацій дасть можливість сформувати цикл управління знаннями в державній сфері. Цикл управління знаннями в державній сфері дає можливість створити і підтримувати зрозумілі, гнучкі і міцні зв'язки, що об'єднують роботу усіх підрозділів і доступні всім службовцям.

Література

1. Ілляшенко С.М. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації / С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна, Н.С. Ілляшенко, Г.О. Комарницька // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2017, № 1. Режим доступу: - <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>

2. Коулопоулос Т.М. Управление знаниями / Т.М. Коулопоулос, К. Фраппало. – М.: Эксмо, 2008. – 224 с.

3. Стратегічне управління знаннями підприємства: монографія [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Л. П. Батенко та ін.]; за заг. А. П. Наливайка. – К.: КНЕУ, 2014. – 445 с.

Карташова О. Г.

доцент кафедри публічного управління та адміністрування,

к.е.н.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ІНДЕКС ДЕМОКРАТИЧНОСТІ МІСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Становлення реального місцевого самоврядування, яке б базувалося на принципах Європейської хартії місцевого самоврядування, – одне з найбільш складних та суперечливих завдань становлення розбудови демократичної державності України. У преамбулі Європейської хартії місцевого самоврядування право громадян на участь в управлінні державними справами визнається одним із демократичних принципів, які підтримуються всіма державами – членами Ради Європи [1]. Особлива увага Європейського комітету з питань місцевої та регіональної демократії Ради Європи зосереджена на забезпеченні участі громадян в управлінні публічними справами. Участь громадян є ключовим елементом у забезпеченні легітимності рішення органів місцевого самоврядування. Другим ключовим аргументом є той факт, що тільки

тісна взаємодія з громадянами допомагає владі виробити оптимальні шляхи для самовдосконалення та покращення якості своєї роботи. Участь громадян має суттєву цінність для розвитку локальної ідентичності, належності до певної спільноти.

Адже реальна, дієздатна муніципальна влада передбачає не лише конституційно-правове визнання прав територіальних громад, декларування самостійності місцевого самоврядування у вирішенні питань місцевого значення, не тільки закріплення правових, соціальних та інших гарантій цієї самостійності, встановлення функцій та компетенції місцевого самоврядування, а й розвиток економічного і фінансового потенціалу держави в цілому.

В Україні основні передумови для реалізації права створено приписами Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про доступ до публічної інформації», іншими законодавчими актами. Громадяни України мають право брати участь в управлінні державними справами, вирішувати питання місцевого значення як члени територіальної громади [2]. У 2015 році було обрано нові місцеві ради, які повинні забезпечити ефективне управління публічними справами на місцевому рівні. Після виборів місцеві ради організували свою роботу, ухваливши нові регламенти рад та виконавчих комітетів, положення про постійні депутатські комісії, статuti територіальних громад, створили консультативно-дорадчі органи тощо [3].

Не дивлячись на велику кількість досліджень з питань демократії, спільного підходу до вимірювання демократії не сформовано. Питання має не лише теоретичний науковий інтерес, а й суто практичний. Демократію можна розглядати як набір практик та принципів, через які можуть бути сформовані та захищені інституції влади. Одне із нагальних завдань муніципальної реформи – становлення реальної та дієвої системи безпосередньої муніципальної демократії або так званої муніципальної партисипативної демократії. Експертами Українського незалежного центру політичних досліджень в Україні протягом 2016-2018 років було проведено дослідження, яке засноване на аналізі локальних нормативно-правових актів, що регулюють основні інструменти участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення. Предметом дослідження були нормативно-правові акти, які регулюють механізми місцевої демократії, забезпечення прозорості, відкритості та підзвітності органів місцевого самоврядування. У 48 містах України було проаналізовано нормативно-правові документи, які регулюють механізми місцевої демократії, забезпечення прозорості, відкритості та підзвітності органів місцевого самоврядування: статут територіальної громади, місцеві ініціативи, громадські слухання, громадська експертиза, звітування міських голів та депутатів міських рад, загальні збори громадян за місцем проживання, електронні петиції, консультації з громадськістю, громадські бюджети участі, регламенти виконавчих комітетів міських рад, регламенти міських рад, ряд положень про постійні депутатські комісії та про помічників-консультантів депутатів міських рад. У результаті оцінки кожного з інструментів місцевої демократії та

відповідних нормативно-правих актів було визначено якість нормативного забезпечення демократичного управління у містах України та сформовано загальний рейтинг – Індекс демократичності міст. Максимальний рейтинг, який міста могли отримати за результатами оцінки кожного з інструментів та якості нормативно-правових актів – 100%.

Під час дослідження експерти проаналізували 300 рішень місцевих рад. У результаті оцінки майже 300-сот рішень міських рад дослідники з впевненістю можуть говорити про позитивну, але невсеохоплюючу, тенденцію у розвитку місцевої демократії в Україні. Майже 70 рішень протягом 2016-2018 років було ухвалено міськими радами обласних центрів, які запроваджують кращі процедури місцевої демократії. Загальна середня якість процедур місцевої демократії в 2018 році в обласних центрах склала – 55 %. Порівняно з результатом моніторингу 2016 року загальна якість правового регулювання процедур місцевої демократії зросла на - 17 %. За останні два роки міські ради найчастіше ухвалювали такі рішення щодо інструментів залучення громади, а саме: громадський бюджет, електронні петиції, місцеві ініціативи, а також громадські слухання. Це говорить про особливу популярність електронних інструментів громадської участі. З рішень які регулюють підзвітність та відкритість ради частіше позитивні зміни вносилися в положення про звітування міського голови та депутатів, положення про депутатські комісії, а також регламент міської ради. Найкраще врегульованими інструментами участі, відкритості та прозорості роботи ради є: електронна петиція (94%), бюджет участі (85%), статут громади (69%), регламент міської ради (63%), місцева ініціатива (63%), звітування міського голови та депутатів (61%).

Найгірше врегульованими процедурами є: громадські слухання (50%), положення про депутатські комісії (45%), загальні збори громадян (31%), регламент виконавчого комітету (28%).

Література

1. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України № 333-р від 1 квітня 2014 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>

Кобиця І. А.
магістр, студентка 5 курсу
спеціальність «Соціальна робота»
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ПРАВОВІ АСПЕКТИ «СОЦІАЛЬНИХ СИРИТ» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Сьогодні міграція населення є важливим елементом загального соціально-економічного розвитку, особливим механізмом регулювання процесів світової глобалізації, що вимагає окремого дослідження джерел його появи, способів і форм існування, напрямів і наслідків впливу на життя людей. Трудова міграція має низку позитивних та негативних наслідків. Одним із негативних наслідків стало поповнення категорії дітей «соціальні сироти» [1]. Виїжджаючи із країни на заробітки, батьки (один чи обоє) залишають вдома дітей, тим самим позбавляючи їх постійної уваги та опіки.

Залишаючись без батьків, діти позбавляються повного батьківського виховання, уваги, що може призвести до суттєвих психологічних змін в їх поведінці. Тому проблема дітей трудових мігрантів заслуговує окремої уваги, оскільки веде до появи низки наслідків, які потребують розв'язання.

Для реалізації державної політики у сфері соціального захисту питанню трудових мігрантів приділяється увага на державному рівні, що, зокрема, засвідчили парламентські слухання з питань «Стан та проблеми правового і соціального статусу сучасної української трудової міграції» (від 17 листопада 2004 року), «Закордонне українство: сучасний стан та перспективи співпраці» (від 14 жовтня 2009 року). На засіданні Уряду прийнято рішення про утворення Ради з питань трудової міграції громадян України при Кабінеті Міністрів України (20 січня 2010 р.). Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин провів слухання «Сучасний стан та шляхи врегулювання проблем у сфері захисту прав трудових мігрантів – громадян України».

Проблема дітей трудових мігрантів на нормативно-правовому рівні відображена в Наказі Міністерства науки та освіти України «Про проведення соціально-педагогічної та психологічної роботи з дітьми трудових мігрантів» від 28 грудня 2006 року № 865, крім того, у 2005 та 2008 рр. ця проблема обговорювалося на засіданнях Верховної Ради України. Проте проблемою трудових мігрантів в більшій мірі займаються громадські організації, які і надають мігрантам та їхнім сім'ям соціальні послуги. Також недержавні організації проводять емпіричні дослідження становища дітей трудових мігрантів, які викликають сумніви через неможливість перевірити репрезентативність цих досліджень.

Проблема «соціального сирітства» для України зовсім не нова, однак до 2016 року в нашій державі навіть **не було офіційного статусу «дитина трудових**

мігрантів» або «соціальна сирота». Лише з 1 січня 2016 року в Україні набрав силу закон «Про зовнішню трудову міграцію», в якому вперше згадуються діти трудових мігрантів та їх права.

Втім, хоча цей закон гарантує захист соціальних прав дітей трудових мігрантів, у тому числі право на задоволення їхніх «національно-культурних, освітніх, духовних і мовних потреб», **в документі не прописаний механізм, завдяки якому ці потреби мають здійснюватися**, так само не є зрозумілим, на які кошти це відбуватиметься [2].

Отже, до першочергових проблем у сфері роботи з соціальними сиротами можна віднести удосконалення нормативно-правової бази та **відсутність соціальних центрів та організацій, що б підтримувалися державою**, для надання допомоги дітям трудових мігрантів. На сьогодні в регіонах, де зареєстровано найбільше трудових мігрантів (Волинська, Хмельницька, Тернопільська, Чернівецька, Закарпатські області) соціальних служб навіть менше, ніж у регіонах, де ця проблема не стоїть так гостро.

Література

1. Загарницька І. Сучасне дитинство в контексті міграційних процесів: українські реалії [Електронний ресурс] // Вісник Інституту розвитку дитини Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 17. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vird/2011_17/Pdf/32.pdf
2. Лизун І. Ф. Соціальні потреби дітей трудових мігрантів [Електронний ресурс] // Педагогічний альманах. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/soc_gum/pedalm/texts/2011_11/042.pdf

Костишин Е. І.

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи,

Нагірняк М. Я.

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

У сфері надання соціальних послуг триває масштабна реформа, яка передбачає суттєві зміни в організації роботи соціальних служб. Ефективне управління соціальною службою передбачає діяльність, скеровану на досягнення мети соціальної служби через постановку завдання, розподіл сфер відповідальності та повноважень з використанням ресурсів, лідерства і

зворотного зв'язку. У той же час, ефективне управління неможливе без розуміння мотивів і потреб соціального працівника, а також правильного використання стимулів до праці. В умовах, що склалися в Україні на нинішньому етапі її розвитку, проблема мотивації особистості соціального працівника набула важливого значення, оскільки вирішення завдань, які стоять перед суспільством, можливе лише за умови створення належної мотиваційної основи, здатної спонукати персонал у сфері державної служби до ефективної діяльності.

Мотивація персоналу, зайнятого у сфері соціальної роботи, має специфічні форми впливу в кожному із основних напрямів – матеріальній, трудовій, статусній мотивації.

Особливістю матеріальної мотивації соціальних працівників є те, що засоби винагороди у цій сфері обмежені. Звідси впливає і обмеженість використання засобів додаткової заробітної плати – премій, винагороди тощо.

Водночас роль матеріальних стимулів у цій сфері очевидна. Численні соціологічні обстеження, які проводяться через працівників різних сфер економічної діяльності, свідчать про пріоритетність для них саме матеріальних (грошових) стимулів. Грошова винагорода є якщо не серцевиною, то базисом системи мотивації персоналу, без забезпечення якого важко говорити про ефективність дії всіх інших мотиваційних засобів.

Для практики управління важливе значення має знання факторів, що впливають на мотивацію до праці. Їх обґрунтовану класифікацію здійснив Ф. Герцберг, виокремивши фактори – мотиватори (що викликають позитивний стрес) і фрустратори (що провокують негативний стрес) [1]. До мотиваторів належать: просування по службі; переживання успіху й досягнень; можливість творчого і ділового зростання; схвалення результатів роботи, заохочення; високий ступінь відповідальності.

До фрустраторів належать: міжособові стосунки з колегами та керівництвом; політика організації та адміністрації; умови праці; безпосередній власний контроль за роботою.

Послідовність мотиваційних засобів повинна включати: посилення матеріального стимулювання у напрямку індивідуалізації стимулів до праці за конкретні здобутки в діяльності та її результати; усунення дій фрустраторів у діяльності соціального працівника, а саме забезпечення персоналу соціальних служб необхідними матеріальними засобами, офісною технікою, приміщенням відповідно до науково обґрунтованих норм, транспортом. Транспортне забезпечення в контексті специфіки соціальної роботи не можна вважати додатковими пільгами, оскільки для соціального працівника наявність службового автомобіля у багатьох випадках є умовою здійснення його трудових обов'язків; розвиток мотиваторів, серед яких передусім важливі такі, як можливість самореалізуватись в роботі, підвищити свою професійну майстерність, спілкуватись з колегами, допомагати клієнтам, а також досягти певних успіхів у роботі.

В управлінні соціальною роботою винятково важливими є методи задоволення соціальних потреб: формування духу «єдиної команди» у працівників служби (або центру) соціальної роботи; організація нарад, семінарів, конференцій з питань соціальної роботи для надання можливості задоволення потреб у спілкуванні, обміні досвідом, надбанні нових ідей; створення елементів організаційної культури в центрах (службі) соціальної роботи (відчуття належності, причетності, формування специфічних моральних норм, правил, цінностей в організаціях такого типу); залучення соціальних працівників до розробки і прийняття управлінських рішень, розробки програм, внесення практичних пропозицій щодо покращення соціальної роботи; делегування прав і повноважень підлеглим, надання їм представницьких функцій; розвиток кар'єри соціального працівника, застосування обґрунтованих критеріїв для підвищення рангів у межах певних категорій персоналу, переведення на нову посаду, присвоєння звань, почесних титулів, що є потужним моральним стимулом до праці; навчання соціальних працівників: участь у тренінгах, в роботі курсів підвищення кваліфікації з видачею сертифікатів або посвідчень [2].

Планування кар'єри можна виділити як один із чинників мотивації. Кар'єру визначають як сукупність усіх посад (кваліфікаційних рівнів), що вміщуються в одне трудове життя. Розрізняють два види кар'єри: фахову і внутрішньо-фірмову. Планування кар'єри слід розглядати як розробку офіційної програми, моделей просування персоналу по службі, які визначають перспективу його зростання за певних умов, допомагають кожному працівникові розкрити свої здібності та докласти їх якнайліпше до реалізації цілей організації [3].

Отже, вивчення потреб мотивації соціального працівника, розуміння внутрішніх механізмів мотивації дасть змогу виробити ефективну політику в галузі праці соціально-трудова відносин.

Література

1. Данюк В. М., Петюх В. М. Менеджмент персоналу/ В. М. Данюк, В. М. Петюх. – К.: КНЕУ, 2004. – 398 с.
2. Байда О. Мотивація праці як складова успіху організації /О. Байда // Вісник національного Хмельницького університету. – 2010. – № 14. – С. 55–57.
3. Колот А. М. Мотивація персоналу: підручник / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2002. – 337 с.

Лебедева Н. А.

старший преподаватель английского языка
Херсонского государственного аграрного университета,
аспирант кафедры публичного администрирования
Межрегиональная Академия управления персоналом (г. Киев)

ОСОБЕННОСТИ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ПОДХОДОВ К ИСКУССТВУ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Изменению концептуальных подходов государственного управления посвящено немалое количество исследований ведущих украинских ученых. Каждый из них внес свой вклад в разработку государственно-управленческих преобразований практически всех отраслей управления государством. Концептуальные подходы к искусству можно рассматривать сквозь призму публичного управления.

Цель тезисов - рассмотреть особенности концептуальных подходов к искусству в области государственного управления.

Доктор наук по государственному управлению Виталий Баштанник характеризует публичное управление как чрезвычайно широкую по объему регулируемых общественных отношений отрасль социального управления. Автор данного доклада полностью разделяет точку зрения упомянутого учёного о том, что практически не существует такой «сферы общественной жизни, где бы не действовали нормы публичного права и управления» [1, с. 6]. В публичном управлении всегда одной из сторон выступает орган публичной власти или его должностное лицо, другой стороной гражданин или объединение граждан, предприятие, учреждение, организация. И если в публичном управлении именно гражданин является главным субъектом публично-правовых отношений, то государственное управление искусством нацелено немного шире, то есть на население страны. При таких условиях, по моему мнению, актуализируется проблематика гуманизации государственного управления.

У профессора В. Баштанника также находим похожее мнение, что необходима «гуманизация на современном этапе создания государства, установление особенностей формирования организационно-правовых механизмов реализации гуманизационных факторов реформирования государственного управления» [1, с. 6].

Открытость системы государственного управления представляет собой сложную административную систему, где постоянно происходит гармонизация принципов, механизмов, форм и методов «территориального управления с усилением инструментов и механизмов делегирования полномочий, построения многоуровневых вертикально интегрированных структур управления» [1, с. 6].

По утверждению В. А. Григорьевой «Процесс освобождения от консервативных составляющих, которые мешают системе выйти из кризиса, и

возникновение новых механизмов характеризуется повышением уровня ее саморазвития и самоорганизации. Отметим, что стратегия управления не всегда совпадает с основными тенденциями самоорганизации. Между ними нередко существует множество разногласий, противоречий и несоответствий» [2, с. 4]. Как во всех других областях государственного управления подобные явления имеют исторические корни, поскольку в процессах отечественной организации и самоорганизации ведущим фактором длительное время выступало государство. Период развития общества и реформирования культурной сферы в годы независимости сказался значительным ослаблением роли государства, что привело к деструкции и нестабильности системы [2, с. 4].

Открытость системы государственного управления способствует определению качественно новому направлению исследований. Поэтому исследование теоретико-методологических основ трансформации государственного управления в сфере развития искусства способно приобретать системную устойчивость. Управление этой системой является базовым, имеет фундаментальную характеристику для стабильного функционирования искусства. «Именно поэтому трансформационный процесс государственного управления должен быть детерминирован через исследование регуляторов, стабилизирующих систему (как прогнозируемых, так и стихийных). Нужно определить сферы общественного интереса, достижения стабильности и выделить сферу общественных отношений, соответствующих требованиям стабильности для всех остальных» [1, с. 10].

Имея в виду системный подход, считаем, что профессиональное и любительское искусство является гибкой, открытой развивающейся системой. Это комплекс, «учреждения которого способны перестраиваться, менять свою структуру, учитывая процессы самоорганизации» [2, с. 4]. Управление открытой системой искусства можно считать взаимодействием саморегуляционных возможностей децентрализованных органов управления культурой с внешним государственным регулированием, которое будет ограничиваться мониторингом и оценкой деятельности системы для достижения ожидаемого результата [2, с.4].

Выводы и перспектива дальнейших исследований. Итак, детерминация процесса государственного управления искусством, по моему мнению, будет осуществляться через улучшение финансово-экономических факторов, стабилизировать ее развитие. Автор данного доклада определяет сферу общественного интереса управления искусством, как духовно-патриотическое сопротивление населения нашей страны глобализационным процессам. В результате достигается стабильность общественных отношений у населения страны, которая будет отвечать стабильности всех других составляющих государственного управления.

Литература

1. Баштанник В. Гуманізація публічного управління як імператив державно-управлінських трансформацій / В. Баштанник // Вісник НАДУ при Президентіві України. - № 4. - 2012. - С. 5-12.
2. Григор'єва В.А. Трансформація механізмів управління освітою як відкритої системи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/3454/1/%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80_%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C.pdf.

Луговий А. Ю.

здобувач вищої освіти

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

У сучасних умовах вирішення питання забезпечення соціальної злагоди неможливе без ефективного та всебічного захисту інтересів усіх учасників соціально-трудоових відносин на базі соціального партнерства, організації соціального діалогу між профспілками і роботодавцями.

Концепція соціального діалогу є підґрунтям розвитку соціально-комунікативного механізму державного регулювання соціально-трудоових відносин, що передбачає постійний переговорний процес між представниками інститутів соціального партнерства, діяльність постійно діючих органів з регулювання соціально-трудоових відносин, встановлення й дотримання процедур узгодження інтересів і позицій сторін; вираження і формування основ для соціального діалогу в законах України, нормативних документах органів держуправління; системи контролю за виконанням договорів і угод; робота експертів партнерських відносин стану та перспектив розвитку системи соціального діалогу [1].

Сутність соціального діалогу – це проведення переговорів щодо погодження інтересів між окремими його учасниками. Сторонами соціального діалогу виступають: роботодавець; найманий працівник; держава. Держава в системі соціального діалогу виступає у ролях законодавця, гаранта прав сторін соціально-трудоових відносин, роботодавця, сторони соціального діалогу.

Для сучасного рівня вітчизняної економіки характерна слабкість і нерозвиненість всіх трьох суб'єктів соціально-трудоових відносин – працівників, підприємців і держави. В Україні, які і в більшості держав з перехідною економікою, досі застосовують дещо традиційні методи – щорічні генеральні угоди, які містять перелік цілей, проте не представляють реальних, узгоджених

між урядом та соціальними партнерами стратегій.

Експерти МОП звертають увагу на недоліки вітчизняної системи соціального діалогу, які стосуються зокрема: необмеженого строку колективних переговорів; незабезпеченості прав фізичних осіб, які використовують найману працю; необізнаності роботодавців про поширення на них галузевих угод, внесення до них змін, невизначеність умов дії колективних договорів в разі реорганізації підприємств тощо.

В Україні залишається питання укладення колективних договорів на малих та деяких середніх підприємствах, які не входять до об'єднань роботодавців або не мають профспілок. При цьому не реалізується законодавчо обумовлене право укладати колективні договори з роботодавцями представникам трудового колективу, працівники залишаються не охопленими договірним регулюванням оплати праці.

Також системі соціального діалогу притаманна низьке залучення організацій третього сектору, які є невід'ємною частиною громадянського суспільства та мають безпосереднє відношення до забезпечення сталого розвитку держави. В Україні діє декілька громадських майданчиків, які займаються проблемами соціальної сфери до яких залучені, як соціальні партнери, так і організації громадянського суспільства. Такими громадськими майданчиками є Національна платформа громадянського суспільства, Східного партнерства Платформа громадянського суспільства Україна - ЄС.

Країни Європейського Союзу обрали значно ширші рамки національного соціального діалогу. Так, для його розбудови в Естонії, де окрім офіційних сторін (уряд – профспілки – роботодавці), до категорії учасників соціального діалогу включено: 1) добровільні професійні спілки, 2) представників громадських організацій, 3) інспекцій праці та судових органів [4, с. 50].

У центрі інтересів держав-членів ЄС перебуває питання зайнятості населення. Рівень зайнятості визнано ключовим елементом процесу пошуку шляхів розв'язання національних проблем, скажімо, старіння населення, стабільність пенсійного забезпечення, конкурентоспроможність чи соціальна єдність. При цьому роль соціальних партнерів у реалізації стратегії зайнятості є вирішальною. Соціальні партнери несуть відповідальність за модернізацію методів організації праці.

Система залучення організацій громадянського суспільства успішно функціонує в низці розвинутих країн світу. Наприклад у Бразилії подібна співпраця здійснюється в рамках Національної конференції з навколишнього середовища (CNMA), що залучає ключових стейкхолдерів у наступних пропорціях – 50% організацій громадянського суспільства включаючи профспілки, 30% організацій роботодавців, 20% державних представників). Рішення CNMA мають рекомендаційний характер. Іншим прикладом є Франція, де діє так званий «Зелений круглий стіл» (Grenelle De L'Environnement), в який крім традиційних соціальних партнерів включені організації третього сектору, що займаються екологічною проблематикою.

Враховуючи зазначене, актуальним залишається питання функціонування соціального діалогу як інструменту взаємодії громадянського суспільства і держави, та запоруки сталого розвитку України, забезпеченні стабільності соціуму.

Література

1. Жадан О. В. Державне регулювання розвитку системи соціального діалогу в Україні / О. В. Жадан. // Державне будівництво. - 2014. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_
2. Про розвиток соціального діалогу в Україні: Указ Президента України від 29.12.2005 р. № 1871/2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Романова Н.Ф. Соціальне партнерство / Н.Ф. Романова, І. П. Мельник: навч.-метод. посібник. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 238 с.

Мельник В. В.

доцент кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції,
кандидат філософських наук, доцент
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
м.Київ, Україна

РОЛЬ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЕКОНОМІЧНОМУ ЗРОСТАННІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ КУЛЬТУРНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Культура виступає як процес активної творчої діяльності людини, за допомогою якої людина пізнає навколишній світ, себе, суспільні відносини, що складає епістемологічний аспект культури. Культура і культурна політика у своєму сучасному перенасиченні інформацією виконують роль комунікатора, який зв'язує ланки між творцями і споживачами різних матеріальних і духовних цінностей, між різними регіонами, народами і расами, що складає її комунікативний аспект. Культура створює необхідні для орієнтації людини зразки, норми поведінки й оцінки, забезпечує регулювання соціальних стосунків людей, що виражає її регулятивний, нормативний аспект. Культура і культурна політика в умовах глобалізації являють собою нелінійне, складне і суперечливе духовно-практичне соціальне утворення, що розвивається в контексті трансісторичних культурних значень і конкретно-історичних смислів. Культура диференціюється в культурах індустріального, постіндустріального,

інформаційного суспільств, висвітлюючи колізії людини і природи, людини і суспільства, людини і людини [1]. Атрибутами культури та культурної політики є їх об'єктивність, оптимальність, сакральність. Культура як частина загальної культурної політики мають самостійні цілі, завдання, функції, детерміновані метою і завданнями загальної культурної політики держави. Суб'єктами культурної політики виступають соціальні групи і створювані ними політичні інститути, нації, класи, держави та коаліції. Оскільки культурна політика направлена на вирішення культурно-політичних задач, то останні обумовлюють її зміст, спрямованість, способів і методів їх вирішення. На сучасній стадії розвитку сучасного українського суспільства культурна політика може посідати декілька стратегічних позицій. По-перше, вона є одним з інструментів євроінтеграції. Розвиваючи сектор культурних індустрій, модернізуючи культурну політику і вдосконалюючи механізми її впровадження, можливо окреслити вимір успішної зовнішньої політики, якою є на сьогодні євроінтеграція, та наблизити нашу країну до омріяних європейських стандартів. По-друге, досвід європейських країн показує важливість участі культурного сектору в розбудові громадянського суспільства та економічному зростанні держави, тобто у внутрішньополітичному житті країни в умовах культурної глобалізації. Культурна глобалізація вивчає глибинні зміни культурної політики у зв'язку з новітніми науково-технічними соціальними нововведеннями, перспективами міжкультурного діалогу. Культурна глобалізація і гібридизація доповнюється процесами транс культурної конвергенції та формування транслокальних культур – культур діаспори на протипагу традиційним культурам, що відзначаються локалізованістю. Світ поступово перетворюється на складну мозаїку транслокальних культур, що глибоко проникають одна в одну й утворюють нові культурні ареали, що мають мережеву структуру [2]. Інтенсифікація комунікацій і міжкультурних взаємовпливів, розвиток інформаційних технологій сприяють подальшій диверсифікації розмаїтого світу культур, протистоять поглинанню їх універсальною «глобальною культурою». Аналіз свідчить, що людство переживає гігантську соціокультурну та антропологічну кризову ситуацію, яка втілює в собі не стільки негачію епохи модерну, скільки повне її утвердження. Щоб вийти із цього кола, слід переосмислити культурно-історичні, філософські і морально-аксіологічні принципи облаштування соціуму, які людство винесло із попереднього культурно-цивілізаційного розвитку: 1) Сучасні проблеми глобалізації та пов'язані з ними кризові явища мають безвихідний характер існуючої цивілізаційної парадигми та загострення кризи гуманізму, вихід із якої – об'єднання людства на основі усвідомлення загальних інтересів і загальної відповідальності перед майбутніми поколіннями, повернення до духовно-моральних та культурно-антропологічних принципів в оцінці науково-технічних інновацій. 2) Глобалізація здійснює трансформуючий вплив на систему факторів, що формують особистість у самих різних типах культур, розхитує традиційні системи культурно-антропологічних факторів, відкриваючи можливість для

розвитку людини у менш жорсткому детермінованому соціокультурному середовищі. 3) Зміни взаємовідношень між людством і біосферою неможливі без зміни відносин між людьми у різних культурних контекстах. Основним вектором змін повинен бути пріоритет співпраці (синергії) і взаємодопомоги всього населення Землі у реалізації глобального культурного проекту «цивілізації безпеки». Активним і діючим фактором сучасного багатоманітного бачення світу є новий гуманізм, який враховує як цінності традиційних релігійних спільнот, так і індивідуалістичну аксіологію індустріальної і постіндустріальної цивілізацій. Динамічна перебудова соціально-політичних та економічних структур, формування і розповсюдження морально-світоглядних цінностей, адекватних новим вимогам, до яких відносяться прискорене зростання внутрішньої різноманітності і високий рівень толерантності, виведуть сучасну цивілізацію із стану культурної кризи. Культурна глобалізація має складний багаторівневий характер розгортання соціально-історичного процесу у соціоекономічних, соціоантропологічних та соціокультурних вимірах як об'єктивного і всеохоплюючого інтеграційного процесу, у контексті якого відбуваються: інтеграція та диференціація; універсалізація (морально-етичних цінностей) та уніфікація (у вигляді «вестернізації» у площині масової культури та стандартизації життя); інформатизація через формування «бажаної» громадської думки суспільства та зростання взаємозалежності (політичної, економічної, безпеки існування) всіх учасників постіндустріального суспільства

Література

1.Мельник В.В. Культура буття людини як соціокультурний феномен Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2015. Вип. 60. С.253-268.

2.Мельник В.В. Культура буття людини як соціокультурний феномен Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2015. Вип. 60. С.253-268.

Мирна О. В.

доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
кандидат економічних наук, доцент,

Кононенко В. І.

здобувач вищої освіти СВО Магістр
за освітньо-професійною програмою «Зв'язки з громадськістю»,
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Полтавська державна аграрна академія

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ

Державне управління аграрним сектором базується на стратегії розвитку цього сегменту української економіки. В свою чергу стратегічні напрями базуються на принципах господарювання, які зумовлюють формування механізмів державного управління аграрним сектором.

До принципів державного управління, які є засобом реалізації державної політики розвитку АПК дослідники відносять закріплені в національному законодавстві та міжнародних договорах України закономірності, обов'язкові до виконання правила регуляторного впливу держави та її органів на процес розвитку АПК; закріплені у правових нормах найзагальніші, вихідні положення, панівні в даній державі політичні та правові ідеї, основні засади, керівні настанови, що визначають найважливіші правила, за якими таке регулювання здійснюється [1, с. 3].

Багато країн, реалізуючи державну політику розвитку АПК, дотримуються моделі аграрного протекціонізму, за якої державна підтримка аграрного сектора здійснюється для забезпечення конкурентних переваг національної сільськогосподарської продукції. Низка країн Європи та Японія основні обсяги державного впливу спрямовують на пряму підтримку підприємств – виробників сільськогосподарської продукції, перешкоджають проникненню на внутрішні ринки імпортової продукції шляхом встановлення особливих вимог до її якості [2, с.17].

У більшості провідних країн світу державне регулювання є обов'язковим компонентом аграрної політики та передбачає забезпечення стабільної економічної ситуації в аграрному секторі, формування і розвиток ринкової кон'юнктури, сприяння прибутковості товаровиробників, допомога в адаптації до нових умов, захист внутрішнього ринку сільськогосподарської продукції, забезпечення конкурентоспроможності національних товаровиробників на зовнішніх ринках. У країнах світу джерелом значного за обсягами субсидування сільського господарства являються державні і недержавні бюджети. Проте цей досвід не був запозичений у процесі реформування аграрного сектора економіки України. Реалізація прийнятої в 90-ті роки моделі ринкових відносин в АПК не

забезпечила формування ефективних економічних міжгалузевих відносин, призвела до тотального спаду виробництва, зниження фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських товаровиробників. Однією з причин занепаду галузі слід вважати нехтування принципами державного регулювання розвитку АПК, на яких базується формування і розвиток аграрної політики у провідних країнах [3, с. 146].

Так, принципи державного регулювання АПК у країнах ЄС впливають з основних цілей спільної аграрної політики, залежно від етапу її реформування. Сьогодні європейське бюджетне фінансування аграрної сфери економіки спрямовується на підтримку фермерських господарств сімейного типу, розвиток галузі як багатофункціональної системи, усебічний захист системи ціноутворення на продовольство і доходів товаровиробників від ринкової та природної стихій. В ст. 33.2 Угоди про створення ЄС прописано, що його аграрна політика і спеціальні методи її застосування мають ураховувати: а) особливу природу сільськогосподарської діяльності, що впливає із соціальної структури галузі та природного різноманіття регіонів; б) принцип поступовості при здійсненні будь-яких перетворень; в) тісний взаємозв'язок сільського господарства з іншими секторами економіки. При розробці європейської моделі бюджетної підтримки аграрної сфери враховується, що ця галузь має унікальну природу економічної діяльності [1, с. 4]. У своїй політиці ЄС керується принципами спільності ринків країн-членів, надання переваг товарам Співтовариства та субсидіарного фінансування всіх витрат [4, с. 20].

Науковість чинників аграрної політики А.С. Карунос зводить до чотирьох принципів: врахування дії економічних законів і законів природи; вивчення попереднього досвіду господарювання на селі; вивчення особливостей даного моменту, даного етапу; спирання на економічні інтереси і відповідність їх економічним законам. Основні макроекономічні засади державної аграрної політики охоплюють глибинні зміни відносин власності, структурну перебудову сільськогосподарського та інших галузей агропромислового виробництва, оптимізацію і нарощування ресурсного потенціалу, створення економічних умов функціонування вітчизняних товаровиробників, істотні соціальні перетворення на селі [5, с. 143].

До основних завдань дієвої державної підтримки варто віднести підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на аграрних ринках, а також розвиток сільських територій.

Література

1. Левченко Н.М. Формування інноваційних механізмів державного регулювання розвитку АПК. Автореф. дис. д-ра держ. управління: 25.00.02 – механізми державного управління. – Чорноморський державний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2011. – 42 с.
2. Макаренко П. М. Концептуальні засади системного інноваційного оновлення сільськогосподарського виробництва / П. М. Макаренко, Н. К.

Васильєва / Агросвіт. - 2008. - №1. - С. 17-20.

3. Левченко Н.М. Принципи державного регулювання розвитку АПК в умовах інтеграції до європейського простору / Н.М. Левченко // Акт. проблеми держ. упр.: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2011. – № 1 (32). – С. 145–149.

4. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник: [пер. з рос]. / О. Ф. Скакун. – Х., 2001. - 656 с.

5. Карунос А.С. Зміст, чинники та основні принципи державної аграрної політики // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. – Випуск 2. – Том 1. – 2011 – С. 141 – 145.

Опар Н. В.

аспірант кафедри
публічного управління та адміністрування
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ

В сучасних умовах розвитку освітньої системи України актуальність проблеми забезпечення якості вищої освіти та побудови ефективної системи управління нею зумовлено позитивним досвідом впровадження систем якості вищої освіти європейськими країнами та потребою України як учасниці європейського освітнього простору у розробці вітчизняного аналога. Проблеми розроблення систем якості вищої освіти в Україні досліджували Я. Боллюбаш, В. Грубіянко, В. Зінченко, В. Кремень, Р. Кучма, С. Ніколаєнко, О. Родіонов, А. Чміль та ін.

Впровадження системи управління якістю (СУЯ) у закладах вищої освіти сьогодні є ефективним інструментом підвищення конкурентоздатності закладу та є необхідною умовою його функціонування на ринку освітніх послуг. Також створення ефективної системи управління якістю вищої освіти дозволить суттєво підвищити рівень підготовки здобувачів вищої освіти та забезпечить їм конкурентні переваги на ринку праці.

Під моделлю управління якістю вищої освіти у закладах вищої освіти розуміють сукупність принципів, методів регулювання різноманітних аспектів та процесів науково-освітньої та соціально-культурної діяльності закладу вищої освіти, а також критеріїв та показників, які визначають рівень якості цих аспектів та процесів [1]. Аналіз наукових джерел з проблем якості вищої освіти показує, що сучасна система управління якістю вищої освіти у закладах вищої освіти повинна включати постановку цілей та завдань управління якістю вищої освіти;

оцінку, контроль та моніторинг якості вищої освіти; розробку і реалізацію програм підвищення якості вищої освіти.

Варто виділити основні проблеми, що виникають у процесі створення СУЯ. Серед них різні підходи до розуміння поняття «якість» та критеріїв її оцінки; складність визначення споживачів освітніх послуг та їх потреб, відсутність стратегічного планування у сфері якості; недооцінювання ролі здобувачів вищої освіти; недосконалість системи контролю за освітньою діяльністю, відсутність єдино-прийнятої системи управління якістю тощо.

При побудові системи управління якістю вищої освіти у закладах вищої освіти варто брати до уваги фактори, які впливають на навчання та на освітній результат. До таких факторів дослідник Р. Кучма відносить: якість освітніх стандартів держави та конкретних освітніх програм; якість абітурієнтів та здобувачів вищої освіти; мотивацію здобувачів вищої освіти; мотивацію та якість професорсько-викладацького складу; якість менеджменту закладу вищої освіти [1, с.91]. Врахування впливу вищезазначених факторів на побудову ефективної системи управління якістю вищої освіти у закладах вищої освіти допоможе організувати підсистеми стимулювання викладачів та здобувачів вищої освіти, мотивації навчання та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу.

На даний час в Україні відсутня послідовна державна політика у сфері якості освіти, хоча її декларування здійснюється постійно. Також на сьогодні немає жодної системи якості, що сертифікована в державній системі сертифікації. В українських закладах вищої освіти використовуються три основні моделі управління якістю підготовки фахівців, засновані на таких методах і підходах: оціночний метод управління якістю діяльності ВНЗ (SWOT-аналіз); концепція, заснована на принципах Загального управління якістю (TQM); підхід, заснований на вимогах міжнародних стандартів якості ISO 9000:2000 [2, с.292].

На сьогодні більшість українських закладів вищої освіти користуються традиційною схемою внутрішньої перевірки якості освіти, яка зазвичай включає такі елементи, як: наявність затверджених у встановленому порядку навчальних планів, графіків навчального процесу, робочих програм з дисциплін; відповідність змісту навчальних планів і робочих програм критеріям та стандартам якості закладу вищої освіти; відповідність розкладу занять логіці викладання з кожної дисципліни; відповідність елементів навчального процесу (лекцій, семінарів, лабораторних занять тощо) затвердженим планам та програмам; комплексність і достатність методичного забезпечення з дисциплін; достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю (контроль якості знань студентів, їх задоволеність якістю навчального процесу); оперативність прийняття та реалізації коригуючих заходів [3, с. 108].

Першими кроками на шляху створення системи якості вищої освіти можуть стати збір та узагальнення даних про існуючі системи забезпечення якості знань у навчальних закладах, про інноваційні моделі в управлінні якістю

освіти на основі стандартів освіти, про форми і методи тестового контролю знань студентів і т.п. Сьогодні перед непогано розвиненою вітчизняною системою вищої освіти стоїть завдання щодо використання європейських стандартів якості, і тому наша участь в європейській мережі з гарантування якості у вищій освіті (ENQA) обов'язкова вже в найближчий час.

Отже, для того, щоб сформувати та запровадити ефективну систему якості, яка б відповідала особливостям сучасної освіти та потребам держави, суспільства й особистості, потрібен усвідомлений підхід, що базується на основі концепції і методології міжнародних стандартів, враховуючи ті рекомендації, які найбільше підходять для української системи освіти.

Література

1. Кучма Р. М. Сучасні системи управління якістю вищої освіти в контексті вимог болонського процесу. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. 2010. № 94-96. С. 87-93.
2. Зінченко В. О. Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному закладі. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 360 с.
3. Серкін К. Ю. Вища освіта та її якість в Україні. Менеджмент якості освіти і новітні технології навчання у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору: VII Міжнародна науково-методична конференція. 20-21 травня. К., 2010. С. 106-111.

Орел В. В.

студентка 10 групи, 1 курсу
фармацевтичного факультету ЗДМУ

Науковий керівник: к.ф.н.,
ст. викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ

Сидоренко С. В.

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ФОРМА ГРОМАДЯНСЬКОГО УПРАВЛІННЯ

Актуальність теми пояснюється, по-перше, динамічним розвитком та впливом інформаційно-комунікаційних технологій на свідомість соціально-організованих громадян, по-друге, пошуками ефективних шляхів удосконалення управлінської системи в умовах розбудови громадянського суспільства, адже необхідно бачити у громадянах не лише об'єкт управління, а й гідного, зацікавленого партнера управлінської діяльності.

Питанням державного управління та ролі в ньому соціальних мереж в різні часи приділяли увагу такі вчені: Т.Наливайко, О.Онищенко, В.Горовий, В.Попик, В.Воронкова, Г. Почепцов, С.Сидоренко та інші.

В науковому світі немає однозначності поглядів на питання мережевої комунікації, але більшість дослідників погоджується, що мережева комунікація веде до набуття суб'єктами громадянського суспільства активної життєвої позиції під час прийняття рішень, а здатність до підтримання комунікації з боку влади стає одним з необхідних показників ефективності державного управління. В даному випадку відбувається перехід до електронної демократії, яка є видом демократії інформаційного суспільства. Прибічники використання технічних засобів вважають, що форми прямої демократії впливають на сучасне суспільство, долаючи кордони, дозволяють суспільству безпосередньо брати участь у процесі прийняття управлінських рішень. Деякі вчені відзначають, що завдяки інтерактивним засобам телекомунікації десятки мільйонів чоловік, яких об'єднує мережа, мають можливість отримати необхідну інформацію для участі у національній та міжнародній політиці. Інші вчені підкреслюють важливість технологічних нововведень для оновлення демократичної системи. Відбувається створення «нової публічної служби», «демократичних мереж», таким чином, ряд функцій держави й уряду передається структурам громадянського суспільства для спільного вирішення нагальних проблем, реалізації цілей держави й суспільства. Можна говорити, що за рахунок електронної демократії розширюється участь громадян у державному управлінні, оновлюється роль влади у прийнятті соціально важливих рішень. Наприклад, ступінь соціальної та політичної активності зростає з кожним проявом нової онлайн-мережі. Так, ідея проведення Інтернет-виборів в Естонії виникла на початку 2001р. Реалізація проекту почалася у жовтні 2005 р., коли голосування проходило на місцевому рівні. Наприкінці 1994р. були використані вимоги до специфіки голосування в Бразилії та вже в 1996р. 30% бразильських виборців мали можливість проголосувати через електронні системи. У 2003 р. в канадській провінції використали електронне голосування під час виборів у місцеві органи влади та відділи освіти. Німеччина почала експериментувати з електронним голосуванням у 1999 р. Електронне голосування використовується в Індії, Ірландії, Норвегії, Португалії, Іспанії, Швейцарії, Нідерландах, Великобританії, США [1, с.248].

Автори монографії «Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства», О. Онищенко, В.Гороховий, вважають, що розвиток електронних інформаційних технологій виводить громадянське суспільство на новий рівень розвитку з новою якістю – здатністю миттєво консолідуватися навколо суспільно значущих проблем з реальною можливістю прямої дії для їх вирішення. Слід виділити систему «краудсорсингу», яка об'єднує зусилля інтелектуалів у соціальній мережі, створюючи там інноваційні ідеї та вміло реалізуючи їх у житті. Для управлінської діяльності – це втілення

цінностей громадянського суспільства, змога самореалізуватися всім верствам громадян.

Процеси глобалізації створюють протиріччя у національній та у зовнішній політиці держав світу. З одного боку, глобалізація впливає на зростання виробничих сил, науково-технічний прогрес, сприяє інтенсивному міжнародному спілкуванню, і, таким чином, об'єктивно створює ресурсну базу та інтелектуальний потенціал для вирішення проблем безпеки та розвитку. З іншого боку, веде до конфліктів та соціального напруження у країнах. В ситуації покращення ефективності та взаємодії органів влади та громадян, наприклад, викоистовують веб-сервіс Popvox. Ця платформа оцінює зміст законопроектів парламентарів, збираючи інформацію від виборців про їх схвалення чи несхвалення. Таким чином, це допомагає позбутися соціальної недовіри та напруження у суспільстві, створюючи умови для розвитку громадянського суспільства, поширення демократичних цінностей.

Література

1. Сидоренко С.В. Громадянській опір владі як тенденція розвитку глобального громадянського суспільства / С.В. Сидоренко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2013. - № 52. – с.241-250.

2. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства [монографія] / [О.С.Онищенко, В.М.Горовий, В.І.Попик та ін.] – К., 2014 – 260с.

Панкратьєва Т. Л.

старший викладач кафедри

публічного управління та адміністрування,

Ворона В. О., магістрант,

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ефективність здійснення місцевого самоврядування в Україні сьогодні певною мірою зумовлена належним здійсненням процесу децентралізації влади, підвищенням активності територіальних громад у його здійсненні, збільшенням довіри населення до органів влади та місцевого самоврядування, а також створенням спроможних громад. Сьогодні посилюється значущість ролі саме територіальної громади, тому визначаючи співвідношення понять «держава», «місцеве самоврядування» та «територіальна громада», необхідно зазначити, що останню слід розглядати не тільки як первинний суб'єкт у системі місцевого самоврядування, але й як об'єкт державної політики, розвитку якого держава має

всіляко сприяти, що у свою чергу, має привести до розвитку місцевої демократії та становлення дієздатних і самодостатніх територіальних громад.

Державна політика як важливий компонент життєдіяльності суспільства, маючи велику кількість вимірів і характеристик, формує відповідну систему та механізми соціально орієнтованої публічної влади. Саме тому удосконалення процесів формування та реалізації державної політики у сфері місцевого самоврядування є вкрай важливим на даному етапі державотворення та суспільного розвитку [1, с. 157].

Територіальна громада в сучасних умовах виступає однією із форм соціальної організації суспільства, своєрідним соціальним інститутом, який забезпечує реалізацію на певній території інтеграційної політики щодо спільних інтересів місцевих жителів. Публічна форма функціонування територіальної громади дозволяє розглядати її як представницьке об'єднання, що репрезентує демографічні, земляцькі, правові, політичні, майнові (економічні), професійні, мовні, релігійні (соціально-культурні) зв'язки тощо. Територіальну громаду можна розглядати і як складну «кумулятивну» форму суспільної організації, сукупністю місцевих жителів, асоційованих на публічних засадах у межах певної території та об'єднаних ознаками системного характеру. Територіальна громада виступає складовою системи багаторівневого управління, органічно поєднуючи питання місцевого і державного значення, представляючи місцеві, регіональні і загальнодержавні інтереси.

Існує два основних підходи у формуванні та реалізації державної політики розвитку територіальних громад. Звичайний, або традиційний, підхід полягає у визначенні питань, проблем і потреб громад (needs-based community development). Але зосередження уваги лише на проблемах призводить до упущення або ігнорування причин виникнення цих проблем. До того ж багато з виявлених проблем є занадто великими для вирішення в рамках однієї громади. Альтернативний підхід полягає в розвитку спільноти на основі активів (asset-based community development). Цей підхід є зворотною стороною традиційного підходу, його головна ідея полягає у збільшенні потенціалу громади для створення і зміцнення її активів, і, на відміну від концентрації уваги на проблемах і потребах, цей альтернативний підхід орієнтований на сильні сторони й активи спільноти, тобто він зосереджений на спроможності громади, а не дефіциті чогось.

Основними елементами дієвої державної політики у сфері реформування місцевого самоврядування (а відповідно, і розвитку територіальних громад) мають бути:

- 1) наявність розробленої концепції організації місцевої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою, у якій визначено критерії дієвого місцевого самоврядування та шляхи їхнього досягнення;

- 2) пакет законів та нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади в

територіях, визначають їхні компетенції та взаємодію, порядок вирішення спорів між ними;

3) нормативно-правова база ресурсного забезпечення місцевого самоврядування, передусім механізми обрахунків органами місцевого самоврядування бюджетних надходжень і видатків та перерозподілу фінансових ресурсів між органами місцевого самоврядування залежно від суми коштів, що формуються на їхній території, та необхідних видатків для забезпечення приблизно однакового рівня життя в різних регіонах країни;

4) існування в структурі державної виконавчої влади органу, який би опікувався проблемами місцевого самоврядування і допомагав цим органам у розв'язанні складних проблем, особливо в частині фінансування цільових програм, або виконання державних функцій, переданих місцевому самоврядуванню;

5) формалізований алгоритм прийняття рішень із питань, що стосуються місцевого самоврядування, з обов'язковим залученням представників об'єднань органів місцевого самоврядування і враховування їхніх інтересів;

6) розроблена система моніторингу політики у сфері місцевого самоврядування [2, с. 180].

Одним з важливих напрямом удосконалення державної політики розвитку територіальних громад є запровадження на загальнодержавному рівні системи моніторингу й оцінювання розвитку територіальних громад. Це дасть можливість: використовувати єдиний підхід до моніторингу і єдині показники оцінювання розвитку територіальних громад; здійснювати порівняння схожих громад (великих міст, міст, селищ, сіл) між собою; визначити необхідні напрями допомоги з боку центральних органів влади і центрального бюджету для різних територіальних громад; розробляти більш виважену й обґрунтовану стратегію регіонального розвитку України.

Література

1. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навч. посіб. / Н. В. Камінська – К., 2010. – 232 с.
2. Слобожан О. Державна політика у сфері реформування місцевого самоврядування: історико-правовий аспект / О. Слобожан // Вісник Нац. акад. держ. упр. – 2010. – № 3. – С. 177–184.

Решетова Г. І., к.держ.упр.
Смагін А. С., магістрант
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ІНСТИТУТАМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ВИМІРАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Феномен «громадянського суспільства» є предметом уваги для науковців протягом останніх кількох сторіч. Основні концептуальні положення про громадянське суспільство були сформульовані такими видатними мислителями минулого, як Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, І. Кант, Г. Гегель, А. де Токвіль та ін. Завдяки роботам цих та багатьох інших мислителів під громадянським суспільством сьогодні прийнято розуміти:

- по-перше, асоціації людей, у яких кожна людина має невідчужувані права (одним із найважливіших є право власності), є рівноправною з іншими членами суспільства, самостійна у виборі цивільного стану;
- по-друге, громадські союзи людей, які об'єдналися на основі соціальної, етнічної, релігійної та іншої приналежності, політичних, економічних, професійних та інших інтересів;
- по-третє, формування суспільних відносин, що розвиваються і функціонують на самоврядних засадах, а також шляхом прояву інтересів і волі окремих індивідів та їхніх асоціацій, що діють у вільному від державно-правового впливу соціальному просторі.

Варто відзначити, що в сучасній науковій традиції громадянське суспільство прийнято розглядати не тільки в пасивному розумінні – як мережу громадських інститутів і структур, а і в активному – у контексті самоконструювання колективних акторів.

У системі відносин «громадянське суспільство – держава – органи публічної влади – економічне суспільство – економіка» кожен елемент є вкрай важливим для успішного функціонування іншого. Як показує досвід розвинених країн, найбільш ефективним функціонування даної системи є в умовах домінування демократичних принципів і стандартів взаємодії.

Говорячи про вплив громадянського суспільства на економічні процеси, варто звернути увагу на необхідність упровадження принципу співучасті й розвитку кооперації як на окремих підприємствах, так і між різними суб'єктами економічного розвитку; забезпечення балансу інтересів між роботодавцями і працівниками, зменшення негативних впливів глобалізації на економічні процеси.

Останнім часом громадянське суспільство в розвинених країнах зіткнулося з низкою викликів, найважливішими серед яких стала корпоратизація економіки, перевантаженість публічного сектора, розвиток технокультури, збільшення

міграції та глобалізація. З одного боку, послаблюючи державу та вплив її інститутів на розвиток окремих країн, глобалізація послаблює і національне громадянське суспільство. З іншого боку, у відповідь на процеси глобалізації відбувається посилення впливу громадянського суспільства на державу, адже в умовах «розмивання» влади держави створюється своєрідна ніша для діяльності різних посередницьких, і у тому числі, громадських структур і об'єднань.

Глобальне громадянське суспільство вже є реальним актором сучасної міжнародної політики, здатним створити альтернативу і навіть нейтралізувати чинні конфігурації глобальної влади та управління, висуваючи і лобіюючи альтернативні цінності. Багато теоретиків приписують глобальному громадянському суспільству роль демократичної альтернативи глобалізації «знизу» у відповідь на глобалізацію «згори». При цьому треба акцентувати на своєрідній проекції традиційної диспозиції: громадянське суспільство – держава, яку певним чином перенесено на світовий рівень у відносини «глобальна громадськість («global polity») – глобальне управління («global governance»)). Аргументами на користь такого підходу до розуміння глобального громадянського суспільства як етично-нормативного ідеалу справедливості й демократичної участі є: «неперсоніфікована» система глобального управління з її невідповідністю світовій громадськості, відсутність прозорості у прийнятті рішень, дефіцит демократії та демократичної участі. Цей дефіцит і повинен компенсуватися розвитком глобального громадянського суспільства як природної демократичної протиположності новій системі глобального управління.

Проблема результативності впливу глобального громадянського суспільства на світові політичні, економічні та соціальні процеси полягає не тільки у виконанні певних функцій, отриманні певного легітимізованого та легалізованого статусу, але і в стримуванні, нівелюванні негативних соціально-економічних наслідків глобалізації для країн, що розвиваються, у більш широкому їх залученні до прийняття рішень на світовій арені і забезпеченні гідного представництва у структурах глобального громадянського суспільства.

Одним із основних завдань інститутів громадянського суспільства в умовах глобалізації є не захоплення влади або максимізації впливу на публічно-політичні або економічні процеси, а в демократизації цінностей, норм і інститутів, які, зрештою, повинні упроваджуватися в політичну та управлінську культуру. Адже саме громадська участь, формуючи у громадян здатності до діалогу, артикуляції й агрегації інтересів, навчаючи їх терпимості, самостійності та відповідальності і сприяє упровадженню демократичних настанов у публічну сферу. У зв'язку з цим особливу роль відіграють інститути громадянського суспільства. Саме вони можуть зміцнити демократію, продукуючи нових політичних і громадських лідерів, виступаючи протиположністю і контролером влади, одночасно допомагаючи їй у створенні та упровадженні публічних політик, збільшуючи громадську участь і зміцнюючи атмосферу колективної довіри і толерантності. При цьому процес демократизації системи публічного управління ніколи не можна вважати завершеним.

Рудік Н. М.

к.с.-г. н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

м. Херсон

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

На даний час стан сільських територій в Україні характеризують як кризовий. Механізм функціонування більшості сільських поселень упродовж багатьох десятиліть був міцно прив'язаний до форм організації та напрямів розвитку сільськогосподарських підприємств. Від характеру й ефективності роботи цих підприємств залежав розвиток виробничої сфери та соціальної інфраструктури села, місце якого визначало і його статус в адміністративно-територіальному поділі суспільства. Усе це неоднозначно позначилося на суспільному житті сільського населення, яке поступово усвідомлювало себе не стільки односельцями, скільки членами одного трудового колективу. Цьому сприяло й те, що більшість проблем села вирішувалися не коштами сільської громади, а за рахунок сільськогосподарських підприємств. Натомість великими товаровиробниками, в першу чергу, споруджувалась інфраструктура необхідна для бізнесу, бюджетні субсидії використовувались для бізнесових проектів, сільське населення мало незначну вигоду (робочі місця) або взагалі її не мало, дуже часто отримуючи ще й екологічні проблеми.

Сфера сільського розвитку в умовах становлення децентралізації потребує зміни методологічних підходів до політики її розвитку. Історичний досвід світової економіки показує, що держава за об'єктивної необхідності змушена втручатися в економічні процеси. Ринковий механізм, будучи основним регулятором змішаної економіки, об'єднує виробників і споживачів у єдину економічну систему, підпорядковує виробництво суспільним потребам у формі платоспроможного попиту, сприяє ефективному розподілу ресурсів, виконує селективну функцію серед товаровиробників. Проте, як суб'єкт макроекономічного регулювання ринок має певні обмеження: не володіє досконалим механізмом здатним протистояти такому явищу, як економічна нестабільність; здатний реагувати лише на індивідуальні потреби людей, відповідно їхньої платоспроможності; не є досконалим конкурентним; взаємодія людей через ринковий механізм породжує зовнішні ефекти, які не враховуються у процесі ринкових відносин.

Такі обмеження ринкового механізму компенсуються державним втручанням в економіку, що сприяє ефективному функціонуванню економіки країни, впливає на темпи економічного розвитку суспільства, добробут громадян. Теоретичну базу державного регулювання економіки вперше подав відомий англійський економіст Джон Мейнард Кейнс.

Дж. Бюкенен, відмічаючи роль держави в ринковій економіці, вказував, що вона полягає у створенні правових основ для захисту прав власності та контрактів, забезпечення стабільності грошей та конкурентності ринку. Винятковою компетенцією держави є функція соціального захисту тих верств населення, які не можуть самостійно подбати про себе. На думку Ф. Хайєка, роль держави у ринковій економіці зводиться до того, щоб створити умови для ефективної конкуренції, доповнити її іншими методами у разі неможливості їх створення, забезпечити населення широкою мережею соціальних послуг.

Отже мінімальний набір функцій держави включає формування законодавства, забезпечення законності та правопорядку. Вирішення суперечок на основі законів, обумовлення виконання законів та законних рішень, безпеку і оборону, захист від зовнішніх загроз та забезпечення макроекономічної стабільності. Послуги галузей охорони здоров'я та освіти мають фінансуватися за моделлю змішаного типу відносно вищої освіти та моделі змішаної бюджетно-страхової системи у сфері охорони здоров'я. Мінімум допустимий рівень державної присутності у цих сферах для освіти становить 5-7% ВВП, а для охорони здоров'я 5% ВВП.

Необхідною умовою функціонування змішаної економіки України є створення єдиною узгодженої системи державного регулювання економічних відносин на національному та регіональному рівнях. Натепер Україна шукає свій баланс ринкового господарства, що розвивається на основі саморегулювання та державного регулювання економіки.

Одним із стратегічних напрямів державного регулювання суспільних процесів є сільський розвиток, тобто сприяння поліпшенню добробуту сільського населення на засадах зростання сільської економіки, збереження довкілля, та розширення доступу до базових соціальних послуг сільських жителів.

Натепер в державному регулюванні сільського розвитку засадничим принципом є задоволення потреб та інтересів сільського населення, а сільські громади розглядаються як база сільського розвитку.

Державного вирішення потребують проблеми сільської місцевості - відсутність робочих місць, звуження джерел доходів, міграція економічно активного населення, бідність що набуває спадкового характеру, а головне деформація сільської економіки.

Державного регулювання потребують шкідливі побічні прояви для обмеження негативного впливу на сільські громади. Такими є забруднення навколишнього середовища, порушення інфраструктури, руйнування культурної спадщини та ландшафтів.

Концепція багатофункціональності сільського господарства, що складає методологічну основу формування політики сільського розвитку розвинутих країн світу має стати такою і для України. В ній економічна, соціальна та екологічна сфери є взаємопов'язаними і забезпечують створення товарів, суспільних благ нетоварного характеру (продовольча безпека, екологічні

послуги, культурна спадщина). Відродження та розвиток сільських територій на засадах забезпечення відтворення та розвитку сільської економіки на основі самоорганізації та із збереженням пріоритетів сільських громад має складати основу політики сільського розвитку.

Сердюк О. І.

професор кафедри

публічного управління та адміністрування, к.е.н., доцент

Аванесов С. Г.

магістрант за спеціальністю

«Публічне управління та адміністрування»

Полтавська державна аграрна академія

ПАРТИЦИПАТОРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ СУСПІЛЬНО-КОРИСНОЇ АКТИВНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» надає територіальним громадам право брати участь у процесі розроблення та ухвалення рішень щодо питань місцевого значення. Зокрема, Закон запроваджує такий механізм як місцеві ініціативи. Створенню умов для його реалізації та налагодженню системного діалогу органів місцевого самоврядування з жителями має сприяти проведення партиципаторного бюджетування.

Партиципаторне бюджетування є доброю практикою багатьох як великих так і малих міст України, об'єднаних територіальних громад, 1 районної ради Полтавської області та Полтавської обласної ради.

Партиципаторне бюджетування в м. Полтаві – процес взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, направлений на включення жителів, які постійно проживають у межах м. Полтави до прийняття рішень щодо розподілу визначеної Полтавською міською радою частини міського бюджету, залучення їх до участі у бюджетному процесі та надання можливості для вільного доступу до інформації, а також забезпечення відкритості та прозорості діяльності Полтавської міської ради та її виконавчих органів [1].

Очікуваними результатами виконання Міської цільової програми «Партиципаторне бюджетування (бюджет участі) у м. Полтаві на 2016-2020 роки» є: створення ефективного механізму взаємодії виконавчих органів Полтавської міської ради та жителів м. Полтави в бюджетному процесі; залучення жителів до процесу прийняття рішень органів місцевого самоврядування (ОМС); формування довіри громадян до ОМС; підвищення відкритості діяльності ОМС; підвищення рівня прозорості процесу прийняття рішень шляхом надання жителям міста Полтави можливості безпосереднього

впливу на бюджетну політику; вирішення питань, які найбільш хвилюють жителів м. Полтава [2].

Два роки дії проекту засвідчили ріст активності громадян м. Полтави. Якщо у 2016-му році на участь у конкурсі було подано 58 проектів з благоустрою міста, то в 2017 р. – 92, а в 2018 р. – вже 121, з них: малих проектів (до 500 тис. грн) – 86; великих (до 1,4 млн. грн) – 35 (Подільський район – 23, Шевченківський – 34, Київський – 40; загальноміські – 24). Активнішими стали містяни і в голосуванні, в 2016 р. за ініціативи віддали 7,4 тис. голосів, у 2017 році – вже 12,5 тис. голосів.

Практики партиципаторного бюджетування передбачають різні типи проектних пропозицій. В більшості великих міст України, проект може бути малий і великий (в т. ч. Полтава), в окремих випадках малий, загальноміський, великий (зокрема, Кременчук); в малих містах і в громадах (в т. ч. Миргород, Хорол) – лише малий. Загальноміські та великі проекти мають загальногромадські значення і масштаб. Малі проекти можуть стосуватися як міста (громади) в цілому, так і конкретного сектору міста чи громади.

Домінуючою формою голосування за різні типи проектних пропозицій є відкрите голосування у пунктах голосування та Інтернет-голосування.

Показовою є практика Тростянецької міської об'єднаної територіальної громади (Сумська область) де загальний обсяг громадського бюджету у місті Тростянець розподіляється між кварталами (визначеними відповідно до рішень зборів (конференцій) мешканців міста з урахуванням кількості населення та наявності і стану комунальної інфраструктури із застосуванням коефіцієнтів (від 0,5 до 2). Загальний обсяг громадського бюджету у селах ОТГ розподіляється між кварталами з урахуванням кількості населення та обсягу фінансових надходжень від сел за попередній бюджетний рік, наявності і стану комунальної інфраструктури. Відбір пропозицій (малих проектів) здійснюються відкритим голосуванням головами вуличних та будинкових комітетів, які мають право голосу від імені мешканців своєї вулиці, будинку, під час зборів (конференцій) громадян у відповідному кварталі [3].

Вище згаданий підхід до розподілу коштів вбачається більш справедливим та цілком доцільним і в практиці партиципаторного бюджетування у великих містах (для малих проектів). Крім того, такий механізм співпраці між ОМС та жителями громади створює кращі умови для безпосереднього залучення більшої частини жителів до процесу прийняття рішень ОМС, оскільки він передбачає зустрічі для мешканців на етапі подання проектів, участь у відборі пропозицій та рейтинговому голосуванні представників мешканців, а також поточний моніторинг ними перебігу процесу. Очікуваним результатом буде підвищення суспільно-корисної та комунікативної активності територіальної громади.

Література

1. Положення про партиципаторне бюджетування (бюджет участі) у м.Полтаві у новій редакції. Полтава. Офіційний сайт Полтавської міської ради та

виконавчого комітету. URL: <http://www.rada-poltava.gov.ua/people/parcutupator/> (дата звернення: 10.10.2018).

2. Міська цільова програма «Партиципаторне бюджетування (бюджет участі) у м. Полтаві на 2016-2020 роки» у новій редакції. Полтава. Офіційний сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітет. URL: <http://www.rada-poltava.gov.ua/people/parcutupator/> (дата звернення: 10.10.2018).

3. Положення про громадський бюджет (бюджет участі) Тростянецької міської об'єднаної територіальної громади. Тростянецька міська рада. Офіційне інтернет представництво. URL: http://trostyansets-miskrada.gov.ua/viewpage.php?page_id=473 (дата звернення: 10.10.2018).

Середа О. А.

студентка 5 курсу

спеціальність «Фінанси, банківська справа і страхування»

Національний університет водного господарства

та природокористування

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день ключовою реформою в Україні по праву вважається реформа децентралізації. Ця реформа покликана змінити всю систему управління країною, де громади отримують можливість самостійно ухвалювати рішення і відповідати за їх реалізацію, самостійно визначати пріоритети соціально-економічної і фінансової політики, їх реалізовувати.

Фінансова децентралізація є однією з фундаментальних умов незалежності органів місцевої влади, адже децентралізація процесів ухвалення рішень збільшує можливості участі місцевої влади у розвитку власної території, сприяє ефективному забезпеченню суспільними послугами шляхом ретельнішого узгодження видатків органів влади з найнеобхіднішими місцевими потребами.

У частині використання коштів увага акцентується на необхідності формування найбільш оптимальної структури бюджетних видатків, створенні ефективного, не надто чисельного управлінського апарату, здійсненні постійного аналізу витрачання бюджетних коштів й запобіганні нераціональним витратам [1].

Фінансова децентралізація це якісно нова форма управління суспільними коштами, завданнями якої є збільшення участі громади в розвитку села чи міста в якому вони проживають та ефективне забезпечення населення суспільними послугами [2]. Саме ця реформа визначає спрямування коштів у місцевий бюджет та їх розподіл згідно потреб населення.

Так, за короткий термін впровадження реформи децентралізації відбулися позитивні зрушення та можемо простежити ефективність її реалізації. Протягом січня-серпня 2018 року надходження до загального фонду всіх місцевих бюджетів України склали 148,7 млрд. грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2017 року надходження зросли на 27,9 млрд. грн. або на +23% [3]. Це хороший результат впровадження реформи, адже кілька років тому отримати такі гроші на місцях було практично нереально.

У 2018 році на прямих міжбюджетних відносинах з державним бюджетом перебувають 665 ОТГ, з яких у 299 у 2017 році проведено перші вибори і в цьому році вони вперше отримують доходи, передбачені для бюджетів ОТГ. За січень-серпень поточного року надходження по 366 ОТГ, утворених у 2015-2016 роках, зросли на 22,2% і склали 6,8 млрд. грн. По 299 громадах, які лише в цьому році почали отримувати ПДФО, надходження склали 5,9 млрд. грн., що у 2,8 рази (+3,8 млрд. грн.) більше від обсягу доходів, отриманих ними за 8 місяців 2017 року [3]. З Державного фонду регіонального розвитку на реалізацію і розвиток перспективних проектів за цей період місцеві органи влади отримали 5,8 млрд. грн.

Також реформою передбачена держава фінансова підтримка на розвиток громад та розбудову інфраструктури місцевим органам влади, яка у 2018 році склала 19,37 млрд. грн., що більше у 39 разів, порівняно з початком реформи (з 2014 роком). Крім того, на 2018 рік передбачена субвенція на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг загального користування місцевого значення – в сумі 11,5 млрд. грн. [3]. Така підтримка реформи децентралізації з боку держави демонструє розширення повноважень громад у різних сферах, а також показує дієвість впровадження заходів та ефективність використання коштів на місцях.

Новостворені об'єднані територіальні громади беруть на себе всю відповідальність за всі сфери життєдіяльності громади на своїй території. Ефективність реалізації поставлених перед ОТГ задач є основним показником успішності даного об'єднання та реформи загалом [1].

Процеси децентралізації влади, реформування місцевого самоврядування, модернізації служби в органах місцевого самоврядування ставлять нові вимоги до професійних якостей голів територіальних громад. Саме тому на сьогоднішній день постала проблема ефективного управління коштами місцевих бюджетів. Так, у кожному регіоні створено обласні центри перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. У цих центрах новообрані сільські, селищні, міські голови ОТГ отримують можливість підвищувати свою професійну компетентність у рамках проведених семінарів за професійною програмою посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Виконавчим органам громад надано досить широке коло повноважень для здійснення впливу на управління фінансами, в тому числі і в частині адміністрування доходів. Проте чимало з утворених об'єднаних територіальних громад, якщо не всі, недостатньо спроможні успішно виконувати свої нові

обов'язки і зберігають високу залежність від фінансування з Державного бюджету. Слабка система фінансового управління та відсутність стратегічного бачення розвитку громад призводить до неефективного управління наявними ресурсами, а також створює можливості для непрозорої діяльності, що породжує корупційні ризики.

Тому досить важливим є розробка планів поліпшення фінансового управління для кожної громади, запровадження навчальних програм з бюджетного планування та програмно-цільового методу, закупівель. У громадах має бути розпочато впровадження проекту фінансової доброчесності, основним завданням якого є підвищення прозорості бюджетних процесів та залучення громадян до управління місцевими активами.

Таким чином, приділення значної уваги до питань кадрового забезпечення ОТГ та реалізація відповідних заходів щодо залучення фахівців до розвитку громад на місцях засвідчує перспективність розвитку регіонів України.

Література

1. Корнєва О. В. Основні проблеми проведення реформи децентралізації в Україні у 2014-2018 роках / О. В. Корнєва // Порівняльно-аналітичне право. – 2018. – № 3. – С. 68-69.
2. Подерня-Масюк Ю. А. Теоретичні аспекти фінансової децентралізації / Ю. А. Подерня-Масюк // Економічний форум. – 2017. – № 2. – С. 326-330.
3. Сайт Децентралізація влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua>

Солоха Д. В.

д-р екон. наук, професор
декан факультету економіки

Донецький державний університет управління, м. Маріуполь,

Белякова О. В.

канд. екон наук, доцент
доцент кафедри менеджменту та підприємництва

на морському транспорті,

Азовський морський інститут НУ «ОМА», м. Маріуполь

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ДОВГОСТРОКОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

В умовах ринкової економіки довгострокове прогнозування напрямів розвитку підприємства може здійснюватися тільки на основі використання розгорнутої системи показників, що описують різні аспекти його діяльності.

Один з найважливіших принципів управління можна сформулювати у такий спосіб: «Тим, що неможливо вимірити, неможливо керувати. Те, що

вимірне, – кероване», тобто управління комерційними організаціями стає усе більш кількісним і комплексним. Це стосується і невизначеностей у властивостях об'єкта управління, і різних ризиків.

Зокрема, для опису невизначеностей у властивостях може бути використаний інструментарій нечітких безлічей, а для опису ризиків – матриця ризикових складових при прийнятті управлінських рішень. Такий підхід дає суб'єктові управління (особі, що приймає рішення) можливість варіювати значення контрольних показників для найкращої адаптації корпорації до зовнішніх умов, що складаються, і внутрішньому середовищу.

Однією з найважливіших вимог до цілей є їхня вимірність. Мета повинна мати таку характеристику, як міра. У протилежному випадку неможливо сформулювати критерій досягнення мети і зрозуміти, наближається до мети суб'єкт економіки або віддаляється від неї. Те ж саме стосується стратегії його розвитку. Стратегія повинна описуватися кількісними показниками. Тоді, визначаючи (вимірюючи) значення цих показників, керівництво підприємства зможе зрозуміти, чи дійсно воно реалізує прийнятту стратегію і наскільки добре ця стратегія реалізується.

На жаль, у даний час підприємства використовують в основному фінансові показники, що істотно знижує їхній управлінський потенціал. У стратегічному керуванні повинен вимірюватися ступінь задоволення місії підприємства. На наступному рівні складності знаходиться вимір уже не тільки результату діяльності, але вимір ефективності реалізації способу досягнення цього результату, тобто вимір ефективності реалізації стратегії. Це стає можливим тільки при наявності формалізму, що дозволяє описати стратегію підприємства у формальних кількісних термінах.

Для цього повинна бути сформована така система показників, яка б відповідала наступним умовам [1]:

- по-перше, набір показників повинен бути повним, а аналіз не складним і громіздким;
- по-друге, значення показників повинні бути вимірні не тільки в даний момент, але і через заданий часовий відрізок.

При цьому необхідно вирішити кілька основних проблем:

- створення на підприємстві об'єктивних умов для якісних змін різних характеристик бізнесу;
- формування системи показників;
- формування системи підтримки формування і прийняття рішень.

Напрями рішення зазначених проблем досить нетривіальні. Необхідно досягти визначеного балансу між кількістю і якістю інформації, з одного боку, і швидкістю її обробки – з іншої.

У цьому зв'язку важливі дві наступні обставини. По-перше, застосування збалансованої системи показників – це процес не розробки стратегії, а її реалізації, що припускає наявність на підприємстві вже чітко сформульованої стратегії. По-друге, нову концепцію треба розглядати не стільки як систему

показників, скільки як деталізовану систему управління. При її впровадженні не слід також намагатися систематизувати в тій або іншій формі монетарні і немонетарні показники. Р. Каплан і Д. Нортон [1] спеціально підкреслюють, що націлена на успіх програма збалансованих показників повинна починатися з визнання того факту, що це не проект з області «мір і ваг», а проект, розрахований на зміни.

Р. Каплан вважає, що процес реалізації нової концепції повинний складатися з чотирьох етапів:

- розробка збалансованої системи показників – перетворення перспективних планів і стратегії в сукупність цілей і заходів. Після розробки система повинна бути інтегрована в управлінський процес;

- зчеплення – ув'язування всіх ієрархічних рівнів (від вищої управлінської ланки до допоміжних ланок) шляхом вибудовування відповідних цілей і показників, організація стратегічної комунікації, забезпечення компенсації за ініціативні рішення;

- планування – визначення шляхів досягнення в часі запланованих результатів через конкретні планові завдання, розподіл ресурсів, проектування стратегічних заходів;

- зворотний зв'язок і навчання – тестування теоретичної бази стратегії і відновлення останньої з відображенням отриманих знань.

Стратегія розвитку підприємства неминує спричиняє проведення цілого ряду змін. Для визначення мінімального значення ефективності планованих стратегічних змін на підприємстві можна використовувати різні орієнтири. Існує можливість використовувати як критерій неефективності стратегічного вибору процентну ставку, і чим вище ця ставка, тим агресивніше стратегія підприємства, тим більше керівництво схильне до ризику в ім'я максимуму очікуваного прибутку від бізнесу.

Література

1. Солоха Д. В. Формирование и реализация инновационного потенциала в условиях устойчивого развития промышленного региона: монография. Донецк: СПД Куприянов, 2010. – 612 с.

Таранець О. О.

здобувач вищої освіти зі спеціальності

«Публічне управління та адміністрування»

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Сапельнікова Н.Л.

професор кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу

кандидат економічних наук, професор

Київський національний університет культури і мистецтв

ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У процесі життя і господарської діяльності збільшується використання людиною компонентів природи, внаслідок чого посилюється «тиск» на природне середовище. В таких умовах постає важливе завдання – забезпечити раціональне використання природи та охорону довкілля. Більша частина земель знаходиться у зоні активної діяльності людини, пов'язаної з сільськогосподарськими та промисловим виробництвом, комплексна взаємодія яких сприяє підвищенню рівня екологічного навантаження на різні ділянки геологічного середовища.

Для захисту необхідно застосування мір по зменшенню техногенного впливу на геологічне середовище, за рахунок підвищення загальної культури як промислового так і сільськогосподарського виробництва, дотримання технологічних процесів і впровадження нових екологічно чистих технологій, які мають мінімальний вплив на навколишнє середовище.

Проблеми регіонального управління природокористування розглядалися у працях українських вчених: Д. Бамбіндра, В. Боклаг, Т. Євсюков, Т. Лозинська, С. Майстро, О. Мордвінов, А. Третяк.

Однак у сучасних умовах залишаються невирішеними питання ефективного природокористування в Україні в цілому та у Херсонських областях також. За визначенням вчених природокористування це економічно, екологічно, соціально –обґрунтоване використання природних ресурсів також критерії, на яких має базуватися таке обґрунтування. Ефективне природокористування націлено на отримання вигоди з урахуванням певних умов, причому однією з найбільш актуальних виступає умова забезпечення природними ресурсами майбутніх поколінь відповідно до ідей сталого розвитку. Тому ефективне природокористування передбачає отримання не лише фінансових, але і соціальних, і навіть соціокультурних ефектів, якщо мати на увазі культуру подальшого розвитку суспільства. [1].

У Херсонській області існують проблеми ефективного регіонального управління природокористуванням, а саме:

1) максимальне збереження природних ресурсів та раціональне використанні їх;

2) запобігання прав і свобод кожної людини, що стосуються збереження сприятливих умов життя у процесі природокористування та розвитку;

3) відтворення навколишнього природного середовища для прийдешніх поколінь;

4) формування в населення ощадливого ставлення до використання природних ресурсів.

Рішення цих проблем здійснюється через розроблення екологічної політики, що має передбачити значне покращення якості природного середовища та екологічних умов життя людини, формування збалансованої, екологічно орієнтованої моделі розвитку економіки, екологічно конкурентоспроможних виробництв. Державне управління природокористуванням має розглядатися крізь призму основних соціально-економічних процесів, що відбуваються не тільки в Херсонській області, а й в Україні в цілому.

Література

1. Природокористування як сфера впливу держави – [Електроний ресурс]: режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua

2. Механізм державного управління в екологічній сфері – [Електроний ресурс]: режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua

Урванцева В. І.

студентка

Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова

ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Освіта є одним із важелів що визначають рівень розвитку держави та її місце у глобальному середовищі. Управління якістю вирішується в першу чергу шляхом використання моніторингу якості освіти, що передбачає систематичне, поетапне відстеження всіх процесів на рівні навчальних закладів, районних, міських, регіональних органів управління освітою і на загальнодержавному рівні. Надання якісної освіти передбачає планування. Планування якості освіти пов'язано із розробкою довгострокових планів діяльності. Зазначене є можливим лише за умови використання потужної інформаційної бази, яку неможливо створити без використання моніторингових процедур.

Сьогодні одним із основних засобів моніторингу освіти є зовнішнє незалежне оцінювання, яке широко застосовується для моніторингу знань

випускників загальноосвітніх навчальних закладів, а також впроваджене у систему вищої освіти.

В. Кремень наголошує на тому, що проблема якості освіти – це нагальна проблема сучасного суспільства [1, с.30-32]. Основним завданням моніторингу в державному управлінні є аналіз якості державного управління та реалізації національних проєктів, аналіз та прогноз основних загроз суспільного розвитку, збирання інформації щодо політичних та соціально-економічних процесів як у окремих регіонах, так і в країні загалом, розробка на основі отриманої інформації комплексу засобів для запобігання кризам тощо [2, с. 454; 3]. Виходячи із світових підходів до аналізу моделі оцінювання роботи навчальних закладів і установ освіти, є три ключові складові цього процесу: інституції, що проводять оцінювання; процес оцінювання; результати оцінювання [4; 5].

Важливу роль для створення адекватної потребам XXI століття системи оцінювання в галузі освіти відіграє професійна підготовка керівників органів державної влади і місцевого самоврядування, закладів освіти.

Існуюча сьогодні система їх підготовки і підвищення кваліфікації має ряд суттєвих недоліків:

1. Недооцінюється роль моніторингових процедур у загальному розвитку системи освіти.

2. Незначний відсоток часу в процесі підготовки виділений на ознайомлення з підходами до оцінювання освітніх систем різних рівнів.

3. Мало уваги приділяється ролі інформаційно-комунікаційних технологій в процедурах вимірювання якості освіти.

4. Недооцінюється дистанційна форма підготовки керівних кадрів.

5. Не відбувається формування практичних навичок щодо застосування процедур оцінювання в їх практичній діяльності.

Не зважаючи на тривалість застосування зовнішнього незалежного оцінювання для моніторингу якості освіти, майже повної відсутності людського фактору у проведенні оцінювання, важливим є створення умов для поліпшення професійної компетентності керівних кадрів сфери освіти і державних службовців зокрема, в процедурах оцінювання освітньої галузі.

На наш погляд, необхідно більше уваги приділяти викладанню спецкурсів, в яких висвітлюватимуться питання використання інформаційно-комунікаційних технологій; застосування методів кваліметрії в системі освіти; рекомендацій щодо складання звіту; проблем, які часто виникають у практиці моніторингових досліджень тощо. висвітлення зазначених питань буде ефективним як за допомогою аудиторної роботи так і у формі розробки і застосування курсів дистанційного навчання, що активно впроваджуються сьогодні у систему освіти.

Метою впровадження таких спецкурсів є формування у державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та керівників навчальних закладів таких компетенцій:

- спроможність науково-обґрунтовано планувати заходи з освітнього моніторингу як елемент забезпечення якості освіти на території, за яку відповідає керівник;
- спроможність керівників системи освіти порівнювати результати діяльності підпорядкованої їй освітньої системи із показниками національної освітньої системи і результатами міжнародних порівняльних досліджень оцінювання якості освіти;
- спроможність ефективно керувати діяльністю підлеглих в процесі запровадження процедур оцінювання якості освіти тощо.

З огляду на вказане, можна зробити висновок, що зовнішнє незалежне оцінювання є важливим та ефективним способом моніторингу якості освіти, застосування якого надало можливість здійснення ефективного управління діяльністю у цій сфері, проте потребує удосконалення, що дозволить суттєво підвищити загальні темпи розвитку системи освіти в Україні.

Література

1. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П.Сурмін, В.Д.Бакуменко, А.М.Михненко та ін.; заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського, Ю.П.Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
3. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]; Національна академія державного управління при Президентові України. — К.: НАДУ, 2011, Т. 8: Публічне врядування / наук.ред.кол.: В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.]; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 630 с.
4. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / за заг. ред. О. І. Локшиної. – К.: К.І.С., 2004. – 128 с.
5. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні. Рекомендації з освітньої політики / за ред. О. Локшиної. – К.: К.І.С., 2004. – 160 с.

Щербань О. О.

магістрант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

На сьогодні для України досить важливим є дослідження й адаптація зарубіжного досвіду реалізації функцій державного регулювання на рівні регіону та опрацювання дієвих механізмів на практиці в українських реаліях. Актуальним є не лише запозичення принципів положень щодо визначення цільових орієнтирів розвитку, а й забезпечення узгодження економічних, екологічних, технічних і соціальних параметрів з метою забезпечення комплексного цілеспрямованого розвитку як на рівні держави, так і на рівні певного регіону та врахування специфіки регіонів, що включає соціокультурні та етнічні особливості населення, рівень розвитку виробничих сил, кадровий потенціал, природні ресурси, виробничі зв'язки, що склалися історично тощо, при проведенні різних реформ.

Зростаюча масштабність інноваційних процесів у світовій економіці зумовлює швидке старіння традиційної продукції та потребує скорочення

Регіональну інноваційну політику слід розуміти як цілі, принципи та заходи з боку місцевих виконавчих і розпорядчих органів щодо інноваційної діяльності, спрямованої на розв'язання соціально-економічних завдань регіону. Вона повинна бути призначена для підвищення інноваційного потенціалу країни, вдосконалення соціально-економічних показників регіону за рахунок ефективного використання нових технологічних процесів.

Основною метою регіональної інноваційної політики, в даному контексті, є формування сприятливого економічного середовища, правових та організаційних умов для інноваційно-інвестиційної діяльності, які забезпечують підвищення конкурентоспроможності місцевої продукції, ефективне використання науково-технічних результатів і розв'язання завдань соціально-економічного розвитку. Саме міським та районним виконавчим комітетам повинна належати провідна роль у питаннях підтримки малого та середнього інноваційного підприємництва та підвищення його ефективності.

Для цього необхідно сформувати сприятливий інноваційний клімат, який би створив умови для технологічного розвитку регіону, забезпечував би необхідний рівень інкубування і пільгування науково-виробничої діяльності.

Основним інструментом прямої державної підтримки інноваційних процесів в областях України є регіональні науково-технічні програми (РНТП), які сформовані і повсюдно виконуються, починаючи з 1999 р.

Позитивним же моментом реалізації РНТП є залучення інтелектуального потенціалу регіонів до розв'язання практичних завдань соціально-економічного

розвитку областей. Однак слід зазначити, що на практиці в РНТП не ставляться завдання стратегічного характеру, такі як створення інноваційної інфраструктури регіону та налагодження тісних взаємозв'язків між її суб'єктами, розробка механізму стимулювання і фінансування малих і середніх інноваційних підприємств, міжнародне науково-технічне співробітництво. Вищевказані програми не мають комплексного характеру, мають дуже низьку віддачу, пов'язану з їх спрямованістю на вирішення окремих питань, тому вони не здатні суттєво вплинути на стан економіки.

Унаслідок цього інноваційний розвиток області залишається на колишньому рівні через брак інноваційної системи, що його забезпечує.

Ця обставина актуалізує проблему розробки та реалізації регіональної інноваційної політики. Так, основним пріоритетом у регіональній інноваційній політиці повинна стати її структурно-комунікаційна спрямованість. Вона має бути орієнтована на системне забезпечення інноваційної діяльності в регіоні, відображаючи її суть і специфіку. У зв'язку з цим стратегічні напрями регіональної інноваційної політики можуть бути визначені як сприяння інтенсивному, заснованому на результатах НТП, розвитку пріоритетних базових виробництв, що утворюють основу регіональної економіки; створення умов, що забезпечують ефективність господарської діяльності суб'єктів регіональної інноваційної системи.

Слід зазначити, що створення інноваційної інфраструктури регіону як найбільш фондоемної стратегічної складової передбачає заходи не лише щодо впровадження стимулів заснування спеціалізованих установ, інноваційних центрів і технологічних парків, але і їх облаштування, впровадження систем інноваційного сервісу, розвиток інформаційної мережі, участь кредитно-фінансових установ регіону в інноваційних процесах.

Реалізації регіональної інноваційної політики повинне передувати обґрунтування складу дієвих засобів державного регулювання, спрямованих на зміцнення виробничо-господарських відносин; на запобігання процесам нагромадження регіональних проблем; на здійснення кооригувального впливу на траєкторію розвитку РЕС; на формування продуктивних відносин між органами центральної влади й суб'єктами державного управління та регіональними виконавчими структурами; на ефективне державне втручання у розвиток окремих територіальних економічних систем задля подолання суттєвих регіональних відмінностей в умовах життєдіяльності та промислового виробництва; на реалізацію власної політики регіонів, що являє собою конгломерат у складі інструментарію, який дозволяє провадити дієву соціальну, економічну, промислову та демографічну політику задля ініціювання процесів загальноекономічного прискорення в державі.

Таким чином, реалізація регіональної інноваційної політики, що орієнтована на досягнення визначених суб'єктами управління цільових орієнтирів, можлива лише в разі якісного виконання дієвої функції стратегічного управління - державного регулювання інноваційної діяльності.

СЕКЦІЯ 3.
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Дуга В. О.
старший викладач кафедри
публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

РОЛЬ ПРОЕКТНО-ОРІЄТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ
В РОЗВИТКУ АГРОТУРИЗМУ

Україна, інтегруючись до структур Європейського Союзу, прийняла виклик щодо прискореного реформування різних сфер соціально-політичного та економічного життя країни. Це стосується і такої форми підприємницької діяльності як агротуризм, адже в даний час стрімко зростає попит на відпочинок в селі. Агротуризм є можливістю покращення рівня життя населення сіл, які мають статус депресивних. Цей вид туризму корисний як для відпочивальників, так і для селян, сільських громад, держави в цілому. Розвиток агротуризму як можливість для популяризації української культури, сільського життя заслуговує на підтримку з боку держави.

Обмежує розвиток агротуризму в країні низький рівень облаштування сільських садиб, проблеми з водопостачанням, опаленням, транспортом. Для того, щоб турист приїхав в село, потрібно не лише розповісти про особливості відпочинку в ньому, а й зробити шлях до нього доступним. Для цього потрібно відремонтувати дороги, освітити вулиці, прибрати береги річок тощо. Покращити екологічні умови, підвищити рівень добробуту сільських жителів можливо шляхом організації майданчика, де кожен зможе розвивати власну справу, отримувати додатковий дохід. Для розвитку інфраструктури населеного пункту можна залучити інвесторів та сприяти надходженню додаткових коштів до місцевих бюджетів. Доцільно використовувати також відповідні інвестиції країн Європейського Союзу.

Важливу роль у залученні надходжень для реалізації ідей і впровадження агротуристичної діяльності відіграє ефективне управління проектами. Збільшення ролі агротуризму в розвитку села потребує застосування ефективних технологій управління, зокрема проектного менеджменту, що передбачає вміння планувати, організовувати, координувати людські й матеріальні ресурси протягом життєвого циклу проекту. Представників органів місцевого самоврядування потрібно ознайомити із прикладами реалізації успішних проектів у сфері агротуризму як за міжнародними програмами підтримки, так і шляхом залучення державних коштів [1,2].

Розробка та реалізація проектів у сфері агротуризму направлена на виконання таких завдань:

- розвиток внутрішнього туризму та забезпечення комплексного розвитку рекреаційних територій з урахуванням соціально-економічних інтересів населення;
- сприяння розширенню і популяризації історичної, культурної, етнографічної спадщини сіл України;
- сприяння активізації молоді та організації самозайнятості сільських жінок у сфері агротуризму;
- надання допомоги у створенні агроосель, садиб сільського зеленого туризму мешканцям сіл, у тому числі вимушеним переселенцям, бійцям з АТО, безробітнім;
- створення необхідних умов для залучення усіх категорій туристів, в тому числі з особливими потребами;
- підготовка неповносправних осіб – мешканців сіл, до організації надання послуг у сфері агротуризму;
- підвищення спроможності місцевих лідерів розробляти та реалізовувати проекти, спрямовані на розвиток як місцевих організацій, так і громад в яких вони функціонують;
- популяризація здорового способу життя, підвищення рівня екологічної свідомості громадян тощо [3,4,5].

Сприяє залученню до проектної діяльності навчання в «Школах проектного менеджменту», які відкриваються в багатьох областях України. Акцент, звичайно, робиться на об'єднанні територіальні громади, проте і сільські ради, представники органів місцевого самоврядування, громадські організації також мають можливість залучати додаткові кошти для розвитку своїх громад. Поступово, крок за кроком, такі школи, здавалося б у безперспективних селах, перетворюються на своєрідні університети, ресурсні центри для розвитку сільських громад.

Навчання зазвичай відбувається в декілька етапів (кроків). На першому етапі учасники вивчають досвід проектного менеджменту, знайомляться з успішною практикою, прикладами розвитку в селі підприємництва в сфері агротуризму через проектну діяльність. Знайомство з людьми та організаціями, які уже реалізували по кілька проектів і постійно працюють над удосконаленням методики та способів стратегічного планування, менеджменту проектів та залучення ресурсів часто відбувається в ході різноманітних виїзних семінарів-екскурсій. Презентуються кращі практики діяльності сільських садиб, просування сільських територій, локальні проекти у сфері агротуризму. Учасникам представляють реалізовані проекти на території області, районів на різну тематику: енергоощадження, освітні ініціативи, співпраця села і міста, агротуризм. Наголошується на тому, що реалізація проектів дає можливість створити в селах робочі місця, провести водогін, освітити вулиці, популяризувати село як туристичне місце. Діляться досвідом написання та реалізації інвестиційних проектів і експерти з питань регіонального розвитку.

Учасники мають нагоду презентувати власні ідеї, напрацювання, завести нові знайомства.

Другий етап присвячують виключно теорії проектної діяльності. Розглядаються такі питання:

- визначення цілей та обґрунтування доцільності проекту;
- планування проекту, його ресурсів і витрат;
- визначення джерел ресурсного забезпечення проекту, оптимізація недостатньої кількості ресурсів;
- контроль дотримання параметрів проекту, внесення певних змін, їх комплексний аналіз;
- вимірювання та аналіз показників виконання проекту;
- визначення причин виникнення ризиків в проекті та способи їх зниження;
- забезпечення якості проекту, продумування витрат для забезпечення якості проекту та методів контролю якості;
- формування і розвиток команди проекту, управління конфліктами в команді;
- забезпечення сталості проекту після впровадження тощо[6].

Третій етап навчання має практичне спрямування та характеризується майстер-класами з розробки проектних пропозицій. Учасники мають можливість отримати безпосередню консультацію експерта для визначення особливостей своїх проектів. Після презентації кожен учасник отримує поради, доповнення, пропозиції щодо можливості реалізації та втілення проекту.

Четвертий етап полягає у пошуку джерел залучення ресурсів до реалізації проекту. Учасники розглядають механізми залучення інвестицій у сільські громади, знайомляться з методами та джерелами пошуку зовнішніх джерел фінансування агротуристичної діяльності, правове поле данної галузі, значення громадських організацій у розвитку агротуризму, розробляють власні стратегії й плани залучення ресурсів.

Важливим є те, що до таких заходів запрошуються представники як влади, так і бізнесу, громадські діячі та журналісти, місцеві активісти. Це стимулює діалог та співпрацю між ключовими особами, що беруть участь у розвитку громад. Адже туризм є сферою, що об'єднує багатьох активних людей та може стати для громад імпульсом розвитку сфери послуг, інфраструктури, зайнятості населення і, звичайно, візитівкою громади. Проект просуває агротуризм як цікаву альтернативу іншим видам туризму та як шлях до економічного зростання громад. Проектно-орієнтоване управління суттєво покращить інвестиційний клімат, забезпечить умови для економічної стабільності території, підвищить рівень добробуту населення та якість його життя, створить умови для самозайнятості [7]. За допомогою нього кожен місцевий лідер може побачити реальні результати від навчання, як місцевість виходить із кризи. Це надасть йому поштовх створювати та реалізовувати інші подібні проекти. В перспективі

потрібен пошук алгоритмів, професійна допомога в підборі експертами саме тих ідей, які б вписувалися в далекоглядну стратегію саме певної громади. Ретельно продумана стратегія в напрямі розвитку агротуристичної діяльності дасть шанс кожній громаді стати успішною.

Література

1. Борисова В. А. Фінансові аспекти управління проектами в соціокультурній сфері [Електронний ресурс] / В. А. Борисова // Креативні технології, підприємництво і менеджмент в організації соціокультурної сфери ХХІ століття: збірник доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції, (Київ, 25-26 травня 2017 р.). – К.: КНУКіМ, 2017. – С. 60-61.

2. Кожушко Л. Ф. Управління проектами: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. галузі знань «Менеджмент і адміністрування» / Л. Ф. Кожушко, С. М. Кропивко; Нац. ун-т водного господарства та природокористування. – Київ: Кондор, 2014. – 388 с.

3. Прикарпатці вивчали досвід впровадження проектного менеджменту із розвитку сільських територій. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/5803?page=11>

4. Проект «Зелений туризм: можливості вашої зайнятості» для жінок! – Режим доступу: <https://gurt.org.ua/news/events/20899/>

5. Проект з розвитку сільського/зеленого туризму. – Режим доступу: http://regionet.org.ua/ua/Proekt_z_rozvutky_silskogo/zelenogo_tyruzmy_2632637.html#page_title

6. Ричкіна Л. В. Тенденції та перспективи застосування проектного менеджменту для розвитку територіальних громад / Л. В. Ричкіна // Ефективність державного управління. – 2015. – Вип. 44(1). – С. 178-184. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2015_44\(1\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2015_44(1)_24).

7. Цышук Е. А. Региональный туризм: инвестиционное проектирование территорий // Регион развития. – 2014. – № 2-3 (10). – С. 40-41.

Ковтун В. М.
студент 4 курсу ФВГБЗ
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ НОВИХ ДЕРЖАВНИХ БУДІВЕЛЬНИХ НОРМ

Мета поновлення ДБН – це безпека і комфорт людей. Для забезпечення їх належного рівня, норми вимагають постійного перегляду, адже з кожним роком в будівництві з'являються нові технології і сучасні рішення [1].

Сьогодні мета будівельників – створити для громадян всієї країни якісний, комфортний і безпечний життєвий простір. І саме це можливо завдяки впровадженню нових державних будівельних норм (ДБН). Це саме той компроміс, який дозволяє з одного боку рухатися забудовникам у напрямку запровадження сучасних технологій і методів проектування, з іншого, при дотриманні певних ДБН, акцентувати увагу на безпеку і комфорт наших громадян при реалізації будівельного проекту.

Через тотальну і неконтрольовану забудову міст, гонитвою за великою кількістю квадратних метрів втрачена комфортність мешканців. Цю ситуацію треба вирішувати, як це роблять у Європі. Там проектування вбудованих дитячих садків – звичайна практика [2].

Питання ДБН розглядалося не у вузькопрофільному будівельному контексті, а з точки зору простого українця, якому за допомогою нових норм будівництва, маємо забезпечити безпеку і комфорт. Це пожежні проїзди, заборона паркування авто всередині житлових кварталів, поверховість забудови, забудова залежно від чисельності населення, наявність інфраструктури навколо і ще багато інших речей, які дозволяють зробити проживання безпечним і комфортним.

Розвиток соціальної інфраструктури – це відповідальність місцевої влади. Отримуючи податки, повноваження, можливості і нові інструменти, вона повинна забезпечити розбудову необхідної інфраструктури. При видачі нею містобудівних умов і обмежень, забудовників повинні зобов'язувати забезпечити необхідною інфраструктурою. Це забезпечить створення європейських міст, які будуть комфортними для проживання українців [3].

В Україні з 1 жовтня можна проектувати вбудовані в житлові будинки дитячі садки, це дозволяють оновлені державні будівельні норми (ДБН). Це може стати дійсно ефективним способом розв'язання гострої проблеми з нестачею місць у дитсадках. Відповідно до норм на 1000 жителів має бути забезпечено 38 місць у дитсадках і 135 місць у школах, але за фактом цього немає.

Земельна ділянка такого дитсадка має відділятися від прибудинкової території житлового будинку огорожею і зеленими насадженнями. Організація та озеленення групових майданчиків, інсоляція і освітленість приміщень у

вбудованих і вбудовано-прибудованих дитсадках повинна відповідати вимогам ДБН щодо захисту територій і будинків від шуму і вимогам Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого МОЗ.

Зараз розглядають можливість введення аналогічної норми для невеликих початкових шкіл (1-4 класи), щоб їх можна було проектувати вбудованими в перших поверхах житлових будинків. Це дозволить суттєво скоротити диспропорцію між будівництвом житла і соціальної інфраструктури, вирішити ситуацію з переповненими класами в школах, особливо в великих містах, а також забезпечить дітей і батьків комфортними умовами і доступною освітою.

Державні будівельні норми (ДБН) є обов'язковими до виконання нормативними документами, що використовуються при проектуванні нових і реконструкції існуючих будівель, кварталів, мікрорайонів [4].

З 1 вересня 2018 року офіційно вступили в дію оновлені державні будівельні норми щодо проектування вулиць і доріг населених пунктів – ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів». Норми є обов'язковими та розповсюджуються на проектування нових, реконструкцію та капітальний ремонт існуючих вулиць і доріг у містах та селах України. Норми охоплюють низку принципово важливих змін для підвищення безпеки та комфорту на дорогах. Можливості звуження ширини смуг, завдяки чому водії підсвідомо їдуть повільніше та уважніше, обов'язкового встановлення спеціальних захисних огорожень на зупинках для убезпечення від можливого наїзду транспорту, обов'язкового облаштування острівців безпеки на нерегульованих переходах, тощо. Все це успішно працює в багатьох країнах Європи та світу і відтепер проектуватиметься в Україні.

Крім цього, в оновлених ДБН введено: обов'язкове облаштування безбар'єрного простору у пішохідних зонах населених пунктів - понижених бордюрів, пандусів, ліфтів, спеціальних звукових сигналів, тощо. Заборону на проектування на тротуарах тимчасових автостоянок, люків та дощоприймачів, тимчасових споруд і рекламних конструкцій; можливість облаштування виходів з підземних переходів спеціальними розділювальними поручнями; обов'язкове влаштування велодоріжок та велосмуг на дорогах та інші зміни [5].

В оновлених ДБН міністерство ввело «блакитні» лінії, що обмежують висотність забудови, і «зелені» лінії, що обмежують забудову зелених зон. Також Мінрегіон обмежив щільність забудови, висотність забудови біля великих доріг для безпечної евакуації в разі надзвичайних ситуацій. Крім того, нові ДБН регламентують питання парковок, енергоефективності будівель, а також евакуаційних виходів [6].

Населені пункти стануть більш гармонійними, менше стислими. Нова забудова буде звільнена від навантаження транспорту всередині житлових кварталів, згідно з новими нормами не можна організовувати «паркувальні міста» всередині кварталів. Всі зміни зроблять забудову і освоєння територій більш якісними. Також це спростить життя забудовникам, які зможуть впроваджувати інновації в будівництві [1].

Література

1. <https://100realty.ua/uk/articles/novi-budivelni-normi-ukraini-se-bagato-roboti>
2. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/minregion-zatverdiv-novi-dbn-shodo-zabudovi-teritorij>
3. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/gennadij-zubko-rozpoviv-pro-novi-normi-zabudovi>
4. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-partshaladze-vbudovani-dytsadky/29521226.html>
5. <http://ukrainepravo.com/news/ukraine/vstupyly-v-diyu-novi-budivelni-normy-shchodo-proektuvannya-vulyts-i-dorig-/>
6. <https://biz.nv.ua/ukr/economics/hrojsman-zazhadav-vvesti-novi-budivelni-normi-vsuperech-rishennju-sudu-2492438.html>

Кубанов Р. А.

к. пед. н., доцент

ВСП «Інститут інноваційної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури»

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ПРОЦЕСИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми підвищення якості освіти зумовлена низкою внутрішніх і зовнішніх чинників. Кардинальні зміни у соціальному та економічному житті країни, невідповідність освіти викликам часу, ринку праці, інтересам та потребам особи можна віднести до внутрішніх чинників. Зовнішні чинники знаходяться, передусім, у площині глобальних інтеграційних процесів, які суттєво впливають на формування нових ціннісних орієнтирів життєдіяльності суспільства загалом та освіти зокрема.

Уряд, як правило, відіграє велику роль у розвитку національної системи вищої освіти, виконуючи функції регулятивного, контролюючого і фінансуючого органу, а часто і координатора освітньої політики в цілому. Держава залишає за собою право визнавати академічні програми, кваліфікації, дипломи та ліцензувати вищі навчальні заклади, які діють у межах державних кордонів.

Відповідно до розділів V, ст.16, п.1 Закону України «Про вищу освіту» [1], система забезпечення якості вищої освіти передбачає: 1) систему забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості); 2) систему зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості

вищої освіти (діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти).

Щодо стандартів вищої освіти, висвітлених у ст. 10 закону, то держава, що задовольняє освітні потреби особи й потреби суспільства у кваліфікованих фахівцях, повинна контролювати результати освітньої діяльності всіх її учасників на всіх її етапах. Назрілими є потреби формування моніторингової системи відстеження якості реальних знань, навичок і вмінь випускника вищого навчального закладу та відповідності сформованих у нього індивідуальних соціально і професійно важливих якостей. Стандарти вищої освіти базуються на Конституції України, Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актах, що регулюють відносини в системі вищої освіти й установлюють вимоги до змісту, обсягу, рівня освітньої та фахової підготовки; застосовуються з метою забезпечення якості вищої освіти і суспільних потреб у фахівцях; слугують основою для розроблення, упровадження, удосконалення нормативної й навчально-методичної бази, що визначає підготовку фахівців з вищою освітою. Призначення стандартів у системі вищої освіти визначається тим, що вони є основою оцінки якості як вищої освіти та професійної підготовки осіб незалежно від форм здобуття освіти, так і освітньої діяльності вищих навчальних закладів незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм власності і спрямовані на досягнення оптимального ступеня впорядкування діяльності у сфері вищої освіти. Вони визначають: 1) зміст вищої освіти як зумовлену цілями та потребами суспільства систему знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури й мистецтва; 2) зміст навчання, тобто структуру, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації; 3) засоби діагностики якості вищої освіти – стандартизовані методики для кількісного та якісного оцінювання досягнутого особою рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей; 4) нормативні терміни навчання – терміни навчання за денною (очною) формою, необхідні для засвоєння особами нормативної та вибіркової частин змісту навчання [2, с. 125-126].

Отже, можна зробити узагальнення, що розробка і контроль за процесами стандартизації в буде здійснювати Міністерство освіти і науки України, оскільки Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти ще не створена. На нашу думку, участь роботодавців у розробці стандартів якості вищої освіти дозволяє змінити ситуацію, за якої планування кількості необхідних фахівців певних спеціальностей, рівень їх підготовки і потреби економіки не збігаються. У цьому аспекті функція експертних рад, створених за участю менеджерів підприємств і зацікавлених у випускниках певної кваліфікації, становить свого роду негативний зворотний зв'язок щодо об'єкта управління. Її коригувальний вплив спрямований на зниження впливу факторів, що приводять до погіршення

якості освіти. При цьому підвищується адаптивність вищої школи до зовнішніх змін і нівелюється негативний вплив інерції її розвитку.

Таким чином, новий погляд до процесів стандартизації вищої освіти призваний сприяти перенесення акценту на кінцевий результат функціонування вищої школи (якість професійної підготовки випускників) і залучення замовників на освітні послуги (потенційних роботодавців) до контролю якості й управління процесом підготовки фахівців.

Забезпечити функціонування ефективного зв'язку науки, освіти та виробництва можна за допомогою використання економічного механізму регулювання. Він включає державне фінансування вищих навчальних закладів, участь в прибутках, пільговий режим оподаткування, можливість одержання додаткового доходу, залучення іноземних інвестицій чи приватного капіталу. Отже, із метою забезпечення ефективності функціонування галузі освіти необхідно разом з обов'язковою державною підтримкою розвивати самоврядування в галузі освіти, активізувати підприємницьку функцію закладів освіти, відобразити організаційно та нормативно створення регіональних освітніх комплексів.

Література

1. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1391950419561429>
2. Пшенична Л. Забезпечення якості вищої освіти в контексті імплементації Закону України «Про вищу освіту». // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017. № 2 (66). С 113–128.

Литвак К. Г.

здобувач вищої освіти зі спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»,

Вольська О. М.

професор кафедри публічного управління та адміністрування,
доктор наук з державного управління, доцент,

Кольцова Д. В.

доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
доктор наук з державного управління, доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

м. Херсон, Україна

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

На сьогодні проблема соціального захисту розглядається як одна з найголовніших та затребуваних в Україні. Кожного дня межу бідності переходять все більше громадян, збільшується кількість безробітного населення, а загальна якість та рівень життя людей переходить на нижчий рівень. Це зумовлює необхідність посиленого впливу держави з питань забезпечення соціальних гарантій та організації соціальної підтримки.

Вивченням питань, щодо соціального захисту, займалися багато українських вчених, зокрема А.Балашов, В.Бідок, Г.Лапушняк, В.Попова та інші.

У праці «Сучасні проблеми соціального захисту населення України» А.Балашов виділяє найголовніші хвилювання на цю тематику, а саме підвищення економічної нерівності, необхідність перегляду податкових ставок, порядок функціонування системи пенсійного забезпечення, вирішення завдань соціального захисту інвалідів [1].

Г.Лапушняк визнає потребу державного забезпечення прожиткового мінімуму, що є основою для встановлення мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії, визначення розмірів соціальної допомоги сім'ям з дітьми, допомоги з безробіття, стипендії. [2].

У соціальному захисті важливу складову займає пенсійне забезпечення, бо для великої частини населення це є однією з основних гарантій матеріального забезпечення.

Мета цієї роботи дослідити види пенсійного забезпечення, а також визначити його розміри на сьогодні.

Відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення" державні пенсії можна поділити на: трудові за віком, по інвалідності, на випадок втрати годувальника, за вислугу років та соціальні [3].

Пенсія за віком - це такий вид пенсії, яка призначається при двох умов - досягнення конкретного віку і наявність до цього часу необхідного трудового стажу.

Мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом, станом на 1 січня 2018 року - 1373 грн. (збережено на рівні 2017 року), з 1 липня 2018 року - 1435 грн., а з 1 грудня 2018 року буде - 1497 грн. [4].

Пенсії за інвалідності призначаються в разі настання інвалідності, що спричинила повну або часткову втрату працездатності. Розмір державної допомоги залежить від групи інвалідності. Громадянам, що мають першу групу відведена пенсійна допомога у розмірі 100% від прожиткового мінімуму, другій групі призначено 90%, а третій - 50% (розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, становить 1373 грн., з 1 липня 2018 року - 1435 грн., а з 1 грудня 2018 року - 1497 грн.) [5].

Пенсія на випадок втрати годувальника призначається непрацездатним членам сім'ї померлого годувальника, дітям, батькам і дружині/чоловіку померлого.

На одного непрацездатного члена сім'ї це 50% від розміру пенсії за віком, на двох і більше 100%, дітям-сиротам допомогу призначають виходячи з розміру пенсії за віком кожного з батьків [6].

Як висновок слід сказати, що пенсійна допомога як соціальний захист спирається на два основні джерела: це ст. 46 КУ, яка говорить про те, що пенсія має забезпечувати рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму, а також на Закон України "Про державний бюджет на поточний рік".

Література

1. А. М. Балашов Сучасні проблеми соціального захисту населення в Україні / Балашов А.М. // Економіка та держава № 1/2010, с. 82-84.
2. Г.С. Лопушняк Соціальний захист населення: теоретична концептуалізація та особливості державного управління / Лопушняк Г.С. // Теорія та практика державного управління - Вип. 2 (33), с. 2-3.
3. Закон України Про пенсійне забезпечення [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>
4. Мінімальний та максимальний розмір пенсії за віком [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://pensia.ua/ua/baza-znan/pensiyna-enciklopedia/item/439-minimalnyi-rozmir-pensii-za-vikom>
5. Розмір пенсії по інвалідності [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.pfu.gov.ua/33135-rozmir-pensij-po-invalidnosti/>
6. Пенсія по втраті годувальника [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://khoda.gov.ua/pens%D1%96ja-po-vtrat%D1%96-goduvalnika>

Пастушенко А. І.

магістр,

Науковий керівник: доцент кафедри
публічного управління та адміністрування

к.е.н., доцент

Губа М. І.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ

Державно-приватне партнерство являє собою рівноправне та взаємовигідне співробітництво між державою, територіальними громадами (в особі відповідних органів державної влади чи місцевого самоврядування) та приватними інвесторами у межах реалізації проектів, спрямованих на вирішення важливих для території соціально-економічних проблем. Аналіз розвитку сільських територій дає підстави стверджувати, що держава на сьогодні не в змозі в односторонньому порядку сприяти вирішенню проблем, які склалися в аграрному секторі. Така ситуація вимагає налагодженої співпраці між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, сільськогосподарськими товаровиробниками та жителями села в аграрній сфері на засадах публічно-приватного партнерства.

Модель приватно-публічного партнерства не є новою у світовій практиці. У світі все більше уваги звертається на проекти державно-приватного партнерства, в першу чергу спрямованих на потреби людей. Так, під час Восьмої сесії Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН) Групи спеціалістів з державно-приватного партнерства наголошувалось, що під час підготовки проектів партнерства та проведення тендерних процедур основні акценти необхідно робити не на фінансові показники проекту, а на соціальні наслідки та відповідність таких проектів Цілям розвитку тисячоліття. На підтвердження цього під час зазначеної сесії було продемонстровано 14 прикладів хорошого управління проектами партнерства, в першу чергу орієнтованих на потреби людей, у таких сферах: водопостачання (Гаїті та Вірменія), енергетика (Індія та КНР), транспортна інфраструктура (Білорусь, КНР, Мадагаскар), охорона здоров'я (Філіппіни), освіта (Монголія), поводження з побутовими відходами (Бразилія).

Світовий досвід свідчить про те, що основними цілями використання державно-приватного партнерства, зокрема, збільшення інвестицій у нову інфраструктуру та забезпечення модернізації існуючої інфраструктури; залучення додаткових джерел фінансування для розвитку інфраструктури; зниження вартості та покращення якості будівництва, експлуатації та обслуговування; забезпечення вчасного та адекватного обслуговування протягом усього строку служби активів; покращення доступу до послуг

публічного характеру; покращення якості послуг публічного характеру; використання досвіду та технологій приватного сектора; збільшення фіскального простору держави.

В Україні практика укладення договорів на засадах приватно - публічного партнерства лише набирає свого поширення, що стало можливим завдяки прийняттю нормативно-правових актів у цій сфері. Застосування державно-приватного партнерства унормовується Законом України «Про державно-приватне партнерство», відповідно якого проекти державно-приватного партнерства повинні відповідати таким основним критеріям: мати довготривалий характер (понад 5 років); передбачати передання приватному партнеру частини ризиків у процесі реалізації проектів; мати вищі техніко-економічні показники ефективності, ніж у разі реалізації без участі приватного партнера [1]. Приватно-публічне партнерство може застосовуватися в різних сферах, крім видів господарської діяльності, які відповідно до закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям. Таким чином, модель державно-публічного партнерства може бути реалізована для забезпечення сталого розвитку сільських територій, шляхом укладення договорів між публічними і приватними партнерами у сфері виробництва сільськогосподарської продукції та соціальній сфері села.

Станом на 01.07.2018 року укладено 192 договори, з яких реалізується 66 (41 договір концесії, 24 договори про спільну діяльність, 1 договір державно-приватного партнерства), 126 договорів не реалізується (4 договори – закінчено термін дії, 9 договорів – розірвано, 113 договорів – не виконується). Найбільше проектів реалізуються в таких сферах господарської діяльності як оброблення відходів і збір, очищення та розподілення води, відповідно 57,6% (116 проектів) виробництво, транспортування і постачання тепла – 12,1% від загальної кількості проектів. Найпоширеніша форма державно-приватного партнерства – концесія (86% договорів від загальної кількості) [2].

Існуюча ситуація в Україні, позитивні зміни правовому полі, фактично визначили державно-приватне партнерство одним з пріоритетних інструментів із залучення коштів міжнародних фінансових організації для розвитку територій, особливо сільських, освоєння переробних та складських потужностей. Найбільш привабливими є проекти на засадах публічно-приватного партнерства, які спрямовані на створення або реконструкцію: зрошувальних систем та систем внесення добрив; овоче- та зернохосовищ, в т.ч. інших складських потужностей; об'єктів логістичної та портової інфраструктури, в т.ч. морський та річковий портові елеватори; тепличного господарства, в т.ч. тепло-генераційні потужності; плодово-ягідних садів, виноградників, ферм для риборозведення, в т.ч. переробних потужностей; об'єктів соціальної інфраструктури на селі; будівництво соціального житла та житла для фахівців; покращення якості життя – водопостачання та очищення стічних вод, реконструкції лікарень та закладів освіти; розвиток кооперації, в тч обслуговуючих кооперативів.

Таким чином, удосконалення законодавчих положень щодо залучення

місцевих ініціатив при вирішенні проблем сільських територій шляхом фінансування кращих програм розвитку сільських територій може стати ефективною формою публічно-приватного партнерства в нашій державі.

Література

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
2. Довідка щодо результатів здійснення ДПП. Міністерство економічного розвитку та торгівлі. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62a9b6fb-27ff-462a-b351-eeeadfb26b6f&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>.

Тимоха К.Ю.

здобувач вищої освіти СВО «Магістр»

спеціальність «Менеджмент»

Науковий керівник: к.т.н, доцент

Калашник О.В.

Полтавська державна аграрна академія

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО КЛАСУ ТА КРЕАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

На сьогодні для більшості вітчизняних підприємств досить характерною є ситуація, коли керівництво притримується тих традицій управління, що були сформовані ще в умовах командної економіки. Тобто, замість того, щоб орієнтувати персонал на виробництво високоякісної продукції, здатної конкурувати на внутрішньому та світовому ринку, їх увага сконцентрована на виготовленні продукції без застосування творчого підходу, що потребує мінімальних якості та витрат. Як зазначає Г. В. Монастирська, саме через нестачу необхідних інституційних змін і слабку мотивацію трудова поведінка більшості працездатного населення України залишається пасивною та характеризується очікуванням результатів подальших економічних і соціальних реформ [4, с. 209]. Натомість на західних підприємствах креативність стає рушійною силою економічного зростання та інновацій. Складно не помітити динамічного розвитку креативної економіки, наприклад в США. Постійно зростаючий вплив креативного сектору економіки на загальний економічний розвиток країни є помітним на прикладах Великої Британії, Австрії, Нова Зеландії та Гонконгу (спеціальний адміністративний район Китаю з 1997 р.), що підтверджують результати досліджень, присвячених картуванню культурних і творчих ресурсів креативного сектору економіки цих країн.

Щорічно публікується рейтинг, в якому аналізуються дані стосовно креативності та креативного класу в регіонах і країнах по всьому світові. Зокрема, в 2017 р. Швейцарія сьомий рік поспіль очолила загальний рейтинг, в якому двадцять чотири з перших двадцяти п'яти місць належить країнам з високим доходом – Китай, який займає двадцять друге місце, є винятком. З 2016 року Китай став першою країною із середнім рівнем доходу, що увійшла в число провідних двадцяти п'яти країн інноваційного рейтингу [2].

В сучасному світі нові технології швидко зайняли місце невід'ємного атрибуту повсякденного життя, причому як у побуті, так і в процесах виробництва. На даний час у зв'язку з розвитком креативного сектору формується, по суті, новий суспільний клас – креативний. Саме американський дослідник Р. Флорида у своєму бестселері «Креативний клас: люди, які змінюють майбутнє» (Florida, 2002; Флорида, 2005 р.) виокремив новий клас працівників, зайнятих в сфері креативної економіки, – креативний. Мова йдеться про людей, зайнятих в рекламі, архітектурі, різних галузях мистецтва – художньому ремеслі, дизайні, моді, кіно, музиці, театрі, літературі та видавничій справі, наукових дослідженнях, розробках програмного забезпечення, нових видів іграшок і комп'ютерних ігор, а також на радіо і телебаченні. Опубліковані дані, котрі свідчать про те, що в розвинених країнах частка представників креативного класу складає приблизно від 3 до 4 % працюючих [3, с. 58].

Креативний клас формує креативний капітал регіону. Креативний капітал – це сукупність якостей, умінь, знань і навичок, які використовуються для створення чого-небудь концептуально нового, для задоволення потреб людини і суспільства в цілому. Для розвитку креативної економіки необхідною є наявність трьох складових: технологій, таланту і толерантності. В процесі накопичення теоретичного досвіду, завдяки виміру та оцінюванню працівників в теорії та практиці менеджменту персоналу дійшли висновку, що висока кваліфікація, чималий досвід і високий інтелект не є гарантими ефективної роботи людини, оскільки ці чинники визначають лише загальні професійні характеристики працівника (знання та частково навички), однак не дають можливість встановити, як ці якості знайдуть прояв за певних умов, на конкретній посаді, конкретному підприємстві. Це призвело до виникнення концепції компетенцій персоналу, згідно з якою ключові якості персоналу мають відповідати вимогам працівників, конкретній посаді, пріоритетам розвитку підприємства. Основними якостями креативних працівників є високий інтелектуальний розвиток, професійна компетентність, різнобічна винахідливість, інноваційна активність, самостійність творчого пошуку [1].

Визначені категорії креативних працівників відіграють різні ролі в інноваційному процесі підприємства, а їхні функції істотно відрізняються. Тому визначення якостей креативних працівників має конкретизуватися в процесі формування переліку їхніх базових компетенцій, задавати певні орієнтири для визначення групи співробітників і менеджерів підприємства, яким властиві творчі здібності, здатність до інноваційного мислення, організаторські

спроможності та здатність організовувати інноваційні процеси.

Тому одним із завдань креативного менеджменту є формування означених категорій працівників, потенційно спроможних створювати новий продукт і здатних до інноваційного розвитку.

Література

1. Вартанова О. В. Креативний менеджмент як підґрунтя розвитку креативних працівників підприємства [Електрон. ресурс] / О. В. Вартанова, І. В. Шестер. – Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608742.pdf>.

2. Глобальный инновационный индекс 2017 г.: в рейтингах лидируют Швейцария, Швеция, Нидерланды, США и Соединенное Королевство [Электрон. ресурс] / Режим доступа к ресурсу: http://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2017/article_0006.html. – Название с титулки экрана.– Дата доступа: 12.09.2018 г.

3. Мильнер Б. Концепция управления знаниями в современных организациях / Б. Мильнер // Российский журнал менеджмента. – № 1. – 2003. – С. 57-76.

4. Монастирська Г. В. Механізм мотивації інноваційної діяльності на підприємстві / Г.В. Монастирська // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2009.– № 2 (16). – С. 207-212.

Хлистова К.О.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
економічного факультету

Науковий керівник: к.с.-г.н., доцент

Боліла С. Ю.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ПЕРСПЕКТИВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Проблема децентралізації влади в українській теорії конституційного права держави завжди займала важливе місце, починаючи з моменту проголошення незалежності України. Децентралізація – це передача повноважень і бюджету від державних органів влади органам місцевого самоврядування. Створюються об'єднані територіальні громади, у яких з'являється право самостійно вирішувати місцеві питання освіти, охорони здоров'я, благоустрою тощо. Фактично влада розосереджується і концентрується в руках територіальних громад, а проблеми загальнонаціонального рівня, як і раніше вирішуються вищими інстанціями [1].

Мешканців об'єднаних громад вже не відправляють вирішувати питання в район чи область – за все тепер відповідає місцева влада: голова, депутати ради

громади та її виконком. Освіта, медицина, адміністративні послуги, дороги, освітлення, водопостачання, сміття, благоустрій, забудова і навіть безпека – компетенція влади об'єднаної громади. Саме влада громади, і більше ніхто, займається вирішенням більшості місцевих питань, має на це кошти і несе за усе відповідальність. Мешканці об'єднаних громад мають поруч ефективну спроможну владу, яку самі обирають і на діяльність якої можуть впливати. Як наслідок – в містах і селах громади доступніші та якісніші послуги, більш сприятливі умови життя. Повноваження, ресурси і відповідальність передаються від центральної влади на місця, бо тільки так можна побудувати міцну державу, стійку до політичних змін всередині та зовнішніх зазіхань.

Рушійною силою в країні стають не політики і чиновники, а сильні заможні громади. Вони долають зневіру людей, бо починають дійсно піклуватися про них: надають якісні та доступні послуги, будують дороги та інфраструктуру, турбуються про безпеку людей, не чекаючи, поки це зробить хтось «згори». В об'єднаних громадах є на це і повноваження, і кошти. Тому там зростає довіра до влади, підвищується патріотизм, зникає відчуття безпорадності, зростає активність людей [2].

На сьогоднішній день в Херсонській області створено 27 об'єднаних територіальних громад. Першою стала Кочубеївська ОТГ, яка з'явилася на світ восени 2015 року. Проблеми багатьох ОТГ в Херсонській області схожі – погані дороги, брак техніки і кадрів, недоліки в законодавстві, які заважають зробити більш рішучий крок у майбутнє. Саме на ці питання в першу чергу звертають увагу керівники новоутворених громад. На вирішення завдань такого плану потрібен час і гроші. Об'єднані територіальні громади Херсонщини розвиваються нерівномірно. Але цьому є логічні пояснення. Деякі ОТГ, які створювалися понад рік тому, вже встигли більш-менш налагодити роботу органів місцевого самоврядування, функціонування господарства і соціальної сфери. Інші ж громади тільки починають свій шлях: місцева влада і жителі тільки звикають до своїх нових ролей. Не варто забувати і про те, що до складу різних громад входили населені пункти, що знаходяться на різних рівнях розвитку і мають свої особливості життєдіяльності. Тому чекати від них блискавичних звершень не варто. Але за умови грамотних реформ з боку центральної влади і професійного підходу керівників місцевих органів самоврядування, при правильному розумінні жителів Херсонщини своєю значимістю в процесах децентралізації, населені пункти нашого регіону можуть отримати дійсно нове життя.

Література

1. Децентралізація в Україні: про що потрібно знати напередодні перших виборів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.segodnya.ua/politics/kogda-zakonchitsya-decentralizaciya-i-chto-nuzhno-o-ney-znat-1055765.html>

2. Чому громади об'єднуються. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/gromadas>

СЕКЦІЯ 4.
ІСТОРИЧНО-НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СУЧАСНОГО
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Герасименко М. В.
кандидат філософ. наук
старший викладач кафедри філософії
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

РОЛЬ ОДЕСЬКОЇ БАКТЕРІОЛОГІЧНОЇ СТАНЦІЇ У БОРОТЬБИ
ЗЕМСЬКОЇ МЕДИЦИНИ ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ ЗІ СКАЗОМ
У 90-Х РОКАХ ХІХ СТ.

В останій чверті ХХ ст. у різних наукових збірниках стали з'являтися статті й повідомлення з аналізом роботи окремих земських закладів у сфері охорони здоров'я. А останніми роками скарбниця історичних знань поповнилася і дисертаційними працями земсько-медичної тематики. У своїх дисертаційних дослідженнях науковці намагаються відтворити складний процес становлення та розвитку земської медицини на теренах сучасної України. Вони дають характеристику основним напрямкам і формам земсько-медичної діяльності, висвітлюють питання кадрового забезпечення медичної частини, розкривають роботу лікувальних установ. Разом з тим, у жодній із спеціалізованих праць, включаючи і дисертацію Майстренко О. А., присвяченій власне ролі Херсонського земства в медичному обслуговуванні населення [1], відсутнє навіть згадування про боротьбу зі сказом – гострим інфекційним захворюванням, що передається людині переважно через укуси слини хворих тварин. Хоча серед багатьох проблем медицини Херсонського краю та й усього південного регіону України, проблема попередження сказу була досить гострою і забиравала багато часу і зусиль земських закладів. Від успіхів у цьому напрямку певною мірою залежала життєздатність новостворюваної медичної системи пореформеної країни в цілому. Саме заповнити вказану прогалину спрямована дана наукова розвідка.

Літературні та документальні джерела свідчать, що довгий час земська медицина півдня України, як і всієї імперії, залишалася безсилою перед цією небезпечною хворобою. Тож, коли влітку 1886 року в Одесі професор І.І.Мечников заснував першу в Росії бактеріологічну станцію, в якій за методом Л. Пастера стали проводитися щеплення від сказу, Херсонське губернське земство відразу ж домовилося з міським управлінням про спільне користування закладом. Згідно з домовленістю, починаючи з 1887 р. земство на утримання станції щорічно виділяло субсидію в розмірі 4100 руб., а з 1895 р. – 5430 руб. [2,с.254].

Усі укушені відправлялися до бактеріологічної установи за рахунок повітових земств. Вони розташовувалися на період проведення курсу щеплень на приватних квартирах і в Одеській міській лікарні. Їх число, за виключенням окремих років, постійно зростало. На кінець 90-х років загальна кількість прищеплених від сказу досягла 12579 чоловік. Із нище наведеної таблиці можна побачити як вони розподілилися по роках.

Кількість прищеплених від сказу в Одеській бактеріологічній станції

Рік	1887	1889	1891	1893	1895	1897	1899
Кількість прищеплених	386	761	854	763	1307	1303	1504

*Таблиця складена за: Отчет Одесской бактериологической станции за 1888 г. // Сборник Херсонского земства. – 1889. - №1. – С. 84; Отчет о деятельности Одесской бактериологической станции за 1890 г. // Сборник Херсонского земства. – 1891. - №2. – С. 53; Отчет о деятельности Одесской бактериологической станции за 1891 г. // Сборник Херсонского земства. – 1892. - №5. – С. 76; Отчет о деятельности Одесской бактериологической станции за 1893 г. // Врачебная хроника Херсонской губернии. – 1894. - №5. – С. 39; Исторический очерк деятельности Херсонского губернского земства за 1865-1899 гг. – Херсон, 1905. – Вып. II. – С. 254.

Як видно з таблиці число прищеплених із 386 чоловік у 1887 р. виросло до 1504 чоловік у 1899 р. Таке прогресуюче збільшення кількості пацієнтів станції викликало певні труднощі з їхнім розміщенням. Приміщення, що надавала міська лікарня, стали тісними та незручними. До того ж і для самої лікарні було ненормальним утримання людей, котрі не підлягали лікарняному режиму. Тому, на XI з'їзді лікарів губернії (1899 р.) завідувач бактеріологічною станцією П.М.Діатропов, доповідав про нагальну потребу в будівництві спеціального притулку. Ініціативу в цій справі, на його думку, повинне було взяти на себе губерньське земство, яке «чутливо ставиться до потреб населення» [3, с.133].

Пацієнтами бактеріологічної станції були мешканці різних губерній. Найбільше з тих, які розташовувалися ближче до м. Одеси. Так, у 1899 р. з усіх щеплених: 489 чоловік проживало в Херсонській губернії, 358 чоловік – у Бессарабській, 239 чоловік – у Подільській, 106 чоловік – у Таврійській [2, с.255].

Крім проведення запобіжних щеплень від сказу, на Одеській станції також готувалася вакцина проти різних інфекційних хвороб, проводилися бактеріологічні дослідження, здійснювався лабораторний контроль якості води, надавалися консультації. У лютому 1887 р. земство організувало тут курси для санітарних лікарів Херсонської та інших губерній. Їх провів завідувач станцією професор І.І.Мечніков. Він на протязі двох тижнів знайомив відряджених сюди медиків (16 чоловік) із бактеріологічними методами дослідження та проводив практичні заняття. Ці курси були першим і єдиним подібним заходом земства до кінця минулого століття, але кожному фахівцю надавалася можливість у будь-який час самостійно ознайомитися з роботою закладу та отримати необхідну консультацію і навіть особисто прийняти участь у дослідженнях.

Дослідження, які проводилися персоналом станції, стосувалися вивчення бактерій сказу, холери, чуми, тифу, туберкульозу, малярії та інших хвороб. Їхнім результатом були наукові статті, доповіді на лікарських з'їздах, практичні рекомендації щодо профілактики й лікування різних захворювань. Як науково-дослідницький центр, Одеська бактеріологічна станція вже з перших років своєї діяльності отримала визнання в медичних та наукових колах і не тільки в Росії, а й за кордоном. Зокрема, досить високо оцінив її роботу сам засновник сучасної мікробіології й імунології французький учений Луї Пастер [4, с.59].

Створення Одеської бактеріологічної станції фактично поклало початок розвитку вітчизняної мікробіології. Вона стала опорою багатьох медичних організацій Російської імперії в їхній боротьбі з епідеміями різних хвороб. Щеплення, які провадилися на станції, зберегли життя не одній сотні людей. Ще більше народу врятувала від смертельної загрози інфекційних хвороб вакцина, що готувалася в цій установі.

Література

1. Майстренко О. А. Роль Херсонського земства в медичному обслуговуванні населення у 1865–1917 рр.: дис.канд. іст. наук: 07.00.01 / Ольга Анатоліївна Майстренко. – Київ, 2006. – 226 с.
2. Исторический очерк деятельности Херсонского губернского земства за 1865-1899 гг. – Вып. II. – Херсон: Изд. губ. земской управы, 1905. – 300 с.
3. Доклады XIV съезду врачей и представителей земских и городских управ Херсонской губернии. – Вып. 1. – Херсон: Изд. земства, 1899. – 665 с.
4. Отчет временно-заведующего Одесской городской бактериологической станцией Я. Ю. Бардаха о командировке за границу для изучения способа проф. Коха лечения туберкулеза // Сборник Херсонского земства. – 1891. – №2. – С. 54-59.

Осадчук І. В.

к.с.-г.н., доцент кафедри менеджменту
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОСТІ У ЧАСИ КИЇВСЬКОЇ РУСИ

Внаслідок складного і тривалого соціально-економічного та культурного розвитку слов'янського суспільства у VIII – середині IX ст. сформувалося державне об'єднання – Руська земля.

Результативність, можливо й примітивних, процесів державотворення у цьому об'єднанні підтверджується окремими історичними знахідками, у тому числі, й так званим «мечем коваля Людоти», що датується не пізніше першої

половини IX ст. Спочатку цей меч вважався зразком зброї скандинавського виробництва, проте, одного разу при розчищенні полоси меча, на ньому проступило наведене дамаском слово «коваль», а на іншій полосі – ім'я майстра, що читається як «Людота» або «Людоса». До того ж знайдений надпис був виробничого характеру, а не просто ім'ям власника меча. Цей найдавніший зі знайдених давньоруський надпис на зброї і на металі взагалі передає перше, що дійшло до наших часів ім'я давньоруського ремісника – коваля. Для того, щоб виготовити такий меч і зробити на ньому надпис, майстер мав володіти рядом технічних знань і навичок: каролінгських (техніка виконання надпису), скандинавських (орнаментальний візерунок) і давньоруських (клеймо і форма руків'я з опущеним перехрестям). До речі, до цього меча археологи знаходили тільки підписний меч майстрів Каролінгської імперії. Це означає, що давньоруський майстер-ремісник, який виготовив власний підписний меч, був добре обізнаний зі способами виробництва зброї в інших країнах і вважав себе «конкурентоздатним» стосовно західноєвропейських зразків зброї.

На етапі становлення Давньоруської держави існувала дружинна форма державності, з такими основними рисами: державу очолював князь, який зосереджував у своїх руках військову, законодавчу, виконавчу та судову владу, спирався на військову підтримку дружини та ідеологічну – церкви; існував примітивний апарат державного управління, створений на основі княжої дружини, що була постійним військом, представники якої паралельно з роллю військових виконували роль радників; з дружинників формувалася примітивний апарат судочинства та збирання данини.

Витоками знань щодо управлінської думки часів Київської Русі слугують численні письмові пам'ятки: акти, документи, реєстри, часописи, кодекси правил. Із них відомо, що суспільний устрій Київської Русі спирався на три основні форми землеволодіння: княже, боярське, монастирське. На цих видах власності на землю затверджувалися форми господарювання, а також управління ними.

Цікавою є гіпотеза, що відомий з билин богатир (людина, яка не тільки сильна фізично, а й здатна управляти великим військом) Добриня був радником великого князя Святослава, а пізніше – опікуном свого племінника – сина Малуші і Святослава – Володимира Великого, який стояв у витоків піднесення й розквіту Київської Русі – ранньофеодальної держави кінця IX – початку XIII ст. з монархічною формою правління. У часи правління князя Володимира Великого (980–1015 рр.) на зміну родоплемінному поділу давньоруського суспільства прийшов територіальний поділ, що є однією з основних ознак сформованості державності. Остаточно сформувалася централізована монархія. Дружина відійшла від державних справ і лише частина старших дружинників, бояр, мали вплив на управлінські рішення князя. Управлінські реформи князя Володимира стосувалися зміцнення особистої влади, обороноздатності країни, запровадження християнства і нового зведення законів усного звичаєвого права – «Устава земленого», розширення й активізації дипломатичних контактів із

багатьма державами, у тому числі й через практику династичних шлюбів. Ярослав Мудрий час свого правління Київською Руссю (1019–1054 рр.) присв'ятив продовженню справи Володимира: зміцненню авторитету держави на міжнародній арені, посиленню її єдності та централізації, внутрішній розбудові, європеїзації, зростанню цивілізованості.

В цілому, для часів розквіту Київської Русі (кінець X – поч. XI ст.) при князях Володимирі та Ярославі Мудрому характерним було використання окремих положень управління в практичній діяльності. Завдання практики управління державою у цей час еволюціонували від завоювання нових земель до вирішення проблем їх освоєння, утримання під контролем, вирішення завдань зламу сепаратизму місцевої племінної верхівки, посилення централізованої влади (у т. ч. спроби запровадження механізму спадкоємності князівської влади), утвердження державної консолідуючої ідеології – християнства тощо. До завдань управління входило й поширення грамоти не лише в середовищі князівсько-боярської верхівки, а й серед ремісників. Про це свідчить знайдений «Фощеватівський клинок» (названий так за місцем знахідки), на якому є надпис, зроблений письменним ремісником-зброярем, що доводить існування на Русі власного виробництва зброї.

Після смерті Ярослава Мудрого у 1054 р. в Київській Русі відбулася зміна форми правління: одноосібна монархія переросла в монархію федеративну. Відбулися зміни і у господарському житті давньоруського суспільства: поширення набуло сільське та вотчинне ремісництво, у першу чергу залізообробне, гончарне, ювелірне, ткацьке (всього ж існувало понад 60 видів ремесел). Уже тоді існувало понад двадцять міст, в яких розвивалися ремесла.

З кінця XI до середини XIII ст. Київська Русь пережила як бурхливий розвиток феодальних відносин і продуктивних сил, що супроводжувався економічним зміцненням місцевої земельної знаті, так і розквіт ремесел та піднесення міст.

Література

1. Антология педагогической мысли Украинской ССР / Сост. Н.П.Калиниченко. – М.: Педагогика, 1998. – 640 с.
2. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб. 3-тє видання, виправлене і доповнене. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).

Лютий М. О.
аспірант кафедри
публічного управління і адміністрування
Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу

ІСТОРИЧНО-НАЦІОНАЛЬНІ І СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІДЕРСТВА В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВА ЇЇ РОЗВИТКУ

В історичному минулому України можна знайти достатньо прикладів появи успішних лідерів та вагомих результатів їх діяльності, щоб стверджувати, що феномен лідерства повною мірою є притаманним українській нації і давно відмий під термінами «провідник» і «провідництво». За визначенням одного із ідеологів українства Ю. Липи, сформульованому ще у 1938 році, «... найвищий, найвеличніший провідник для українців – це той, що найповніше висловлює собою моральну справедливість. На другім місці лишень треба згадати про те, що має він бути особисто талановитим, і продовжувати давні традиції, і бути зичливим для людей української крові...» [1, с. 164].

Відсутність у більшості сучасних провідників названих характеристик є головною проблемою сучасного лідерства в Україні, в основі якої лежить проблема віри в лідера і довіри до нього з боку його послідовників, які протягом десятиліть незалежності нашої держави уже неодноразово вірили і розчаровувались, довіряли і обманювались, обирали і помилялись.

Причини цього розкриті в аналізі відносин «влада – суспільство» [2], коли народ (єдине джерело влади за Конституцією України і суб'єкт її делегування) під впливами ідей, стратегій, планів і обіцянок різних частин вітчизняної політичної еліти в процесі виборів виокремлює, вибирає і допускає до влади політиків та відданих їм функціонерів, після чого переходить в режим об'єкта управлінських впливів влади і поступово починає розчаровуватись в лідерах-політиках і лідерах-функціонерах.

Адже продемонстрована формула лідерства-провідництва Ю. Липи, яка наголошує в першу чергу на дотримання «моральності» і «справедливості» і тільки в другу – «таланту», «традицій» і «зичливості для людей» для більшості вітчизняного лідерського корпусу мабуть невідома, що робить актуальними і доцільними будь-які дослідження, спрямовані на адаптацію до вітчизняних умов і вимог як теоретичних основ, так і практичних рекомендацій щодо запровадження в практику публічного управління і адміністрування нових, нестандартних лідерських практик.

Обґрунтована за участю автора в [3] модель лідерства епохи нової, знанневої, інтелектуальної, когнітивної і т. п. економіки, запропонована на основі апробованої управлінської технології комплексного використання тріади феноменів синархії (спільного управління), сінтелектики (спільного мислення) і

синергії (спільної дії) [4] потенційно здатна вирішити проблему інтелектуалізації управління держави Україна на засадах довіри і співпраці, оскільки саме лідерам держави, лідерам-функціонерам системи публічного управління і адміністрування належить провідна роль і делеговане народом право управління співпрацею «людей, організацій, держави і бізнесу» за проф. Р. М. Кантер (Rosabeth Moss Kanter) [5], або «держави, виробників і споживачів» за проф. В. П. Петренком [6], або «держави, бізнесу і суспільства» за проф. О.В. Мартяковою [7].

Однак, досягнення таких результатів стає можливим тільки на основі відповідних змін в моралі, політичній волі і державницькій позиції всіх лідерів – носіїв довіреної народом влади. Адже в суспільстві тільки моральними і справедливими лідерами може бути сформована атмосфера «синархії», «сінтелектики» і «синергії» та їх похідних «співпраці» і «довіри», коли згідно ствердження С. Р. Кові (Stephen Richards Covey) внаслідок інтенсивного обміну думками, ідеями, інформацією та спільних дій учасників можуть бути сплановані і реалізовані сценарії спільного отримання владою і суспільством позитивних результатів, серед яких найкращим є результат «виграв-виграв» (win-win) як форма безпрограшної конкуренції різних суб'єктів господарювання [8, с. 161].

Література

1. Липа Ю. Призначення України / Юрій Липа – Львів: Просвіта, - 1992. – 270 с.
2. Петренко В. П. Структурно-логічний аналіз відносин «влада-суспільство» в рамках типової управлінської пари / В. П. Петренко, М. О. Лютий // «Ukraine – EU. Modern technology, business and law»: collection of international scientific papers: in 2 parts. Part 2. Modern priorities of economics, management and social development. Environmental protection collection – Chernihiv: CNUT, 2016 – С. 162-164.
3. Дзвінчук Д. І. Економіка знань і необхідні зміни в моделях лідерства / Д. І. Дзвінчук, М. О. Лютий, В. П. Петренко // Зб. наук. праць «Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії». – 2016. – Вип. 64. – С.44-60.
4. Варцаба В. І. Теоретичні аспекти інноватизації управління розвитком регіональних суспільних систем на основі комплексу феноменів «сінтелектика – синергія – синархія» // Науковий журнал «Бізнес Інформ». – 2015. – №9. – С. 97–105.
5. Kanter R. M. When Giants Learn to Dance: Mastering the Challenge of Strategy, Management, and Careers in the 1990s / R. M. Kanter. – New York: Simon & Schuster Building, 1989. – 415 p.
6. Петренко В. П. До визначення шляхів оптимізації стосунків держави, виробників і споживачів з використанням закономірностей парето-ефективного ринку / В. П. Петренко // Науковий вісник ІФНТУНГ. – 2002 р. - №4. – С. 71-76.
7. Мартякова О. В. Розвиток взаємодії держави, бізнесу й суспільства / О. В. Мартякова // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между

странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ. – 2011. – Т. 2. – С. 458–464.

8. Кови С. Р. Семь навыков высокоэффективных людей. Возврат к этике характера / С. Р. Кови // Інноваційний бізнес- інкубатор УДПУ ім. П. Тичини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://business.udpu.org.ua/wp-content/uploads/covey-7habit.pdf>

Сергієнко Т. І.

к.п.н., доцент кафедри
менеджменту організацій
та управління проектами, ЗДІА

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСІВ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ В УМОВАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Поряд з неоднозначними процесами сьогодення, що відбуваються в сучасному світі та мають, безперечно, вплив на державотворення України, актуалізуються полярні тенденції щодо інтеграції та дезінтеграції суспільства. Реалії сьогодення свідчать, що процес інтеграції сприяє державотворенню, а дезінтеграцію навпаки перешкоджає розвитку держави. Процес інтеграції та дезінтеграції постійні в історії існування держав та їх взаємовідносин. Вони набувають позитивного чи негативного значення залежно від тих цілей, які ставлять перед собою суб'єкти цивілізації. Детальний аналіз дозволить виявити найвпливовіші фактори і сформулювати рекомендації щодо сталого розвитку Української держави.

Завданням нашої держави є узгодження інтересів різних соціальних груп і класів. Держава розвивається у міру розвитку суспільства – відбувається диференціація суспільства водночас ускладнюються, удосконалюються її регулюючі системи. Держава починає виконувати більше функцій, посилюється її вплив на всі процеси, які відбуваються у суспільстві. Особливого значення набуває функція інтеграції суспільства та недопущення руйнівних конфліктів. Для збереження злагодності в суспільстві держава виконує і посередницькі функції. Г.Алмонд і Г.Пауелл зазначили, що процес державотворення перш за все передбачає збільшення регулюючих і розподільчих можливостей політичної системи [1, с.35].

Кожна держава, яка заявляє себе як суб'єкт цивілізаційного розвитку, застає існуючий порядок взаємовідносин між різними країнами або групами країн, який виявляється в детермінованих формах економічного та політичного співіснування. Тому важливою для України є проблема соціально-політичної інтеграції українців. Термін інтеграція означає – сукупність процесів, котрі спрямовані на злиття етносів у рамках однієї держави [2, с.33]. Сьогодні поняття інтеграція входить у

зміст етнополітики, активно вводиться у науковий обіг та суспільну практику України.

Акцентуючи увагу на розгляді таких понять як дезінтеграція та інтеграція, слід звернутися до інтеграційних теорій, що пояснюють процес об'єднання окремих частин у єдине ціле та теорій, що пояснюють територіальну диференціацію країни. В значній мірі інтеграція суспільства залежить від держави, яка керує суспільством як цілим, сприяє соціалізації громадян забезпечуючи їх освіту, організовує діяльність комунальних служб, визначає правила і процедури і нарешті може використати насильство по відношенню до тих, хто порушує ці правила. Важливу роль в інтеграції суспільства відіграє соціальне забезпечення. Інтеграційна функція соціальної держави не зводиться лише до вироблення правил і процедур, як того бажають ті, хто і понині стоїть на позиціях класичного лібералізму вона включає ще і організацію соціуму. В суспільстві, в якому Держава координує всю колективну діяльність, ця організаторська функція не може бути виконана законодавчими засобами, а тільки урядом. Ця тенденція зараз намітилась у всіх демократичних країнах під впливом технічного прогресу. На нашу думку, це одне з обмежень демократії. З одного боку, координації колективної діяльності держави сприяє інтеграція суспільства і досягнення консенсусу, з іншого боку, - це посилює позиції виконавчої влади і дещо знижує роль представницьких органів влади [3, с.697].

Таким чином, для того, щоб усунути дезінтеграцію як перешкоду при розбудові демократичної держави, необхідно об'єднати суспільство. Ключ до консолідації, українського суспільства, лежить у площині пошуку якісно нової інтегральної ідеї, здатної стати центром суспільної свідомості і залучити на свою сторону більшість населення. Така ідея зможе успішно виконати свою функцію тільки в тому випадку, якщо вона акумулює в собі духовні цінності, які домінують у суспільстві. Пріоритетне місце в системі цінностей може зайняти соціальна справедливість і особисте благоустрій громадян, в основі якого лежить сумлінна праця на благо всього суспільства.

Література

1. Almond G., Powell G. Comparative. Politics. A. Developmental Approach. – Boston, 1966. – P. 35
2. Макар В. Соціально-політична інтеграція українців у політичне середовище Канади // Людина і політика. - 2001. - № 3. – С. 33-41
3. Сергієнко Т.І. Концептуальні засади децентралізації у публічному управлінні // Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком: матеріали XI регіон. наук.-практ. конф. за міжнар. участю / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2017. – С.696-698

Черемісін О. В.
професор кафедри
публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Херсонського державного аграрного університету»

ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ МІСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В 1785-1917 РР.

На сучасному етапі українського державотворення досить актуальним є проблема утвердження децентралізованого місцевого самоврядування. Південь України вже мав досвід діяльності міського децентралізованого самоврядування наприкінці XVIII – початку ХХ ст., тому вивчення досвіду його роботи для сучасної української державності є неоціненним, оскільки дасть змогу прослідкувати не тільки сильні сторони цього процесу, а й вивчити прогалини.

До другої половини XVIII ст. управління містами в різних регіонах російської держави не мало свого самостійного статусу. Міського самоврядування не було в принципі, але зростання ролі міст у житті імперії вимагало адекватного міського управління.

Дана потреба була зафіксована «Грамотою на права й вигоди містам Російської імперії» від 21 квітня 1785 р. [1, 362-382], яка стала першим в історії управління розгорнутим законом організації міського життя й супроводжувалася пізніше цілою серією городових положень про устрій міського життя. Закон затвердив самостійний статус міста як суб'єкта управління, статус і функції міського магістрату, ратуші, що становили їхніх бургомістрів, ратманів, а також старост, суддів словесних судів, засідателів, що працювали в єдності з городничими, комендантами, які й підкорялися губернатору та його правлінню. На допомогу адміністрації створювалося громадське управління, що діяло на правовій державній основі, представлене: а) міським становим самоврядуванням, б) загальною міською думою, в) виконавчою думою (управою), г) міським головою.

Закон 1870 р. [2, 820-839] значно розширив межі діяльності і роботи громадських установ. Муніципалітети стали самостійними соціально-економічними організаціями. Ліквідована залежність самоврядування від царської адміністрації.

Реформа 1892 р. [3, 430-456] значно обмежила права самоврядування на самостійну діяльність, поставивши їх під контроль губернської адміністрації, але не дивлячись на такі обмеження, громадські органи влади змогли відстояти власні права на самоврядування і до 1917 р. діяли майже як самостійні органи влади на місцях і захищали, в першу чергу, саме місцеві інтереси, а не державні.

Формування міського громадського управління відбувалося складно, повільно і часом не обмежувалося, а тому цей процес розтягнувся до 1917 р. і не

був завершеним, оскільки характеризувався політикою подвійних стандартів, половинчастістю, бюрократичною централізацією і поліцеїзацією.

Міські громади змогли, протягом досліджуваного періоду, створити достатньо гнучку і дієву систему самоврядування, яка відповідала найбільш важливим і пріоритетним напрямкам розвитку місцевих громад. Так, до найбільш сильних сторін розвитку самоврядування можна віднести:

1) міське самоврядування позбавилося адміністративної опіки й отримало самостійність у вирішенні господарських проблем;

2) громадські управління створили потужну муніципальну власність, завдяки якій могли проводити власну підприємницьку діяльність;

3) самоврядування докладало значних зусиль для розвитку медицини, освіти, пожежної та санітарно-гігієнічної безпеки;

4) муніципалітети брали кредити та вступали у приватні підряди з метою вдосконалення міської інфраструктури;

5) міста Півдня України, завдяки децентралізованій системі управління мали найвищі темпи зростання бюджетів в Російській імперії;

6) зросла активність муніципалітетів у благодійних заходах;

7) склалися потужні та самодостатні міські громади, отримала розвиток громадська думка, зросла впевненість у власній самобутності.

Загалом міста Півдня України почували себе самодостатніми соціально-економічними організаціями, але органи міського самоврядування без допомоги з боку держави або громадськості не впоралися майже з кожною муніципальною «справою», а своєю чергою кожна міська «справа» породжувала ряд додаткових проблем, які перетворювалися на вічні проблеми із прив'язкою багатьох допоміжних. Так, до недоліків інституту самоврядування можна віднести такі:

1) неспроможність самостійно вирішити земельну проблему, оскільки частими явищами були процеси самозахоплення міської землі із подальшим узаконенням;

2) неможливість розробити гнучку систему оподаткування;

3) повільне вирішення проблем міського благоустрою, завдяки чому до 1917 р. не всі вулиці в містах були пойменовані, шосовані та заощені;

4) організація водопостачання, каналізації, електрифікації із благородних міських справ перетворилося на заробляння грошей для депутатів міських дум, оскільки до їх складу обиралися домовласники, то і проводити блага цивілізації почали саме в їхні будинки й у центральні міські райони, які виділялися дороговизною, але з найкомфортнішими умовами;

5) організувати вивезення сміття з міст виявлялося для муніципалітетів великою проблемою, оскільки це було дорого.

Таким чином, слід зазначити, що децентралізована форма самоврядування є достатньо перспективним явищем, яке здатне створити умови для консолідації місцевих громад та найкращого розвитку місцевих територій, але за умови бажання та волі самих місцевих громад. Тому, попередній досвід вітчизняного розвитку децентралізованого самоврядування є неоціненним для нащадків і

заслуговує особливої уваги на сучасному етапі розбудови громадянського суспільства в Україні.

Література

1. Жалованная грамота на права и выгоды городам Российской империи // Полное собрание законов Российской империи. – СПб.: Тип. 2 отд. Е. И. В. Канцелярии, 1843. – Собр. 1. – Т. XXII. – С. 362–384.

2. Городовое положение 16 июня 1870 г. // Полное собрание законов Российской империи. – СПб.: Тип. 2 отд. Е. И. В. Канцелярии, 1873. – Собр. 2. – Т. XXXXV. – С. 820–829.

3. Городовое положение 11 июня 1892 г. // Полное собрание законов Российской империи. – СПб.: Тип. 2 отд. Е. И. В. Канцелярии, 1893. – Собр. 3. – Т. XII. – С. 430–456.

СЕКЦІЯ 5.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Бно-Айріян М. К.

ДП «Укренерго», директор з комунікацій
та міжнародного співробітництва,
м. Київ,

Петренко В. П.

доктор екон. наук, професор кафедри
публічного управління і адміністрування
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу

ЕНЕРГОДИПЛОМАТІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА І ДЕРЖАВИ

Експерти вважають стан енергетичної безпеки національного господарства України однією із найважливіших складових економічної та національної безпеки країни. При цьому їх оцінки свідчать про «...нездатність паливно-енергетичного комплексу задовольнити потреби галузей національного господарства і населення країни в енергоносіях...», про «складну ситуацію» і «критичний стан» [1, с. 6-7], а той факт, що «В Україні ще відсутнє повною мірою відчуття свого місця на міжнародному ринку енергоресурсів, що призводить до пасивності вітчизняної енергетичної дипломатії» [2, с. 78], вимагає активних дій з усунення вказаних недоліків.

При цьому, ситуація, яка склалася в сфері енергобезпеки національної економіки є в т. ч. і наслідком того, що «Наукові дослідження та експертні оцінки проблем енергетичної безпеки концентруються переважно навколо геополітичних та економічних проблем енергозабезпечення національного господарства, хоча проблема має значно ширше коло вимірювання» [2, с. 78].

На нашу думку, до проблем «ширшого кола» слід віднести проблему забезпеченості паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) країни необхідним рівнем публічного управління і адміністрування, оцінки якого експертами з державного управління ще у 2013 році свідчили про втрату «...органами державної влади розуміння ПЕК як цілісного об'єкта управління...», що призвело до «...реактивного характеру впроваджуваної політики, не попередження кризових явищ зі встановленням їхніх причин, а боротьби з наслідками, не планування рішень, а управління наданням доручень» [3, с. 4].

Таким чином, головна проблема вітчизняної системи публічного управління і адміністрування, яка в уже далекому 2006 році була визначена європейськими експертами як «відсутність попиту на професійне підзвітне управління» [4, с. 14], а вітчизняними – як «низька якість державного

менеджменту» [5], уже понад 10 років продовжує залишатися проблемою мінімізації «переліку інтегральних ризиків для України», спричинених «неефективністю державного управління» [6, с. 24]. Цими ж чинниками слід пояснювати і незадовільний стан енергетичної безпеки нашої держави, можливості покращання і удосконалення якого вимагають професіоналізації управління ПЕК як у сфері оптимізації використання власних енергетичних ресурсів, так і у сфері забезпечення вітчизняною енергодипломатією обґрунтованої і виваженої поведінки нашої держави на світових ринках енергоресурсів.

Авторами низкою публікацій [7, 8, 9, 10] продемонстровано, що удосконалення публічного управління і адміністрування в сфері енергетичної і національної безпеки держави Україна вимагає кардинальних змін в державній політиці і практиці управління діяльністю ПЕК, обов'язкової професіоналізації управління як процесами використання власних національних енергоресурсів, так і процесами використання енергетичних ресурсів інших держав через удосконалення і розвиток вітчизняної структури енергетичної дипломатії та її кадрового наповнення.

Література

1. Дзядикевич Ю. В. Енергетична безпека України та її складові / Ю. В. Дзядикевич // Інноваційна економіка. – 2014. - №6(55). – С. 5-13.
2. Лір В. Е. Національна енергетична безпека в контексті глобальних цілей сталого розвитку / В. Е. Лір // СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ. – 2018. – Випуск 1(12). – С. 77-83.
3. Рябцев Г. Л. Державне управління у сфері паливно-енергетичного комплексу / Г. Л. Рябцев, О. Д. Брайченко. – К.: НАДУ, 2013. – 48 с.
4. Ukraine: Governance Assessment. March 2006 // SIGMA; пер. з англ. О. Шаленко; наук. ред. пер. І. Ібрагімова; вип. ред. А. Вишневський. – К.: Центр сприяння інституц. розвитку держ. служби, 2007. – 248 с.
5. Мотренко Т. Главная проблема Украины – низкое качество государственного менеджмента / Т. Мокренко // Экономические Известия. – 2006. – Май. – № 90 (395). – С. 4.
6. УКРАЇНА 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. — Львів: Кальварія, 2017. — 164 с.
7. Бно-Айріян М. Стратегія енергетичної дипломатії України / М. Бно-Айріян. – К.: Видавничий дім «АртЕк». – 2017. – 624 с.
8. Бно-Айріян М. К. Енергодипломатія як важливий інструмент управління процесами формування і гарантування енергетичної безпеки держави / М. К. Бно-Айріян, Х. Гандір, С. Я. Кісь, В. П. Петренко // Science Review. – 2018. - # 3(10), Vol.5. – С. 10-16.
9. Бно-Айріян М. К. Місце і роль вітчизняних аналітичних центрів в управлінні процесами енергозабезпечення, енергобезпеки та енергодипломатії національної економіки / М. К. Бно-Айріян // Proceedings of the IV International

Scientific and Practical Conference «International Trends in Science and Technology» (July 31, 2018, Warsaw, Poland). - Warsaw: RS Global Sp. z O.O., 2018. – pp. 29-35.

10. Бно-Айріян М. К. Про доцільність теоретичного обґрунтування шляхів удосконалення механізмів енергетичної дипломатії України / «Сучасні управлінські технології в умовах трансформації соціально-економічних відносин» (Івано-Франківськ, 19-20 квітня 2018 року): Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Івано-Франківськ, 2018. – С. 86-89.

Бойко Л. О.

доцент кафедри економіки та фінансів

к.с.-г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ – ЗАПОРУКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Питання забезпечення стабільності та розвитку національної безпеки України завжди було одним із ключових пріоритетів та цілей, які ставило перед собою керівництво нашої держави ще з часів отримання незалежності у 1991 році. Особливо це стосувалося становлення та впровадження гідної системи безпеки на міжнародному рівні відповідно до міжнародних стандартів і правил. Згідно з основними положеннями Конституції України, головним завданням підтримання та розвитку національної безпеки було дотримання прав та інтересів людини і громадянина, їх захист, а також недопущення появи будь-яких загроз ззовні.

У сучасному світі проблему національної безпеки виділено в окрему галузь політичної науки та політичної діяльності, значення якої постійно зростає. Від рівня національної безпеки залежить саме існування та розвиток людини, суспільства, держави. Процеси глобалізації, посилення єдності світу з одночасним поглибленням його національної різноманітності, революція у військовій сфері призвели до зміни загроз і небезпек для людства, окремих націй і держав, що вимагає нових підходів до глобальної, міжнародної та національної безпеки.

Так як одним із основних об'єктів національної безпеки країни є природа, природне середовище - його безпосередній стан, то виробництво екологічно чистої продукції є безперечно важливим питанням сьогодення.

Органічне виробництво є одним з пріоритетних напрямів розвитку сільського господарства у світі, оскільки серед широкого спектра методів господарювання є чи не єдиним, що не завдає негативного впливу навколишньому природному середовищу та здоров'ю людини. Виробництво

органічної продукції допомагає розв'язувати одразу три екологічні і соціальні проблеми:

- 1) охорона довкілля від забруднення хімічними речовинами, які застосовуються у процесі сільськогосподарської діяльності людини;
- 2) попередження деградаційних процесів у ґрунтах;
- 3) поліпшення стану здоров'я населення в результаті вживання органічної продукції.

В Україні, як і в усьому світі, зростає попит на якісні та безпечні продукти харчування, а особливої популярності останнім часом набуває термін «органічні продукти» та «органічне виробництво». Україна в найближчому майбутньому повинна стати європейським лідером у виробництві екологічно чистого продовольства, оскільки має значну за масштабами Європи площу високопродуктивних земель.

Україна, маючи значний потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції, її експорту, споживання на внутрішньому ринку, досягла певних результатів щодо розвитку власного органічного виробництва і займає перше місце в східноєвропейському регіоні щодо сертифікованої площі органічної ріллі, спеціалізуючись переважно на виробництві зернових, зернобобових та олійних культур: тут розміщено 75% європейських площ органічної гречки, 70% – проса, 28% – соняшнику і 24% – кукурудзи, 11 – ячменю, 9% – пшениці і т.д. [1].

З економічної точки зору, органічне сільське господарство наразі є лише маленькою нішею аграрного сектору України. Однак, як двигун інновацій, воно може здійснювати значний вплив. Світовий досвід засвідчує, що впровадження екологічно чистих технологій у виробництво сільськогосподарської продукції дозволяє підвищити рівень її рентабельності та конкурентоспроможності, зменшити виробничі витрати підприємств, створити основу для екологічно безпечного розвитку економіки, додаткові робочі місця у сільській місцевості та нові перспективи для малих і середніх фермерських господарств, підвищити рівень життя й здоров'я населення, перейти на науково-обґрунтовану систему землекористування.

Література

1. Органічний бізнес: перспективно і прибутково. URL: <http://organicbusiness.com.ua/organichnij-biznes-perspektivno-i-pributkovo/>

УДК: 351:68:002.8

Ортіна Г. В.

д. держ. упр., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКРИЗОВОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

Реалізація заходів щодо формування та реалізації антикризової стратегії вимагає також організації системи контролю за їх виконанням.

Слід підкреслити, що в умовах багатокладної ринкової економіки, коли держава не може директивними методами спрямовувати діяльність всіх господарюючих суб'єктів реального сектора економіки, необхідне державне регулювання економіки, зокрема, шляхом впливу держави на макроекономічні параметри, цілеспрямованого регулювання структурних перетворень та грошово-фінансових потоків.

Подальша розробка теоретичних і практичних питань вдосконалення механізму формування та реалізації антикризової стратегії повинна передбачати розробку системи заходів щодо створення умов для розвитку конкуренції:

- формування структурної політики і пріоритетів національної економіки на основі вироблення спільних позицій держави, державних і місцевих органів влади та бізнес середовища з цієї проблеми;
- суттєве збільшення кількості малих і середніх підприємств реального сектора економіки;
- розвиток ринку цінних паперів як інструменту стимулювання заощаджень населення і акумуляції коштів для здійснення інвестиційних проектів;
- скорочення розриву між рентабельністю установ фінансово-банківської системи, торгівлі і галузей промисловості і сільського господарства;
- розробка надійної законодавчої бази і надійних методів контролю за обґрунтованістю калькуляції витрат, що вимагає суттєвого підвищення якості бухгалтерського обліку та широкого розвитку аудиторських служб;
- прийняття гнучкої антимонопольної політики, спрямованої на виявлення збільшення прибутку і рентабельності за рахунок порушення правил конкуренції;
- побудова системи аналізу, прогнозування та регулювання всієї сукупності цін - від закупівельних і оптових доспоживчих.

На наш погляд, державна економічна політика виявиться найбільш ефективною у разі, якщо буде виконуватись наступний алгоритм:

- виявлення конкурентоспроможних або потенційно конкурентоспроможних підприємств – кластерів;

- ранжування виявлених кластерів з урахуванням інституційного чинника. Це відтворить вплив на конкурентоспроможність одних і тих же національних кластерів формальних і неформальних інститутів в різних країнах;
- остаточне коректування з урахуванням національних інтересів і вибір пріоритетних для державної підтримки кластерів (політичний фактор);
- вироблення цілей, програми і механізму їх реалізації.

Ключові завдання треба вирішити також в сфері структурної політики. Структурна деформація національної економіки, подальше посилення цієї несприятливої тенденції є фундаментальною загрозою безпеці реального сектора економіки України, оскільки вона є перманентною основою відтворення сформованих у минулому диспропорцій національної економіки і пов'язаних з цим труднощів. Сформована негативна структура економіки зумовлює і постійно відтворює сучасні проблеми, а можливості її зміни визначають майбутнє вітчизняної економіки, частку ринкових перетворень.

Література

1. Застрожнікова І. В. Засади формування механізмів державного регулювання сільського господарства / І. В. Застрожнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 7. – С. 87 – 90.

2. Олексенко Р. І. Політика забезпечення конкурентоспроможності України на світовому продовольчому ринку в умовах глобалізації: тенденції та перспективи / Р. І. Олексенко. – Мелітополь: Колор Принт, 2011. – 200 с.

3. Ортіна Г. В. Вплив інтеграційних відносин на формування стратегії розвитку реального сектора економіки / Г. В. Ортіна // Європейський вектор економічного розвитку. Економічні науки. – 2014. – № 1. – С. 129 – 134. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRNNever2014116>.

4. Ортіна Г. В. Антикризовий потенціал реального сектора економіки / Г. В. Ортіна // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 18. – С. 81 – 84.

5. Ортіна Г. В. Стратегія антикризового регулювання реального сектору економіки / Г. В. Ортіна // Економіка та держава. – 2015. – № 8. – С. 13 – 16.

Петько В. М.
старший викладач
кафедри публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон, Україна

ЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Концепція становить собою документ, в якому із застосуванням системного і синергетичного підходів розглядається складний феномен – національна безпека держави. Для розвитку галузі права у сфері національної безпеки Концепція національної безпеки формує можливість на законодавчому рівні реалізовувати, розвивати, доповнювати і конкретизувати основні напрями державної політики національної безпеки. Саме Концепція національної безпеки, а не будь-який інший документ, виконує інструментальну функцію, з її допомогою формується ієрхічна система нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в сфері національної безпеки.

Під концепцією національної безпеки України розуміють систему офіційно прийнятих сучасних поглядів держави на потреби, цінності, інтереси особи, суспільства і держави, загрози та небезпеки щодо них, а також напрями, засоби і способи їх забезпечення в умовах дії реальних чи потенційних загроз.

Під концепцією національної безпеки також розуміють:

- 1) сукупність ідей і уявлень про природу та шляхи зміни (збереження або забезпечення) національної безпеки;
- 2) комплекс основних теоретичних положень, спрямованих на розкриття сутності національної безпеки в конкретних історичних умовах через науково обґрунтоване визначення її цілей, завдань, принципів, методів, форм, структури і елементів, що її забезпечують.

Нормативно-правове забезпечення національної безпеки – процес створення і підтримки в необхідних межах конструктивних організаційно-функціональних характеристик системи національної безпеки за допомогою впорядковуючого впливу нормативно-правових засобів.

У більшості випадків автори подеколи ототожнюють правове забезпечення із законодавчим, або нормативно-правовим; подеколи йдеться про нормативно-правове регулювання, а не забезпечення. З приводу цього слід зазначити, що право не зводиться до норм. Окрім норм, воно включає в себе природне право і суб'єктивні права. Призначення норм за даного випадку полягає у тому, щоб соціально-правові претензії в сфері національної безпеки трансформувати у суб'єктивні права – юридичну форму можливих духовних і матеріальних благ. Таким чином, право охоплює сферу не лише належного (нормативні та індивідуальні приписи і рішення), а й суцього (реальне використання юридичних можливостей, реальне використання обов'язків). Найбільш чіткою для

розмежування і напевно правильного розуміння даних понять (закон і право) є формула: «Право створюється суспільством, а закон – державою».

Вживаючи термін «правове забезпечення національної безпеки», то слід говорити не лише про нормативну сторону даного процесу, а й розглядати питання впливу, взаємозв'язку та трансформації природного та суб'єктивного права. Слід зазначити, що вживання терміну «законодавче забезпечення національної безпеки» є також не зовсім точним, через те, що суспільні відносини в сфері національної безпеки є настільки різноманітними і багатоплановими, що застосування лише законів як регуляторів даного роду відносин, суттєво звужує можливість держави щодо виконання своїх функцій. Саме тому нами акцентується увага і на Концепції національної безпеки, Доктринах, законах, кодексах, положеннях, стратегіях, програмах і планах.

Таким чином, арсенал юридичних засобів не звужуються нами лише до законів. Відтак застосування терміну «нормативно-правове забезпечення національної безпеки» найбільш повно і точно відображає суть та зміст питання – врегулювання суспільних відносин у сфері національної безпеки за допомогою юридичного інструментарію, що розглядається нами.

Основу нормативно-правового забезпечення національної безпеки складають формування та підтримка його нормативно-правової бази як юридичного засобу досягнення упорядкованості системи національної безпеки.

Нормативна база являє собою організаційно-функціональний образ системи національної безпеки, виражений юридичною мовою і який відповідає її цільовому призначенню. При цьому правові норми забезпечують моделювання як самої системи національної безпеки, так і її підсистем, нормування та формалізацію їх функціональних, організаційних та інформаційних структур, а також самі виконують інформаційну функцію.

Вихідною, управляючою, правовою інформацією для функціонування системи національної безпеки є Конституція України, а також закони та підзаконні нормативні акти, що визначають функції та завдання державних і недержавних суб'єктів сил забезпечення національної безпеки як в цілому, так і по конкретних напрямках їх діяльності, підсистемах і рівнях управління.

Нормативно-правове забезпечення становить собою складний і багатоплановий процес, отже постає необхідність у виокремленні певних його **завдань**, до яких належать:

– забезпечення точного розподілу функцій між суб'єктами системи забезпечення національної безпеки, їхніх прав і обов'язків, налагодження системи взаємодії;

– розподіл функцій щодо збирання, оброблення інформації та надсилання результатів аналізу на відповідні управлінські рівні системи забезпечення національної безпеки.

Література

1. Ліпкан В.А. Національна безпека України. – Навчальний посібник. – Кондор. – 2008. – 552 с.

Пристемський О. С.

доцент кафедри обліку і оподаткування,

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,

Подаков Є. С.

доцент кафедри обліку і оподаткування,

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

МЕНЕДЖМЕНТ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Науково-технічний прогрес, а разом із ним і розвиток ринкових відносин потребують нагального вирішення проблем в галузі сільського господарства, що стосується питань підвищення ефективності виробництва та рівня конкурентоздатності продукції вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників. Разом із тим стоїть проблема підвищення та удосконалення рівня менеджменту забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарського підприємства з урахуванням його галузевої специфіки. Економіка більшості сільськогосподарських підприємств є нестійкою, що спричиняє неплатоспроможність, погіршення фінансових показників діяльності підприємств. Це призводить до незапланованих втрат та нездатності підприємства досягнути необхідних фінансових результатів. У цьому разі своєчасна оцінка менеджменту економічної безпеки може стати значним кроком на шляху до запобігання фінансових загроз та захисту фінансових втрат сільськогосподарського підприємства. Економічною безпекою сільськогосподарського підприємства прийнято вважати такий стан його господарських ресурсів, що забезпечує раціональну галузево-організаційну структуру підприємства і при цьому враховує географічне розташування та природно-кліматичні умови його діяльності. Досліджуючи сутність економічної безпеки варто пам'ятати, що це поняття є складним за своїм змістом. Воно включає ряд можливих складових економічної безпеки суб'єкта господарювання. Зокрема, економічна безпека підприємства включає наступні основні складові: виробнича, просторова, техніко-технологічна, кадрова, інтелектуальна, інформаційна, екологічна, фінансова, політико-правова та інвестиційна безпека [1, с. 83].

Уряд, місцеві органи влади та підприємства - суміжники повинні бути зацікавлені в економічній безпеці конкретного суб'єкта господарювання. Адже, прибуткова робота одного підприємства спонукає на позитивну і прибуткову роботу інших, а особливо якщо виробництво у конкурентній галузі. Такий стан передбачає захищеність сільськогосподарського підприємства від негативного впливу як внутрішніх, так і зовнішніх загроз та дестабілізуючих чинників. При цьому, має забезпечуватися стабільна реалізація основних комерційних інтересів

і цілей статутної діяльності економічного суб'єкта [3, с.115].

Негативна дія дестабілізуючих впливів на рівень ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств вимагає розробки певних кроків та інструментів задля забезпечення економічної безпеки та посилення рівня захисту підприємств від загроз економічного середовища. Останнє полягає у розробці адекватних превентивних організаційно-економічних механізмів. Першочерговими заходами забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств прийнято виокремлювати наступні: раціоналізація фінансової політики підприємства, відповідно до умов підписаних ним договорів, зобов'язань чи контрактів; диверсифікація діяльності сільськогосподарського підприємства; структуризація та управління діловими відносинами підприємства на засадах прозорості, послідовності та відповідальності; підвищення рівня якості продукції сільського господарства; розширення каналів і ринків збуту сільськогосподарської продукції; раціоналізації процесів пошуку, підбору, розстановки та кар'єрного зростання кадрів; управління конфліктами; управління економічними та психологічними інтересами працівників підприємства; активізація процесів інтеграції та кооперації підприємств з метою формування спільної бази матеріально-технічного забезпечення; реалізація у діяльності підприємства інноваційних проектів; впровадження у практику діяльності ефективних науково-обґрунтованих технологій виробництва сільськогосподарської продукції; запобігання несанкціонованому витоку інформації за терени підприємства, що відповідно містить певну комерційну таємницю; дослідження зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства; стратегічно-тактичне управління економічною безпекою; дотримання засад раціонального природокористування у процесі виробництва та інші. Розробка заходів у напрямі забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства проходить за умови взаємодії суб'єктів інституціонального середовища (державних установ, фінансових інституцій, ділового оточення підприємства тощо) та сільськогосподарських підприємств безпосередньо. Тож, дослідження менеджменту забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства - тема досить актуальна та поширена серед вчених-економістів. Загрози економічної безпеки зазвичай розподіляють за трьома основними рівнями менеджменту економічної безпеки сільськогосподарських підприємств:

- міжнародна економічна безпека (економічна безпека світу);
- національна економічна безпека (економічна безпека держави Україна);
- регіональна економічна безпека (економічна безпека регіонів України).

Окремо розглядають і галузевий рівень менеджменту економічної безпеки сільськогосподарських підприємств. Він є притаманний для виробництва, що спеціалізується на окремій галузі, виробляє основний продукт [2]. Менеджмент економічної та фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств та побудова його цілісної системи є не просто основою забезпечення безпеки, а й головною його проблемою. До проблем забезпечення економічної безпеки

сільськогосподарського підприємства можна віднести: визначення функцій та завдань управління економічною безпекою; визначення політичних аспектів управління безпекою; організація управлінського контролю та визначення облікової політики підприємства для забезпечення безпеки; побудова моделі забезпечення фінансової безпеки підприємства [4].

Тож, менеджмент сільськогосподарських підприємств можна розглядати, як процес запобігання збитку підприємства та збереження діяльності від негативних зовнішніх впливів. З цього виходить, що для забезпечення економічно-фінансової безпеки на сільськогосподарських підприємствах і можливості передбачення ризиків, на підприємстві має функціонувати система органів управління фінансовою безпекою. Вони повинні проводити моніторинг стану підприємства, прогнозувати можливі внутрішні та зовнішні загрози та проводити низку заходів по забезпеченню стабільності системи фінансової безпеки аграрних підприємств.

Література

1. Єлістратова Ю.О. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств та її складові на макро- та мікрорівнях / Ю.О. Єлістратова // Інноваційна економіка. – 2010. – №5. – С. 81-86.
2. Кракос Ю.Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю.Б. Кракос, Р.О. Разгон // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – №1(1). – С. 86-97.
3. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. — К.: Знання, 2001. — 297 с.
4. Pristemskiy O.S. Theoretical aspects of management of economic and financial safety of agricultural enterprises/ Foresight-management: Best world practice of development and integration of education, science and business: collective monograph, Georgia, Batumi: 2017, P.73-79.

Яремко І. І.

доцент кафедри

адміністративного та фінансового менеджменту, к.е.н.

Національний університет «Львівська політехніка»

УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Забезпечення системних факторів безпеки як збереження державності будь-якої країни упродовж всього цивілізаційного розвитку розглядалося як основна функція держави. Особливо важливими це є для «молодих країн», які в той чи інший спосіб отримали свою державність та сформували всі державні інститути й визнані міжнародною спільнотою атрибути. Базовою основою загальної безпеки будь-якого державного утворення все ж слід визнати його

стабільну економічну систему, яку умовно можна розглядати як ефективну взаємодію власного виробництва, фінансової сфери, системи управління, соціальної й екологічної сфер [1]. Формування цілісного механізму безпеки в її широкому розумінні є визначальним для вирішування всіх інших завдань, покладених у функції уряду кожної держави, як, зрештою, і створення відповідних інституцій міжнародною спільнотою. Саме тому створення ефективної системи міжнародної та регіональної безпеки для України є одним з ключових пріоритетів, оскільки у цьому каркасі вибудовуються й безпека нашої держави. В контексті міжнародної безпеки це питання розглядається базовим інструментом для формування безпечного оточення. В узагальненому розумінні, національна безпека характеризується і визначається таким станом розвитку всіх сфер економічної системи, при якому держава здатна забезпечити свій стійкий розвиток, що дає змогу досягнути економічної, політичної, військово-стратегічної і соціальної мети заради створення умов для гідного життя широких верств населення, їх добробуту, духовної і моральної єдності [2].

Вирішування Україною питань своєї безпеки ускладнюється системними трансформаціями світового порядку та динамічними викликами, що мають місце в сучасному світу. Глобалізація та інтеграція сприяли посиленню взаємозалежності держав, виникненню нових загроз для безпеки, що у сукупності призвело до зміни сутності безпеки, появі нових концепцій та підходів до розуміння безпеки та до її гарантування. З виникненням чисельних нових факторів проблематика становлення якісно нової системи міжнародної безпеки постає критично гострою і дедалі актуальнішою.

У теоретико-прикладних оглядах виділяють характерну особливість сучасної системи міжнародної безпеки в контексті розгляду протистояння двох тенденцій: фрагментація і регіоналізація міжнародної безпеки, результатом чого є напруженість і суперництво; прагнення до глобальної стратегічного взаємозв'язку. Незважаючи на такий умовний поділ міжнародна безпека насамперед розглядається через ефективну діяльність держав і міжнародних інститутів щодо підтримання рівноважного стану на міжнародній арені. У міжнародній безпеці найбільш важливою передусім є універсальна система механізмів і гарантій, що не допускають застосування сили в міжнародних стосунках, захоплення чужих територій, втручання у внутрішні справи інших держав. З такої точки зору у світовій політиці міжнародна безпека розглядається як важлива функція світового співтовариства, яка здійснюється на принципах роззброєння, дотримання демократії, поваги суверенітету, регулювання військових конфліктів, що виникають у тих чи інших регіонах світу.

У сучасному мінливому, стосовно формату взаємовідносин між державами й світовими інституційними утвореннями, міжнародному просторі виникають нові механізми та режими, що поєднують у собі елементи як посилення, так і послаблення колективної безпеки та безпеки на засадах співробітництва. Тому виникає потреба адаптації до нових умов сформованих механізмів для координації зусиль у сфері протидії новим транснаціональним загрозам. На

теперішній час спостерігається тенденція до взаємовпливу та взаємопроникнення вже існуючих і заново створюваних багатосторонніх механізмів безпеки. На фоні міжнародної безпеки для Української держави важливим насамперед є створення дієвої системи національної безпеки, адекватної масштабам і значенню загроз та викликів глобалізаційного типу. Без розбудови ефективної системи національної безпеки входження країни, як повноправного суб'єкта у світовий політичний і економічний простір, в існуючі системи міжнародної безпеки стає проблематичним. Це є одним із найголовніших пріоритетів, що гарантують її виживання та розвиток [3, с. 48].

Наведені в наукових публікаціях висновки щодо безпекового потенціалу, можливостей європейської та євроатлантичної інтеграції, аналіз намірів формування додаткових механізмів загальноєвропейської системи безпеки в сучасному світі дає змогу обґрунтувати висновок, що саме у сфері безпеки Україна, яка на теперішній час має помітні світові перспективи, повинна стати реальним самодостатнім суб'єктом європейської політики у формуванні євроатлантичної безпеки. Перспективними напрямками співпраці між Україною та ЄС у рамках Європейської політики безпеки та оборони є її залучення до міжнародних процесів. Реальними фактами такого входження слід вважати, наприклад, надання послуг з переміщення військ та перевезення військових вантажів авіатранспортом України, залучення українських військових підрозділів до проведення миротворчих операцій під егідою ЄС, розвиток співробітництва між підприємствами ВПК України і держав ЄС щодо реалізації спільних проектів з розробки нових видів озброєнь та військової техніки, модернізації наявних видів, космічних програм тощо.

Література

1. Котковський В.Р. Державне регулювання економічної безпеки в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. держ. упр.: спец. 25.00.02 «механізми державного управління». – Запоріжжя, 2007. – 20 с.
2. Указ Президента України Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>
3. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова; за ред. К. А. Кононенка. – К.: НІСД, 2013. – 56 с.

СЕКЦІЯ 6.
СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ
ПРОДОВОЛЬЧИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ
ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Галат Л. М.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
м. Херсон

ТЕНДЕНЦІЇ У ВИРОБНИЦТВІ ТА НА РИНОКУ ЯГІД УКРАЇНИ

У світі з року в рік споживається більше ягід. Згідно статистичних даних споживання зростає щорічно на 3-4%, в Європі в середньому ринок ягід зростає на 8% на рік, на фоні того, що ринок інших фруктів практично не зростає взагалі. Головною рушійною силою такого зростання популярності ягід є зміна харчових звичок. Здоровий спосіб життя, здоровий раціон (у тому числі «суперфуд») - це сучасні тренди. Тому закономірно, що в країнах, де ягоди звикли споживати, їх починають купувати більше. В споживчому кошику українського споживача ягід не займають суттєвого м'яся. За даними Київського НДІ гігієни харчування згідно раціональних норм людина має споживати від 52 до 84 кг фруктів та ягід на рік, у тому числі 8 кг ягід в розрахунку на 1 особу. В Україні споживається близько 90 кг фруктів і ягід. Доходи населення України не надто високі для купівлі ягід, тому що вони належать до дорогого сегменту. Проте з кожним роком кількість учасників українського ягідного ринку зростає, переважно тому, що у поточний період виробництво ягід в Україні вважається одним з самих високомаржинальних напрямків у рослинництві [1].

В Україні вирощування ягідних культур завжди було одним з традиційних напрямків садівництва. Товарний асортимент ягід, які виробляються у нашій країні, представлений суницями і полуницями, малиною, лохиною, смородиною, агрусом та іншими культурами. Варто зазначити, що реальна ситуація на цьому ринку відрізняється від даних офіційної статистики, адже асортимент вирощуваних ягід ширший, а обсяги їх виробництва більші. В останні роки в Україні стабільно виробляється в межах 130-135 тис. тонн ягід. У загальній структурі виробництва плодово-ягідних культур ягоди займають близько 6%. Лідуючими культурами серед ягід залишаються суниця та полуниця, на які припадає практично половина всього врожаю. Хоча промисловими підприємствами виробляється лише 10-15% ягід в Україні, товарна структура їх виробництва майже повністю повторює загальну. Площі під ягідними культурами в Україні стабільні (в межах 20 тис. га), здебільшого вони використовуються для вирощування суниця, малини і смородини. Середня урожайність ягід становить понад 60 ц/га. Традиційно найбільше ягід

вирощується у 5 областях України – Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській і Київській [3].

Головною особливістю українського ягідництва є те, що лівова частка ягід виробляється господарствами населення. Але традиційний спосіб виробництва ягід, як спосіб додаткового заробітку сільського населення на стан галузі впливає не кращим чином. Дрібні товаровиробники не можуть забезпечити достатній рівень якості, не занурюються в розуміння собівартості, не інвестують в нові сорти та технології. Ціноутворення на такому ринку відповідне: стихійне, яке не підпорядковується правилам, що діють у бізнесі. Відтак професійні виробники, виробляючи ягоди більш високої якості, з дотриманням усіх правил якісної логістики (охолодження, холодний логістичний ланцюг, правильне зберігання та упаковка), не можуть конкурувати з дрібними товаровиробниками за ціною. Саме ціна, поки що, залишається вирішальною для більшості українських покупців.

За останні три роки виробники України суттєво наростили обсяги експорту ягід. Втім, причина такої тенденції аж ніяк не у зміцненні міжнародного іміджу українських виробників чи покращенні якості нашої продукції. В умовах зміни цінних пропорцій, коли на фоні девальвації гривні українська робоча сила суттєво подешевшала у валютному еквіваленті, виробництво ягід в Україні стало більш привабливим за ціною та дозволило збільшити обсяги експорту.

Експорт та імпорт Україною ягідних культур має свої особливості. Обсяги торгівлі свіжими ягодами зовсім незначні, набагато більше ягід продається у замороженому вигляді. У 2016 році були зафіксовані найбільші обсяги експорту як свіжих, так і заморожених ягід за останній період. Україна експортувала майже 6 тис. тонн свіжих ягід на суму 8,8 млн дол. США. За рахунок постачання на зовнішні ринки заморожених ягід наші експортери отримали більше 40 млн дол. США [2]. Домінуючою ягідною культурою у світі залишається полуниця. Обсяги її виробництва становлять близько 8 млн тонн на рік. Річні урожаї малини, смородини, чорниці (лохини) та журавлини перевищують 500 тис. тонн. Полуниця вирощується у понад 70 країнах, малину виробляють більше 40 країн, виробництво смородини здійснюють більше 30 країн, а найбільші площі чорниці та лохини знаходяться в країнах Північної Америки і Європейського Союзу [3]. Україна належить до основних світових виробників малини та смородини. В Україні ринок ягідних культур ще остаточно не сформований, однак багато в чому відображає глобальні тенденції. Абсолютна більшість отриманого урожаю споживається домогосподарствами або реалізується підприємствами відразу з поля чи на продовольчих ринках. Втрата російського ринку змусила вітчизняних експортерів переорієнтуватись на європейських споживачів. Разом з тим існують причини, що стримують розвиток нашого внутрішнього ринку і, як наслідок, експортного потенціалу. Через відсутність кооперації багато дрібних виробників не здатні запропонувати необхідні обсяги товарної продукції. Виробництво ягід має бути зосереджено на відносно невеликій території, де зосереджено декілька виробників, які б у сукупності могли б забезпечити широкий асортимент, товарні

об'єми продукції та її високу якість. Кооперативні відносини слід розвивати і між виробниками товарних ягід і удосконалення системи взаємовідносин між торгівлею та переробними підприємствами і ринками.

Крім того, відзначається суттєва нестача потужностей для переробки (заморозки) продукції, що дало б виробникам змогу розширити товарний асортимент та подовжити термін свого перебування на ринку.

При виробництві ягід важливим для формування товарних партій та підготовки до відвантаження - мати власні холодильні потужності, які знаходяться неподалік від поля. За оцінками експертів та операторів наявного ягідного ринку – успіх виробника залежить від того, щоб він контролював увесь ланцюг виробництва та просування ягід до споживача, від посадки рослини до високоякісного свіжого продукту у супермаркеті.

Література

1. Ю. Рацбуржинська Украинские ягоды: перспективы, преимущества и проблемы отрясли/ Ю Рцбуржинская// Ягодник. – 2018. - №1. – С.5-13.
2. Статистична інформація / Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
3. Ринок ягідних культур в Україні та світі//<http://ukrsadprom.org/blog/rynok-yagidnyh-kultur-v-ukrayini-ta-sviti/>

Дюдяєва О.А., старший викладач,
Леженко Д.В., магістр
ДВНЗ «Херсонський державний
аграрний університет»

ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ ОРГАНІЧНИХ АГРОКЛАСТЕРІВ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Сучасний продовольчий ринок характеризується зростанням попиту на органічну продукцію. Така ситуація пояснюється підвищенням екологічної свідомості населення. Разом з тим, за наявності динаміки зростання зовнішнього та внутрішнього попиту, визначення розвитку агропромислового виробництва як одного з пріоритетних, ринок органічної продукції в Україні розвивається ще досить повільно.

Наявна кількість операторів цього сегменту ринку не в змозі забезпечити потреби споживачів. При цьому продукція, яка вирощується приватними домогосподарствами за принципами органічного виробництва, не потрапляє до

споживачів через відсутність належної інфраструктури та дієвих механізмів функціонування цього сегменту ринку.

Належною європейською та світовою практикою доведено, що вирішення цієї проблеми можливо через створення регіональних органічних сільськогосподарських кластерів. Кластери можуть оживити регіони і зробити бізнес сильнішим, так як саме кластери є тією рушійною силою, яка в багатьох країнах світу вже давно обрана, як модель саме конкурентоспроможності регіону і його посилення як на місцевому так і міжнародному рівні [1].

У сучасному науковому розумінні існує декілька визначень кластеру, які здебільшого доповнюють одне одного. Зокрема: кластер – це географічна концентрація подібних, суміжних або додаткових підприємств з активними каналами для бізнес-транзакцій, комунікацій та діалогу, що поділяють спеціалізовану інфраструктуру, робочі ринки та послуги і мають спільні можливості або загрози.

«Кластеризація» агросфери в ЄС відбувається через реалізацію низки інструментів підтримки від ЄС та програм. Однією з таких програм для розвитку кластерів є програма COSME. Це одна з ключових програм Євросоюзу з бюджетом 2,3 млрд. євро, яка розрахована на період 2014-2020 рр. та спрямована на створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ). Приєднання України до COSME дозволить залучити до 900 млн. євро у вигляді грантів на фінансування проектів, які підтримують експортну та інноваційну діяльність МСБ. Програма COSME – це перш за все програма про можливості вітчизняних підприємців щодо виходу на зовнішні ринки та отримання нових навичок, знань тощо. У розрізі даної програми є конкретні конкурси, які дозволяють отримати ці можливості, скористатися ними і, в тому числі, для представників кластерних організацій. Але, поки що доступні лише деякі компоненти програми, адже вітчизняна фінансова система має бути на всі 100% гармонізована з фінансовим простором ЄС. Окрім того, має бути досконала інфраструктура для того, щоб ці фінансові ресурси потім передавати до кінцевих бенефіціарів, представників малого та середнього підприємництва.

Ще один корисний інструмент для українських кластерів – Європейська платформа колаборації кластерів (European Cluster Collaboration Platform). Це електронний інформаційний ресурс, який дозволяє контактувати між собою представникам кластерів з усієї Європи і партнерів Європейського Союзу.

Реформа децентралізації в Україні та процес формування нових територіальних громад сприяє створенню необхідних умов для створення кластерів. За допомогою цієї реформи формуються нові ОТГ, з яких 60% ПДВ надходить до місцевого бюджету. Відповідно адміністрація місцевого рівня має бути максимально зацікавлена, щоб бізнес зростав, бо така модель є рушійною силою для розвитку кластерів та інноваційних підприємств, а об'єднані територіальні громади є запорукою зростання конкурентоспроможності регіонів.

Децентралізація наближає Україну до розвинутих європейських країн. Прикладом може бути Німеччина, де всі питання вирішуються на локальному

або регіональному рівні. Принцип субсидіарності, де будь-яку проблему треба спочатку спробувати вирішити на місцевому рівні, якщо це можливо, і тільки лише, коли це неможливо, має втручатись більш високий рівень управління держави. Така модель взаємовідносин працює вже протягом 60-ти років.

Майже всі країни ЄС застосовують кластерну модель для розвитку конкурентоспроможності територій, де бізнес тісно співпрацює між собою та з місцевими органами влади, науковими інституціями. Окремі регіони в країнах ЄС дуже конкурентоспроможні, тому що вони виявили свої сильні сторони та працюють над їх розвитком. Україна також має шанс піти таким шляхом, адже процес децентралізації та вибори в ОТГ є добрим початком для заснування кластерів.

Необхідно зазначити, що кластери можуть поєднувати різні галузі, сфери, рівні в ланцюгу доданої вартості. Вони розвиваються за рахунок доданої вартості учасникам кластеру і не залежать від підтримки держави. Кластерні утворення мінімізують ризики, збільшують прибутковність учасників кластеру, і, в тому числі, сприяють інноваційному розвитку підприємств, підвищенню їх конкурентоспроможності [2]. Для України та Херсонщини, зокрема, створення кластерів – це ще й можливість конкурувати з великим агрохолдингом.

Сьогодні Херсонщина відома своїми зерновими, овочевими та баштанними культурами: томатами, кавунами, соняшниками, є лідером по виробництву плодоовочевої продукції в Україні та експорту органічної продукції [3]. Це і є та точка росту та концентрація бізнесу, яка, за Майклом Портером, називається кластером.

Певні напрацювання в Херсонській області вже існують, правда вони відносяться до транспортної галузі. Так, унікальним експериментом став досвід створення та діяльності транспортно-туристичного кластеру «Південні ворота України», який став складовою частиною Стратегії розвитку Херсонської області до 2015 року [4].

Незважаючи на проблеми й труднощі, які переживає Україна в останні роки, процес кластеризації проходить досить динамічно, що дає надію на успіх. Провідні економісти аналізуючи процес кластеризації в Україні за останнє десятиріччя відзначають, що слід враховувати, що цей важливий компонент соціально-економічного розвитку країни відбувається за рамками Державного бюджету [5]. У той же час світова практика свідчить про те, що державна підтримка кластерних ініціатив, особливо на стартовому етапі формування кластерів, дає великий економічний ефект і швидко окупність державних витрат.

Можна стверджувати, що при підтримці влади і належному фінансовому забезпеченні розвиток кластерів в Україні набуде нового прискорення. Крім того, серед регіонів, що змогли б досягти успіхів у формуванні кластерних об'єднань, однозначно розглядається й Херсонська область.

Література

1. Організаційно-економічні аспекти сталого розвитку агропромислового комплексу та сільських територій: монографія / Брюховецького І.М., Жмайлова В.М., Маслака О.М. Суми, 2015. 322 с.
2. Маслак О.М., Гужвенко С.М. Створення регіональних органічних сільськогосподарських кластерів в Україні. Інфраструктура ринку Випуск 6. 2017. С.63-67.
3. Органік в Україні. – URL: <http://organic.com.ua>.
4. Кирилов Ю.Є. Кластери як інструмент підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації. Ефективна економіка. № 12. 2013.
5. Борисова І.С. Організація агропромислової кластеризації виробництв і територій. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. 2011. №1. С.45-52.

Євтушенко О. Т.

доцент кафедри екології та сталого розвитку
імені професора Ю.В. Пилипенка
кандидат сільськогосподарських наук

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Романов П. С.

здобувач вищої освіти

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ВРОЖАЙ ГАРБУЗА МУСКАТНОГО ТА ЙОГО СТРУКТУРУ

Завдання стабілізації врожаїв гарбуза мускатного у степовій зоні України повинна вирішуватися за рахунок вирощування більш адаптованих до умов зони сортів. Передусім сорти гарбуза мускатного для незрошуваних умов повинні вирізнятися високою посухостійкістю, пластичністю, доброю реакцією на добрива, здатністю до ефективного використання вологозапасів.

Величина врожаю гарбуза залежить і від правильного вибору раціональної схеми сівби та площі живлення рослин. За умов оптимальної сівби відкривається можливість для механічних процесів вирощування культури, а площі живлення – більш рівномірного використання сонячної енергії, поживних речовин з ґрунту, ефективної протидії бур'янам.

У численних літературних джерелах показано, що різні сорти рослин, мірою генетичних детермінованих ознак і властивостей, здатні неоднаково поглинати й використовувати елементи живлення добрив і ґрунту.

У зв'язку зі зменшенням антропогенного навантаження на ґрунт і рослини з метою отримання екологічно безпечної продукції, вкрай необхідним

було встановлювати оптимальні дози мінеральних добрив для вирощування гарбуза мускатного. Тому важливим у вивченні впливу екологічних методів на формування врожаю плодів гарбуза мало бути дослідження реакції рослин на відсутність у посівах додаткового мінерального живлення. За таких умов, відповідно до теорії екологічного землеробства, основними джерелами живлення для рослин є природні можливості агроєкосистеми. Саме тому вивчали неудобрений варіант та дозу удобрення $N_{60}P_{90}K_{60}$ врозкид як рекомендовану для гарбуза на півдні України. Але розподіл добрив поверхнею ґрунту призводить нерівномірне їх розміщення в орному шарі ґрунту.

Сорт є одним з провідних факторів підвищення врожайності гарбуза мускатного, на частку якого припадає понад 20% його приросту. Той чи інший рівень урожайності формується в процесі взаємодії генотипу з умовами середовища (у нашому випадку – поживним режимом ґрунту), характер якого у богарних умовах степового регіону не дозволяє реалізувати потенційні можливості районованого асортименту у зв'язку з низьким адаптаційним потенціалом останнього.

На сьогоднішній день, коли в сільському господарстві досягнуто високого рівня потенційної продуктивності, велику роль у підвищенні реальної врожайності відіграє пристосованість сортів до посушливих умов степу України. Добір на комплексну стійкість сортів гарбуза мускатного до несприятливих умов зовнішнього середовища буде сприяти вирішенню такої актуальної проблеми сільськогосподарського виробництва, як зменшення різких коливань урожайності його плодів в основних районах вирощування.

Отже, внесення мінеральних добрив та площі живлення позитивно впливало на формування кількості плодів на рослині та їх середню масу. Максимальною продуктивність рослини гарбуза мускатного була на площі живлення 5 м^2 . Щодо удобрення, то слід зазначити, що доза $N_{60}P_{90}K_{60}$, внесена врозкид і вдвічі зменшена, але внесена локально, були близькими між собою за значеннями показників структури врожаю.

Камінська М. О.

старший викладач кафедри іноземних мов
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин функціонування сільського господарства оптимальне формування і використання фінансових ресурсів неможливе без організації раціональної системи управління. Від того, наскільки ефективно вони трансформуються в матеріальні та трудові ресурси,

залежить фінансовий стан сільськогосподарського підприємства й перспективи його стратегічного розвитку.

Фінансовий стан підприємства – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності [1].

У найконцентрованішому вигляді фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків із постачальниками, працівниками, кредиторами та державою.

Оцінка фінансового стану дає можливість керівництву підприємства спрогнозувати, спланувати роботу таким чином, щоб досягти максимальних результатів. Метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи сільськогосподарського підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами. Оцінка стану управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств дала можливість встановити, що удосконалення потребують: система кредитування сільськогосподарських підприємств та механізм державної фінансової підтримки; організація управління власним капіталом та податкова політика; система лізингу та інші елементи фінансового механізму.

Фінансовий стан аграрного підприємства залежить від результатів його виробничої комерційної і фінансової діяльності, тобто чим вищими є показники виробництва і реалізації продукції робіт та послуг, тим нижча їх собівартість, якщо вища рентабельність і вищий прибуток, то фінансовий стан аграрного підприємства є кращим, і навпаки [2]. Фінансова стійкість є віддзеркаленням стабільного перевищення доходів над витратами, дає змогу вільно маневрувати грошовими коштами сільськогосподарських підприємств і шляхом ефективного їх використання сприяє безперебійному процесу фінансово-господарській діяльності. Унаслідок чого забезпечуються платоспроможність сільськогосподарських підприємств і можливість залучення ними кредитів. Відповідно, сутність фінансової стійкості – це стабільна наявність фінансових ресурсів, що дає змогу забезпечувати платоспроможність сільськогосподарських підприємств, її кредитоспроможність і здійснювати розширене відтворення на основі оптимального формування і збалансованого поєднання власних і позикових фінансових ресурсів. Унаслідок цього змістовний аспект фінансового стану сільськогосподарських підприємств відображає результат фінансових відносин з формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, що характеризує ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість і результативність діяльності сільськогосподарських підприємств на конкретну дату.

Встановлено, що для покращення фінансового стану досліджуваного сільськогосподарського підприємства слід поповнити джерела власних коштів, здійснити пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу,

яке забезпечує рентабельність власного капіталу, поступово погашати попередні борги, підвищувати коефіцієнти оборотності [3].

Збільшення обсягу грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду, продажу деяких застарілих основних фондів. Таким чином, для успішного розв'язання нагальних проблем фінансового управління сільськогосподарських підприємств необхідна концентрація зусиль як державних органів управління, так і внутрішнього управлінського персоналу кожного підприємства. Результатом такої спільної роботи має стати ефективний механізм управління власними фінансовими ресурсами при раціональній державній підтримці та при умові створення сприятливих передумов залучення зовнішніх коштів.

Література

1. Економічний аналіз: навч. посібн. для студ. вищих навч. закладів спеціальності 7.050.106 «Облік і аудит» / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП Рута, 2003. – 680 с.
2. Мішина С. В. Аналіз у галузях виробництва та послуг: навчальний посібник / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. – 240 с.
3. Жидяк О. Р. Фінансовий стан та вдосконалення контролю за фінансовими показниками аграрного підприємства / О. Р. Жидяк // Вісник Таврійського державного аграрного університету. – 2011. – № 10. – С. 138–142.
4. Демченко О. В. Фінанове оздоровлення сільськогосподарських підприємств / О. В. Демченко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 2 [40]. – С. 289–298
5. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

Ковтун В. А.

к.с.-г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Пріоритетними видами діяльності в Україні є виробництво продуктів харчування та сировини для них. Україна має унікальний агропромисловий потенціал, здійснюється стрімке зростання капіталізації сільського господарства, посилюється інноваційність та конкурентоспроможність його розвитку. Великотоварні аграрні виробники мають експортну орієнтацію виробництва продовольства. Формування ринку аграрної продукції та його розвиток супроводжують значні організаційно-економічні, виробничо-технологічні,

екологічні проблеми, які потребують свого вирішення як на рівні держави, так і на рівні регіонів.

Ринок аграрної продукції та продуктів її переробки є складно організованим, динамічним та мінливим виробничо-економічним та соціально-екологічним регіональним утворенням. Структура та розвиток аграрного ринку залежать від концентрації та обсягів виробництва аграрної продукції, його динаміки та стійкості, інвестиційної привабливості, інфраструктури, кон'юнктури, стратегії управління, логістики тощо. Організаційно-економічний механізм лежить в основі системи формування ринку аграрної продукції на всіх рівнях його розвитку: національному, регіональному та місцевому [1].

При обґрунтуванні організаційно-економічного механізму функціонування ринку аграрної продукції враховується їх сутність, властивості та функції. Сутність організаційного механізму - організація виробництва аграрної продукції. Властивості цього механізму виражаються в здійсненні: виробництва аграрної продукції для задоволення попиту; обміні і розподілу аграрної продукції по різних каналах реалізації; виробництві аграрної продукції та продуктів її переробки для внутрішнього споживання та експорту. Функції його полягають у забезпеченні: виробництва якісної продукції; концентрації та розмірів виробництва; ефективного використанні земельних ресурсів, тваринницьких приміщень, трудових ресурсів та фондів.

Сутність економічного механізму функціонування ринку аграрної продукції - економічне погодження інтересів при міжгалузевому обміні. Властивості його виражені в здатності здійснювати: орієнтування виробництва аграрної продукції для задоволення попиту і пропозиції; збалансовувати інтереси учасників міжгалузевого обміну та експорту; підвищення якості продукції і конкурентоспроможності галузі рослинництва та тваринництва. Функції зобов'язують забезпечити: балансу попиту і пропозиції; ціноутворення; вирівнювання економічних умов діяльності учасників ринку аграрної продукції; скорочення витрат виробництва [2].

Цього можна досягти: при забезпеченні відповідності розміщення та структури виробництва згідно зональним умовам спеціалізації; при окупності витрат і рентабельності аграрного виробництва; при матеріальному стимулювання товаровиробників та вільному доступу до ринку; при простоті та економічності управління механізмом, державний протекціонізм, доступність інформації про стан ринку та державної аграрної політики.

Для підвищення продуктивності рослин та тварин необхідно здійснювати постійне сорто- та пороодооновлення, адаптація сортів, гібридів та пород до умов вирощування й утримання, удосконалення агротехнічних прийомів та способів догляду і утримання тварин. Для рослинницької продукції важливо вчасно враховувати культивацийні особливості обробітку ґрунту, програмовані посіви, боротьбу з бур'янами, застосування добрив із урахуванням їх системи у конкретній сівозміні, інших складових екологічно-орієнтованих технологій. В галузі тваринництва поліпшувати умови утримання тварин: при зведенні птахо

комплексів врахувати найважливішими критерії - тип захисту несучих конструкцій від впливу агресивного середовища, види полімерних покриттів стін і стелі, грамотне облаштування кліматичного і технологічного устаткування, колір внутрішньої поверхні будівлі тощо; при будівництві МТФ - конструктив будівлі повинен забезпечувати достатню вентиляцію, правильне облаштування прорізів в покрівлі для природного освітлення, детальну прив'язку технології догляду за ВРХ тощо [3].

Показниками раціонального розміщення виробництва та ефективності функціонування ринку аграрної продукції включають показники ефективності виробництва, переробки, реалізації цієї продукції. До них належать показники продуктивності рослин та праці; технологічні витрати на одиницю площі та одиницю продукції; фондвіддача, матеріалоємність продукції; рентабельності основних засобів та реалізації продукції; норма прибутку та показники виходу муки, олії, білку тощо у процентному відношенні до маси сировини. При здійсненні агропідприємствами експортних операцій важливе значення має стандартизація продукції та структурованість зовнішніх поставок, виважена митна політика, зменшення транспортних витрат, мінімізації ризиків цих операцій, організація власних сертифікованих лабораторій по визначенню якості продукції на базі стандартів ISO.

В організаційно-економічному механізмі формування структури та розвитку ринку аграрної продукції державне регулювання та підтримка через товарні інтервенції, цінову, податкову та митну політику є ключовою умовою. Необхідне створення: системи контролю та екологічно орієнтованого виробництва агропродукції, сертифікованих лабораторій та системи управління якістю продукції: організації моніторингу ринку [2].

Література

1. Савощенко А.С. Інфраструктура товарного ринку / А.С.Савощенко // Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. - С.42-431.
2. Бритвенко А.С. Регіональні аспекти виробництва олії в Україні та її експорт / А.С. Бритвенко // Ключові въпроси в съвременната наука – 2013: матер. за 9-а Международна научна практична конференция (София, 17-25 април 2013 г.). Том 7. Икономики. – София. «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2013. – С. 60-62.
3. <https://rautagroup.com/uk/apk-drajver-zrostannya-budivelnogo-biznesu/>

Коробка С. В.

доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент
Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Мале підприємництво на сільських територіях відіграє значну роль в економіці України, оскільки його розвиток сприяє економічному зростанню добробуту сільських жителів, прискоренню науково-технічного прогресу, сприяє насиченню територіальних ринків необхідними товарами і послугами, забезпечує зайнятість вивільнених трудових ресурсів.

Згідно статистичних даних у сфері малого підприємництва в Україні в 2017 році функціонувало 331813 малих підприємств, та 1630571 фізичних осіб підприємців, де працює 55,7% усіх офіційно зайнятих найманих працівників. Проте, в динаміці (2010 – 2017 р.р.) спостерігається коливання кількості малих підприємств, аналогічна ситуація спостерігається і на сільських територіях, оскільки вони є більш чутливими до кон'юнктурних змін ринкової економіки. Сільські території у соціально-економічній сфері займають особливо важливе місце. Згідно статистичних даних тут проживає третина населення нашої країни і припадає 90% її площі, 41,6 млн. га сільськогосподарських угідь. Саме, тому одним з основних пріоритетів державної політики України є розвиток сільських територій, а також розвиток малого підприємництва на них.

Аналіз малого підприємництва, за видами економічної діяльності, показав, що пріоритетними і надалі залишаються оптова і роздрібна торгівля, сфера послуг, частка яких складає 48,3%. Значно меншу питому вагу займає промисловість (що є очевидним), сільське господарство і будівництво.

Згідно експертних оцінок УСПП у 2017 році у секторі малого підприємництва відбулося скорочення зайнятих на 9%. Все більшого характеру набуває трудова міграція українських спеціалістів за кордон (а саме до Польщі, Німеччини, країн Балтії). Також, варто говорити про появу такого явища, як “бізнес-міграція”, оскільки наші підприємці отримують там більш сприятливі умови ніж у власній державі (низький кредитний процент, відсутність фіскального тиску, перевірок та високі штрафи.)

Наведені вище дані дають можливість говорити, про відсутність дієвих механізмів підтримки малого підприємництва на сільських територіях. У країнах з ринковою економікою сутність державної підтримки малого підприємництва зводиться до розробки конкретних заходів у трьох аспектах діяльності, а саме консультативний супровід створення та функціонування підприємства на початковому етапі їх існування; надання певної фінансової підтримки вперше

створеній структурі або надання певних пільг; надання технологічної допомоги малопотужним у фінансовому відношенні підприємницьким структурам.

Проте, однією з головних проблеми, які сповільнюють розвиток малого підприємництва на сільських територіях, є недостатня фінансова підтримка на регіональному та загальнодержавному рівні. Передумовою подальшого успішного розвитку малого підприємництва на сільських територіях є стабільне і всебічне державне регулювання. На сьогоднішній день немає єдиного алгоритму державного втручання у сферу здійснення підприємницької діяльності. Кожна держава у відповідності до соціально-економічних умов розвитку, встановлює державні пріоритети та загально державного розвитку.

Мале підприємництва на сільських територіях розвивається під впливом зовнішніх учасників процесу: держави, органів місцевого самоврядування, конкурентів. У реформуванні економіки малі підприємства на сільських територіях взяли на себе роль творця підґрунтя для створення нової системи господарювання. Створення малих підприємств на сільських територіях дозволяє вирішувати низку організаційно-економічних завдань, а саме: відмова від централізованого управління через його неефективність; створення умов для скорочення чисельності працюючих внаслідок ліквідації неефективних підрозділів; здійснення раціональних перетворень для подальшого розвитку певної сфери усього регіону.

Державне регулювання та підтримка розвитку малого підприємництва на сільських територіях в Україні має включати систему нормативно-правових, економічних і організаційних заходів, які сприятимуть підвищенню рівня життя населення на сільських територіях, підвищення ефективності ведення господарської діяльності та раціональне використання наявних ресурсів.

Отже, подальший розвиток сільських територій України залежить від того, як спрацює у цьому відношенні держава, громада та сільський мешканець. Причинами, що сповільнюють розвиток сільських територій є відсутність реалізації людського капіталу на сільських територіях, а також фінансової підтримки. Також, необхідно розробити єдиний правовий простір, в межах якого може бути реалізоване соціальне партнерство всіх членів суспільства заради спільної мети – розвитку та процвітання не окремої групи населення, а всього населення нашої багатой країни.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні регіональних особливостей державної підтримки малого підприємництва на сільських територіях.

Література

1. Збарський В. Соціальна інфраструктура села як фактор відтворення робочої сили /В. Збарський // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2010. – Вип. 154. – Ч.1. – С. 152-160.

2. Коробка С.В. Державна підтримка малого підприємництва на сільських територіях / С.В. Коробка / Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, 2018, – т 20, – № 86 – С. 3-7.
3. Липчук В.В. Розвиток малого підприємництва в сільському господарстві: Монографія / В.В. Липчук, С.В. Коробка. – Львів, Сполом, – 2011 – 227с.
4. Малік Й. Сталий розвиток сільських територій на засадах регіонального природокористування та еколого-безпечного агропромислового виробництва / М.Й. Мельник, М.А. Хвесик // Економіка АПК. – 2010. – №5. – С. 3-12.
5. Міністерство аграрної політики та продовольства України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.

Макуха О. В.

к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
м. Херсон

ВИРОЩУВАННЯ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНО ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМ СУЧАСНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Фенхель звичайний (*Foeniculum vulgare Mill.*) належить до перспективних високорентабельних культур значного потенціалу прибутковості та широкого спектру напрямів використання. Він знаходить застосування в офіційній та народній медицині, кулінарії, харчовій, фармацевтичній, парфумерно-косметичній та інших галузях промисловості, у ветеринарії, тваринництві. Корисними властивостями володіють всі органи рослини та її похідні: листя, стебла, корені, насіння, ефірна, жирна олії, анетол, фенхон [1, 2].

Україна забезпечує себе лікарською рослинною сировиною лише на 15-25%, тому збут на неї гарантований, а ціни порівняно високі. Господарства вирощують, заготовляють та продають фармакологічним підприємствам біля тисячі тон лікарських трав на рік, що на порядок менше попереднього рівня заготівель. У найближчий час особливої конкуренції у вирощуванні лікарських трав, у тому числі фенхелю, спостерігатись не буде [3].

Завдяки високому вмісту анетолу, ефірної та жирної олій фенхель звичайний високо котується на ринку ефірних рослин як незамінна сировина для виробництва парфумів, мила, лікарських препаратів та ін. На сучасному етапі обмежений асортимент ефірних олій, що виробляються в Україні, не задовольняє потреб переробної промисловості. Попит на олії з високим вмістом окремих

компонентів (цитраля, еугенолу, анетолу) зростає з кожним роком, на придбання їх за кордоном витрачаються значні кошти [4].

Традиційно фенхель культивують у помірних за кліматом західних областях України. Необхідність розширення традиційних меж його вирощування та інтродукції до нових регіонів зумовлена зростанням попиту на сировину у зв'язку з виробництвом вітчизняних лікарських препаратів, косметичних засобів, популярністю культури в кулінарії та народній медицині. Впровадження фенхелю в культуру на півдні України неможливе без аналізу економічних переваг, перспектив та можливих ризиків.

Економічна ефективність вирощування фенхелю зумовлена такими факторами:

- високі закупівельні ціни;
- постійний дефіцит сировини, пов'язаний з незначними обсягами її виробництва та локальним розміщенням посівних площ;
- стабільний попит на внутрішньому та зовнішньому ринку;
- зростання популярності та цінності продукції природного походження, її здатність тривалий час зберігати товарний вигляд та якість;
- можливість охопити одночасно декілька сегментів ринку за рахунок багатоцільового використання насіння фенхелю в якості сировини для різних галузей промисловості.

Вищевказані фактори є запорукою успішного позиціонування продукції на внутрішньому ринку, залучення додаткових каналів збуту за рахунок експорту продукції до країн Європи та Азії.

Технологія вирощування фенхелю загальноприйнята в агротехнічному відношенні, не є винятком з технологій вирощування інших сільськогосподарських культур. Посіви розміщують у звичайній польовій сівозміні, використовують серійну техніку, наявну в кожному господарстві, добрива застосовують диференційовано з урахуванням вмісту елементів живлення в ґрунті та їх виносу культурою. Рівень рентабельності при вирощуванні фенхелю в господарствах складає 100-150%, що дозволяє ефективно використовувати виробничі площі, суттєво підвищити віддачу вкладених грошових та матеріальних ресурсів.

Фенхель звичайний – високоприбуткова, але все ж таки нова для регіону культура, тому при плануванні його вирощування господарствам необхідно завчасно укладати угоди з переробними підприємствами, розробляти маркетингову стратегію реалізації продукції.

Отже, фенхель не належить до культур масового виробництва, але його вирощування навіть на невеликих площах дозволить суттєво покращити показники виробничої діяльності та стане запорукою сталого функціонування господарств різних форм власності, особливо фермерських, які тяжіють до виробництва екологічно чистої продукції. Вирощування фенхелю звичайного є одним з перспективних, економічно обґрунтованих напрямів розвитку сучасного

аграрного бізнесу, важливою умовою стабільного забезпечення сировиною переробної промисловості країни.

Література

1. Bown D. Encyclopedia of herbs & their uses / D. Bown. – London: Dorling Kindersley, 1995. – P. 22-383.
2. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур / В.В. Лихочвор. – [2-е вид., виправ.]. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – С. 626-628.
3. Лікарське рослинництво: навч. посіб. / М.І. Бахмат, О.В. Кващук, В.Я. Хоміна, В.М. Комарніцький. – Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2011. – С. 8-63.
2. Эфирномасличные и лекарственные растения, интродуцированные в Херсонской области (эколого-биологические особенности и хозяйственно-ценные признаки) / Работягов В.Д., Свиденко Л.В., Дервянко В.Н., Бойко М.Ф. – Херсон: Айлант, 2003. – С. 50-82, 190-191.

Морозов В.В., к.с.-г.н., професор,
Морозов О.В., д.с.-г.н., професор,
Кабаченко А.І., аспірант,
Романча А.С., аспірант,

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції пов'язане зі створенням умов для максимального використання агроресурсного потенціалу території. Природно – кліматичні умови Херсонської області є сприятливими для вирощування багатьох сільськогосподарських культур, але можливість ефективного використання агроресурсного потенціалу лімітується рівнем природного вологозабезпечення. Тому стале ведення землеробства у Херсонській області неможливе без проведення заходів зі штучного регулювання водного режиму ґрунтів – зрошення.

Необхідність вирішення проблем розвитку зрошення значно актуалізується через зміни регіонального клімату, прояви яких підтверджуються даними про збільшення суми активних температур за вегетаційний період та середньорічної температури. Регіональні зміни клімату зумовили зростання посушливості клімату внаслідок дефіциту вологозабезпечення. В Херсонській області посушливими стали 8 років із 10.

Проблема відновлення та розвитку зрошення в Херсонській області повинна носити комплексний характер, повинна бути взаємопов'язана з основами аграрної політики держави та політики розвитку сільських територій. Зрошення в забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку регіону має базуватись на наступних положеннях:

- удосконалення економічного механізму стимулювання сільгосптоваровиробників за ефективне використання зрошувальних систем, збереження та охорону родючості зрошуваних ґрунтів, відносин власності та організаційних форм господарювання на зрошуваних землях;
- підвищення ролі земле- і водокористовачів в управлінні зрошенням (асоціації водокористувачів);
- забезпечення технологічної цілісності зрошувальних систем, модернізація та реконструкція зрошувальних систем, впровадження заходів з підвищення надійності та зниження енергоємності зрошувальних систем;
- удосконалення управління водоподачею (організація водообліку на зрошувальних системах, впровадження ресурсозберігаючих, ґрунтозахисних, екологічно безпечних режимів зрошення) та водовідведенням;
- удосконалення системи інформаційного забезпечення зрошення, шляхом суміщення наявної гідрогеолого-меліоративної, агрохімічної, екологічної інформації;
- організація та впровадження меліоративних заходів (науково-обґрунтована структура сівозмін, хімічна меліорація земель та якості поливних вод, виведення деградованих та малопродуктивних земель зі зрошення);
- наукове забезпечення, впровадження інновацій, організацію системи дорадництва та консультування;
- кадрове забезпечення.

Література

1. Ромащенко М.І., Балюк С.А. Зрошення земель в Україні. Стан та шляхи поліпшення. – К.: Видавництво «Світ», 2000. – 114 с.
2. Ромащенко М.І. Наукові засади розвитку зрошення земель в Україні. – К.: Аграр. наука, 2012. – 28 с.
3. Балюк С.А., Ромащенко М.І. Наукові аспекти сталого розвитку зрошення земель в Україні. – К.: ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.М. Соколовського» УААН, Інститут гідротехніки і меліорації УААН, 2006. – 32 с.
4. Концепція відновлення та розвитку зрошення в південному регіоні України – К.: ЦП «Компринт», 2014 – 28 с.

Морозов О. В., д.с.-г.н., професор,
Ісаченко С. О., аспірант,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

РОЛЬ ГРУНТОЗАХИСНИХ СИСТЕМ ОБРОБІВТКУ ГРУНТУ (NO-TILL) У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Останнім часом аграрний сектор набуває особливо важливого значення зі стабілізації та розвитку економіки України. Але традиційні методи ведення сільськогосподарського виробництва, використання морально- і фізично зношеної техніки та обладнання, застарілих високовитратних й енергомістких агротехнологій не можуть забезпечити конкурування підприємств на мікро- та макрорівнях.

Наявний природно-ресурсний потенціал України дозволяє значно збільшити ефективність та конкурентоздатність виробництва. Однак вітчизняному виробництву бракує інноваційної технікотехнологічної модернізації. Інновації в АПК є найважливішим фактором інтенсифікації виробництва, збільшення конкурентоспроможності та економічної ефективності. Тому перед вітчизняним сільськогосподарським виробництвом стоїть важливе і необхідне завдання – перехід до інноваційної моделі розвитку, що відповідає сучасним тенденціям світового виробництва.

В умовах глобалізації і інтеграції України до світових продовольчих ринків відбувається зростання конкуренції, це змушує вітчизняних агровиробників зберегти та збільшити конкурентні переваги власного виробництва сільськогосподарської продукції, що можливо досягти шляхом запровадження і адаптування інноваційних технологій, постійного пошуку і реалізації ефективних управлінських рішень. Подальша інтенсифікація сільськогосподарського виробництва повинна відбуватися шляхом ефективного використання і збереження наявних виробничих ресурсів.

За останні роки спостерігається постійне збільшення виробничих витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, що в свою чергу призводить до зниження економічної ефективності виробництва. Це відбувається через використання ресурсоемних багатоопераційних технологій вирощування сільськогосподарських культур, знецінення національної валюти, незадовільний стан економіки країни, ріст цін на виробничі ресурси, диспаритет цін на реалізацію виробленої продукції.

Як свідчить світовий досвід, вирішенням існуючих проблем сільськогосподарського господарства є перехід на ресурсозберігаюче виробництво, зокрема технологій – Mini-till, No-till, Strip-till.

За визначенням FAO, ресурсозберігаюче землеробство – це підхід до управління агроecosystemами, націлений на ріст і підтримку продуктивності, збільшення прибутку та продовольчої безпеки при збереженні і покращенні

стану ресурсного потенціалу і навколишнього середовища. Ресурсозберігаючі технології землеробства характеризуються трьома основними принципами: 1) мінімальне механічне порушення ґрунтового шару; 2) постійна наявність органічного покривного шару ґрунту; 3) диверсифікація культур, що вирощуються в певній послідовності та/або одночасно. Механічне втручання в ґрунтовий шар мінімізується або ж виключається зовсім, а зовнішні ресурси, такі як агрохімікати і добрива, вносяться в оптимально необхідних кількостях, і відповідним способом аби не порушити біологічні процеси.

Освоєння та запровадження інноваційних технологій потребує всебічного вивчення особливостей технології, зміни переліку агротехнологічних операцій, модернізації засобів виробництва, удосконалення виробничої структури, організації підприємства. Перехід до ресурсозберігаючого виробництва сільськогосподарських культур має відбуватися послідовно і планомірно. Зокрема слід враховувати, що повністю розкрити свій потенціал дані технології можуть при чіткому плануванні, розумінні всієї специфіки технології, обґрунтованого вибору ресурсозберігаючої технології і дотриманні всіх етапів виробництва.

За результатами проведених досліджень в умовах ТОВ «Агролюкс» Якимівського району Запорізької області було встановлено доцільність запровадження інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур (табл 1).

Таблиця 1

Особливості запровадження ресурсозберігаючої технології No-till

Переваги	Труднощі та застереження
<ul style="list-style-type: none"> – потребує меншої кількості одиниць техніки та обладнання; – відбувається зменшення антропогенного навантаження на ґрунтовий покрив; – зменшується кількість технологічних операцій та строки виконання робіт; – сприяє накопиченню органічних речовин в ґрунті; – зменшуються витрати на паливно-мастильні матеріали, знижуються витрати праці, амортизаційні відрахування; – зменшується залежність від впливу кліматичних умов (накопичення вологи в ґрунті, знижує прогрівання ґрунту під час літньої спеки). 	<ul style="list-style-type: none"> – виникає потреба в придбанні сучасної високопродуктивної техніки; – в перші роки може зменшуватись урожайність сільськогосподарських культур; – погіршується фітосанітарний стан посівів; – можливість зменшення польової схожості, що вимає підвищити нормк висіву на 15-20 %; – у перші зростає потреба ва азотних добривах; – збільшується дози використання гербицидів; – весною знижується прогрівання ґрунту, що змушує змінювати строки посівів.

Література

1. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект [монографія] / П.Т. Саблук, О.Г. Шпикуляк, Л.І. Курило. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 706 с.
2. Амбросов В.Я. Ресурсозберігаючі технології – напрям підвищення ефективності виробництва / В.Я. Амбросов // Вісник ХНТУСГ. Економічні науки. – 2010. – № 105. – С. 3-12.
3. Інноваційні ресурсозберігаючі технології: ефективність в умовах різного фінансового стану агроформувань: [монографія] / За ред. професора Г.Є. Мазнева. – Харків : Вид-во «Майдан», 2015. – 592 с.

Морозов Р. В.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту організацій
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Морозова О. Г.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри зовнішньоекономічної діяльності
ДВНЗ «Херсонський національний технічний університет»

СТАЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ АПК УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Нині для умов України одним з найбільш важливих напрямів перетворення аграрного виробництва вважається концепція сталого розвитку сільського господарства, відповідно до якої сільське господарство повинно одночасно задовольняти потреби суспільства в продовольстві, забезпечувати високий рівень життя населення і не завдавати шкоди навколишньому середовищу.

Поняття «сталий розвиток» виникло тоді, коли людство після довгого, в цілому безконфліктного з природою розвитку прийшло в ХХ столітті до зіткнення з біосферою, що призвело до швидких глобальних змін в усіх середовищах і практичного призупинення відновлення ресурсів (повітря, води, ґрунтів, рослинного і тваринного світу) в первинному вигляді. Став необхідним перегляд стратегії розвитку цивілізації [1, с. 29].

За цієї ситуації виникла необхідність нової організації господарювання, що давало б можливість відійти від ресурсорієнтованої економіки, перейти до сталого стану розвитку. Поняття «сталість» і міркування про шляхи її досягнення стали все частіше з'являтися в наукових звітах, стратегіях розвитку окремих територій і цілих країн.

В контексті дослідження проблем сталого розвитку важливими є наукові розробки зарубіжних і вітчизняних учених. До питань сталого розвитку

економічних систем зверталися зарубіжні дослідники Г. Брундтланд [5], К. Кондратьєв [2], Д. Медоуз [3] та ін. Вітчизняна економічна наука впродовж багатьох десятиліть також збагачується розробками теоретичного і прикладного характеру в цій сфері.

Вітчизняними науковцями доведено, що «...сталий розвиток – це ідеальна модель соціально-економічного розвитку, досягти якої дуже проблематично, але прагнути цього варто. При цьому не потрібно міфологізувати сам процес переходу до сталого розвитку. Це лише відволікатиме від стратегічно важливих завдань розвитку цивілізації і залишатиме поза увагою нагальні потреби людства, в першу чергу – відтворення навколишнього природного середовища» [1, с. 34].

Разом із тим, як відмічає В.Я. Шевчук, «...для умов України сталий розвиток може бути визначений як процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення гарантованого задоволення принаймні мінімально необхідних потреб всіх членів суспільства за умови збереження й поетапного відтворення цілісності навколишнього середовища, забезпечення рівноваги між потенціалом природи і вимогами людей усіх поколінь» [4, с. 23, 24].

Зазначимо, що у найбільш загальному вигляді, як визначають вітчизняні вчені, основне завдання сталого розвитку полягає у забезпеченні динамічного соціально-економічного зростання, збереженні навколишнього природного середовища і раціональному використанні природно-ресурсного потенціалу з метою задоволення потреб нинішнього і майбутніх поколінь шляхом побудови високоефективної економічної системи.

Цілком очевидно, що передумовою звернення українських вчених до проблем сталого розвитку і функціонування АПК як сформованого за певний період способу взаємодії суспільства і навколишнього природного середовища, що відображає сучасний рівень розвитку суспільства, специфіку задоволення суспільством своїх потреб та певне навантаження на навколишнє природне середовище, стали об'єктивні причини його функціонування.

Отже, особливу актуальність проблема забезпечення сталості набула в сфері агропромислового виробництва та поєднує в собі три важливих взаємообумовлених аспекти – соціально-економічний, природничий і техніко-технологічний. Оскільки АПК є однією з найважливіших складових загальноекономічної системи, сталість його розвитку багато в чому визначає характер функціонування соціально-економічної системи в цілому.

Таким чином, стає розвиток агропромислового комплексу як сформований за конкретний історичний період спосіб взаємодії суспільства і навколишнього природного середовища, передбачає забезпечення на тривалий термін збалансованого економічного зростання та покращання соціальних і екологічних параметрів його діяльності.

Література

1. Данилишин Б. М. Економіка природокористування: підручник / Данилишин Б. М., Хвесик М. А., Голян В. А. – К.: Кондор, 2010. – 465 с.
2. Кондратьев К. Я. Перспективы развития цивилизации: многомерный анализ / Кондратьев К. Я., Крапивин В. Ф., Савиных В. П. – М.: ЛОГОС, 2003. – 576 с.
3. Медоуз Д. Пределы роста. 30 лет спустя: учеб. пособ. для вузов / Медоуз Д., Рандерс Й., Медоуз Д.; пер. с англ. Е. С. Оганесян. – М.: Академкнига, 2007. – 342 с.
4. Шевчук В. Я. Про концепцію переходу України до сталого розвитку / В. Я. Шевчук // Проблеми сталого розвитку України. – 1998. – С. 23–38.
5. United Nation. Agenda XXI: Programme of action for sustainable development. UN Puplication, 1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/Prvs/2009_1/0044.pdf

Музика О. С., аспірант
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку земельної реформи в Україні та в умовах глобальної проблеми екологічності землеробства у світі актуальною є проблема зменшення антропогенного навантаження та забруднення земельних ресурсів в сільському господарстві країни. Вирішення цієї проблеми в значній мірі залежить від визначення і дослідження джерел фінансування аграрного землекористування. Проблема вибору найбільш оптимальних джерел фінансових ресурсів землекористування вирішується, виходячи з особливостей землеохоронних заходів. Зважаючи на це, джерела фінансування заходів раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення розподілено в залежності від здійснюваних землеохоронних заходів за призначенням та за масштабами впливу [1].

Існують різні підходи до визначення категорії еколого-економічного механізму раціонального сільськогосподарського землекористування. В цілому вони зводяться до надання особливого значення одному з блоків: екологічному, адміністративному чи економічному. Проте, не має сенсу відокремлювати екологічний блок, а, крім економічних та адміністративних методів, слід виділяти ще й організаційні, оскільки перші не передбачають інструменти, основне завдання яких полягає у створенні умов необхідних для ефективного землеробства. Адміністративні регулятори умовно можна поділити на чотири блоки: екологічні обмеження, державний і відомчий контроль, планування

заходів по охороні земель, юридична відповідальність; а економічні регулятори - на примусові і заохочувальні заходи та систему фінансування. Більша частина економічних регуляторів, які ефективно використовують у світі, в Україні практично не задіяна, особливо щодо заохочення виробників до раціонального землекористування. Враховуючи визначені складові та елементи, еколого - економічного механізму раціонального використання сільськогосподарських угідь слід розуміти як систему земельних відносин, регулювання яких здійснюється через адміністративні, організаційні та економічні методи з метою забезпечення раціонального сільськогосподарського землекористування.

Необхідність у підвищенні ефективності економічного механізму раціонального використання та охорони земельних ресурсів визначається низкою факторів, а саме: скорочення площі сільгоспугідь у розрахунку на одного жителя; водна та вітрова ерозія; інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, необґрунтоване застосування засобів хімізації, меліорації та механізації; недостатнє цільове фінансування заходів щодо охорони та раціонального використання ґрунтів [1].

Метою удосконалення екологічного механізму раціонального використання та охорони земельних ресурсів запропоновано: впровадження стимулювання природоохоронної діяльності в землекористуванні аграрного сектору, визначено напрями удосконалення екологічного регулювання використання та охорони земель сільськогосподарського призначення у процесі ринкового обороту, удосконалено методику визначення ринкової орендної плати за 1га землі з урахуванням головних факторів її формування, обґрунтовано систему ринкових механізмів екологічного регулювання сільськогосподарського землекористування.

З розвитком багатокладної економіки підвищилась актуальність організації раціонального використання земель, збереження і підвищення родючості ґрунтів в умовах зрошення, забезпечення охорони земель. Критеріями економічного стимулювання землі та землекористувачів є відтворення і підвищення родючості ґрунтів відносно їх базового рівня при одержанні земель у власність або користування (у тому числі на умовах оренди), охорона сільськогосподарських угідь.

Розроблено механізм економічного стимулювання власників землі та землекористувачів (у тому числі орендарів) щодо економічного стимулювання за збереження і підвищення родючості сільськогосподарських угідь, їх охорони та ефективного цільового використання, а також економічних санкцій за погіршення якісного стану земель; визначено види економічних стимулів, критерії і показники стимулювання, механізм і порядок застосування стимулів, джерела їх фінансування, а також економічні санкції при руйнуванні та погіршенні якісного стану ґрунтів.

З урахуванням світової практики та особливостей землекористування в Україні, обґрунтовано систему ефективних екологічних стимулів щодо раціонального використання та охорони земель в оподаткування, які можуть

бути використані в Україні: за типами та видами податку, з зазначенням виду пільг, суб'єкту та об'єкту оподаткування та мети їх реалізації. Функція стимулювання системи податків представлена через надання пільг тим суб'єктам господарювання, які здійснюють природоохоронні програми, використовують екологічно безпечну техніку та технологію, виробляють екологічну чисту сільськогосподарську продукцію тощо.

Одним з шляхів механізму відшкодування збитків заподіяних внаслідок погіршення якості ґрунтового покриву та інших корисних властивостей сільськогосподарських угідь може бути обов'язкове страхування якості земельних ресурсів. За існуючою методикою визначення розміру страхового фонду для збереження та відтворення родючості земель сільськогосподарського призначення по регіону - величина страхового фонду для збереження та відтворення родючості ґрунтів Херсонської області у 2017 році становить 75,7 млн. грн., майже 90% цієї суми - необхідний страховий фонд по ріллі.

Оренда земель сільськогосподарського призначення виступає економічно стимулюючим чинником їх раціонального використання та охорони. Для забезпечення реалізації раціонального землекористування удосконалено методику визначення ринкової орендної плати за 1га землі з урахуванням головних факторів її формування: земельної ренти з 1га при вирощуванні конкретної культури, терміну капіталізації, коефіцієнту якості земельної ділянки, коефіцієнту строку оренди земельної ділянки, коефіцієнту банківського позичкового відсотку.

Затвердження ринкових підходів до управління фінансовими ресурсами природокористування в нашій державі означає наукову розробку і практичне впровадження надійних економіко-правових механізмів оздоровлення природного середовища на всіх рівнях господарювання. Запровадження ринкових регуляторів природокористування повинно здійснюватись не шляхом адміністративного тиску, а саме на підставі створення таких умов виробничої діяльності, за яких господарюючим суб'єктам стало б економічно вигідним дотримання природоохоронних вимог, досягнення екологічних цілей [3].

Слід запропонувати систему ринкових механізмів екологічного регулювання сільськогосподарського землекористування в Україні, зокрема: маркетабельні дозволи (екологічні квоти, ліміти на допустимі рівні забруднення), дотації, субсидії (пільгове кредитування та пільгові позики). Запропонована система ринкових регуляторів ґрунтується на комбінації інструментів, які одночасно як зобов'язують, так і заохочують землевласників та землекористувачів до реалізації землеохоронних і ресурсозберігаючих заходів. Така система не тільки економічно вигідна та екологічно доцільна, а й надає можливість використання недержавних фінансових джерел інвестицій у землекористуванні.

Література

1. Мамалюк О.А. Проблеми раціонального землекористування / О.А. Мамалюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я Миколаївського держ. аграр. ун-ту. — 2007. — Т.1.— Спец, випуск 3(42).— С. 39-42.
2. Топіха І.Н. Джерела фінансування аграрного землекористування / І.Н. Топіха // Вісник аграрної науки Причорномор'я Миколаївського держ. аграр. ун-ту. — 2009.— Випуск 1. — С. 19-25.
3. Сомик А.В. Державна програма фінансової підтримки підприємств АПК через механізм здешевлення кредитів (у співавторстві) // Економіка АПК. - 2008. - №11. - С. 54-63.

Петрова О. О.

к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ БІОРЕМЕДІАЦІЇ ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

В останні роки проблема накопичення відходів в Україні є дуже гострою, оскільки щороку кількість стихійних сміттєзвалищ збільшується, а в більшості міст досі не налагоджено системи роздільного збирання сміття. За офіційними даними, сьогодні в Україні налічують понад 6 тис. полігонів та сміттєзвалищ побутових відходів. Проблеми відходів частково вирішуються в містах, однак стають досить актуальними для сільської місцевості. У сільських населених пунктах майже не проводиться організований вивіз відходів, відсутні схеми санітарної очистки населених пунктів та програми поводження із відходами.

Великі промислові райони характеризуються більш високим рівнем доходів та різноманітністю товарів широкого вжитку, що впливає на збільшення частки пластику, скла та картону в загальному обсязі твердих побутових відходів (ТПВ). Побутові відходи сільськогосподарських районів характеризуються більш високим відсотковим змістом органіки. Склад ТПВ зазнає сезонних змін та характеризується збільшенням вмісту харчових відходів у дітній період.

Несвоєчасне вилучення відходів погіршує санітарний стан населених пунктів, може стати причиною виникнення хвороб та епідемій. На даний час в Україні для розв'язання вказаної проблеми переважно використовують технологію захоронення відходів на полігонах. Основним недоліком використання полігонів є їх значний негативний вплив на навколишнє середовище – атмосферне повітря, ґрунти та підземні води, а також необхідність вилучення на тривалий час з господарського обігу великих земельних ділянок [1].

В нашій країні, задача безпечної експлуатації та утилізації сміття має безліч проблем:

- щодня людина створює приблизно 1,0 - 1,5кг побутового сміття, що в масштабах України дорівнює 42500 - 63750 тонн на день;
- наразі сміттєві полігони займають 7% території України;
- більшість санкціонованих полігонів (80-90%) застарілі та працюють у режимі перевантаження;
- ринок сортування та комплексної переробки відходів в Україні відсутній.

Відповідно, настільки багатофункціональна задача потребує комплексного підходу та інтегрованого рішення, яким, власне, і є біоремедіація полігонів ТПВ.

Біоремедіація є засобом видалення і переробки відходів, зокрема, твердих побутових відходів, а також утилізації нафто - і шламівідстійників, очищення забруднених ґрунтів під АЗС, нафтопереробними підприємствами і може бути використана для відновлення ландшафту в різних кліматичних умовах з холодним кліматом включно. Біоремедіація включає в себе комплекс розробок і технологій, завданням яких є використання біохімічного потенціалу аборигенних, адаптованих або модифікованих біологічних систем, перш за все мікроорганізмів, для деградації і детоксикації поллютантів.

Біоремедіація - спосіб утилізації звалищ шляхом триетапної переробки: на першому етапі включає встановлення та з'єднання між собою в систему споряджених вертикальними перфорованими ділянками труб, через які подають біопрепарати для знезараження і знищення органічною складовою сміття без екскавації, а на другому етапі метал, скло, камені, залишки будівельних матеріалів сортують і транспортують на подальшу переробку, при цьому на третьому етапі звалище утрамбовують і засипають шаром ґрунту.

Дана технологія сприяє активізації процесу розкладання, прискорення переходу в біологічно стабільний стан органічної частини ТПВ, що є головною причиною екологічної та санітарно-екологічної небезпеки таких об'єктів. Як біопрепарати використовують ензими, які подають під пульсуючим тиском, а перфоровані вертикальні ділянки труб розташовують в шаховому порядку в обсязі звалища. Будучи зробленими з натуральної сировини, препарати абсолютно безпечні для людини і навколишнього середовища. Всі інгредієнти органічного походження і легко розкладаються. Не токсичні, не подразнюють шкіру, не містять горючих матеріалів, вибухобезпечні. При правильному використанні вони безпечні для здоров'я людей, тварин, риб і рослин.

При проведенні біоремедіації економічна складова залежить від конкретної ситуації і може включати: первинне обстеження ділянки, визначення найбільш підходящих методів біоремедіації, планування робіт, оцінку факторів, які можуть впливати на результати робіт, підбір біопрепаратів або інших біологічних агентів, безпосереднє проведення біоремедіації, моніторинг рівня забруднень, оцінку ризику і витрат [2, с.597].

В Європі утилізація органіки в тілі полігону коштує 20-25 євро \ м³, в залежності від морфології. На практиці за технологією біоремедіації собівартість 1 кубічного метра твердих побутових відходів складає: Польща- \$16,1; селище Мирний (Крим)- \$ 8,1; Белгород (Росія) –\$ 9,2.

Економічна ефективність даного рішення для експлуатації полігону ТПВ:

– можливість отримання додаткового доходу від продукції цеху сортування ТПВ за рахунок вторсировини;

– можливість істотного підвищення вартості земельної ділянки під полігоном і навколишнього його забрудненої території після біоремедіації для її подальшого використання в інших цілях (наприклад: будівництво, закладення парку, саду та ін.).

Література

1. Хоменко І.О., Бабаченко Л.В., Падій Я.В. Проблеми та напрями переробки твердих побутових відходів в Україні. Економіка і суспільство Мукачівський державний університет. Випуск № 12. 2017. С. 454-458

2. Кузнецов А.Е., Градова Н.Б., Лушников С.В. Прикладная экобиотехнология: учебное пособие. М.: Бином. Лаборатория знаний. 2012. 620 с.

Рутга О. В.

асистент кафедри екології та сталого розвитку
імені професора Ю.В.Пилипенка,

Ремінна К. О.

здобувач вищої освіти

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ВИКОРИСТАННЯ АЕРОКОСМІЧНИХ МЕТОДІВ ТА МЕТОДІВ ОБРОБКИ ДАНИХ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

Створення на Дніпрі каскаду водосховищ зумовило виникнення багатьох екологічних проблем, зокрема, підтоплення прилеглих до водосховищ земель, абразії берегів, «цвітіння води» тощо. Зміни водного режиму негативно позначилися на кисневому режимі водосховищ, що досить часто призводить до заморів риби.

Каховське водосховище характеризується достатньо високими показниками сумарної сонячної радіації, що сприяє його заростанню вищою водною рослинністю, особливо в мілководній верхній частині, і «цвітінню» води, обумовленому бурхливим розмноженням синьо-зелених водоростей на значній частині акваторії (до 80-95%). Пік цього процесу зазвичай припадає на липень–серпень.

Проілюструємо динаміку розвитку водоростей на поверхні Каховського водосховища у серпні 2010 року за допомогою рис. 1 і рис. 2.

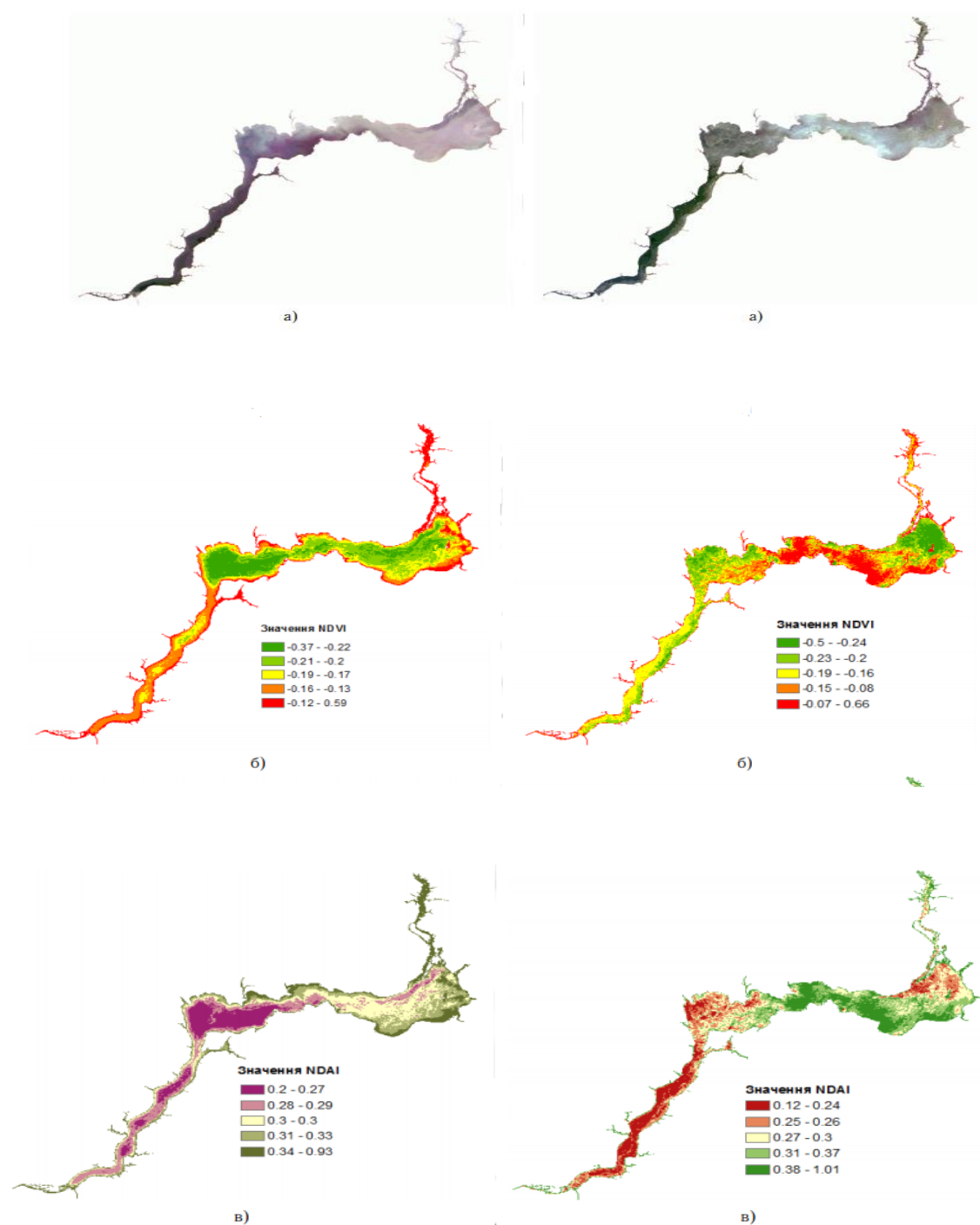

Рисунок 1 – Візуалізація процесу «цвітіння» води за 09.08.2010:
 а – мультиспектральний знімок (зображення у натуральних кольорах);
 б – значення індексу NDVI;
 в – значення індексу NDAI

Рисунок 2 – Візуалізація процесу «цвітіння» води за 25.08.2010:
 а – мультиспектральний знімок (зображення у натуральних кольорах);
 б – значення індексу NDVI;
 в – значення індексу NDAI

Аналізуючи рис. 1 і 2, можна побачити, що на початку серпня 2010 року «цвітіння» води було незначним і мало місце, здебільше, на краях водосховища. Проте до 25 серпня відбулося значне поширення водоростей, особливо це помітно у центральній частині Каховського водосховища, про що свідчать додатні значення NDVI і значення NDAI більше 0,5 у цій ділянці водойми. Космічні знімки середньої розрізненності Landsat за 70-ті роки ХХ ст. і продовжує поповнюватись актуальними даними, дозволяють отримувати достовірну інформацію для моніторингу екологічного стану водосховищ.

На основі застосування методів ДЗЗ та цифрової обробки даних ДЗЗ, зокрема, операцій синтезу мультиспектрального зображення (Composite), його наступної радіометричної та атмосферної корекції, зональної статистики та спектральних перетворень пікселів каналів знімання побудовано зображення території Каховського водосховища у значеннях яскравісної температури та нормалізованих різницевого вегетаційних індексів NDVI та NDAI. Аналіз температурного режиму Каховського водосховища показав, що найбільше значення температури було зафіксовано в 2010 році, та дозволив виділити на космічних знімках ділянки водосховища з найбільшим значенням температури. На цих же ділянках за допомогою розрахованих значень вегетаційних індексів виявлено найбільшу активність процесів «цвітіння» води. Це підтверджує ефективність і доцільність використання методів обробки даних ДЗЗ для виконання екологічного моніторингу та оцінки стану великих за розмірами водних об'єктів, зокрема водосховищ.

Застосування методів ДЗЗ та цифрової обробки космічних знімків дозволяють підвищити оперативність екологічного моніторингу водосховищ, виявити обсяг, динаміку та напрямок поширення процесів «цвітіння» води, а їх результати можуть бути корисними для органів місцевої влади та служб, що здійснюють нагляд за станом навколишнього середовища.

Література

1. Лялько В.И., Сахацкий А.И., Ходоровский А.Я. Экологический мониторинг окружающей среды по многозональным космическим снимкам // Космична наука і технологія. – 1999. – Т. 5, № 4. – С.1-3.

2. Загородня С.А., Шевякіна Н.А., Новік М.І., Радчук І.В. Дослідження екологічного стану Кременчуцького водосховища в межах Черкаської області методами ДЗЗ // Учёные записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия «География». – 2010. – Т. 23(62), № 2. – С.84-91.

3. Шевчук С.А., Шевченко І.А. Визначення екологічного стану водосховищ за допомогою методів дистанційного моніторингу // Меліорація і водне господарство. – 2013. – Вип. 100 (2). – С.42-53.

4. Біотехнологія одержання біодобрива з відпрацьованого субстрату синьо-зелених водоростей. Еколого-енергетичні проблеми сучасності // Збірник наукових праць всеукраїнської науково-технічної конференції молодих учених та студентів, Одеса, 14 квітня 2017 р. – 128 с.

5. Багатоспектральні методи дистанційного зондування Землі в задачах природокористування: монографія / За ред. В.І. Лялько, М.О. Попова. – К.: Наук. думка, 2006. – 360 с.

6. Водний фонд України: Штучні водойми – водосховища і ставки: Довідник / За ред. В.К. Хільчевського, В.В. Гребеня. – К.: Інтерпрес, 2014. – 164с.

7. Красовський Г.Я. Космічний моніторинг безпеки водних екосистем із застосуванням геоінформаційних технологій. – К.: Інтертехнологія, 2008. – 480с.

Ситник І. В., асистент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Сталий розвиток – це процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення задоволення необхідних потреб суспільства за умови збереження і поетапного відтворення стану довкілля. Ідея сталого розвитку в умовах зростання антропогенного навантаження на оточуюче середовище набула першочергового значення, оскільки стало питання: або суспільство почне вести екологічно збалансоване безпечне господарювання, або екологічні проблеми будуть загострюватися, вестимуть до непоправних зрушень в природних ландшафтах, агроекосистемах, ґрунтах. У контексті сталого розвитку будь-який соціально-економічний розвиток повинен узгоджуватися з можливостями довкілля, тобто здійснюватися в умовах екологічної безпеки відтворювальних процесів, гарантувати суспільству наявність повноцінного життєвого середовища. Проте нині антропогенне навантаження на біосферу досягло своїх меж, і його подальше збільшення може призвести до непередбачуваної за своїм масштабом і характером зворотної реакції біосфери на соціальну систему.

У теоретичному аспекті розкрито наукові основи функціонального підходу до сталого землекористування в умовах зрошення включаючи концептуальну ідею та сукупність поглядів щодо подолання асиметрії у формах власності на земельні ресурси та засоби виробництва між суб'єктами-землекористувачами. Впроваджені напрями, пропозиції, механізми та інструменти інноваційного розвитку землегосподарських систем на основі використання нових організаційно-правових форм господарювання, які забезпечують ефективне використання земельних ресурсів.

Стале використання земель сільськогосподарського призначення – це основа формування ефективної еколого-економічної земельної політики і земельних відносин. Земельна політика в свою чергу впливає на сферу суспільних відносин, пов'язаних з використанням землі. У зв'язку з цим дослідження у сфері сталого землекористування та аналіз конкретних заходів для

вирішення проблем, які мають відношення до землі, є завжди актуальними і викликають інтерес суспільства та вчених. Стале використання земель сільськогосподарського призначення - це така система заходів, при якій досягається збалансоване співвідношення екологічних, економічних та соціальних факторів суспільного розвитку на основі врахування властивостей земельних ресурсів, їх цінності та особливостей територіального розташування. Вирішення екологічних проблем у використанні земель сільськогосподарського призначення є водночас і завданням сталого землекористування, і інструментом економічного зростання, технологічної перебудови аграрного сектора економіки, задоволення матеріальних та духовних потреб населення [1].

Практична реалізація сталого землекористування потребує визначення еколого-економічних пріоритетів і використання ефективних засобів досягнення екологічних цілей, а також радикального підвищення екологічної відповідальності всіх суб'єктів господарської діяльності. Еколого-економічними пріоритетами у вирішенні основних завдань по забезпеченню сталого використання земель сільськогосподарського призначення зокрема є:

- збалансування екологічних, економічних і соціальних факторів розвитку регіонів з урахуванням властивостей земельних ресурсів, їх цінності та особливостей використання на певній території;

- природно-просторова організація використання земельних ресурсів, яка забезпечить умови для раціонального використання потенційних ресурсних можливостей земель без порушення екологічної рівноваги для окремих адміністративно-територіальних одиниць. Варіантний підхід набуває особливого сенсу в умовах різних форм господарювання, соціального розшарування, різної забезпеченості товаровиробників виробничими ресурсами;

- оптимальне поєднання приватних інтересів з суспільними з приводу використання земель.

Не менш важливим чинником розвитку сталого землекористування є відновлення зрошувальних меліорацій в Україні. Майже дві треті території держави знаходяться в зоні несприятливого водного режиму, що суттєво впливає на стабільність функціонування аграрного виробництва. В першу чергу це відноситься до зони Степу, яка є важливим ореолом виробництва сільськогосподарської продукції в Україні.

Намічено здійснити цілий ряд заходів, спрямованих на розвиток системи організаційно-економічного освоєння сталого землевпорядкування в умовах зрошення, що буде сприяти встановленню економічних відносин між сільськогосподарськими та водогосподарськими підприємствами, капіталовіддачі зрошувальних систем, підвищенню коефіцієнта земельного використання, покращенню природно-соціального середовища.

Першим економічно-політичним фактором, необхідності відновлення сталого землекористування в умовах зрошення, є великий попит на сільськогосподарську продукцію з боку переробної промисловості та рядового споживача.

Література

1. Мамалюк О.А. Проблеми раціонального землекористування / О.А. Мамалюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я Миколаївського держ. аграр. ун-ту. — 2007. — Т.І.— Спец, випуск 3(42).— С. 39-42.
2. Топіха І.Н. Джерела фінансування аграрного землекористування / І.Н. Топіха, // Вісник аграрної науки Причорномор'я Миколаївського держ. аграр. ун-ту. — 2009.— Випуск 1. — С. 19-25.

Цапулич А. Ю., студентка,

Науковий керівник:

Кулиняк І. Я., к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Інноваційна діяльність на сучасному етапі розвитку займає вагомую позицію. Інновація у будь-якому прояві є каталізатором розвитку економіки країни. Сучасне сільське господарство потребує нововведень, тому що інноваційна діяльність є фундаментом економічного зростання не тільки аграрного сектору, а й економіки загалом. Наразі Україна значно відстає від Європи у якості, продуктивності та ефективності сільського виробництва.

Україну часто називають аграрною країною і це не дивно – у 2008 році частка сільського господарства у ВВП складала 7,5%, у 2015 році – 11,9%, станом на середину 2018 року з урахуванням переробки сільське господарство становить 16-17% ВВП України. Сільське господарство за умови збільшення глибини переробки та впровадження інноваційних рішень має становити 20-25% української економіки за планом уряду [1].

Середня врожайність пшениці в світі складає 3,3 т/га. У 2015 році українські показники вже були вищі на 0,7 тон, у 2016 році врожайність становила 4,23 т/га, на 2018 рік – 4,11 т/га. Із даних показників можна зробити висновок, що країна поступово переходить від екстенсивного до прогресивного виробництва. Також відбудеться зростання доданої вартості, структурне оновлення економіки, збільшення питомої ваги експорту, розширення ринків збуту.

Серед пріоритетів Уряду та Мінагрополітики є стимулювання фермерського руху та створення успішної моделі господарювання в Україні – формування ефективного та соціально відповідального власника на селі [2]. Програма фінансової підтримки розвитку фермерських господарств та сільської кооперації – забезпечить кооперативи 0,5 млрд. гривень. Для фермерів – компенсації в розмірі 40% вартості придбаної техніки та обладнання. У

пріоритеті – малі господарства, так як вони забезпечують 73% молочної сировини на ринку. Селянам – дотації за молодняк наростаючим підсумком, в загальному підсумку 2500 грн. за теля.

Недоліком державних програм є відсутність системності та послідовності виконання короткострокових заходів, що ускладнює досягнення поставлених цілей.

Окрім державної підтримки, в Україні є умови для залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій. Прикладом впровадження недержавних заходів є програма «Господар+», котра реалізується компанією Nestlé і яка націлена на розвиток сільського господарства [3].

Nestlé – найбільша в світі компанія з виробництва продуктів харчування та напоїв. Мета Nestlé – покращення якості життя та сприяння здоровому майбутньому.

Мета програми «Господар+» – допомогти українським виробникам досягнути того рівня розвитку виробництва, який би міг забезпечити відповідність сировини та умов її виготовлення стандартам Nestlé, звести імпорт сировини до нуля і збільшити експорт сировини до інших країн.

У рамках програми розвитку локальних постачальників «Господар+» обговорюються проблемні питання щодо якості сировини та пакувальних матеріалів, здійснюється практичне навчання різних методів досліджень, їхня стандартизація. У цю програму вже залучено Київську, Сумську, Харківську, Полтавську та Чернігівську області. Наступною масштабною областю програми стане Західна Україна.

«Господар+» дає свої плоди, а саме – частка української сировини і пакувальних матеріалів, що використовується фабриками компанії Nestlé в Україні становить 70%. Наразі імпортується лише 30% сировини для виробництва на підприємствах компанії в Україні.

Ефективний розвиток сільського господарства передбачає впровадження інновацій, котрі дозволять активізувати експортну діяльність України. Беззаперечним є те, що політика стимулювання аграрного сектору забезпечить динамічний розвиток економіки загалом.

Також важливо оцінити забезпеченість аграрних підприємств необхідними ресурсами для здійснення інноваційної діяльності, так як вони є основою для успішного впровадження інноваційних процесів.

Позитивним є те, що для Міністерства аграрної політики та продовольства пріоритетними є селяни, тобто невеликі ферми або домашні господарства. Вони є найбільшим постачальником молочної сировини в Україні, але, водночас, є дуже вразливими до зміни цін кормів та ризиків хвороб великої рогатої худоби.

Досвід Німеччини показує, що невеликим господарствам варто виробляти продукцію із високою доданою вартістю. Наприклад, продукція із глибоким ступенем переробки або нішеві культури [4]. Це дозволить підвищити ефективність діяльності та конкурентоспроможність продукції.

Література

1. Економічна статистика / Національні рахунки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r.htm
2. Офіційний сайт міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>
3. Nestlé [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nestle.ua/>
4. Агропортал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/>

СЕКЦІЯ 7.
ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ohnieva O.

Ph.D., Associate Professor of Department
of Applied Mathematics and Economic Cybernetics
State Pedagogical University
“Kherson State Agrarian University”,

Ohnieva A.

student of Kherson National Technical University

**THE USE OF E-CONSULTATIONS WITH RESIDENTS OF CITY AND
REGION FOR IMPROVING DEVELOPMENT OF E-GOVERNMENT**

E-democracy is an attribute of protection interests of citizens and defining forms of cooperation with the state by means of technologies of e-government. E-consultations are the one part of mechanisms of the e-democracy that provides interaction of authority, community and business with using the latest means of information and communication technologies (ICT) [1].

The variety of opportunities for conducting e-consultations with citizens requires systematic using by authorities, since it enables citizens expressing their opinion, make suggestions and participating in discussions or in the process of political decision-making. The using e-consultations will promote democratization of the political system and increase the efficiency of the functioning of the state apparatus [2].

E-government activates such socially important process as the formation of e-democracy. Computerization, universal access, e-mail, lifelong distance learning, computer literacy, e-voting and other elements of the information society, the realization of which directly or indirectly promotes the implementation of e-government technologies, activates the social position of citizens, stimulates them to more wide use their rights, participate in the process of creation and implementation of state policy [2].

The main elements of citizens' participation in state governance with using of ICTs are placement of information about activities of the authorities on their websites (e-informing), interactive discussion with citizens on the websites of government officials on the problems of community development (e-counseling), the response of the authorities to e-petition of citizens (e-decision-making).

Today, in Ukraine, the use of traditional consultations (public discussions, personal meetings with deputies, written appeals) is interconnected with interactive [3].

An effective solution for conducting electronic consultations with the public at the level of districts and cities is E-Reception. Its working involves the ability of citizens to track the fate of their request, complaints and suggestions; take an interactive role in discussing development programs or regulations of the city council; to make a

transparent process of management decisions; it is timely and conveniently possible to distribute the decisions of the mayor and the decision of the city council [3].

Education Department of the Kherson City Council has an E-Reception", where users can ask questions and get answers of them. There is an archive of questions and answers, and so each user can get its full list.

Further research on the problem of using electronic consultations with residents of city and region for the development of e-government may be aimed to improve the theoretical and practical directions of using the e-counseling technologies and the mechanisms of e-governance and e-democracy in all regions of Ukraine, which should strengthen the interaction and trust of citizens in state authorities.

References

1. Yemel`yanov V.M., Bersan Ye.V. Problemy ta perspektyvy rozvytku elektronnoho uryaduvannya v Ukrayini/ V.M.Yemel`yanov, Ye.V.Bersan // Naukovi praci. Derzhavne upravlinnya. – 2016. - Vypusk #269. T. 281.- 1-17 pp. (In Ukrainian)
2. Ohnieva O.Ye., Chechet A.S. Priorytetni napryamky rozvytku elektronnoho uryadu ta elektronnoyi demokratiyi na prykladi elektronnyh konsul`tacij z gromadyanamy mista ta regionu// Teoriya ta praktyka derzhavnogo upravlinnya i miscevogo samovryaduvannya: elektr.nauk.fax.vyd. KNTU- 2016. - #2.- Available at: <http://www.irbis-nbu.gov.ua>. (In Ukrainian)
3. Kusplyak I. S. 100 mist – krok vpered. Monitoryng vprovadzhennya instrumentiv elektronnoho uryaduvannya, yak osnovy nadannya administratyvnyh poslug v elektronnomu vyglyadi / za. zag. red. I.S.Kusplyak, A.O.Serenok. – Vinnytsya: GO «Podil`ska agenciya regional`nogo rozvytku», 2014. – 86 p. Available at: <http://nc.gov.ua/news/index.php?ID=1577>. (In Ukrainian)

Карнаушенко А.С.

асистент кафедри економіки та фінансів, к.е.н.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Державний сектор в Україні є складним та інертним механізмом, який тільки почав свій шлях до децентралізації, але деякі органи та відомства залишаються централізованими. Від взаємодії різних урядових організацій залежить ефективність державного управління, а також рівномірне покриття державними послугами потреб населення і підприємців (наприклад, реєстрація підприємства, шлюбу, отримання довідок та виписок). Під час взаємодії людини і державного апарату, інколи виникає велика кількість посередників (допомога в

реєстрації підприємства, заповнення довідок, допомога в подачі звітності та ін.). Чим більше посередників - тим дорожча і складніша послуга.

Організаційні структури державного апарату часто розрізнені та суперечать один одному, що сильно ускладнює обмін інформацією між департаментами і відомствами.

Чимало країн реформують систему надання державних послуг різними способами: через розділення департаментів на «agencies», використання «dark analytics» для швидкого аналізу кореспонденції і запитів з боку населення, розроблення нових взаємовідносин між державними «юнітами», а також активно впроваджують технології розподіленого реєстру (блокчейн).

Блокчейн – це розподілена база даних, яка забезпечує високий рівень безпеки транзакцій та управління даними [1]. Блокчейн – це база даних всіх операцій, які проводяться в системі [2]. Це ланцюжок блоків інформації, в кожному з яких записана певна кількість операцій. При цьому кожний наступний блок містить в собі частину інформації попереднього блоку.

Завдяки своїй інноваційності - технологія блокчейн перестала бути виключно сферою криптовалют. За прогнозами журналу Forbes, до 2023 року розвинені країни будуть використовувати блокчейн в сфері державних послуг [3].

Для того, щоб блокчейн-технологія ефективно працювала в системі управління потрібно, щоб вона була стійкою, адже це вкрай статичний, малорухливий механізм, і будь-які впровадження повинні пройти перевірку та довести подальшу її ефективність.

У ряді країн технології блокчейн вже активно впроваджуються в сферах нерухомості, інтелектуальної власності, соціального забезпечення, охорони здоров'я та у пенсійній системі (таб. 1), наприклад: 1. охорона здоров'я - при використанні даної технології несанкціоновані змін в даних громадян є неможливим, так як будь-яка інформація про подібні дії записується в системі (електронні медичні картки, які будуть доступними в будь-якій клініці країни). 2. земельні відносини - знижують ризик шахрайства та помилок в документах і транзакціях (наприклад: перехід прав власності на землю), роблячи процес і систему більш надійною та швидкою. 3. Державний документообіг, реєстрація компаній, голосування - дані напрямки найбільш щільно пов'язані з обміном інформацією між державними відомствами, за допомогою яких зменшуються витрати, пов'язані з паперовим обміном інформацією та об'єднанням в єдину систему зберігання інформації.

Передовою країною в впровадженні технології блокчейн є Естонія. Основою проекту стала створена децентралізована відкрита система, яка з'єднала між собою різні сервіси та бази даних по всій країні. В результаті в Естонія 94% громадян мають електронне посвідчення, що дозволяє користуватися системою з будь-якої точки країни, крім того за допомогою електронного документообороту зекономлено 2% ВВП. З практичної точки зору, Естонія не є світовим інноваційним бенчмарком, але державний проект Єдиної Державної

Електронної Системи - це один з найуспішніших проектів реалізованих в світі [2].

Таблиця 1

Проекти пов'язані з технології блокчейн в державному управлінні, які впроваджені в різних країнах світу

Країна	Суть нововведення
Сфера охорони здоров'я	
Нідерланди	В 2016 році компанія Prescrypt у співпраці з SNS Bank NV і Deloitte розробила блокчейн-додаток, що робить більш легкими і доступними послуги для хронічно хворих пацієнтів. Концепція використовує Idin-сервіс онлайн-аутентифікації, що надається банками, як засіб для підключення до блокчейну. Idin забезпечує таку саму безпеку і зручність, як інтернет-банкінг.
Естонія	В 2016 році держава домовилася з компанією Guardtime про переведення даних електронних медичних карт більш ніж 1 млн. громадян країни на блокчейн-основу.
США	Стартап BitHealth в 2016 році почав використання блокчейн-технології для того, щоб дати пацієнтам додаткові платіжні можливості при роботі зі своїми страховикам (медична страховка). Страховики, які пропонують такий метод, мають істотну перевагу перед своїми конкурентами.
Сфера земельних відносин	
Швеція	Національна земельна служба розпочала роботу з блокчейн стартапом ChromaWay, консалтинговою фірмою Kairos Future і постачальником послуг телефонного зв'язку Telia. За допомогою яких було розроблено рішення для покупців і продавців земельних ділянок. В такому процесі беруть участь п'ять сторін: покупець, продавець, агент нерухомості, банк і державна служба кадастрової реєстрації.
Грузія	Компанія VitFury, Національне агентство публічного реєстру Грузії, а також відомий економіст Ернандо де Сото розпочали пілотний проект з кадастрового обліку на базі системи блокчейн, який успішно введений в повсякденне життя населення.
Гана	Bitland отримав замовлення на реалізацію пілотного проекту з складання земельного кадастру на основі блокчейна Bitshares і випуску базового маркеру CADASTRAL. З їх допомогою можна реєструвати права на землю, вирішувати спірні питання землеволодіння, продавати і купувати землю. Bitland планує поширити даний проект на інші африканські країни такі як: Нігерія та Кенія.

Гондурас	Уряд співпрацює з компанією Factom для розподілення списку реєстрації прав на землю. Це допоможе побороти шахрайство та корупцію у сфері земельних відносин.
Державний документообіг, реєстрація підприємств, голосування	
ОАЕ	В 2016 році наслідний принц затвердив державну стратегію згідно якої до 2020 року весь державний документообіг переводиться на блокчейн-протокол. Кінцева мета уряду - запуск блокчейн-платформи в інших містах по всьому світу, а також встановити єдиний стандарт для «розумних міст».
США	У штаті Делавер в 2017 році презентували ініціативу по автоматизації юридичної та операційної діяльності компаній, які діють в цій юрисдикції. Ініціатива реалізується в партнерстві з стартапом Symbiont і технологічною компанією Pillsbury Winthrop Shaw Pittman LLP. Дана система переводить в електронну сферу процес реєстрації компаній, відстеження руху акцій і управління комунікацією власників акцій.
Естонія	В 2017 році уряд і біржа Nasdaq презентували успішний проект технології блокчейн-системи голосування для акціонерів компаній. Запуску системи голосування e-voting в Естонії передував реліз блокчейн-платформи Linq для ринку приватного капіталу. Перша угода тоді була проведена з акціями компанії Chain.

Згідно з даним презентованим на економічному форумі в Давосі, Україна є одним з лідерів (входить в топ-14 країн) з розвитку технології блокчейн, яка підписала Меморандум щодо впровадження технології блокчейн. В Україні успішно працює пілотний проект на базі блокчейн щодо формування та ведення земельних кадастрів. Завдяки блокчейну бази даних перестануть бути централізованими. Крім того, блокчейн застосовують на ринку оренди та продажу державного майна. Онлайн-аукціон eAuction 3.0. – згідно даної системи кожен користувач може в режимі реального часу бачити, хто бере участь в аукціоні і які умови пропонуються. Можна також зібрати будь-яку інформацію про аукціони та їх учасників, проаналізувати їх поведінку або ж оцінити вплив фази місяця на їх цінові пропозиції. В антикорупційній організації Transparency International впевнені, що технологія дозволить скоротити рівень корупції, а також стане своєрідним індикатором прозорості державних органів. У Мін'юсті повідомили, що планується перевести всю державну документацію на блокчейн-платформу [4, 5].

Отже, важливими перевагами потенційного використання технології блокчейн в державному управлінні є захищеність (шифрування для підтвердження транзакцій), незмінність (поточний стан блокчейна залежить від попередніх транзакцій), прозорість (за рахунок публічного і розподіленого

зберігання). Забезпечуючи основу для децентралізованих форм управління і «розумних контрактів», істотно знижуючи можливість створення шахрайських і корупційних схем, дана технологія може сприяти гарантуванню безпеки громадських інтересів і державного суверенітету.

Література

1. Что такое блокчейн и где его применяют в Украине? Бизнес Цензор: веб-сайт. URL:

https://biz.censor.net.ua/resonance/3061113/chto_takoe_blockchain_i_gde_ego_primenyayut_v_ukraine (дата звернення 16.10.18).

2. Блокчейн в сфері державних послуг: світовий досвід та українські реалії. ETCETERA: веб-сайт. URL: <https://uk.etcetera.media/blokcheyn-v-sferi-derzhavnih-poslug-svitoviy-dosvid-ta-ukrayinski-realiyi.html> (дата звернення 16.10.18).

3. 20 областей применения блокчейн вне финансовых сервисов. HABR: веб-сайт. URL: <https://habr.com/company/wirex/blog/397999/> (дата звернення 16.10.18).

4. Технология блокчейн простыми словами: суть, преимущества и недостатки, инвестирование + примеры применения. KOTNEBANKROT: веб-сайт. URL: <http://kotnebankrot.com/tehnologiya-blokcheyn-sut-preimushhestva-i-nedostatki-investirovanie-primery-primeneniya/> (дата звернення 16.10.18).

5. Що таке блокчейн та як криптовалюта допоможе перемогти корупцію в Україні. AXON: веб-сайт. URL: <http://axon.partners/uk/blog/what-is-a-blockchain-and-how-cryptocurrency-will-help-to-defeat-corruption-in-ukraine/> (дата звернення 16.10.18).

Колотій О. В., Петько Т. М.

магістранти за спеціальністю

«Публічне управління та адміністрування»

Полтавська державна аграрна академія

ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ Е-УРЯДУВАННЯ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Реформа з децентралізації влади в Україні, яка відбувається з метою підвищення рівня життя громадян, полягає у передачі повноважень та бюджетів від центральних органів державної влади на місцевий рівень. Перевага реформи в тому, що за рахунок децентралізації місцеві бюджети громад будуть наповнюватися самостійно та не залежатимуть від рішення центральних органів виконавчої влади в Україні. Зараз місцеве самоврядування має широкий спектр

повноважень, які дозволяють їм розробляти власні портали та власну структуру електронного урядування.

На нашу думку, це правильне рішення, оскільки загальний процес розвитку України не повинен надто сильно впливати на покращення рівня життя в окремих громадах. Не викликає сумніву, що електронне урядування є незамінним компонентом інформаційного суспільства, а особливо в новостворених об'єднаних територіальних громадах.

В Україні вагомий внесок у розвиток електронного урядування зробили такі науковці як О.А. Баранов, П.С. Клімушин, А.І. Семенченко, С.А. Чукут та ін.

А.І. Семенченко вважає, що теоретичною основою електронного урядування є теорії політичних мереж та нового державного менеджменту, а головними умовами його успішного впровадження є: підтримка проекту з боку вищого керівництва держави; демократична та правова держава і розвинуте громадське суспільство; наявність діючої інформаційної інфраструктури; підключення до Інтернету більше ніж 60 % громадян країни; навчені та мотивовані до впровадження е-урядування державні службовці; активне та підготовлене до використання ІКТ населення та бізнес; наявність необхідної та достатньої системи нормативно-правових актів [1].

З думкою цього науковця важко не погодитися. Для розвитку електронного урядування необхідна синергія держави та її громадян. Кожна зі складових цієї взаємодії набуває власних переваг під час неї.

Тому дуже важливим для очільників новостворених громад є розуміння необхідності впровадження технологій електронного урядування на місцевому, регіональному рівнях. Протягом останніх десятиліть, особливо у час, коли в країні триває неоголошена війна з Російською Федерацією, громадяни країни зневірилися у владі, рівень довіри до чиновників критично низький. Тому з метою повернення довіри до влади, підвищення іміджу службовців та на виконання Концепції розвитку електронного урядування в Україні, ухваленої від 08 листопада 2017 р. [2], діяльність органів публічної влади має бути прозорою, без чого користь від децентралізації може бути нівельованою.

Аналізуючи процес впровадження електронного урядування в ОТГ можемо стверджувати, що цей процес відбувається вкрай повільно. Цьому є надзвичайно багато причин як зовнішніх, так і внутрішніх.

Тому, враховуючи досвід кращих практик впровадження електронного урядування у світі та Україні, рекомендовано покращити ситуацію із впровадженням технологій електронного урядування в органах місцевого самоврядування шляхом:

– створення веб-порталів органів влади із створенням автоматизованої інформаційно-комунікаційної системи «Єдиний кабінет мешканця» – інформаційного середовища, що дозволить громадянам, відповідальним особам та організаціям, що співпрацюють, користуватися даними та інформацією, створити майданчик для комунікації та використовувати інші інструменти,

метою якого є підвищення ефективності надання державних та місцевих послуг, надання та отримання інформації, використання взаємоінтегрованих систем, веб-сервісів тощо. Особистий кабінет мешканця можливість реєстрації через BANK ID, ЕЦП; подати звернення до ОМС; проконтролювати хід виконання звернення; можливість оцінки якості виконання звернення;

– інтегрування в цей веб-портал е-Портал державних послуг iGov – з метою надання громадянам послуг в режимі онлайн, що значно зекономить час громадян на подолання бюрократичних перепон на шляху отримання бажаного документу, мінімізуючи можливість здійснення корупційних правопорушень, злочинів тощо;

– створення єдиної інформаційної картки громадянина, яка би була уніфікована для роботи в системах електронного документообігу різних органів публічної влади. Проблему дотримання конфіденційності даних громадянина можна вирішити шляхом кодування цієї інформації на картці громадянина.

Проте впровадження електронного урядування як інноваційного процесу, повинне передбачати комплексну підготовку цього процесу (нормативно-правову, організаційну, матеріально-технічну, фінансово-економічну і соціально-психологічну компоненти). При цьому, варто враховувати, що соціально-психологічну підтримку потрібно забезпечити на всіх етапах процесу впровадження і власне від цього залежатиме якісна характеристика кінцевого результату.

Саме відкритість органів влади є необхідною умовою для зміцнення демократії, що сприятиме взаєморозумінню і взаємодії влади і громадськості, забезпеченню прав і свобод людини і громадянина, розвитку суспільства і держави, інтеграції України до світового інформаційного простору [3].

Література

1. Семенченко А.І. Теоретико-методологічні засади інституалізації державного управління у сфері електронного урядування. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Semenchenko.pdf>

2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>

3. Що значить «відкритість влади»? URL: <http://konstantinus.com/?p=170>

Лобода О. М., к.т.н., доцент,
Кириченко Н. В., к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ

В умовах розбудови інформаційного суспільства та глобалізації традиційні способи взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами та бізнесом стають недостатньо ефективними. Для створення нових, зручніших методів доступу до інформації та послуг все частіше застосовують сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). Електронне урядування – це форма організації державного управління, яка, широко застосовуючи новітні ІКТ, забезпечує якісно новий рівень відкритої взаємодії держави та суспільства, надання повного комплексу державних послуг для всіх категорій громадян та суб'єктів господарювання[1]. Впровадження електронного урядування передбачає реалізацію послідовного, комплексного та індивідуалізованого підходу до надання державних послуг та інформації для населення. Розвиток електронного урядування в Україні є складним процесом, що вимагає значних фінансових витрат і вирішення цілого комплексу взаємозалежних політичних, правових, адміністративних і технологічних проблем.

Під час побудови сучасних систем з електронного урядування необхідно враховувати досвід різних країн світу у впровадженні подібних систем в галузі основних принципів, підходів та методів створення корпоративних інформаційних структур. Системи електронного урядування працюють на основі інформаційних систем, що побудовані на корпоративних комп'ютерних мережах. Тому, на функціонування систем електронного урядування мають вплив також проблеми, характерні для корпоративних структур. З цими проблемами доводиться стикатися як фахівцям у галузі технічного обслуговування, так і службам інформаційної безпеки у сфері публічного управління.

Велика кількість вузлів корпоративної мережі в системах електронного урядування, їх територіальна розподіленість і відсутність часу для контролю конфігураційних параметрів основних програмних засобів створюють значну проблему. Часто вузли, в яких відбувається обробка важливої інформації, об'єднані в корпоративну мережу системи електронного урядування, розташовані у різних місцях не тільки в межах міста, але й регіону або навіть країни. Ця особливість, а також відсутність часу на контроль необхідних налаштувань програмних засобів, не дозволяє технічному персоналу своєчасно контролювати діяльність і безпеку користувачів у розподілених системах електронного урядування [2]. Однією з важливих проблем, що виникають

внаслідок експлуатації системи електронного урядування є підключення зовнішніх користувачів (підприємств, організацій, окремих громадян) до відкритих сервісів і надання прав персоналу органу публічного управління щодо віддаленої роботи з внутрішніми інформаційними ресурсами, з одного боку, і збільшення загальної кількості вразливостей, що постійно з'являються у корпоративній мережі, з іншого. Вразливості, що існують в програмному забезпеченні системи електронного урядування можуть призводити до несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів. Тому для їх усунення та забезпечення належного рівня захищеності інформації в системах електронного урядування застосовуються різні механізми і засоби забезпечення безпеки. Відповідне налаштування таких засобів залежить від технології обробки інформації, що прийнята в системах публічного адміністрування [3].

У стратегії кібербезпеки України сказано, що загрози кібербезпеці актуалізуються через дію деяких чинників, зокрема, як: невідповідність інфраструктури електронних комунікацій держави, рівня її розвитку та захищеності сучасним вимогам; недостатній рівень захищеності критичної інформаційної інфраструктури, державних електронних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, від кіберзагроз; безсистемність заходів кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури; недостатній розвиток організаційно-технічної інфраструктури забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури та державних електронних інформаційних ресурсів; недостатня ефективність суб'єктів сектору безпеки і оборони України у протидії кіберзагрозам воєнного, кримінального, терористичного та іншого характеру; недостатній рівень координації, взаємодії та інформаційного обміну між суб'єктами забезпечення кібербезпеки.

Отже, загроза інформаційній безпеці системи розглядається як можливість реалізації впливу на інформацію, що призводить до порушення конфіденційності, цілісності або доступності даних, а також можливість впливів на компоненти системи, які можуть призводити до втрати або знищення інформації чи збою функціонування інформаційної системи. Використання стандартів інформаційної безпеки «Європейські критерії», що розроблені у провідних країнах Європи (Франція, Німеччина, Нідерланди та Великобританія), передбачає реалізацію таких основних завдань: захист інформації від несанкціонованого доступу з метою забезпечення конфіденційності; забезпечення цілісності інформації за допомогою захисту її від несанкціонованої модифікації або знищення; забезпечення працездатності систем за допомогою протидії загрозам відмови в обслуговуванні. Правильне визначення каналів витоку інформації та загроз безпеці в системах е-урядування дає можливість побудувати ефективні методи протидії цим загрозам.

Література

1. Остапов С.Е. Технології захисту інформації: навч. посіб. / С.Е. Остапов, С.П. Євсєєв, О.Г. Король. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 476 с.
2. Кобозева А.А. Аналіз захищеності інформаційних систем: підручник / А.А. Кобозева, І.О. Мачалін, В.О. Хорошко. – К.: ДУІКТ, 2010. – 316 с.
3. Семенченко А.І., Дрешпак В.М. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 72 с.

Макар Н. М.

магістр гр. ОіОм-51

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,

Науковий керівник:

Ровенець Т. О.

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Національний університет водного господарства

та природокористування

ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В США

Інформаційні та телекомунікаційні технології суттєво впливають на розвиток економіки та підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку. Тому американський уряд проводить цілеспрямовану політику щодо підтримки науки, високих технологій і, зокрема, інформаційних та комунікаційних технологій.

Основними напрямками сучасної інформаційної політики уряду США є:

- 1) електронна торгівля (насамперед між державними організаціями та міністерствами, конкурсні електронні торги на постачання товарів і послуг для задоволення державних потреб тощо);
- 2) сприяння доступу населення до урядової та адміністративної інформації;
- 3) впровадження електронного уряду;
- 4) регулювання й підтримка розвитку інформаційно-комунікаційних технологій;
- 5) забезпечення безпеки використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- 6) застосування інформаційно-комунікаційних технологій у державних установах;
- 7) захист персональних даних;
- 8) надання різноманітних електронних послуг (одержання офіційних документів через урядові веб-сайти, сплата податків тощо) [1].

Доступність та відкритість федерального управління і президента США для громадян забезпечується за допомогою системи Comlink, яка розроблена в Масачусетському технологічному інституті. Система має досконалі служби і засоби публікацій урядових документів і відкрита для доступу користувачам мережі Інтернет. Матеріали брифінгів, виступи, звіти, проекти законів, що надаються канцелярією Білого Дому, розміщуються на сервері розповсюдження електронної інформації системи Comlink. За оцінками оглядачів, більше мільйона користувачів щоденно отримують документи, які їх цікавлять. Інша система – Open Meeting – була реалізована в межах ініціативи «Національного огляду виконання». Вона дає змогу подавати пропозиції та одержувати відгуки на них в інтерактивному режимі електронною поштою. Однією з головних її завдань є створення системи для полегшення процедури проведення опитувань та одержання коментарів із різноманітних джерел [2].

Якщо брати до уваги досвід США, то для України актуальним залишається впровадження певних інновацій щодо електронного урядування. Наприклад, заслуговує на увагу досвід US Digital Service – внутрішньої ІТ-команди американського федерального уряду, яка підпорядкована безпосередньо офісу президента, та самотужки реалізує проекти інформатизації в інших органах федеральної влади. Команда налічує 140 програмістів, серед реалізованих проектів – розроблені та впроваджені електронні послуги у сфері забезпечення ветеранів та іміграції, а також допомога у виправленні сайту державної медичної системи. В свою чергу, така команда професійних ІТ-фахівців могла б оперативно створювати та оптимізувати проекти електронного урядування в Україні [1].

Отже, політика американського уряду у сфері інформаційних і комунікаційних технологій, а також постійне удосконалення електронного урядування в перспективі позитивно впливає на економіку країни в цілому та її конкурентоспроможність.

Література

1. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: [навч. посібник. 2-ге вид.]. – [Електронний ресурс]: / Г.Г. Почепцов, С.А. Чукут. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/19310710/politologiya/dosvid_stvorenniya_elektronного_uryadu_ssha.
2. Що з досвіду США в е-урядуванні можна застосувати Україні? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.e.gov.ua/content/shcho-z-dosvidu-ssha-v-e-uryaduvanni-mozhna-zastosuvaty-v-ukrayini>.

Підгрушний В. А., магістр ОАМ-51,
Науковий керівник:
Ровенець Т. О., к.е.н., доцент
Національний університет водного господарства
та природокористування
м. Рівне

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ: ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ У МІСТАХ УКРАЇНИ

За останні 4 роки в Україні відбулися значні зрушення в розвитку електронного урядування. Даний термін використовується для позначення безперервної участі громадян у формуванні та реалізації державної політики з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. На місцевому та національному рівнях інструментами електронного урядування, або електронної демократії, є: електронні петиції; громадський бюджет (бюджет участі); електронні публічні консультації; електронне голосування тощо. Такий перелік не є обмеженим.

Коли мова йде про електронне урядування, то не варто забувати і про електронні послуги (оформлення ліцензій, соціальної допомоги, особистого документу без відвідування органів влади), які надаються громадянам або юридичним особам в електронній формі. Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію розвитку системи електронних послуг в Україні від 16.11.2016 р. №918-р [1], якою визначено найбільш суспільно-важливі послуги, які повинні надаватися в електронній формі. Серед таких послуг: оформлення допомоги при народженні дитини; отримання житлової субсидії; реєстрація бізнесу. Без відвідування органів державної влади вже можна отримати інформацію з реєстру речових прав, витяг про земельну ділянку, реєстрацію оренди землі, погодження проекту землеустрою та інші.

Так, за даними Державного агентства з питань електронного урядування, станом на кінець вересня 2018 року, електронною послугою з оформлення допомоги при народженні дитини скористалися вже майже 19 000 українських родин [2]. З квітня 2017 року, коли почала працювати програма «Доступні ліки», українці отримали ліки за понад 26,5 млн. рецептів [2].

Онлайн-послуги державного рівня надають такі ресурси: Урядовий портал, iGov – портал державних послуг; Єдиний державний портал адміністративних послуг; Кабінет електронних сервісів Міністерства юстиції; он-лайн Будинки юстиції; електронний кабінет платників податків; сервіси Держгеокадастру.

В Україні діють понад 350 електронних реєстрів. У липні 2018 року у Верховній Раді України зареєстрували законопроект «Про публічні електронні реєстри» [3], яким пропонується об'єднати всі державні реєстри в одну базу даних з метою заощадження бюджетних коштів та полегшення роботи з надання

адміністративних послуг. Для цього було придбано естонську систему «X-Road» (в Україні система має назву «Трембіта»), яка дозволить запровадити е-взаємодію між державними реєстрами.

Яким чином розвивається електронне урядування у містах України?

Електронне урядування є частиною концепції «розумного міста». Так, місто Дрогобич на Львівщині вже понад 2 роки реалізує проект «Дрогобич – Smart City». Даний проект розпочав свою діяльність з напрямку електронної демократії та електронного урядування. Проект налічує більше 20 різних напрямків, а саме: інфраструктурні об'єкти, е-сервіси, комунікаційні платформи, роботу з відритими даними. У місті комунальні служби повністю відкрили свої дані: звіти комунальних підприємств, квартальні звіти, боргові зобов'язання, кількість відряджень. 17 травня 2018 року Дрогобич став одним із перших міст в Україні, яке впровадило процес підписання декларації між лікарем та пацієнтом он-лайн. Серед міських електронних сервісів, які сьогодні діють у місті, виділяємо: електронний кабінет мешканця міста, використовуючи який можна записатися на прийом, подати електронне звернення, запит на інформацію або отримати адміністративні послуги; проект «Відкрите місто», «Відкрита реклама», «Відкрита торгівля міста»; електронний запис до лікаря; електронна реєстрація у дошкільні навчальні заклади; електронні петиції он-лайн; візуалізація бюджету міста; бюджетна мапа та відкриті фінанси міста; електронна реєстрація тварин; Громадський бюджет. На сайті Дрогобицької міської ради є аналітичний блок діяльності ради, який дає можливість проаналізувати, яким чином депутати голосують за важливі для громади питання. Також є можливість проаналізувати електронні декларації депутатів та державних службовців.

Дрогобич є одним з маленьких міст Галичини, однак перебуває в епіцентрі зацікавлення та дискусій як в українському, так і світовому контексті. Важливу роль у цьому процесі відіграє акцент на впровадженні інструментів електронної демократії, що має своєю метою зробити діяльність органів державної влади відкритою, прозорою та підзвітною. Сьогодні існує широкий набір інструментів електронного урядування. Вони не є обмеженими. Місто шукає власні підходи щодо їх запровадження. Це питання є дискусійним. Однак слід чітко усвідомлювати, що запровадження принципів електронної демократії у містах є вимогою часу, і запорукою успішного динамічного розвитку.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Офіційний сайт Державного агентства з питань електронного урядування України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.e.gov.ua>
3. Про публічні електронні реєстри: проект Закону від 18.09.2018 № 2543-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

Ровенець Т. О.

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
 Національний університет водного господарства
 та природокористування
 м. Рівне

ОЧІКУВАННЯ ТА НАСЛІДКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

В умовах розвитку глобального інформаційного суспільства виконання державою її конституційних обов'язків, надання послуг громадянам супроводжується розширенням використання інформаційно-комунікаційних технологій. Найбільш ефективним засобом взаємодії держави і суспільства у мережі Інтернет сьогодні є електронне урядування, використання якого забезпечує продуктивну взаємодію всіх гілок влади як між собою, так і з суспільством та значно спрощує процедури отримання послуг [1].

Відповідно до Концепції розвитку електронного урядування в Україні електронне урядування – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [2].

Впровадження електронного урядування, створення електронного уряду та становлення е-демократії передбачають нові форми організації діяльності та взаємодії державних органів з громадянами та організаціями. Основні засади розвитку електронного урядування визначено Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», Законом України «Про Національну програму інформатизації» та Концепцією розвитку електронного урядування в Україні [3].

Впровадження електронного урядування вплине на всі сфери життя суспільства. Основні очікування та наслідки впровадження електронного урядування наведено в табл.1.

Таблиця 1

Очікування та наслідки впровадження електронного урядування в Україні*

Сфера життя суспільства	Очікування від впровадження електронного урядування	Наслідки впровадження електронного урядування
Соціальна сфера	Підвищення рівня задоволеності громадян державними послугами	1. Розширення можливостей для самообслуговування громадян. 2. Спрощення та прискорення надання адміністративних послуг.

		<p>3. Збільшення можливостей для отримання освіти (наприклад, дистанційне навчання).</p> <p>4. Підвищення технологічної обізнаності громадян.</p> <p>5. Зростання довіри до органів влади.</p>
Політична сфера	Відкритість та прозорість діяльності органів влади	<p>1. Підвищення результативності та ефективності державного управління за рахунок залучення громадян до аналізу та прийняття державних рішень.</p> <p>2. Трансформація контролю, який здійснюватиметься з використанням інформаційних технологій.</p> <p>3. Створення централізованої бази даних та впровадження повноцінного електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису.</p> <p>4. Створення єдиної інформаційно-аналітичної системи діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.</p>
Економічна сфера	Скорочення часових витрат на надання адміністративних послуг	<p>1. Зменшенні кількості урядових витратків на надання адміністративних послуг.</p> <p>2. Зниження витрат громадян і суб'єктів господарювання при отриманні адміністративних послуг.</p>
Технологічна сфера	Створення якісного сучасного ринку інтелектуальних послуг, розвиток інфраструктури телекомунікацій	<p>1. Розвиток телекомунікаційних систем і мереж в малих містах і селах.</p> <p>2. Підвищення рівня комп'ютерної грамотності серед населення.</p> <p>3. Проведення загальних просвітницьких заходів з метою поступового ознайомлення громадян з інформаційно-комунікаційними технологіями.</p>

* складено автором

Застосування інструментів електронного урядування сприятиме вирішенню низки проблем публічного урядування в Україні, зокрема таких як:

- непрозорість механізмів функціонування та прийняття рішень, відомча закритість;
- корумпованість;
- низька ефективність адміністративних процедур;

- невідповідність якості надання послуг населенню та бізнесу європейським стандартам;
- відсутність демократичного контролю та участі громадян у розробці та реалізації державної політики;
- низький рівень довіри громадян до інститутів публічної влади [1].

Разом з тим серед негативних факторів, що впливають на впровадження та розвиток в Україні електронного урядування варто відзначити обмеження охоплення мережею Інтернет, недосконалість законодавчої бази, недостатнє фінансування процесу інформатизації, консерватизм і бюрократизм чиновників. На сьогодні, уряд неспроможний в повному обсязі поширювати інформацію про свою діяльність та координувати роботу відомств.

Отже, впровадження електронного урядування неминуче супроводжується серйозними змінами практично у всіх сферах життя суспільства. Але для того, щоб отримати максимальну перевагу від цих технологій, потрібно реалізувати основний принцип, який полягає в тому, що електронне урядування має бути доступним в будь-який час, в будь-якому місці і кожній людині.

Література

1. Семенченко А.І. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації. – [Електронний ресурс]: / А.І. Семенченко, А.О. Серенок. – Режим доступу: https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_002_Feb_2018.pdf.
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження КМУ від 13 грудня 2010 р. № 2250 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 5 січ. (№ 1).
3. <https://www.e.gov.ua/content/elektronne-uryaduvannya>.

Рудковська О. В.

здобувач вищої освіти зі спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,

Ченцов А.В.

здобувач вищої освіти зі спеціальності «Комп'ютерні науки»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»,

Вольська О. М.

професор кафедри публічного управління та адміністрування
д. держ. упр., професор
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВІДКРИТИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ

«Відкриті дані для України – це насамперед антикорупція і прозорість роботи виконавчої влади» – так говорить ідеолог і засновник Open Data Incubator Денис Гурський [1].

На сьогодні, майже кожна людина хоче дізнатися де саме задіяні її кошти, яким чином вони використовуються та що приховують державні службовці. Зрозуміло, що всіх нюансів ми не дізнаємось але трохи відкрити завісу та принаймні стежити за перебігом цих подій маємо право. Для цього в Україні існують різноманітні ресурси, з яких можна більш ретельно дослідити обіг грошових засобів у різних сферах життєдіяльності людини, але до цього ми повернемося трохи згодом, а зараз пропоную вам трохи поглибитись у історію самого зародження такого напрямку як відкритість даних.

Першою людиною, завдяки якій в Україні почали говорити про відкритість даних став той самий Денис Гурський, про якого згадувалося на початку виступу. Він є засновником першого бізнес-інкубатора, який став проектом суспільної організації Social Boost (українська технологічна громадська організація, діяльність якої спрямована на розвиток IT-проектів із соціальним впливом, впровадження електронної демократії, електронного урядування та відкритих даних. Це спільнота професійних програмістів, громадських активістів й менеджерів, які спільно з державними органами та IT-компаніями працюють над створенням сервісів, що вирішують проблеми громадян). Він почав свою діяльність у 2012 році і більш відомий, як організатор хатаконів (це форум розробників, під час якого спеціалісти із різних сфер розробки програмного забезпечення разом працюють над вирішенням певної проблеми). Через деякий час Денис зі своєю командою взявся за реформу відкритих даних, де зіграли не останню роль, оскільки займалися адвокатуванням закону про відкриті дані, а також розробили державний портал відкритих даних, який у подальшому був переданий у власність держави.

Ще одним із людей, які займаються проблемою відкритих даних є Метью Шааф. Він є директором Представництва Freedom House в Україні з 2016 року.

Це організація, що проводить моніторинг демократичних змін у світі, підтримує демократію та захищає демократію і права людини у світі. Протягом останніх 5 років ця людина відповідає за реалізацію проектів і програм організації в Україні. Наразі це перші люди про яких можна згадати, якщо ми говоримо про відкриті дані.

А зараз пропоную перейти до наступної частини цієї праці та дізнатися звідки взагалі можна дізнатися про ті чи інші данні, які раніше не були настільки оприлюднені народом.

На думку багатьох, першоджерелом відкритості даних є архіви, адже в них можна дізнатися більш детальну інформацію не лише про саму людину, а іноді і про її діяльність. Головним архівом України з якого ми можемо починати рух є «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України». Він зберігає документальні свідчення діяльності всіх владних структур, що функціонували на теренах України протягом ХХ століття.

Сьогодні, коли прогрес галопуючим темпом їде вгору для нас створені більш широкі можливості за рахунок мережі інтернет. Якщо ви хочете дізнатися детальну інформацію про використання фінансових ресурсів у тому чи іншому державному секторі, то достатньо лише зайти на «Портал відкритих даних» [2]. Також на офіційному сайті Верховної Ради України можна стежити за перебігом всіх змін у законопроекті, постанов та переглянути перебіг порядку денного [3].

Ще одним із цікавих сайтів, куди можна зазирнути, особливо підприємцям, є You Control [4]. Це певний реєстр всіх підприємств різного масштабу, де детально розписана вся інформація, особливо фінансова. Під час певного експерименту було визначено, що одне з відомих підприємств в Україні, залучаючи до співпраці інвесторів вже було на межі банкрутства і саме розробка цього сайту допомогла іншим не «викинути гроші на повітря».

Підводячи підсумок необхідно відмітити, що відкриті дані дуже важливі для всього людства насамперед тим, що нас не тримають у інформаційній клітці, а в свою чергу ми можемо самі стежити за перебігом всіх подій в країні та у подальшому впливати на них. Відкриті дані-це в першу чергу дотримання демократії в нашій країні.

Література

1. Денис Гурський: Україна-майданчик для тестування нових моделей [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://24tv.ua/ru/gurskij_ukraina_sejchas_ploshhadka_dlja_testirovanija_novyh_modelej_n823932
2. Портал відкритих даних [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://data.gov.ua/>
- 3.Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
4. Програма відкритих даних You Control [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua/ru/>

**СЕКЦІЯ 8.
СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА МОВНА ПОЛІТИКА
У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

Виногорова Т. І.
старший викладач
ДВНЗ «Херсонський державний
аграрний університет»

**ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

Соціально-економічна і політична криза в Україні, трансформація суспільних і політичних відносин, зміна ціннісно-нормативної системи викликали процеси соціальної дезорганізації і диференціації, тому забезпечення соціально-політичної стабільності та порядку в багатьом залежить від спроможності органів державної влади та місцевого самоврядування різних рівнів налагодити діалог з населенням, і забезпечити досягнення соціального консенсусу з цілої низки питань. Зазначені обставини визначають актуальність дослідження комунікативної взаємодії структур публічної влади та громадськості, забезпечення належного наукового обґрунтування використання цього важливого ресурсу в управлінні справами суспільства і держави.

Питання налагодження комунікації в публічно-політичній сфері вперше досліджував ще наприкінці XIX ст. німецький вчений М. Вебер [5]. Надалі ця сфера взаємодії вивчалася представниками багатьох наук, зокрема, психології (А. Леонтьєв, Л. Виготський та ін), лінгвістики (Дж. Серль, М. Бахтін), кібернетики (Н. Вінер, К. Шеннон, Ст. Бір) та ін.

Більшість дослідників погоджуються з думкою Дж. Дьюї, який стверджував, що сучасне суспільство існує в комунікації і через комунікацію. Згідно позиції Дж. Дьюї суспільство і є комунікація [7, с. 149]. Взаємодія між людьми, і порядок, що існує у їхніх взаєминах, і формує соціальну структуру суспільства з яскраво вираженими комунікативними функціями. Фахівець відзначає, що комунікація у суспільстві здійснюється між індивідами, групами, організаціями, державами, культурами за допомогою знакових систем (мов), у формі спілкування як обмін цілісними знаковими утвореннями (повідомленнями), в яких відображені знання, думки, ідеї, ціннісні відносини, емоційні стани, програми діяльності учасників взаємодії. Зміст і форми комунікації, на думку Дж. Дьюї, відображають при цьому суспільні відносини та історичний досвід людей.

У той же час тривають наукові дискусії щодо визначення сутності поняття «комунікація». Сучасний «Великий Російський енциклопедичний словник» дає два визначення цього поняття: «Комунікація: 1) шлях повідомлення, зв'язок

одного місця з іншим; 2) спілкування, передача інформації від людини до людини – специфічна форма взаємодії людей у процесі їх пізнавально-трудої діяльності, що здійснюється головним чином за допомогою мови (рідше за допомогою інших знакових систем). Комунікаціями називаються також сигнальні способи зв'язку у тварин» [2, с. 716]. Великий тлумачний словник української мови дає три визначення комунікації 1) шляхи сполучення, лінії зв'язку тощо; 2) обмін інформацією, спілкування; 3) те саме, що спілкування; зв'язок [3, с.562].

Водночас термін «комунікаційний» має свій відмінний від попередніх слів змістовний відтінок. Комунікаційний, як відзначає – це прикметник, який характеризує комунікації лише в тому їх обмеженому значенні, коли мова йде про шляхи сполучення, лінії зв'язку [6]. І тому змішувати поняття «комунікативний» і «комунікаційний» абсолютно неправомірно. Зазначена розбіжність є розбіжною в публічному управлінні. Якщо мова йде про покращання комунікаційного забезпечення державного управління [4, с. 319], то йдеться про удосконалення технічного забезпечення процесу управління, якщо про комунікативне – то про якісні аспекти взаємодії комунікаторів.

Уявлення про комунікацію в публічному управлінні можна розбити на дві типові групи: а) комунікація як зв'язок між учасниками управління за допомогою певних засобів; б) комунікація як аналог спілкування, обміну інформацією. Це дозволяє стверджувати, що комунікативна взаємодія є такою формою раціональної соціальної взаємодії, що будується на основі діалогу та кооперації учасників взаємодії, формується навколо досягнення певної спільної мети, вирішення проблеми і будуватися навколо практичної діяльності, а може і не бути спрямованою на діяльність і передбачати лише обмін думками, обговорення проблеми (діалог, вербальна взаємодія). Під час комунікативної взаємодії в публічному управлінні партнери засвоюють певний соціальний досвід і включають його в свій, звикають до колективних форм громадянської участі, що сприяє формуванню і підтримці групових структур. Така взаємодія є дуже корисною і у відпрацюванні партнерських зв'язків на рівні місцевого самоврядування та державних органів влади, між органами влади і бізнесом. Тобто комунікативна взаємодія у всіх своїх проявах може однаково позитивно впливати і на події в «системі людино-середовищних відносин», і на управлінські процеси місцевого, регіонального і національного рівня.

Отже, саме в рамках комунікативної взаємодії має будуватися управлінський консенсус, забезпечуватися партнерство структур публічної влади та громадянського суспільства у сучасній Україні.

Література

1. Баровська А. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи: аналіт. доп. – К.: НІСД, 2014. – 40 с.
2. Большой российский энциклопедический словарь. – М.: Большая российская энциклопедия, 2003. – 1888 с.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови: близько 250 000 сл. / авт. проекту та голов. ред.: В. Т. Бусел. – К.: Перун, 2005. – 1719 с.
4. Державне управління: Навч. посібник /А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; за ред.А.Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.
5. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. / Т. 2: Методологія державного управління / наук.-ред. колегія: Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. – 2011. – 692 с.
6. Кашкин В. Б. Введение в теорию коммуникации: учеб. пособие / В. Б. Кашкин. – Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. – 175 с.
7. Dewey J. The Public and its Problems. Ohio University Press, Athens, 1991. – 236 p.

Виноградова Т. І.
старший викладач
ДВНЗ «Херсонський державний
аграрний університет»

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ВІДНОСИН

Однією з важливих рис організаційного процесу є конфліктна взаємодія, від якої значною мірою залежать особливості “мікроклімату” в організації та розвитку будь-якого колективу. Відомо, що конфлікт є складною багаторівневою системою взаємодій, яка базується на певних суперечностях індивідів чи груп, що здійснюють різні рольові функції. Це повною мірою стосується і колективу публічної служби, якому властива складна сукупність конфліктних взаємодій різноманітного спрямування.

Появу та загострення організаційних конфліктів спонукає складна сукупність макро- та мікрофакторів. До перших відносяться ті фактори, які не залежать від учасників організаційної взаємодії, але значною мірою впливають на стан соціально-психологічного клімату в організації (розвиненість соціально-економічних та суспільно-політичних процесів, рівень життя населення, особливості галузевих відносин тощо). Фактори «мікросередовища», у свою чергу, можуть розділятися на об’єктивні (насамперед, як комплекс нормативних і управлінських складових) та суб’єктивні («мікроклімат» в організації). Саме суб’єктивний фактор значною мірою визначає спроможність організації реалізовувати конкретні завдання та ефективно розвиватися.

Характер конфліктної взаємодії в організаційному середовищі визначається декількома суттєвими обставинами. Найперше слід виділити

сутність та спрямування розвитку організаційної (адміністративної) культури, під якою розуміється своєрідний корпоративний «мікроклімат», який впливає на здатність організації ефективно працювати та розвиватися. На сьогодні немає якогось єдиного тлумачення терміну «організація». Проте всю різноманітність поглядів на термін «організація» можна звести до його тлумачення в трьох основних значеннях: 1) як союзу людей, об'єднаного спільною програмою дій чи поглядів; 2) як процесу дії (засновувати, встановлювати, налагоджувати, упорядковувати що-небудь); 3) як планомірного влаштування, побудови, складу чого-небудь. Саме таке тлумачення організації – як явища, як дії, як процесу управління – прямим чином стосується сутності та спрямування організаційних конфліктів.

Термін «організація», – за оцінкою Г. А. Саймона, – застосовується «до системи комунікацій і зв'язків в межах групи людей, до числа яких входять і процеси вироблення та прийняття рішень» [1, с. 19]. Основними видами організаційних (адміністративних) конфліктів є: міжособистісні; міжгрупові та складні конфлікти за критерієм «особистість» - «група». До вже традиційних в організації додаються і конфлікти за параметрами індивідуалізм-колективізм, дистанціювання від влади та наближення до влади, тяжіння до невизначеності чи уникнення невизначеності тощо. Не випадково Л. Крісберг визначає конфлікти як «складне явище, що включає безліч спірних питань і сторін, і кожна сторона водночас залучена також у безліч конфліктів» [2, с. 27-28].

Управління організаційними конфліктами відзначається гармонійною сукупністю методів та підходів, а також особливостями їх забезпечення та реалізації. Слід приділити належну увагу правовому, організаційному, комунікативному, ціннісно-орієнтаційному та інноваційному механізмам. У руслі правового механізму видається можливим забезпечити нормативну основу для вдосконалення організаційної взаємодії. Оптимальним рівнем для налагоджування ефективної організаційної взаємодії мають вважатися локальні нормативно-правові акти, які відображають та «формалізують» специфіку відносин у даному колективі. Організаційний механізм складає сукупність різнобічних засобів, спрямованих на узгодження цілей та функцій організації, а також раціоналізації взаємозв'язків між структурними підрозділами. Саме за допомогою зазначеного механізму видається можливим віднайти ефективні засоби врегулювання “горизонтальних” конфліктних ситуацій.

Комунікативний механізм зосереджується в тих засобах, зв'язках і завданнях, які забезпечують належну циркуляцію інформаційних і комунікаційних. Недооцінювання чи навіть ігнорування зазначеного механізму загрожує приховуванням та навіть заморожуванням конфліктних ситуацій в колективі.

Ціннісно-орієнтаційний механізм має вважатися складною сукупністю стійких переконань та позитивних орієнтацій соціуму, окремих угруповань та конкретних індивідів. При цьому слід враховувати, що організаційна культура відзначається динамічністю, що надає значні можливості для її розвитку та

вдосконалення. Основними засобами формування та розповсюдження культури в організації є звичаї, символи, а також історія організації.

Інноваційний механізм позначається створенням та забезпеченням належних умов для розвитку та вдосконалення організації, відмови від неефективних методів управління організаційним процесом, впроваджувати в діяльність організації результатів науково-дослідницької роботи, а також активізувати пошуки ефективної організаційної моделі.

Отже, управління організаційними конфліктами за допомогою механізмів визначається низкою позитивних якостей, до яких слід віднести чітке розуміння проблеми, яка потребує реагування та розв'язання за допомогою різнобічних операційних заходів. За допомогою наявних механізмів видається можливим обрання загальних підходів, визначення різних форм та моделей, створення сприятливого психологічного клімату, застосування конкретних технологій та інструментів управління організаційними конфліктами.

Література

1. Саймон Г. А. Адміністративна поведінка. Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції / Герберт А. Саймон; пер. з англ. [Р. Ткачука]. – К.: АртЕк, 2001. – 392 с.
2. Крисберг Л. Мирозидание, миросохранение и разрешение конфликтов / Л. Крисберг // Социс. – 1990. – № 11. – С. 27-28.

Гандір Хатем

аспірант кафедри менеджменту і адміністрування
Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу

ПРО ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЗАСОБІВ МАС-МЕДІА ДЛЯ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Для особливостей розвитку людської цивілізації на початку третього тисячоліття є характерним перехід до інформаційно-комунікаційної єдності населення континентів, країн і регіонів. При цьому, інструментом, який забезпечує цю єдність, виступають засоби масової інформації (ЗМІ) та комунікації (ЗМК), які узагальнюються таким поняттям, як **мас-медіа** (англ. mass media) і традиційно включають друковану продукцію (листівки, газети, журнали, книги), радіо і звукозаписи, кінематограф, телебачення та відеозаписи, телевізійні, телефонні, комп'ютерні та інші види технічних засобів, що забезпечують можливість масових соціальних комунікацій.

В цьому контексті мас-медіа можна визначити як сукупність всіх інформаційно-комунікативних засобів, які були створені людством протягом

всього культурно-історичного розвитку і які сприяють формуванню суспільної свідомості та здатності людей до аналізу і оцінки будь-якої створеної і розповсюдженої людьми за допомогою мас-медіа нових знань та інформації про них.

Проте, засоби розвитку і розповсюдження нової інформації одночасно можуть бути використаними в якості інструментів маніпуляції свідомістю і почуттями, прагненнями, інтересами і потребами людей, в зв'язку з чим дослідження ролі та оцінки можливостей впливу засобів мас-медіа на населення різних країн, а також їх використання для управління їх національними господарсько-економічними системами є актуальним науковим завданням.

На жаль, проблеми взаємовідносин і взаємовпливу мас-медіа і влади, мас-медіа і соціально-економічних систем різного масштабу та призначення, мас-медіа і груп людей, мас-медіа і будь-якої окремішньої особистості до останнього часу з позицій ефективного і результативного управління життєдіяльністю соціуму та сталого розвитку всіх країн і людства продовжує залишатись поза увагою більшості дослідників. Недостатньо дослідженими залишаються і нові інформаційні технології, завдяки яким мас-медіа були сформовані в їх сучасному розумінні, створивши тим самим можливості впливу на суспільну свідомість і формування останньої в бажаному вигляді шляхом впливу на свідомість та інтелект окремих індивідів і їх груп, на колективну свідомість і колективний інтелект персоналу і органів управління різноманітних організаційних утворень, на свідомість та менталітет населення цілих держав. При цьому, не будучи силою, здатною самостійно запрограмувати і здійснити необхідні і прогресивні трансформації, реформи і зміни, мас-медіа можуть сприяти як процесам занепаду провідних ідей минулих епох, так і зростанню популярності нових концепцій, в зв'язку з чим їх використання може відбуватися такими суб'єктами впливу на суспільство:

- мас-медіа, залежні від законодавчої, виконавчої і судової гілок влади;
- мас-медіа, які належать альтернативним політичним силам;
- мас-медіа, утворені організаціями громадянського суспільства;
- мас-медіа, які належать потужним бізнес-структурам;
- незалежні мас-медіа.

Очевидно, що рівні впливу всіх цих складових на суспільство є диференційованим і потребує вивчення з метою захисту людей від можливих маніпуляцій і пропаганди окремих учасників інформаційного ринку, з метою захисту інтересів суспільства загалом (а не окремих суб'єктів) шляхом формування таких рішень влади і бізнесу, які б гарантували громадськості досягнення бажаного рівня соціального, економічного і екологічного добробуту. Однак, якщо дослідження за напрямом використання владою та бізнес-структурами можливостей залежних від них мас-медіа для формування потрібної ринкової поведінки споживачів уже існують [для прикладу, 1, 2, 3], то можливості використання мас-медіа для прийняття соціально-відповідальних

рішень владою, бізнесом і споживачами, коли мас-медіа «... живуть в унісон із потребами країни і її простих громадян» [4] практично не досліджувались.

Тому, хоча дослідження і оцінки потенціалу впливу мас-медіа і тих, хто ними управляє уже були започатковані автором монографії [5], необхідність отримання наукових рекомендацій щодо саме цього напряму управлінської комунікації мас-медіа на організацію взаємодії інституцій влади, бізнесу та громадянського суспільства запропоновано в [6] як такі, що вимагають поглиблених досліджень і обґрунтування реальних механізмів впливу ЗМІ і ЗМК на державу та бізнес в інтересах національної економіки і суспільства.

Література

1. Джига Т. В. Сучасний стан та основні проблеми взаємодії органів державної влади України із засобами масової інформації / Т. В. Джига // Електронне урядування. – 2010. – № 1. – С. 97–104.
2. Горбань Ю. О. Новітні комунікативні можливості у взаємодії ЗМІ, органів державної влади та громадських організацій / Ю. О. Горбань // Вісник НАДУ. – 2013. – С. 38-45.
3. Вербицький П. Взаємодія органів державної влади і мас-медіа як категорія науки про соціальні комунікації / П. Вербицький // Діалог: медіа-студії. - 2016. - Вип. 22. - С. 17-28.
4. Незалежні медіа як перша влада: рецепт для України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.telekritika.ua/rynky/2011-07-05/64073>
5. Curran J. Media and Power / James Curran. – London: Routledge, 2002. – P. 321.
6. Ghandir Hatem. Regarding the role and potential of the influence of the media on the processes of management the national economy of the country / Hatem Ghandir // «Сучасні управлінські технології в умовах трансформації соціальних відносин» (Івано-Франківськ 19-20 квітня 2018 року): Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, 2018. – С.12-13.

Кубанова Т. В.

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри зв'язків з громадськістю і журналістики
Київського національного університету культури і мистецтв

ВИКОРИСТАННЯ БРИТАНСЬКИХ МЕТОДИК ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Світовою тенденцією початку нинішнього століття є визнання того, що людський потенціал є основним ресурсом будь-якої країни і забезпечує її стале економічне зростання і конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Процеси, які відбуваються сьогодні в усіх сферах суспільного і економічного

життя України, вимагають принципово нового ставлення до питання формування та розвитку трудових ресурсів і кадрового потенціалу. Тому формування та реалізація сучасної кадрової політики в Україні потребує ефективного державного кадрового менеджменту і певних системних зрушень у цьому напрямку.

Основними принципами сучасної кадрової політики мають бути: соціальна справедливість, комплексність та послідовність її проведення; професіоналізм; збалансованість представництва досвідчених та молодих працівників з урахуванням гендерної рівності; відповідальність держави за створення передумов для реалізації життєво важливих інтересів людини, реалізації громадянами права на освіту і працю; взаємоповага у відносинах між особою та державою, працівником та роботодавцем; безперервність навчання («навчання протягом життя») [2, с. 16]. Останній принцип є досить актуальним у сучасних умовах розвитку суспільства.

Одним із результатів мовної політики Європейського Союзу є те, що *lingua franca* (мовою спілкування) всередині ЄС стає англійська мова. Особливого значення з огляду на це набуває організація професійно-орієнтованого навчання державних службовців англійської мови таким чином, щоб за визначений термін навчання вони досягали певного рівня іншомовної компетентності, який би давав змогу здійснювати ефективну комунікацію в професійній діяльності.

Останнім часом у вищих навчальних закладах відбувається інтенсифікація процесу навчання іноземних мов шляхом упровадження різноманітних технологій навчання, що забезпечують свободу вибору студентами та слухачами форм і методів навчання. Значний потік інформації вимагає застосування таких методів навчання іноземних мов, що дозволяють у стислі строки надати слухачам досить ґрунтовних знань, забезпечити високий рівень опанування та закріплення матеріалу на практиці. Методи, що розвивалися впродовж віків, мали фундаментальний вплив на моделювання процесу навчання і вивчення іноземних мов, проте відрізнялися між собою в принциповий спосіб. Однак ці методи найчастіше розвивалися окремо від контекстів їх використання. Саме тому на часі постає комунікативна методика викладання іноземних мов майбутнім публічним службовцям та виокремлення її основних принципів та положень. У цьому контексті роль викладача іноземної мови, який працює з майбутніми публічними службовцями, надзвичайно посилюється, а вибір найбільш ефективної методики викладання стає, як ніколи, актуальним.

Отже, у даний час інтенсивне навчання іноземних мов реалізується в різних методичних системах, що розвиваються, знов створюються і діють. Це обумовлено різноманітністю конкретних цілей навчання іноземної мов різного контингенту, а також різноманітністю умов. Наприклад, для використання оксфордської і кембриджської методик до вивчення англійської мови на своїх заняттях зі слухачами викладач крім компетенцій, обов'язково повинен мати високий рівень сформованості комплексу особі стислих якостей і ціннісних орієнтацій. Ю.В. Дишлева підкреслює, що британські методики включають

оксфордський і кембриджський підходи до вивчення мови. Їх об'єднує те, що в основу роботи більшості курсів покладено комунікативну методику, інтегровану з деякими традиційними елементами викладання. Вона передбачає максимальне занурення студента в мовний процес, що досягається за допомогою мінімального використання в навчальному процесі рідної мови. Оксфордські й кембриджські підходи орієнтовані на розвиток не лише мовних знань, але також креативності та загального світогляду студента [1, с. 37-38].

У рамках зазначених методик на середньому (B1) та високому (B2) рівнях роботи можна організовувати кількома способами. Крім традиційних видів активності – читання, опрацювання лексики, інтерпретації, дискусії, ефективним є так званий метод роботи із заголовками як взірцями сконденсованої передачі інформації. На основі запропонованих заголовків можна організувати обговорення, про що може йти мова у статті під такою назвою. Пізніше порівняти зміст статті із запропонованими варіантами. Ефективним методом є опрацювання тексту з подальшим придумуванням заголовка до нього. Можна також запропонувати сформулювати заголовки рідною мовою студентів і зіставити світоглядні способи окреслення тих самих явищ. У порівняльному аспекті доцільно проаналізувати особливості формулювання заголовків у різних мовах [3, с. 47].

Отже, ефективне вивчення іноземних мов, насамперед англійської, державними службовцями та посадовими особами місцевого самоврядування вимагає використання новітніх підходів до навчання, зокрема оксфордської і кембриджської методик до вивчення англійської мови. У рамках зазначених методик людина, яка навчається, привчається творчо мислити, самостійно планувати свої дії, прогнозувати можливі варіанти, вирішення завдань, що стоять перед нею, реалізуючи при цьому засвоєні нею засоби і способи діяльності.

Література

1. Дишлева Ю. В. Роль і місце сучасних методик у вивченні англійської мови в курсі дистанційного навчання // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки: зб. наук. пр., 2008, № 13. С. 35-41.
2. Зелінський С. Е. Теоретико-методологічні засади комплексного оцінювання державних службовців : монографія. К.: НАДУ, 2016. 296 с.
3. Редьква М. Використання автентичних матеріалів у вивченні української мови як іноземної в умовах іншомовного середовища // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2014. Випуск 9. С. 43–50.

Литвинов В. О.студент 4 курсу 3 групи економічного факультету
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Розвиток інформаційного суспільства важко уявити без застосування новітніх інформаційно-комунікативних технологій. Термін «інформація» фахівці часто поєднують з поняттям «комунікація», («інформаційно-комунікативний»), які разом виступають невід'ємною складовою ефективною комунікативної політики держави. Разом з тим, незважаючи на визначальну роль комунікації в житті суспільства, вона досі не має належного обґрунтування в межах науки державного управління, бракує розробки її теоретико-методологічних засад, та й загалом формування окремої предметної сфери дослідження комунікації.

Актуальність даної теми полягає в тому, що в епоху стрімкого розвитку комп'ютерних технологій, прагнення суспільства до встановлення демократичної, правової держави, громадянського суспільства, утвердження інформаційного суспільства та проведення реформи публічного управління, значення комунікації важко недооцінити. Комунікація, будучи предметом дослідження різних предметних сфер, стає неодмінною умовою функціонування сучасного суспільства.

Поряд з категорією «інформація» фахівці часто ототожнюють поняття «комунікація», дослідники розглядають категорію «комунікація» як обмін інформацією на основі якого керівництво отримує відомості, необхідні для прийняття ефективних рішень і доводить прийняті рішення до працівників організації (фірми). Такий підхід є очевидним, оскільки інформація і комунікація є поняттями взаємопов'язаними і взаємообумовленими. Вони нерідко зливаються в одну дефініцію («інформаційно-комунікативна»), що розкриває особливості інформаційного обміну в процесах комунікативної взаємодії індивідів, людських груп і спільнот, інститутів громадянського суспільства і держави.[1]

Здійснивши ґрунтовне теоретичне дослідження масової комунікації завдяки науковій літературі можна вивести наступне визначення: комунікація — це зумовлений ситуацією й соціально-психологічними особливостями комунікаторів процес встановлення і підтримання контактів між членами певної соціальної групи чи суспільства в цілому на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації, який відбувається у вигляді взаємопов'язаних інтелектуально-мислительна та емоційно-вольових актів, опосередкованих мовою й дискретних у часі й просторі, — тобто у вигляді актів мовлення, актів паралінгвістичного характеру й психофізіологічного впливу,

актів сприймання та розуміння і т. п., що пов'язані з процесами збору фактів, їх зберігання, аналізу, переробки, оформлення, висловлення та при потребі поширення, сприймання і розуміння, відбуваються з використанням або без нього різних знакових систем, зображень, звуків (письмо, жести, міміка та ін.), засобів комунікації (газети, журнали, аудіовізуальні програми й т. п.). Значення феномену комунікацій на сучасному етапі розвитку суспільства важко недооцінити, адже комунікаційні зв'язки пронизують усі сфери життєдіяльності, комунікації досліджуються різними науками: державним управлінням, економікою, правом, соціологією, філософією, культурологією, політологією, тощо [2].

Комунікації в державному управлінні розглядають як «інформаційну взаємодію, орієнтовану безпосередньо на визначену організацію, на методи і засоби побудови внутрішніх взаємозв'язків, тобто як інформаційні потоки; на розуміння побудови відносин між людьми всередині організації і в непомітному перенесенні особистих відносин на організаційні, у поєднанні вражень, заснованих на почутті симпатії або антипатії, і вражень від ділових якостей», а комунікація управлінська – сукупність інформаційних зв'язків, процес взаємодії між суб'єктами управлінської діяльності по вертикалі, горизонталі із зовнішнім суспільним середовищем, шляхом безпосереднього спілкування і обміну інформацією з використанням відповідних засобів. Досліджуючи сутність та функції комунікації в системі державного управління можна визначити, що при здійсненні основних управлінських функцій – планування, організації, мотивації, координації, аналізу та контролю, – комунікація виступає як інтегруючий фактор: використовуючи потоки інформації, вона спрямовує повідомлення від однієї ланки до іншої відповідно встановленим цілям. Фактично, система обробки інформації виступає об'єднуючою функцією для всіх підсистем або підрозділів державного управління.

Таким чином, комунікація, проникаючи в усі сфери суспільного життя стає неодмінною умовою функціонування сучасного суспільства, її значення у публічному управлінні важко недооцінити, адже вона безпосередньо пов'язана з управлінським функціоналом держави.

Загалом слід відзначити комунікативну природу державного управління, адже фактично вся управлінська діяльність сьогодні базується на інформаційній складовій, а з цієї позиції інформаційно-комунікаційна функція держави набуває особливої актуальності.

Література

1. Адміністративно-правові засади державного управління: навч. посібник / С.А. Балашенко, Т.С. Бойко, Г.А. Василевич та ін; заг. ред. О.М. Крамника. - Мінськ: Підручники і посібники, 2011.
2. Кашкін В.Б. Введення в теорію комунікації: навч. посібник. - Воронеж: Изд-во ВДТУ, 2010. - 175 с.

Мамиченко С. А.

аспірант

Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка

СКЛАДОВІ РЕПУТАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

В умовах сучасної трансформації суспільства має бути сформовано новий тип державного службовця, який повинен стати взірцем дотримання законності та виконання обов'язків державного службовця, послідовності у діях, небайдужості до людських проблем, патріотизму, професійності, чемності у спілкуванні з громадянами та своїми колегами. Перелічені чинники, а також ухвалення відповідного пакету законодавчих актів, на нашу думку, здатні вплинути не тільки на формування позитивного іміджу окремого державного службовця, але й державної служби в цілому, забезпечуючи стабільну основу конституційної єдності українського суспільства. В рамках зазначеного, проблема формування позитивної репутації держслужбовця є досить актуальною.

Репутація формується двома типами цільової аудиторії: зовнішнім і внутрішнім. До зовнішнього відносять споживачів державно-управлінських послуг, громадськість, а також потенційних ділових партнерів. Сукупність їх оцінок, думок і очікувань від організації становитимуть її репутацію, рейтинги і імідж. Коректне формування цих поглядів, управління ними безперечно (але не виключно) є частиною роботи піар-служб або відділів зв'язків з громадськістю [1, с. 16].

Початок процесу формування репутації включає збір даних щодо реально існуючого образу про конкретний орган. Далі управління репутацією органу передбачає етап розробки ідеального образу. Ідеальний образ називається позиціонуванням, він вистояється на підставі потреб, які були раніше проаналізовані. Для ефективного позиціонування, самопрезентації, організації необхідні комунікації з громадськістю, які дозволять донести соціальним масам специфіку діяльності органу, вид державно-управлінських послуг тощо. Позиціонування не передбачає реальних змін послуг згідно очікуванням потенційних споживачів, навпаки, ефективне управління репутацією органу відбувається тоді, коли споживача переконують, що послуги конкретної організації оптимальні їх запитам і очікуванням. В якості засобів комунікації виступають ЗМІ, Інтернет, газети, радіо з грамотно складеною рекламою, проведення публічних обговорень рішень, проектів нормативно-правових актів, засідання громадських рад тощо [2, с. 36].

Щодо внутрішніх суб'єктів формування репутації то безперечно за побудову репутації на первинному етапі відповідають ті, хто формує політику. Кабінет Міністрів України, керівники державних органів, Національне агентство

з питань державної служби, Національне агентство з питань запобігання корупції, контрольно-наглядові органи тощо. Ці ж суб'єкти формують міру соціальної відповідальності державних службовців в Україні, результативність, інноваційність, лідерство, послуги та управління. Однією з ключових проблем, які впливають на зниження престижу, іміджу та репутації установи є особистість керівника державного органу. Згідно зі статистикою найбільш позитивною репутацією володіють харизматичні, активні керівники, що володіють лідерськими рисами і мають професійну компетентність [2, с. 80]. Тому одним з ключових моментів в роботі PR-служб є розробка нового способу керівника, без цього управління репутацією установи не матиме ефективність. Формування репутації у цьому випадку є функцією керівника державної служби в державному органі, який відповідає за такі фактори виміру репутації як умови праці. До його функцій входить управління апаратом кадровою службою, службою, спеціалістом з антикорупційних питань.

Таким чином, репутація державного службовця – це суспільно-етична оцінка його професійних та службових якостей за результатами виконання ним своїх службових обов'язків. Репутація державного службовця безпосередньо залежить як від нього самого, так і зумовлена умовами, у яких працює державний службовець (імідж та репутація державного органу та державної служби).

Ураховуючи викладене, можна зробити висновок, що на основі репутації кожного окремого державного службовця (його професійних та особистих моральних якостей) утворюється імідж державної служби в цілому. Процес формування позитивного іміджу державної служби повинен відбуватись поступово, планомірно, постійно, чітко за відповідною схемою, залежно від обставин, ураховуючи найменші дрібниці й, на нашу думку, повинен обов'язково починатись зі створення позитивної репутації її суб'єктів, тобто державних службовців.

Література

1. Василевська Т. Е. Особистісні виміри етики державного службовця: монографія. К.: НАДУ. 2008. 336 с.
2. Кухарева Г. П. Належне урядування як шлях до становлення дієвої системи публічного управління в Україні // Теорія та практика державного управління. 2015. №3. С. 76–83.

Тимоха К. Ю.
здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
спеціальність «Менеджмент»
Полтавська державна аграрна академія
Науковий керівник:
к.т.н, доцент **Калашник О. В.**

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО КЛАСУ ТА КРЕАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

На сьогодні для більшості вітчизняних підприємств досить характерною є ситуація, коли керівництво притримується тих традицій управління, що були сформовані ще в умовах командної економіки. Тобто, замість того, щоб орієнтувати персонал на виробництво високоякісної продукції, здатної конкурувати на внутрішньому та світовому ринку, їх увага сконцентрована на виготовленні продукції без застосування творчого підходу, що потребує мінімальних якості та витрат. Як зазначає Г. В. Монастриська, саме через нестачу необхідних інституційних змін і слабку мотивацію трудова поведінка більшості працездатного населення України залишається пасивною та характеризується очікуванням результатів подальших економічних і соціальних реформ [4, с. 209]. Натомість на західних підприємствах креативність стає рушійною силою економічного зростання та інновацій. Складно не помітити динамічного розвитку креативної економіки, наприклад в США. Постійно зростаючий вплив креативного сектору економіки на загальний економічний розвиток країни є помітним на прикладах Великої Британії, Австрії, Нова Зеландії та Гонконгу (спеціальний адміністративний район Китаю з 1997 р.), що підтверджують результати досліджень, присвячених картуванню культурних і творчих ресурсів креативного сектору економіки цих країн.

Щорічно публікується рейтинг, в якому аналізуються дані стосовно креативності та креативного класу в регіонах і країнах по всьому світові. Зокрема, в 2017 р. Швейцарія сьомий рік поспіль очолила загальний рейтинг, в якому двадцять чотири з перших двадцяти п'яти місць належить країнам з високим доходом – Китай, який займає двадцять друге місце, є винятком. З 2016 року Китай став першою країною із середнім рівнем доходу, що увійшла в число провідних двадцяти п'яти країн інноваційного рейтингу [2].

В сучасному світі нові технології швидко зайняли місце невід'ємного атрибуту повсякденного життя, причому як у побуті, так і в процесах виробництва. На даний час у зв'язку з розвитком креативного сектору формується, по суті, новий суспільний клас – креативний. Саме американський дослідник Р.Флорида у своєму бестселері «Креативний клас: люди, які змінюють майбутнє» (Florida, 2002; Флорида, 2005 р.) виокремив новий клас працівників,

зайнятих в сфері креативної економіки, – креативний. Мова йдеться про людей, зайнятих в рекламі, архітектурі, різних галузях мистецтва – художньому ремеслі, дизайні, моді, кіно, музиці, театрі, літературі та видавничій справі, наукових дослідженнях, розробках програмного забезпечення, нових видів іграшок і комп'ютерних ігор, а також на радіо і телебаченні. Опубліковані дані, котрі свідчать про те, що в розвинених країнах частка представників креативного класу складає приблизно від 3 до 4 % працюючих [3, с. 58].

Креативний клас формує креативний капітал регіону. Креативний капітал – це сукупність якостей, умінь, знань і навичок, які використовуються для створення чого-небудь концептуально нового, для задоволення потреб людини і суспільства в цілому. Для розвитку креативної економіки необхідною є наявність трьох складових: технологій, таланту і толерантності. В процесі накопичення теоретичного досвіду, завдяки виміру та оцінюванню працівників в теорії та практиці менеджменту персоналу дійшли висновку, що висока кваліфікація, чималий досвід і високий інтелект не є гарантими ефективної роботи людини, оскільки ці чинники визначають лише загальні професійні характеристики працівника (знання та частково навички), однак не дають можливість встановити, як ці якості знайдуть прояв за певних умов, на конкретній посаді, конкретному підприємстві. Це призвело до виникнення концепції компетенцій персоналу, згідно з якою ключові якості персоналу мають відповідати вимогам працівників, конкретній посаді, пріоритетам розвитку підприємства. Основними якостями креативних працівників є високий інтелектуальний розвиток, професійна компетентність, різнобічна винахідливість, інноваційна активність, самостійність творчого пошуку [1].

Визначені категорії креативних працівників відіграють різні ролі в інноваційному процесі підприємства, а їхні функції істотно відрізняються. Тому визначення якостей креативних працівників має конкретизуватися в процесі формування переліку їхніх базових компетенцій, задавати певні орієнтири для визначення групи співробітників і менеджерів підприємства, яким властиві творчі здібності, здатність до інноваційного мислення, організаторські спроможності та здатність організовувати інноваційні процеси.

Тому одним із завдань креативного менеджменту є формування означених категорій працівників, потенційно спроможних створювати новий продукт і здатних до інноваційного розвитку.

Література

1. Вартанова О.В. Креативний менеджмент як підґрунтя розвитку креативних працівників підприємства [Електрон. ресурс] / О. В. Вартанова, І. В. Шестер. – Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608742.pdf>.

2. Глобальный инновационный индекс 2017 г.: в рейтингах лидируют Швейцария, Швеция, Нидерланды, США и Соединенное Королевство [Электрон. ресурс] / Режим доступа к ресурсу: http://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2017/article_0006.html. – Название с титулки экрана. – Дата доступа:

12.09.2018 г.

3. Мильнер Б. Концепция управления знаниями в современных организациях / Б. Мильнер // Российский журнал менеджмента. – № 1. – 2003. – С. 57-76.

4. Монастирська Г.В. Механізм мотивації інноваційної діяльності на підприємстві / Г.В. Монастирська // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2009.– № 2 (16). – С. 207-212.

СЕКЦІЯ 9.
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Дюдяєва О. А., старший викладач
Плугатарьов С. В., магістр
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
ОРГАНІЧНОЇ АКВАКУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ ТА ЄС

За останні п'ять-десять років українські агровиробники впевнено займають сектор органічних продуктів на зовнішніх ринках, у тому числі європейський. Це пояснюється тим що, купівельна спроможність західного споживача вища ніж вітчизняного, органічне харчування стало національною ідеєю в багатьох країнах. Це дає й додатковий прибуток в іноземній валюті.

Причому, збільшення об'єму західноєвропейського органічного ринку відбувається не за рахунок кількості сільськогосподарських площ, що зайняті під органічним виробництвом, а за рахунок зростання споживчого попиту. І хоча, в ряді європейських країн фермери, які займаються органічним агровиробництвом, мають підтримку з боку уряду у вигляді дотацій, розміри яких залежать від виду виробництва та продукції, ряд європейських країн значну частку органічної продукції імпортує.

Останнім часом все більшої увага європейських споживачів, екологічно свідомих підприємців повертає органічна продукція аквакультури. Серед очікувань споживачів: органічна продукція більш корисна для здоров'я, має кращий смак, з меншим вмістом забруднюючих речовин, або взагалі їх не містить, безпечна для життя та не завдає шкоди навколишньому середовищу. Збільшення витрат виробника на виробництво органічної продукції, збільшує її вартість.

Останні дослідження в ряді європейських країн показали, що близько п'ятдесяти відсотків споживачів готові переплачувати за органічну продукцію із перевищенням її номінальної вартості більше ніж на 15%, тридцять відсотків – готові переплачувати до 15%. Але за деякі види органічної рибопродукції споживач готовий платити надбавку, яка становить 130-180%.

Крім того, низка сучасних супермаркетів йде на збільшення продажних площ з органічною продукцією з метою збільшення обсягів продажів. Як приклад, компанія професійного закупівельника рибної продукції для британської мережі супермаркетів Waitrose своєю політикою активно підтримує розвиток стійкої аквакультури, що ідеально підходить для органічного виробництва цієї категорії продукції.

Зростання інтересу до органічної аквакультури привело до того, що в багатьох країнах на рівні урядів встановлено контроль над цією галуззю, розробляються стандарти і процедури сертифікації. У зв'язку з відсутністю єдиних міжнародних стандартів зацікавлені сторони розробляють свої власні спеціальні стандарти для органічної аквакультури і створюють органи з підтвердження відповідності. Ці стандарти часто сильно розрізняються залежно від місця, органу сертифікації і об'єктів сертифікації.

В Європі понад 20-ти компаній проводять сертифікацію органічної продукції аквакультури. І хоча процедури, які вони виконують, однакові, існують і деякі відмінності, які вводять в оману покупців і споживачів рибної продукції. Одні з них, наприклад, забороняють використовувати в кормах для лосося натуральний барвник і органічний лосось, вирощений відповідно до вимог цих стандартів, має світле м'ясо. Лосось, вирощений із використанням барвників, не може бути диференційований за кольором від лосося, виробленого традиційними способами. Іншим прикладом можуть бути французькі стандарти, які дозволяють використовувати прилов для виробництва кормів, у той час як стандарти англійської органу органічної сертифікації Soil Association цього не допускають.

У червні 2007 року ЄС ухвалив Регламент № 834/2007 про виробництво та маркування органічної продукції на заміну Регламенту № 2092/91 [1], який, прийнятий у 1991 році, став частиною реформи Спільної сільськогосподарської політики ЄС (Common Agricultural Policy) і завершенням процесу офіційного визнання органічного сільського господарства, створив загальні вимоги для країн-членів ЄС, сприяв підвищенню довіри споживачів до екологічно чистих продуктів. Країнам Євросоюзу не заборонялося приймати свої власні, додаткові і більш суворі стандарти органічного виробництва. Метою регламенту, прийнятого у 2007 році, стало: подальший розвиток органічного сільського господарства, заснованого на концепції сталого розвитку (sustainable development). У регламенті зроблено акцент на охороні навколишнього середовища: органічне виробництво має поважати природні системи і цикли. В документі було введено основні терміни та визначення щодо органічного виробництва, що зменшило нерозуміння споживачів, дозволило збільшити продажі органічної продукції серед країн ЄС і вивело органічне виробництво на міжнародний рівень. Регламент № 834/2007 не тільки визначає методи виробництва для органічних сільськогосподарських культур і тварин, але також регулює маркування, обробку, контроль і збут органічних продуктів в країнах Європейського співтовариства та імпорт екологічно чистих продуктів з країн не членів ЄС. Регламент також використовується при оцінці відповідності органічної продукції рослинництва, тваринництва, бджільництва, аквакультури, перероблених продуктів, виробництва органічних добрив і містить правила щодо маркування та використання логотипу Organic. Останні зміни до законодавства ЄС щодо органічного виробництва було внесено Регламентом Ради ЄС від 30 травня 2018 року № 848/2018 про органічне виробництво та маркування

органічних продуктів із скасуванням Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 [2]. Документом, який набере чинності у 2021 році, буде встановлено єдині правила та стандарти для всіх учасників органічного сектору ЄС, у тому числі для виробників із країн, що не є членами ЄС, але експортують свою продукцію на європейські ринки. Чіткий набір правил, оснований на європейському законодавстві, замінить наявні 64 стандарти, які суттєво ускладнюють міжнародну торгівлю органічними продуктами.

Що здійснено в цьому напрямку в Україні? Зроблені декілька важливих кроків.

10 липня 2018 року було прийнято Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу й маркування органічної продукції», основні положення якого наберуть чинності у серпні 2019 року [3].

На сьогодні в Україні діє Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», який набрав чинності 09 січня 2014 року [4]. З його прийняттям закінчилася більш ніж десятирічна історія обговорення цієї теми, і сталося узаконення органічного виробництва в Україні. Закон також передбачає визначення правових, економічних, соціальних і організаційних основ ведення органічного сільського господарства, вимоги щодо вирощування, виробництва, переробки, сертифікації, маркування, перевезення, зберігання та реалізації органічної продукції та сировини. Закон було розроблено з урахуванням вимог Регламенту Ради Європи (ЄС) № 834/2007 про органічне виробництво та маркування органічних продуктів, Регламенту Комісії ЄС 889/2008 про докладних правила органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Регламенту № 834/2007 [5], а також Кодексу Аліментаріус «Керівні положення з виробництва, переробки, маркування і реалізації органічних продуктів» [6].

30 вересня 2015 Постановою Кабінету Міністрів України № 982 було затверджено Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури [7] на виконання статті 20 вищезазначеного Закону України. А наказом Міністерства агропромислової політики та продовольства України від 25.12.2015 р № 495 було затверджено державний логотип для органічної продукції (сировини) [8].

Зміни вітчизняного законодавства дозволять адаптувати українську систему контролю якості органічної продукції до вимог ЄС, що, у свою чергу, зніме технічні бар'єри для експорту української продукції на європейські та інші зовнішні ринки. На даний час Міністерство працює над розробкою нормативно-правових актів до Закону України [3].

Інтеграція України до ЄС і втрата деяких ринків країн пострадянського простору змушує вітчизняних виробників шукати виходи на Захід. Але у самій галузі визнають, що в той час як спостерігається великий ринковий інтерес до цієї категорії продукції, асортимент вітчизняної органічної продукції аквакультури залишається обмеженим, і загальна ринкова частка ще залишається невеликою.

Література

1. Директива Ради (ЄС) № 834/2007 від 28.06.2007 щодо органічного виробництва і маркування органічних продуктів, та скасування Директиви (ЄЕС) № 2092/91.
2. Регламентом Ради ЄС від 30 травня 2018 року № 848/2018 про органічне виробництво та маркування органічних продуктів із скасуванням Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007.
3. Закон України Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції 10 липня 2018 року № 2496-VIII
4. Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09.2013, № 425-VII.
5. Директива Комісії (ЄС) № 889/2008 від 05.09.2008 Детальні правила щодо органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Постанови Ради (ЄС) № 834/2007 щодо органічного виробництва і маркування органічних продуктів.
6. Кодекс Алиментариус. Органические пищевые продукты / Пер. с англ.; К 57 ФАО, ВОЗ — М.: Издательство «Весь Мир», 2006. — 72 с.
7. Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури, затверджені Постановою Кабінета Міністрів України від 30 вересня 2015 р. за № 982.
8. Наказ Мінагрополітики України від 25.12.2015 № 495 «Про затвердження державного логотипу для органічної продукції (сировини)», зареєстрований в Мін'юсті 19.01.2016 за № 99/28229.

Петрига Ю. Є.
магістрант ДВНЗ «ХДАУ»

АДАПТАЦІЯ НАЙКРАЩИХ ПРАКТИК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН В УКРАЇНІ

Перехід до постіндустріального суспільства супроводжується низкою ускладнень, які полягають у тому, що сучасна трансформація суспільства зумовлює зміну змісту певних явищ у соціальній, економічній, політичній та культурній сферах, водночас ці явища розглядаються з попередніх позицій, що і це може призводити до хибних висновків.

Явище корупції пов'язане з діяльністю держави, і особливо з її монопольними та дозвільними функціями. Однак це свідчить про те, що підтримка ідеї що зведення до мінімуму функцій державного регулювання автоматично приведе до зниження рівня корупції.

Досвід цілої низки держав (Канада, Швеція, Німеччина, Франція, Голландія, Данія, Фінляндія та ін.) з низьким рівнем корупції у системі державної влади свідчить, що регулюючі функції держави в більшості сфер державного управління є традиційно широкими. Тому найбільш важливими з погляду зниження рівня корупції у системі державного управління виступають напрями антикорупційної політики щодо підвищення прозорості, будування цілісності й добросовісності, а також упровадження механізмів підзвітності й відповідальності. Крім того, доступність публічних послуг через Інтернет або мобільний телефон відчутно знижує корупційні ризики у сфері державного управління.

Професор М.І.Мельник за характером і масштабами поширення корупції, поділяє всі країни світу на три групи. До першої групи він відносить традиційно найменш корумповані країни, зокрема Данію, Нову Зеландію, Фінляндію, Швецію та інші. Поширення і вплив корупції на суспільне життя в державах цієї групи є незначним, кількість корупційних проявів невелика, а за характером і масштабом їх скоєння це явище не загрожує національній безпеці та суспільному розвитку [1]. До другої групи входять країни, в яких рівень корупції помірно впливає на політичні, економічні та соціальні процеси. До цієї групи учений відносить більшість розвинених країн, що мають сталу демократію та сильну правову систему. Хоча в другій групі країн корупція поширена більше, а її прояви мають більш системний і небезпечний характер, ці обидві групи об'єднує те, що в них існує великий ризик виявлення абсолютної більшості корупційних проявів, а головне – адекватне правове, а з ним – політичне та соціальне реагування на них.

Третю групу становлять країни, в яких корупція має масштабний, системний, організований характер і значною мірою впливає на політику, економіку та інші сфери суспільного життя. Корупція із соціальної аномалії (патології) в цих країнах поступово перетворюється на правило (норму), що призводить не тільки до лояльного ставлення до корупції, а й до участі в такій діяльності значної кількості населення. У цих державах корупція є системним елементом управління, тому якщо в них цей елемент вилучити з управлінського процесу, управління державою буде втрачене [1]. Слід констатувати, що Україну можна віднести до третьої групи держав, хоча задекларовані новою владою наміри і перші кроки, пов'язані з кардинальною перебудовою вітчизняного законодавства та інституційної системи запобігання корупції, дають підстави сподіватися на перехід нашої держави із третьої в другу, а в ідеалі – і в першу групу країн. Однак наразі корупція в Україні залишається надзвичайно гострою політичною та соціальною проблемою.

Необхідно зауважити, що країнам, які сьогодні належать до постіндустріального світу, вдалося створити ефективні механізми протидії корупції і вони відповідно до класифікації, входять до першої і другої груп.

У фінській правовій системі відсутнє поняття “корупція”, а замість терміна “боротьба з корупцією” на законодавчому рівні визначено принципи запобігання

та застереження вчиненню злочинів у кожному нормативно-правовому акті, що визначають конкретну сферу діяльності, а не вид злочину. Згідно з положеннями Кримінального Кодексу Фінляндії, за вчинення дій, що можуть кваліфікуватися як “корупція”, передбачено санкції від штрафу до ув’язнення строком до чотирьох років залежно від ступеня суспільної небезпеки злочину.

Ще одним прикладом, який заслуговує на увагу з погляду успішності державної антикорупційної політики та рівня інноваційного розвитку, виступає Сінгапур, який у рейтингу ТІ 2016 р. посів 7-ме місце, а в рейтингу частки ІКТ у продуктах і послугах – 6-те місце [2].

Одним з результатів впровадження найкращих практик реалізації антикорупційної політики став ухвалений Кабінетом Міністрів України проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки». Законопроект розроблений Національним агентством з питань запобігання корупції та підготовлений на основі аналізу ситуації щодо корупції, що передбачає: забезпечення здійснення результативної антикорупційної політики шляхом удосконалення правового регулювання питань запобігання, виявлення та протидії корупції; підвищення рівня прозорості в діяльності представницьких органів; проведення необхідних антикорупційних заходів в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування; завершення реформування судової влади та органів кримінальної юстиції в Україні; протидія корупції в процесі приватизації та управлінні публічними ресурсами; усунення корупційних передумов ведення бізнесу; посилення системи виявлення та розслідування корупційних злочинів і пов’язаних з корупцією правопорушень; формування в суспільстві атмосфери нетерпимості до проявів корупції.

Література

1. Мельник М. І. Корупція – це своєрідне дзеркало суспільства, його моральної і правової чистоти [Електронний ресурс] /М. І. Мельник, О. Гриценко//ДИАЛОГ.ua. – 2006. – Режим доступу: <http://dialogs.org.ua/ru/dialog/page56-928.html>.
2. The Global Information Technology Report 2016. Innovating in the Digital Economy / Silja Baller, Soumitra Dutta, Bruno Lanvin // World Economic Forum. – Geneva: WEF, 2016. – 307 p.

Решетняк О. О.
магістрант ДВНЗ «ХДАУ»

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Сучасне житлово-комунальне господарство перебуває під впливом постійних політичних змін та кризи, яка не дає можливості реформування, модернізації та розвитку. Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування в житлово-комунальному господарстві визначені у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] та передбачають «управління майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад; заслуховування звітів про роботу керівників підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідних територіальних громад; управління об'єктами житлово-комунального господарства; сприяння створенню об'єднань співвласників багатоквартирних будинків; організацію благоустрою населених пунктів, а делеговані повноваження регулюють здійснення відповідно до законодавства контролю за належною експлуатацією та організацією обслуговування населення підприємствами житлово-комунального господарства; здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів; надання громадянам, які потребують соціального захисту, безоплатного житла або за доступну для них платню» тощо.

Житлово-комунальне господарство перебуває в процесі реформування та розвитку близько 23 років, починаючи з Концепції розвитку житлово-комунального господарства країни, яка затверджена Постановою Кабінету Міністрів України № 150 від 27.02.1995 року [2].

Інфраструктура житлово-комунального господарства, яка побудована за радянських часів, вичерпує термін придатності. Відсутність якісних змін у правовій сфері, втрата керованості державою процесу встановлення цін і тарифів без одночасного врахування платоспроможності споживачів житлово-комунальних послуг та відсутність важелів контролю якості цих послуг призвели до зниження споживання обсягів житлово-комунальних послуг. Безвідповідальне ставлення громадян до державних проблем в житлово-комунальному господарстві, незнання та відсутність бажання до розуміння юридичних особливостей відносин у житлово-комунальному господарстві, призводять до монополізації основних видів його діяльності недобросовісними господарями, котрі відмовляються покласти на себе відповідальність за аварійні інженерні мережі. У житлово-комунальній сфері експлуатується близько 26 % виробничих фондів України, зайнято до 5 % працездатного населення.

Перебування держави в новому витку реформаційних процесів потребує прийняття абсолютно інших вирішальних рішень та змін з урахуванням напрямів розвитку держави. Указом Президента України на початку 2015 року затверджена «Стратегія сталого розвитку «Україна-2020»» [3] та 4 березня 2015 року Кабінетом Міністрів України затверджений план заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» у 2015 р. Отже, маємо багаторівневу систему учасників публічної житлової політики, провідну роль у функціонуванні якої відіграє Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України, у структурі якого створений Департамент систем життєзабезпечення та житлової політики.

Водночас наразі в державі відсутній спільний дорадчо-координаційний орган, який би включав представників усіх сторін. Відповідно, й політика у цій сфері почасти має вузькоспрямований характер. Така структура могла б забезпечувати розвиток горизонтальних та гетерархічних зв'язків між учасниками публічної житлової політики, що дають можливість неурядовим суб'єктам та місцевим органам публічної влади впливати на прийняття публічно-управлінських рішень та відчувати свою роль у цьому процесі.

Сьогодні стратегічне планування, моніторинг, прийняття виважених управлінських рішень в житловій сфері неможливі без застосування сучасних інформаційно-комунікативних засобів, мережі Інтернет, ресурсів електронного урядування, в тому числі із застосуванням технологій “Smart City”. Реальною можливістю для реалізації зворотних управлінських зв'язків є інститут електронного урядування.

З 2012 р. в Україні функціонує Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) як фінансовий інструмент упровадження відповідної державної політики. Механізм роботи цього фонду визначений в Бюджетному Кодексі України і нормативно-правових актах уряду.

Одним із пріоритетних законодавчих актів, який необхідно розробляти заново, на теперішній час є Житловий Кодекс України. Окрім суто спеціалізованих норм, новий Житловий кодекс повинен містити концептуальні, інституційні засади взаємозв'язку різних державних політик – регіонального та місцевого розвитку, житлового і комунального господарства, економічних відносин в житловій галузі тощо. Слід відзначити, що наразі розроблений проект Житлового Кодексу України, який був прийнятий у вересні 2009 р. Верховною Радою України за основу, однак робота над цим та інших варіантах проектів Кодексу України триває і досі узгодженого варіанта документа немає.

Також потребує розробки Урядом України нова загальнодержавна програма реформування і розвитку ЖКГ на середньостроковий період (до трьох найближчих років) із визначенням заходів організаційного та інституціонального забезпечення виконання завдань по створенню ефективної галузі.

Література

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97>
2. Про Концепцію розвитку житлово-комунального господарства в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лют. 1995 р. № 150 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/150-95-п>
3. Про Стратегію сталого розвитку Україна-2020: указ Президента України від 12 січ. 2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

Відомості про авторів

Аванесов Степан Георгійович	магістрант за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», Полтавська державна аграрна академія
Барінов Василь Валентинович	старший викладач, Національний університет «Львівська політехніка»
Барсук Юлія Володимирівна	аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Бартіш Олена Ярославівна	студентка 5-го курсу, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Белякова Оксана Володимирівна	к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та підприємництва на морському транспорті, Азовський морський інститут НУ «ОМА», м.Маріуполь
Бно-Айріян Михайло Каренович	ДП «Укренерго», директор з комунікацій та міжнародного співробітництва, м. Київ
Бойко Людмила Олександрівна	к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Боліла Світлана Юрївна	к.с.-г.н., доцент кафедри менеджменту організацій, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Варшава Олександр Вячеславович	магістр, аспірант, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Виноградова Тетяна Іванівна	старший викладач, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Височкіна Марія Юрївна	магістр, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Вольська Олена Михайлівна	професор кафедри публічного управління та адміністрування, доктор наук з державного управління, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон
Ворона Вячеслав Олександрович	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Воронкова Валентина Григорівна	доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами, Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя
Галат Лариса Миколаївна	к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Гандір Хатем	аспірант кафедри менеджменту і адміністрування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Герасименко Микола Володимирович	кандидат філософ. наук, старший викладач кафедри філософії, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Горяинов Алексей Николаевич	к.т.н., доцент, доцент кафедри транспортних технологій и логістики, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Гриньох Наталія Василівна	к.е.н., доцент, доцент кафедри адміністративного забезпечення соціокультурної сфери, ВП «Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв»
Губа Марина Ігорівна	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Дідик Наталія Вікторівна	студентка II(VI) курсу факультету міжнародних економічних відносин, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Дуга Вікторія Олександрівна	старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Дудник Максим Геннадійович	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Дюдяєва Ольга Анатоліївна	старший викладач, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Дяченко Лідія Антонівна	к.е.н., доцент, доцент кафедри адміністративного забезпечення соціокультурної сфери, ВП «Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв»
Євтушенко Ольга Тарасівна	кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка, ДВНЗ «ХДАУ»
Завгородня Марина Сергіївна	студентка 4 курсу, економічний факультет, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Ігнатко Марія Іванівна	аспірант кафедри економіки підприємства, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород
Ісаченко С.О.	аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Кабаченко А.І.	аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Карковська Вероніка Ярославівна	к.е.н., Національний університет «Львівська політехніка»
Карнаушенко Алла Сергіївна	асистент кафедри економіки та фінансів, к.е.н., ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Калашник Олена Володимирівна	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права, Полтавська державна аграрна академія
Камінська Марина Олександрівна	старший викладач кафедри іноземних мов, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Карташова Ольга Григорівна	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Катринуца Кароліна Іллівна	студентка, Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, м. Чернівці
Кириченко Наталя Валеріївна	к.е.н., доцент, кафедра менеджменту організацій, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Кобиця Ірина Андріївна	магістр, студентка 5 курсу спеціальності «Соціальна робота», Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Ковтун Валентина Андріївна	к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Ковтун Владислав Миколайович	студент 4 курсу, факультет водного господарства, будівництва та землеустрою, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Колотій Олена Василівна	магістрант за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», Полтавська державна аграрна академія
Кольцова Діана Вікторівна	доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон
Кононенко Віталій Іванович	здобувач вищої освіти СВО «Магістр» за освітньо-професійною програмою «Зв'язки з громадськістю», спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Полтавська державна аграрна академія
Коробка Світлана Василівна	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Костишин Емілія Іванівна	кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Кубанова Тетяна Віталіївна	кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри зв'язків з громадськістю і журналістики, Київський національний університет культури і мистецтв
Кубанов Руслан Анатолійович	к. пед. н., доцент кафедри економіки та менеджменту, Відокремлений структурний підрозділ «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури»
Кулиняк Ігор Ярославович	к.е.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»
Лебедєва Надія Анатоліївна	старший викладач англійської мови, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»; аспірант кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ
Леженко Д. В.	магістр, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Литвак Крістіна Геннадіївна	здобувач вищої освіти зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Литвинов В. О.	студент 4-ого курсу 3 групи економічного факультету, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Лобода Олена Миколаївна	к.т.н., доцент, кафедра прикладної математики та економічної кібернетики, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Луговий Андрій Юрійович	здобувач вищої освіти, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава
Лютий Марко Олегович	аспірант кафедри публічного управління і адміністрування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Макар Наталія Михайлівна	магістр спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Національний університет водного господарства та природокористування
Макуха Ольга Володимирівна	к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Мамиченко Сергій Анатолійович	аспірант кафедри педагогіки, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ, Україна)
Масюк Вікторія Ігорівна	здобувач вищої освіти, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава
Мельник Вікторія Володимирівна	кандидат філософських наук, доцент кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгманова (Київ, Україна)
Мирна Ольга Володимирівна	кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавська державна аграрна академія
Михальчишин Наталія Лук'янівна	к.е.н., доц., доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
Морозова Ольга Григорівна	кандидат економічних наук, доцент кафедри зовнішньоекономічної діяльності, ДВНЗ «Херсонський національний технічний університет»
Морозов Володимир Васильович	к.с.-г.н., професор, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Морозов Олексій Володимирович	д.с.-г.н., професор, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Морозов Роман Володимирович	доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Музика Олексій Сергійович	аспірант, кафедра землевпорядкування геодезії та кадастру, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Нагірняк Михайло Ярославович	кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Огнєва Аліна Володимирівна	студентка 2-го курсу, факультет міжнародних відносин, бізнесу і управління, Херсонський національний технічний університет
Огнєва Оксана Євгенівна	к.т.н., доцент кафедри прикладної математики та економічної кібернетики, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Опар Наталія Василівна	аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Орел Валерія Вадимівна	студентка 1-го курсу, 10 групи фармацевтичного факультету, Запорізький державний медичний університет
Ортіна Ганна Володимирівна	доктор наук з державного управління, доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет
Осадчук Ірина Віталіївна	к.с-г.н., доцент кафедри менеджменту та маркетингу, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Панкратьєва Тетяна Леонідівна	старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Пастушенко Андрій Іванович	магістр, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Петренко Віктор Павлович	доктор екон. наук, професор кафедри публічного управління і адміністрування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Петрига Ю.Є.	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Петрова Ольга Олександрівна	к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Петько Володимир Миколайович	старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Петько Тетяна Миколаївна	магістрант за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», Полтавська державна аграрна академія
Підгрушній Віктор Андрійович	магістр ОАМ-51 спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне
Плугатарьов С.В.	магістр, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Подаков Євгеній Сергійович	к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Пристемський Олександр Станіславович	к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Ремінна Катерина Олександрівна	здобувач вищої освіти, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Решетняк О.О.	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Решетова Ганна Ігорівна	кандидат наук з державного управління, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Ровенець Тетяна Олександрівна	к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне
Романов Павло Сергійович	здобувач вищої освіти, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Романча А.С.	аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Рудік Наталя Михайлівна	к.с.-г. н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон
Рудковська О. В.	здобувач вищої освіти зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Рутта Олена Валеріївна	асистент кафедри екології та сталого розвитку імені професора Ю.В.Пилипенка, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Сапельнікова Н.Л.	професор кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу кандидат економічних наук, професор, Київський національний університет культури і мистецтв
Сергієнко Тетяна Іванівна	к.п.н., доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами, Запорізька державна інженерна академія
Сердюк Ольга Іванівна	професор кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія
Середа Оксана Анатоліївна	студентка 5 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа і страхування», Національний університет водного господарства та природокористування
Сидоренко Світлана Василівна	к.ф.н., ст. викладач кафедри суспільних дисциплін, Запорізький державний медичний університет
Ситник Ірина Валентинівна	асистент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Скорик Галина Іванівна	к.е.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»
Смагін Анатолій Сергійович	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Солоха Дмитро Володимирович	д-р екон. наук, професор, декан факультету економіки, Донецький державний університет управління, м. Маріуполь

Збірник тез

Таранець Оксана Олександрівна	здобувач вищої освіти зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Тимоха Каріна Юріївна	здобувач вищої освіти СВО «Магістр», спеціальність «Менеджмент», факультету економіки та менеджменту, Полтавська державна аграрна академія
Турецков Тарас Євгенович	аспірант кафедри гуманітарних дисциплін, Донецький державний університет управління, м. Маріуполь
Урванцева Вікторія Іванівна	студентка, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
Хлистова Катерина Олександрівна	економічний факультет, кафедра менеджменту організацій, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Цапулич Анастасія Юріївна	студентка, Національний університет «Львівська політехніка»
Ченцов А.В.	здобувач вищої освіти зі спеціальності «Комп'ютерні науки», ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
Черемісін Олександр Вікторович	професор кафедри публічного управління та адміністрування Херсонського державного аграрного університету
Шулаєв Владислав Валерійович	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Щербань Олександр Олегович	магістрант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Яремко Ірина Ігорівна	к.е.н., доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, Національний університет «Львівська політехніка»

Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ

II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

**«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
У ПРОЦЕСАХ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ»**

17 жовтня 2018 року (м.Херсон)

*Матеріали збірника подаються в авторській редакції
та друкуються мовою оригіналу*

**Відповідальність за достовірність змісту, фактів, графічних матеріалів
покладається на авторів.**

Наукова редакція – Потравка Л.О., Карташова О.Г.
Відповідальні за випуск – Карташова О.Г., Дуга В. О.
Технічний редактор - Дуга В. О.

73006, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23,
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»
Кафедра публічного управління та адміністрування
Сайт: www.ksau.kherson.ua
E-mail: office@ksau.kherson.ua